



Subsidieverlening in Súdwest-Fryslân

Rapportage



11 december 2022

Colofon

Rekenkamer Súdwest-Fryslân

dr. R.J. (Rick) Anderson (lid)

dr. M.S. (Marsha) de Vries CPC (secretaris)

drs. J.H. (Jet) Lepage MPA (voorzitter)

Contactgegevens

Postadres: Postbus 10.000, 8600 HA Sneek

E-mail: rekenkamer@sudwestfryslan.nl

Website: www.sudwestfryslan.nl



Voorwoord

Het verstrekken van subsidies is een zeer geëigend instrument om gewenste maatschappelijke effecten te generen en doorgaans maken overheden hier dan ook veelvuldig gebruik van. Ook de gemeente Súdwest-Fryslân zet subsidies in om een veelheid van activiteiten aan te jagen en mogelijk te maken. Met al die subsidies is jaarlijks een aanzienlijk bedrag gemoeid. De gemeente verstrekt jaarlijks in totaal ongeveer € 15 mln. aan subsidies. Op verzoek van enkele raadsleden, maar ook vanwege dit aanzienlijke bedrag, heeft de rekenkamer dan ook graag een onderzoek ingesteld naar het proces van subsidieverstrekking.

Hoewel het onderzoek niet ingaat op de effectiviteit van individuele subsidies zelf, bleek het onderzoeksobject complex. Zo moesten de juridische bepalingen getraceerd worden, moest de financiële administratie nagelopen worden, moesten casestudies uitgevoerd worden, moest het interne proces in beeld worden gebracht en moest de rol van het college en de raad uiteraard belicht worden. Een dergelijk onderzoek doet een uitdagend, maar prachtig beroep op de juridische, bedrijfseconomische, bedrijfskundige en bestuurskundige kennis van de onderzoekers.

Ondanks die complexiteit is het gelukt om al deze aspecten in beeld te brengen en hoewel dit in een rekenkamerrapport zeer ongebruikelijk is, wil de rekenkamer één persoon hiervoor uitdrukkelijk danken: de ambtelijk contactpersoon die tijdens dit onderzoek optrad. Deze contactpersoon was in staat om vragen zeer snel en correct te beantwoorden, ons van de juiste overzichten te voorzien, adequaat te reflecteren op onze bevindingen, maar ook om vragen uit te zetten binnen de organisatie en antwoorden op te halen. Zonder deze contactpersoon hadden wij dit rapport in deze vorm niet kunnen opleveren. Natuurlijk is de rekenkamer ook alle anderen dankbaar, die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van dit rapport.

De snelheid waarmee informatie kon worden opgeleverd, gaf de rekenkamer een eerste indruk en deze indruk is tijdens dit onderzoek bevestigd. Zonder meer kan gesteld worden dat het proces van subsidieverstrekking ‘in control’ is en dat de informatievoorziening richting de gemeenteraad zeer toereikend is. Dit geldt temeer als de gemeente in vergelijkend perspectief wordt gezien. Tijdens het onderzoek is meermaals een vergelijking gemaakt met andere gemeenten en ook dan valt Súdwest-Fryslân in positieve zin op.

Natuurlijk is het gelukt om enkele aandachtspunten bloot te leggen en op basis hiervan tot enkele aanbevelingen te komen, maar wij hopen oprecht, dat de lezer dit rapport zal lezen met de bovenstaande slotbevinding in gedachten: het proces van subsidieverstrekking is ‘in control’.

drs. J.H. Lepage MPA

Voorzitter rekenkamer Súdwest-Fryslân



Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
SAMENVATTING	7
HOOFDSTUK 1 OPZET VAN ONDERZOEK	19
1.1 INLEIDING EN AANLEIDING	19
1.2 DOELSTELLING EN VRAAGSTELLING	20
1.3 METHODEN EN TECHNIKEN VAN ONDERZOEK	21
HOOFDSTUK 2 NORMENKADER	22
2.1 INLEIDING	22
2.2 NORMEN	22
2.2.1 Wettelijke grondslag	22
2.2.2 Communicatie richting raad	23
2.2.3 Grip op subsidies en administratieve organisatie	24
2.2.4 Toegankelijkheid en duidelijkheid	24
2.2.5 Controle op verantwoording	24
2.2.6 Normenkader	25
HOOFDSTUK 3 ONTWIKKELING VAN SUBSIDIES	27
3.1 INLEIDING	27
3.2 OVERZICHT VAN HET PROCESVERLOOP	27
3.3 OVERZICHT VAN VERSTREKTE SUBSIDIES	30
3.4 DE BEGROTING 2022	31
HOOFDSTUK 4 WELK BELEID HANTEERT DE GEMEENTE TEN AANZIEN VAN HET VERSTREKKEN VAN SUBSIDIES?	37
4.1 INLEIDING	37
4.2 DE ALGEMENE SUBSIDIEVERORDENING UIT 2011	37
4.3 DE ALGEMENE SUBSIDIEVERORDENING UIT 2019	39
4.4 COLLEGEBSLUITEN	40
4.5 SAMENHANG BEPALINGEN	46
4.6 AMBTELIJKE PROCES	46
HOOFDSTUK 5 HOE VERLOOPT HET PROCES VAN SUBSIDIEVERSTREKKING IN DE PRAKTIJK?	50
5.1 INLEIDING	50
5.2 WATERLAND VAN FRIESLAND	50
5.3 STICHTING HCW	61
5.4 ADVENDO KORPSEN SNEEK, VANAF 2018	69
5.5 STICHTING KOM NEI WOMMELS	73
5.6 DE AANVRAAG IN DE PRAKTIJK	75



HOOFDSTUK 6 HOE HEEFT HET COLLEGE INVULLING GEGEVEN AAN DE AANBEVELINGEN VAN DE REKENKAMER MET BETREKKING TOT SUBSIDIES?	83
6.1 INLEIDING.....	83
6.2 HET ONDERZOEK FINANCIËLE BELANGEN	83
6.3 OPVOLGING VAN DE AANBEVELINGEN; DE MEMO VAN 29 MEI 2019	84
6.4 OPVOLGING VAN DE AANBEVELINGEN; DE ALGEMENE SUBSIDIEVERORDENING VAN 19 DECEMBER 2019	85
HOOFDSTUK 7 WELKE ROL SPEELT DE GEMEENTERAAD MET BETREKKING TOT HET VERSTEEKEN VAN SUBSIDIES?	87
7.1 INLEIDING	87
7.2 SPECIFIEKE SUBSIDIES.....	87
7.3 BEHANDELING VAN DE ALGEMENE SUBSIDIEVERORDENING	88
7.4 INFORMATIEVOORZIENING RICHTING DE GEMEENTERAAD	89
HOOFDSTUK 8 ANALYSE.....	91
8.1 INLEIDING	91
8.2 ONTWIKKELING VAN DE SUBSIDIES	91
8.3 PROCESVERLOOP	93
8.4 BEWAKING BUDGETTEN EN PLAFONDS.....	95
8.5 DE WETTELIJKE GRONDSLAG	95
8.6 SUBSIDIE TIJDENS CORONATIJD	99
8.7 EERDERE AANBEVELINGEN VAN DE REKENKAMER	105
8.8 INFORMATIE RICHTING DE RAAD EN DE ROL VAN DE RAAD	107
8.9 ANALYSE VAN DE PRAKTIJK.....	108
8.9.1 VVV Waterland	108
8.9.2 Stichting HCW	111
8.9.3 Advendo Korpsen Sneek	116
8.9.4 Stichting Kom Nei Wommels.....	120
8.10 DE CONTROLEVERKLARING	121
8.11 HET AANVRAGEN VAN DE SUBSIDIE	122
8.12 DE BEVINDINGEN TEN OPZICHTE VAN HET NORMENKADER	123
8.12.1 Wettelijke grondslag.....	123
8.12.2 Communicatie met de raad, aanbevelingen eerder rekenkameronderzoek.....	124
8.12.3 Grip op subsidies	124
8.12.4 Toegankelijkheid	125
8.12.5 Controle op verantwoording	126
8.12.6 Samenvatting.....	127
HOOFDSTUK 9 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	130
BESTUURLIJK HOOR EN WEDERHOOR.....	133
NAWOORD VAN DE REKENKAMER	135
LIJST VAN BESTUDEERDE DOCUMENTEN	136



“ Subsidieverlening in de gemeente Súdwest-Fryslân ”



Doel

- Inzicht krijgen in
- de wijze waarop de gemeente subsidies verstrekt
 - eventuele verbeteringen in het subsidieproces



Methoden

- Literatuur- en documentstudie
- Analyse financiële administratie
- Interviews
- Analyse audiovisuele bestanden



Meervoudige casestudy

- Waterland van Friesland
- Stichting HCW
- Advendo Korpsen Sneek
- Stichting Kom Nei Wommels

Conclusies



Interne organisatie

- Juiste grondslag subsidieverstrekking
- Adequate subsidieadministratie en toereikende kredietbewaking
- Workflow wordt geregistreerd en beheerst
- Toegankelijkheid subsidieproces en communicatie zijn in orde



Verantwoording

- Succes subsidieregelingen niet verantwoord in jaarrekening
- Verschil in verantwoordingsplicht voor verschillende subsidieontvangers
- Geen eenduidigheid in aanlevering controleverklaring



Rol van de raad

- Informatievoorziening aan de raad is op orde
- Raad is actief met betrekking tot specifieke subsidies
- Raad is minder actief met betrekking tot subsidiestelsel



Aanbeveling 1

Subsidieverlening op basis van subsidieregeling



Aanbeveling 2

Jaarlijks verantwoorden succes subsidieregeling



Aanbeveling 3

Collegebesluiten explicieter formuleren



Aanbeveling 4

Duidelijk en vastgesteld beleid controleverklaring



Samenvatting

Tijdens de introductie van de rekenkamer bij de nieuwe gemeenteraad, d.d. 11 mei 2022, werd door enkele raadsleden aangegeven dat behoefte bestaat aan een actueel inzicht met betrekking tot de subsidieverstrekking. De rekenkamer is graag tegemoet gekomen aan dit verzoek en heeft in 2022 een onderzoek uitgevoerd naar het verstrekken van subsidies binnen de gemeente. Het feit dat de gemeente op jaarbasis ongeveer € 15 mln. aan subsidies verstrekt, vormt op zichzelf al een rechtvaardiging om hier een rekenkameronderzoek naar uit te voeren.

De volgende centrale vraag is voor dit onderzoek geformuleerd:

Hoe verloopt het verstrekken van subsidies binnen de gemeente Súdwest-Fryslân en hoe zou het verstrekken van subsidies verder geoptimaliseerd kunnen worden?

Het proces van subsidieverstrekking is in dit onderzoek onderzocht aan de hand van een normenkader, dat op basis van eerder uitgevoerd onderzoek, publicaties van de VNG en het ministerie van BZK, maar ook andere publicaties is vormgegeven. Dat kader dient als een zoeklicht en geeft de aandachtspunten aan waar tijdens het onderzoek op wordt ingezoomd. Tijdens het onderzoek is de financiële administratie geraadpleegd en zijn besluiten van de raad en het college geanalyseerd. Daarnaast zijn interviews afgenomen, interne documenten (zoals procesbeschrijvingen en interne emails) geanalyseerd en zijn eerdere commissie- en raadsvergaderingen uitgeluisterd. Tevens is een viertal casestudies uitgevoerd, waarbij ook de communicatie met de subsidieontvangers is doorgenomen. Ook is een experiment uitgevoerd, waarbij de onderzoeker zelf een subsidie heeft aangevraagd.

De ontwikkeling van verstrekte subsidies

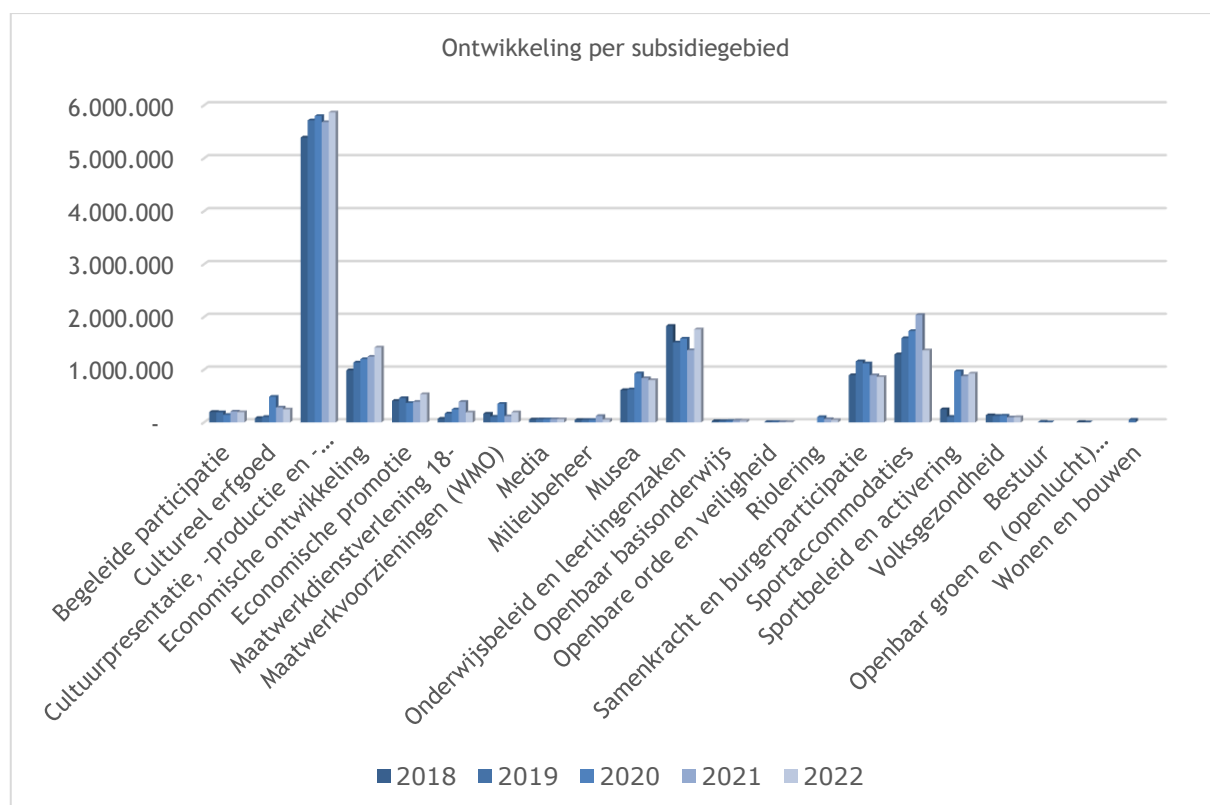
De ontwikkeling van de verstrekte subsidies kan als volgt worden weergegeven:

Subsidies geïndexeerd op jaarbasis	2018	2019	2020	2021	2022
Begeleide participatie	198.000	192.000	141.809	205.333	193.876
Cultureel erfgoed	83.355	104.028	485.195	283.153	246.445
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	5.391.454	5.716.448	5.797.565	5.682.884	5.866.767
Economische ontwikkeling	988.080	1.136.150	1.199.962	1.244.498	1.420.099
Economische promotie	408.698	460.506	366.162	390.096	534.286
Maatwerkdienstverlening 18-	69.592	169.051	246.583	388.657	190.756
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	165.238	107.668	350.927	117.184	191.491
Media	55.750	57.302	58.282	59.244	60.452
Milieubeheer	46.293	46.253	46.908	122.168	49.902
Musea	611.609	625.627	930.042	838.133	800.363



Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.829.254	1.516.874	1.588.920	1.367.564	1.763.908
Openbaar basisonderwijs	25.823	25.603	27.115	34.238	32.588
Openbare orde en veiligheid		8.078	8.135	8.137	8.267
Riolering			101.647	63.223	45.517
Samenkracht en burgerparticipatie	895.690	1.158.636	1.119.005	892.769	861.327
Sportaccommodaties	1.289.802	1.598.813	1.730.978	2.037.381	1.366.352
Sportbeleid en activering	248.242	105.024	969.883	874.966	927.171
Volksgezondheid	135.595	123.866	128.227	94.348	99.797
Bestuur		11.375			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.620	1.000			
Wonen en bouwen		50.000			
Totaal	12.449.094	13.214.302	15.297.346	14.703.975	14.659.364

In absolute bedragen, wijzigen de subsidies per subsidiegebied niet al te sterk:





Het beleid met betrekking tot subsidieverstreking vindt zijn grondslag in de algemene subsidieverordening, die op 19 december 2019 door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Op basis van deze verordening stelt het college een aantal subsidieregelingen vast, waarbij per subsidie terrein wordt aangegeven welke activiteiten voor subsidie in aanmerking komen, hoe hoog het subsidieplafond is, wanneer de subsidie moet worden aangevraagd, wat de afwijzingsgronden zijn, etc.

Grondslag en beleid met betrekking tot subsidies

De gemeenteraad heeft een algemene subsidieverordening vastgesteld die actueel en toepasbaar is. Daarnaast worden jaarlijks op één moment door het college de subsidieregelingen vastgesteld. Dit bevordert het overzicht. Bij vergelijkbare gemeenten wordt soms de werkwijze gehanteerd, waarbij iedere subsidieregeling apart en op een verschillend tijdstip wordt vastgesteld door het college. Het gevolg is dan, dat men al snel het overzicht kwijtraakt van de geldende subsidieregelingen. Ook het vermelden van subsidieplafonds in de subsidieregeling bevordert het overzicht en de beheersing van subsidies. De subsidies worden niet altijd op grond van een subsidieregeling verstrekt. De gemeente maakt daarnaast gebruik van de grondslagen die artikel 4:23 lid 3c of lid 3d Algemene wet bestuursrecht (Awb) biedt. Artikel 4:23 lid 3c wordt veelal gebruikt voor jaarlijkse subsidies waarbij een standaardbedrag wordt verstrekt, maar er zijn ook vaste jaarlijkse subsidies die op basis van een subsidieregeling worden verstrekt. Voor eenmalige subsidies buiten beleid wordt gebruik gemaakt van artikel 4:23 lid 3d Awb.

De keuze om voor een subsidieregeling dan wel voor artikel 4:23 lid 3c of lid 3d Awb te kiezen, wordt soms op pragmatische gronden gemaakt. In sommige gevallen wordt ambtelijk namelijk geen prioriteit gegeven aan het harmoniseren of actualiseren van beleid, met als gevolg dat een subsidieregeling niet voorhanden of toepasbaar is. In dat geval moet men noodgedwongen omzien naar artikel 4:23 lid 3c of lid 3d Awb.

Relatief wordt veel gebruik gemaakt van artikel 4:23 lid 3c Awb. Van het geraamde totaal aan subsidies voor 2022, € 14,6 mln., wordt € 11 mln. verstrekt op basis van dit artikel. Dit betreft 77%. Tevens valt op, dat in de bijlage bij de begroting niet altijd de exacte adressant wordt vermeld, hetgeen op basis van dit artikel wel vereist is.

Een nadere analyse van de activiteiten van de subsidieontvangers leert, dat als een subsidie wordt verstrekt op basis van een subsidieregeling, de juiste subsidieregeling wordt toegepast. Als een subsidie wordt verstrekt op basis van artikel 4:23 lid 3c of 3d Awb, wordt eveneens de correcte grondslag vermeld.

Communicatie met de raad, aanbevelingen eerder rekenkameronderzoek

In eerste instantie wordt in navolging van de aanbeveling uit een eerder rekenkamerrapport, bij de jaarstukken over 2018 een bijlage van verstrekte subsidies verstrekt. De concept algemene subsidieverordening die eind 2019 wordt aangeboden, formaliseert deze aanbeveling in artikel 20 en sluit daarmee aan op een andere aanbeveling uit het rekenkamerrapport, i.e. om de informatieverstreking aan de raad te formaliseren in de algemene subsidieverordening. Dit artikel houdt echter geen stand tijdens de raadsvergadering. Bij het overnemen van een amendement wordt artikel 20 geschrapt uit de algemene subsidieverordening. Wel wordt vanaf dat moment de gemeenteraad jaarlijks een overzicht van verstrekte subsidies aangeboden,



waarbij zowel de hoogte als de subsidieontvangers staan vermeld. In dit opzicht ligt de informatieverstrekking richting de raad zeker in lijn met de aanbeveling uit het rekenkamerrapport.

De aanbeveling om in de subsidieverordening in te gaan op de vraag wat er gebeurt als derden zich niet aan de overeengekomen afspraken houden, hoort inderdaad niet thuis in de algemene subsidieverordening. Als de casestudies worden gezien, wordt ambtelijk echter wel degelijk toegezien op het naleven van afspraken, zowel aan de kant van de subsidieontvanger als aan de kant van de gemeente zelf.

De aanbeveling om bij de jaarverantwoording aan te geven hoe succesvol een bepaalde regeling nu precies geweest is, is bij de jaarstukken 2021 niet geïmplementeerd. Hoewel de jaarstukken 2021 in enkele gevallen een toelichting geven op de verstrekte subsidie en in sommige gevallen de afwijkingen ten opzichte van de begrote subsidies verklaren, gaan de jaarstukken 2021 namelijk niet in op de vraag hoe succesvol een bepaalde subsidie nu is.

Met betrekking tot de rol van de raad zelf valt op, dat de raad ten aanzien van specifieke subsidies soms een zeer actieve rol vervult. Zo wordt in één geval een motie ingediend die betrekking heeft op een subsidie, die oorspronkelijk niet geagendeerd staat voor de betreffende raadsvergadering. Ook komt het voor dat ten aanzien van specifieke subsidies amendementen worden ingediend. Aan de andere kant wordt weinig tijd besteed aan stukken die betrekking hebben op subsidies in het algemeen. De behandeling van de algemene subsidieverordening in de raadsvergadering van 19 december 2019 is zeer kort. De jaarlijks verstrekte overzichten hebben tot dusver geen vragen of discussies opgeroepen in de raadszaal.

Raadsvoorstellen mogen in sommige gevallen duidelijker worden vormgegeven. Het raadsbesluit van 5 oktober 2017 met betrekking tot VVV Waterland luidt als volgt: “Voor de komende vier jaar jaarlijks € 225.000,- beschikbaar te stellen voor de activiteiten van Stichting Regiomarketing Zuidwest-Friesland met inachtneming van de afspraken die nader in dit voorstel worden toegelicht”. Een nadere analyse leert echter, dat het hier niet om de periode 2018 tot en met 2021 gaat, maar om de periode 2017 tot en met 2020.

Grip op subsidies

Het volgende dat opvalt bij de gemeente SWF is de snelheid waarmee overzichten worden opgeleverd van verstrekte subsidies op jaarbasis. Deze overzichten geven een juist en volledig beeld van de verstrekte subsidies per jaar. In de overzichten staan tevens de subsidieontvangers vermeld, alsmede de indexering die voor dat jaar is toegepast. Ook staan in de overzichten per verstrekte subsidie de betreffende subsidieregeling of andere wettelijke grondslag vermeld. In vergelijkend perspectief is de subsidieadministratie van de gemeente SWF goed op orde. Het enige dat kan worden toegevoegd aan deze overzichten zijn de plafonds of het maximale subsidiebudget, opdat gezien kan worden in hoeverre de gemeente niet teveel subsidie verstrekt.

Het in de gaten houden van de subsidieplafonds is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de medewerker die de subsidieregeling uitvoert, zo wordt ambtelijk gesteld. Die doen dit meestal via een apart excelbestand, omdat daar ook eventuele aangegane verplichtingen c.q. lopende zaken in opgenomen kunnen worden. Vervolgens heeft de betreffende kredietbewaker (vaak de beleidsadviseur) zicht op deze uitgaven in Key2 en deze moet hier ook op verantwoorden bij overschrijdingen. Tevens wordt bij het genereren van betaalopdrachten automatisch geconstateerd of al dan niet het budget wordt overschreden. Bij de jaarlijkse



verantwoording van subsidies aan de raad wordt daarnaast ook centraal gezien hoe de budgetten zijn ingezet.

Bekend is, hoeveel aanvragen er per jaar binnenkomen, hoeveel aanvragen voorlopig en hoeveel aanvragen definitief per jaar worden vastgesteld. Tevens is bekend hoeveel bezwaarschriften per jaar worden ingediend en hoe het met de afhandeling daarvan staat. Ook houdt men bij hoeveel subsidies geweigerd worden en of er subsidies zijn die niet in behandeling worden genomen of waarbij aanvullende gegevens worden gevraagd. Deze gegevens worden actief met de raad gedeeld. Het enige wat hieraan kan worden toegevoegd, is de openstaande werkvoorraad. Aangezien aanvragen lang niet altijd in hetzelfde jaar definitief kunnen worden vastgesteld, kan op basis van de informatie die met de raad wordt gedeeld, geen werkvoorraadschema worden gereconstrueerd. Op basis van de casestudies kan overigens geconstateerd worden, dat het proces van subsidieverstreking binnen de gestelde termijnen verloopt. Daarnaast laat de ambtelijke reactie op 19 september 2022 zien, dat de gemeente een zeer actueel inzicht heeft op de werkvoorraad.

Toegankelijkheid

Als wordt gezien hoe het college opereert ten tijde van de coronacrisis, kan geconstateerd worden, dat het college een aantal besluiten neemt om de subsidieontvangers tijdens deze crisis te ontlasten. Deze besluiten worden genomen op basis van artikel 18 van de algemene subsidieverordening, de hardheidsclausule. Daarbij valt op, dat sommige van deze collegebesluiten betrekking hebben op de hoogte van de subsidie. Gelet op de coronacrisis besluit het college bijvoorbeeld om de jaarlijkse subsidies voor het jaar 2021 vast te stellen in lijn met 2020 en de jaarlijkse subsidies voor het jaar 2022 vast te stellen in lijn met 2021. De subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies hoeven voor de jaren 2021 en 2022 aldus geen subsidieaanvraag in te dienen. Wel is het mogelijk om hier bezwaar tegen in te dienen, maar als dit bezwaar niet wordt gemaakt, neemt het college voor de jaren 2021 en 2022 een aanvullend besluit op het besluit dat betrekking heeft op het jaar 2020. Deze werkwijze maakt het de subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies uiteraard makkelijker.

In vergelijkend perspectief is het digitaal aanvragen van subsidie bij de gemeente SWF eenvoudig en snel. Ook zijn de teksten op de diverse schermen begrijpelijk. De overzichtelijkheid kan als zeer positief punt worden aangemerkt. Het startscherm subsidies toont alle thema's waar subsidie voor mogelijk is. Wordt doorgedrukt op zo'n thema, dan verschijnen alle gemeentelijke subsidies (en ook mogelijke andere subsidies). Per gemeentelijke subsidie kan dan uiteindelijk de aanvraag worden gedaan, maar is ook de regeling zelf in te zien. Ook de overige communicatie met de subsidieontvangers is zeer goed te begrijpen.

Controle op verantwoording

Sommige besluiten die het college ten tijde van de coronacrisis neemt, hebben betrekking op de manier waarop verantwoording moet worden afgelegd. Bij deze laatste besluiten wordt geen onderscheid gemaakt tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies. Het besluit van 23 februari 2021 is hier een voorbeeld van. Dit besluit richt zich op de verantwoording die moet worden afgelegd door zowel subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies als subsidieontvangers van eenmalige subsidies. De ambtelijke toelichting die hier vervolgens op wordt gegeven, wekt de suggestie dat het onderscheid tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies tevens wordt gemaakt voor de



verantwoording die moet worden afgelegd: eenmalige subsidies moeten op de gebruikelijke manier verantwoord worden, terwijl over jaarlijkse subsidies geen verantwoording hoeft te worden afgelegd voor de jaren 2020 en 2021. Ook de casestudies laten dit onderscheid zien. Een subsidieontvanger als Kom Nei Wommels, die een eenmalige subsidie ontvangt, moet op de gebruikelijke wijze verantwoording afleggen, zonder dat gebruik wordt gemaakt van de hardheidsclausule. Een subsidieontvanger als Advendo, die een jaarlijkse subsidie ontvangt, behoeft over 2020 en 2021 geen verantwoording af te leggen. Expliciet wordt daarbij artikel 18 van de algemene subsidieverordening vermeld. Het collegebesluit van 23 februari 2021, waarin wordt voorgesteld de verantwoordingsplicht te versoepelen, richt zich echter expliciet ook op eenmalige subsidies.

Hoewel bij het vaststellen van de hoogte van de subsidies het onderscheid tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies gebaseerd is op collegebesluiten, ontbreekt bij de versoepeling van de verantwoordingsplicht dit onderscheid.

In sommige gevallen wordt strikt toegezien op het aanbieden van een controleverklaring. Zo stelt de gemeente de subsidie voor VVV Waterland over het jaar 2021 niet vast, aangezien de controleverklaring nog niet is aangeleverd.

Aan de andere kant behoeft de stichting HCW voor 2020 geen controleverklaring op te leveren en wordt gebruik gemaakt van de uitzonderingsmogelijkheid die de algemene subsidieverordening biedt. Op basis van de ambtelijke toelichting die hierop gegeven wordt, kan worden geconstateerd dat een onderscheid wordt gemaakt tussen een eenmalige opstartsubsidie en een jaarlijkse subsidie. Voor de opstartsubsidie voor 2020 behoeft geen controleverklaring opgeleverd te worden, voor de jaarlijkse subsidie vanaf 2021 moet dit wel. Dit is in die zin wonderlijk, aangezien beide subsidies ongeveer een even hoog bedrag betreffen (€ 293.000 en € 275.000) en dit onderscheid ook niet in de algemene subsidieverordening wordt gemaakt. Eveneens kan worden geconstateerd, dat hier ambtelijk overleg over heeft plaatsgehad. De reden waarom juist besloten wordt om voor de opstartsubsidie geen controleverklaring op te vragen, is echter niet geheel duidelijk. Ook bij de subsidie voor de stichting Kom Nei Wommels klinkt dit onderscheid door. Deze stichting behoeft ook geen controleverklaring af te geven. “Het gaat hier om eenmalige subsidie, aangevraagd door vrijwilligers waarbij een kosten-baten overweging is gemaakt”, zo luidt de ambtelijke reactie in dit verband.

Opgemerkt zij, dat de stichting HCW voor 2021 wel een controleverklaring dient op te leveren. De gemeente constateert medio 2022, dat de stichting dit nog niet heeft gedaan en stelt de stichting vervolgens op 7 oktober 2022 een ultimatum. De stichting heeft tot 1 november 2022 de tijd om deze controleverklaring alsnog op te leveren. Doet zij dit niet, dat bestaat het risico dat een gedeelte van de subsidie moet worden terugbetaald (Brief SWF, 7 oktober 2022).

Aan de hand van de casestudies kan geconstateerd worden, dat de gemeente adequaat toeziet op de geleverde prestaties en tevens aangeleverde stukken analyseert en beoordeelt. Zo worden de lijsten van optredens van Advendo enkele keren gecorrigeerd, hetgeen tot een ander subsidiebedrag leidt.



Samenvatting bevindingen

Normveld	Operationele norm	Bevinding
<i>Wettelijke grondslag</i>		
	De gemeenteraad heeft een algemene subsidieverordening vastgesteld.	Op 19 december 2019 stelt de gemeenteraad de algemene subsidieverordening vast. Deze verordening is actueel en toepasbaar.
	Bij het vaststellen van de subsidie dient verwezen te worden naar de betreffende subsidieregeling.	Als gebruik wordt gemaakt van een subsidieregeling, wordt dit in de beschikking benoemd en wordt de juiste regeling toegepast. De subsidieregelingen worden op één jaarlijks moment geactualiseerd, hetgeen de overzichtelijkheid in de hand werkt. Ook het opnemen van subsidieplafonds in de regeling bevordert de beheersing van subsidies.
Of	De maximale subsidie en de subsidieontvanger zijn in de begroting of in de toelichting opgenomen. Bij het vaststellen van de subsidie dient verwezen te worden naar artikel 4:23 lid 3c Awb.	Relatief wordt veel gebruik gemaakt van dit artikel. 77% van het subsidietotaal wordt op basis van dit artikel in 2022 verstrekt. De subsidiebedragen worden opgenomen in de begrotingsbijlage, maar niet altijd wordt de exacte adressant vermeld.
Of	Bij het vaststellen van de subsidie dient verwezen te worden naar artikel 4:23 lid 3d Awb.	Waar van toepassing, wordt dit correct uitgevoerd.
<i>Communicatie richting raad</i>		
	Aan de hand van commissie- en raadsvergaderingen dient geconstateerd te worden, dat raadsleden niet ontevreden zijn over de verstrekte informatie.	Het college verstrekt jaarlijks een lijst met subsidiebedragen en subsidieontvangers. De grondslag hiervoor ligt niet in de ASV, maar in een aangenomen amendement. In het jaarverslag van 2021 wordt geen antwoord gegeven op de vraag hoe succesvol een bepaalde subsidie nu precies is geweest. De raad vervult een actieve rol waar het sommige specifieke subsidies betreft. Ten aanzien van stukken die betrekking hebben op subsidies in het algemeen, vervult de raad een passievere rol. Raadsvoorstellen mogen in sommige gevallen duidelijker worden vormgegeven. Het raadsbesluit van 5 oktober 2017 met betrekking tot VVV Waterland luidt als volgt: "Voor de komende vier jaar jaarlijks €



		225.000,- beschikbaar te stellen voor de activiteiten van Stichting Regiomarketing Zuidwest-Friesland met inachtneming van de afspraken die nader in dit voorstel worden toegelicht”. Een nadere analyse leert echter, dat het hier niet om de periode 2018 tot en met 2021 gaat, maar om de periode 2017 tot en met 2020.
<i>Grip op subsidies</i>		
	Bekend moet zijn welke subsidieregelingen zijn vastgesteld en geldig zijn.	
	Bekend moet zijn welke subsidie op basis van welke regeling is verstrekt.	De subsidieadministratie voldoet ruimschoots. In de overzichten staat vermeld welke subsidie op basis van welke regeling is verstrekt.
	De gemeente beschikt over een actueel en volledig overzicht van verstrekte subsidies, afgezet tegen de begrote bedragen en/of de plafonds.	De subsidieadministratie voldoet ruimschoots. De gemeente beschikt over volledige en juiste overzichten waarbij op jaarbasis inzichtelijk wordt welke subsidieontvanger welk bedrag toegekend heeft gekregen.
	De gemeente voert een periodieke bewaking uit van de begrote bedragen en/of de plafonds.	Dit vindt in eerste instantie decentraal plaats. Tevens vindt deze check automatisch plaats bij het genereren van betaalopdrachten. Daarnaast wordt bij de jaarlijkse verantwoording ook centraal gezien hoe de budgetten zijn ingezet.
	De gemeente dient inzicht te hebben in het aantal aanvragen dat in een bepaalde periode is binnengekomen, dat in deze periode is afgehandeld en dat nog open staat.	Bekend is hoeveel aanvragen op jaarbasis binnenkomen en hoeveel op jaarbasis definitief of voorlopig is vastgesteld. Op basis van de raadsinformatie kan een werkvoorraad schema niet gereconstrueerd worden. Ambtelijk heeft men echter een zeer actueel zicht op deze werkvoorraad.
	De gemeente dient inzicht te hebben in de stand van zaken met betrekking tot mogelijke bezwaar- en beroepsschriften.	De gemeente heeft een actueel en volledig inzicht in de stand van zaken met betrekking tot bezwaar- en beroepsschriften.
	Dossiers dienen op orde te zijn en termijnen dienen niet overschreden te worden.	Dossiers zijn zeer goed op orde en in de casestudies zijn geen termijnoverschrijdingen te constateren.
<i>Toegankelijkheid en duidelijkheid</i>		
	De aanvraagformulieren dienen eenvoudig opgevraagd te kunnen worden en duidelijk te zijn.	Ten tijde van de coronacrisis behoeven subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies geen aanvraag in te dienen voor de jaren 2021 en 2022.



	De aanvraag en de additionele informatie dient eenvoudig ingediend te kunnen worden.	Het experiment wijst uit, dat het aanvragen van subsidies bij de gemeente eenvoudig en snel kan verlopen.
	De gemeente dient begrijpelijk te communiceren met de aanvrager.	De teksten op de gemeentelijke site zijn begrijpelijk en de indeling is volledig en overzichtelijk. Ook kan geconstateerd worden dat de overige communicatie met subsidieontvangers zeer begrijpelijk is.
<i>Controle op verantwoording</i>		
	Tijdens de casestudies van dit onderzoek zal deze controle zichtbaar dienen te worden.	Ten tijde van de coronacrisis wordt ambtelijk een onderscheid gemaakt tussen eenmalige en jaarlijkse subsidies. Jaarlijkse subsidies behoeven voor de jaren 2020 en 2021 niet verantwoord te worden. Eenmalige subsidies moeten evenwel op de gebruikelijke manier verantwoord worden. Dit onderscheid is echter niet terug te voeren tot een collegebesluit. In sommige gevallen wordt strikt toegezien op het aanbieden van een controleverklaring. Zo stelt de gemeente de subsidie voor VVV Waterland over het jaar 2021 niet vast, aangezien de controleverklaring nog niet is aangeleverd. Bij HCW de Tiid wordt voor het eerste jaar 2020 juist geen controleverklaring verlangd. Wel wordt bij deze stichting een controleverklaring vanaf 2021 gevraagd. Hier wordt goed op toegezien. HCW de Tiid wordt een ultimatum tot 1 november 2022 gegeven, aangezien de controleverklaring voor 2021 nog niet opgeleverd is. Ook Kom Nei Wommels behoeft geen controleverklaring af te geven, omdat het hier om een eenmalige subsidie gaat. Het onderscheid tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies met betrekking tot de controleverklaring is echter niet terug te voeren tot de ASV. Aangeleverde stukken worden door de gemeente adequaat geanalyseerd en beoordeeld.



Conclusies en aanbevelingen

Op basis van het uitgevoerde onderzoek, kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- De gemeenteraad heeft een algemene subsidieverordening vastgesteld die actueel en toepasbaar is. Daarnaast worden jaarlijks op één moment door het college de subsidieregelingen geactualiseerd. Daarbij worden tevens de subsidieplafonds geactualiseerd en vermeld. De gemeente maakt in sommige gevallen gebruik van de grondslagen die artikel 4:23 lid 3c of 3d van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) biedt. Dit gebeurt doorgaans op pragmatische gronden, als een subsidieregeling niet voorhanden of toepasbaar is. 77% van het in 2022 geraamde totaal aan subsidies wordt verstrekt op basis van artikel 4:23 lid 3c van de Awb. In alle gevallen worden de subsidies verstrekt op grond van en onder vermelding van de juiste grondslag.
- De aanbeveling uit het eerdere rekenkamerrapport om de raad jaarlijks van informatie te voorzien met betrekking tot subsidies, is zeer adequaat ingevuld. De raad wordt jaarlijks een separaat overzicht aangeboden van verstrekte subsidies, waarbij zowel de hoogte als de subsidieontvangers worden vermeld.
- De aanbeveling om bij de jaarverantwoording aan te geven hoe succesvol een bepaalde subsidieregeling nu is geweest, is bij de jaarstukken 2021 niet geïmplementeerd.
- Ten aanzien van specifieke subsidies vervult de raad in sommige gevallen een zeer actieve rol. Zo worden tijdens de behandeling van specifieke subsidies amendementen en moties ingediend en agendeert de raad ook zelfstandig specifieke subsidies voor raadsvergaderingen. Ten aanzien van het subsidiestelsel in zijn algemeenheid, vervult de raad een passievere rol. Zo is de behandeling van de algemene subsidieverordening op 19 december 2019 summier en hebben de jaarlijks verstrekte overzichten tot dusver geen vragen opgeleverd.
- De gemeente beschikt over een zeer adequate subsidieadministratie. In korte tijd kunnen juiste en volledige overzichten gegenereerd worden, waaruit duidelijk wordt, hoeveel subsidie aan wie op jaarbasis is verstrekt en welke juridische grondslag daarvoor wordt gehanteerd. Deze overzichten laten tevens de indexering zien.
- De kredietbewaking van de subsidies vindt zowel decentraal (de medewerker die de subsidieregeling uitvoert en de kredietbewaker) als centraal plaats (bij het genereren van betaalopdrachten en bij de jaarlijkse verantwoording van subsidies aan de raad). De bewaking is zonder meer toereikend.
- De workflow wordt goed bijgehouden en beheerst. Zo is duidelijk hoeveel subsidieaanvragen er per jaar binnenkomen, hoeveel aanvragen voorlopig en definitief per jaar worden vastgesteld en hoe het met de afhandeling van eventuele bezwaarschriften staat. Tevens is bekend of nog aanvullende gegevens nodig zijn. Deze informatie wordt actief gedeeld met de raad tijdens het jaarlijkse inzicht dat verstrekt wordt. Ambtelijk bestaat een goed inzicht in de werkvoorraad en op basis van de casestudies kan geconstateerd worden dat het proces van subsidieverstreking binnen de gestelde termijnen verloopt.
- Ten tijde van de coronacrisis neemt het college een aantal besluiten om de subsidieontvangers te ontlasten. Deze besluiten zijn op de juiste grondslag genomen (artikel 18 van de algemene subsidieverordening). Gelet op de coronacrisis besluit het college bijvoorbeeld om de jaarlijkse subsidies voor het jaar 2021 vast te stellen in lijn met 2020 en de jaarlijkse subsidies voor het jaar 2022 vast te stellen in lijn met 2021. De subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies hoeven voor de jaren 2021 en 2022 aldus geen subsidieaanvraag in te dienen.



- Het digitaal aanvragen van een subsidie is eenvoudig en snel. De overzichtelijkheid van de site kan als zeer positief punt worden aangemerkt. Zo toont het startscherm subsidies alle thema's waar subsidie voor mogelijk is. Ook de overige communicatie met subsidieontvangers is duidelijk en begrijpelijk.
- Bij het afleggen van verantwoording valt op, dat soms een onderscheid wordt gemaakt tussen subsidieontvangers die een jaarlijkse subsidie ontvangen en subsidieontvangers van een eenmalige subsidie. Deze laatste categorie moet op de gebruikelijke manier verantwoording afleggen, terwijl over jaarlijkse subsidies geen of een soepelere verantwoording behoeft te worden afgelegd voor de jaren 2020 en 2021. Het collegebesluit van 23 februari 2021, waarin wordt voorgesteld de verantwoordingsplicht te versoepelen, richt zich echter expliciet ook op eenmalige subsidies. Hoewel bij het vaststellen van de hoogte van de subsidies het onderscheid tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies gebaseerd is op collegebesluiten, ontbreekt bij de versoepeling van de verantwoordingsplicht een dergelijk expliciet collegebesluit.
- In sommige gevallen ziet de gemeente zeer strikt toe op het overleggen van een controleverklaring, zoals bij VVV Waterland over het jaar 2021 en bij de stichting HCW over het jaar 2021. Aan de andere kant behoeft de stichting HCW voor 2020 geen controleverklaring op te leveren. Als verklaring wordt gegeven dat het in het geval van de stichting HCW in 2020 om een opstartsubsidie gaat, maar dit onderscheid wordt niet gemaakt in de algemene subsidieverordening. Ook de stichting Kom Nei Wommels behoeft geen controleverklaring op te leveren.
- De gemeente ziet adequaat toe op de geleverde prestaties van de subsidieontvangers en analyseert en beoordeelt adequaat de stukken die subsidieontvangers aanleveren.

Naar aanleiding van de bovenstaande conclusies, komt de rekenkamer op de volgende aanbevelingen:

- Overwogen kan worden om het gebruik van artikel 4:23 lid 3 c Awb te beperken en zoveel mogelijk subsidies te verstrekken op basis van een subsidieregeling. Een subsidieregeling biedt namelijk een potentiële aanvrager inzicht in de activiteit die onder de regeling valt, de hoogte van het subsidieplafond, de manier waarop het budget verdeeld wordt en de afwijzingsgronden.
- Aanbevolen kan worden om bij de jaarverantwoording of bij het jaarlijkse overzicht van subsidies in te gaan op het succes van een subsidieregeling. Daarbij zou aan de orde kunnen komen hoe het subsidiebudget is uitgeput en hoeveel verschillende partijen en activiteiten hiermee gemoeid zijn geweest.
- Collegebesluiten kunnen soms explicieter geformuleerd worden. Het onderscheid dat gemaakt wordt tussen subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies en van eenmalige subsidies, voor wat betreft de verantwoording, is niet expliciet gedekt door een collegebesluit. Dit geldt ook voor raadsbesluiten. Ook deze kunnen in sommige gevallen explicieter geformuleerd worden. Het raadsbesluit bijvoorbeeld van 5 oktober 2017 met betrekking tot VVV Waterland luidt als volgt: "Voor de komende vier jaar jaarlijks € 225.000,- beschikbaar te stellen voor de activiteiten van Stichting Regiomarketing Zuidwest-Friesland met inachtneming van de afspraken die nader in dit voorstel worden toegelicht". Hier zou een lezer vrij eenvoudig kunnen inlezen, dat het hier de periode van 2018 tot en met 2021 betreft, aangezien het besluit in oktober 2017 wordt voorgelegd en het hier om 'de komende vier jaar' gaat. Een nadere analyse leert echter, dat het hier niet om de periode 2018 tot en met 2021 gaat, maar om de periode 2017 tot en met 2020.



- Het verdient aanbeveling om een duidelijk beleid te voeren met betrekking tot het al dan niet opvragen van een controleverklaring en dit beleid ook door het college te laten vaststellen.



Hoofdstuk 1 Opzet van onderzoek

1.1 Inleiding en aanleiding

In december 2017 heeft de rekenkamer van de gemeente Súdwest-Fryslân (SWF) een onderzoek gepubliceerd naar financiële belangen. 14 maart 2018 is dit onderzoek gepresenteerd. In dit onderzoek wordt tevens ingegaan op de manier waarop de gemeente subsidies verstrekt en op de wijze waarop de gemeenteraad hierover wordt geïnformeerd. Naar aanleiding van dit onderzoek zijn tevens enkele aanbevelingen gedaan die specifiek betrekking hebben op de wijze van subsidieverstrekking en de manier van rapporteren hierover. Zo wordt aanbevolen de subsidieverordening aan te passen opdat duidelijk wordt hoe de gemeenteraad geïnformeerd wordt over de subsidies die verstrekt worden (Rapport rekenkamer Súdwest-Fryslân, december 2017, p. 13).

Deze aanbevelingen zijn op 5 april 2018 overgenomen door de gemeenteraad. Daarnaast wordt in deze zelfde raadsvergadering het college opdracht gegeven om voor 5 april 2019 te rapporteren over de wijze waarop de aanbevelingen zijn geëffectueerd (Raadsbesluit, 5 april 2018).

Tijdens de introductie van de rekenkamer bij de nieuwe gemeenteraad, d.d. 11 mei 2022, werd door enkele raadsleden aangegeven dat behoefte bestaat aan een actueel inzicht met betrekking tot de subsidieverstrekking.

De rekenkamer komt graag tegemoet aan deze behoefte middels een onderzoek naar subsidieverstrekking. Daarbij kan tevens gezien worden in hoeverre de aanbevelingen van het bovengenoemd eerdere onderzoek daadwerkelijk zijn doorgevoerd. Subsidieverstrekking is een veelgebruikt gemeentelijk instrument om gewenste maatschappelijke effecten te genereren. De vraag welke effecten nu precies wenselijk zijn kan tot zeer veel discussies leiden in de gemeenteraad. Daarnaast bestaat lang niet altijd politieke overeenstemming over de hoogte van het subsidiebedrag, over de manier waarop verantwoording moet worden afgelegd door de subsidieontvanger en over de condities die worden meegegeven door de gemeente als subsidieverstrekker. Dit alles maakt, dat subsidieverstrekking vrij veelvuldig object van rekenkameronderzoek is. Zo publiceerde de rekenkamercommissie van 's-Hertogenbosch in januari 2022 een onderzoek naar het subsidiebeleid in de Bosche culturele sector (Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch, januari 2022). De rekenkamercommissie van De Wolden publiceerde in 2021 een onderzoek naar de rechtmatigheid en doeltreffendheid van een specifieke subsidieregeling (Rekenkamercommissie De Wolden, maart 2021). In deze zelfde maand publiceerde de rekenkamercommissie van de gemeente Zoetermeer een onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidiebeleid en de sturingsmogelijkheden voor de raad (Rekenkamercommissie Zoetermeer, maart 2021). Veel rekenkameronderzoek is hieraan voorafgegaan, uitgevoerd door andere rekenkamers en rekenkamercommissies.

De gemeente Súdwest-Fryslân verstrekt op jaarbasis tal van subsidies aan externe partijen en de maximale omvang wordt ingeschat op ongeveer € 15 mln. op jaarbasis (Bijlage F, programmabegroting 2022). De aard en de doelgroep kan daarbij behoorlijk verschillen. Zo wordt subsidie verstrekt aan instellingen op het gebied van onderwijs, sport en cultuur, maar ook op het gebied van leefomgeving. Soms beslaat het maximale subsidiebedrag meer dan € 3 mln. , soms € 700. De aanzienlijke omvang van het totaal aan subsidies vormt op zichzelf een rechtvaardiging om hier een rekenkameronderzoek naar uit te voeren.



1.2 Doelstelling en vraagstelling

De doelstelling van dit onderzoek is het verschaffen van inzicht aan raadsleden in de wijze waarop de gemeente subsidie verstrekt. Dit inzicht kan raadsleden behulpzaam zijn om invulling te geven aan de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad. Daarnaast beoogt het onderzoek het proces van subsidieverstreking waar mogelijk verder te optimaliseren. De volgende centrale vraag is voor dit onderzoek geformuleerd:

Hoe verloopt het verstrekken van subsidies binnen de gemeente Súdwest-Fryslân en hoe zou het verstrekken van subsidies verder geoptimaliseerd kunnen worden?

Deze centrale vraag is vertaald naar de volgende deelvragen:

1. Welk normenkader kan gehanteerd worden voor het proces van subsidieverstreking?
2. Hoeveel subsidies heeft de gemeente verstrekt in de periode 2018-2021?
3. Welk beleid hanteert de gemeente ten aanzien van het verstrekken van subsidies?
4. Hoe verloopt het proces van subsidieverstreking in de praktijk?
5. Hoe heeft het college invulling gegeven aan de aanbevelingen van de rekenkamer met betrekking tot subsidies?
6. Welke rol speelt de gemeenteraad met betrekking tot het verstrekken van subsidies?
7. Hoe verhoudt het gevoerde beleid en de praktijk met betrekking tot subsidieverstreking zich tot het normenkader?
8. Welke aanbevelingen kunnen worden gedaan met betrekking tot het proces van subsidieverstreking?

Het proces van subsidieverstreking wordt in dit onderzoek onderzocht op basis van een normenkader. Dat kader dient als een zoeklicht en geeft de aandachtspunten aan waar tijdens het onderzoek op wordt ingezoomd. Dit kader wordt zoals gebruikelijk opgesteld op basis van externe bronnen. Een normenkader dat gebaseerd is op interne bronnen, zoals het gemeentelijk beleid, kan immers geen reflectie meer bieden op juist dat gemeentelijk beleid. Aangezien de rekenkamer zijn aanbevelingen niet alleen op de praktijk, maar juist ook richt op het gevoerde beleid, is het van belang dat het normenkader zo onafhankelijk mogelijk van dat gevoerde beleid wordt vormgegeven. Normen kunnen betrekking hebben op het proces en de communicatie, zoals de informatievoorziening richting de gemeenteraad, maar ook betrekking hebben op de inhoudelijke keuzen die worden gemaakt om al dan niet subsidies toe te kennen en op de manier waarop het college en de gemeenteraad sturing geeft aan het proces van subsidieverstreking. Tevens kan het normenkader ingaan op mogelijke risico's en mogelijke belangenverstrengeling bij het verstrekken van subsidies. In de tweede deelvraag wordt een historisch overzicht gepresenteerd van de subsidies die de afgelopen vijf jaar zijn verstrekt. Daarbij wordt niet alleen de hoogte, maar uiteraard ook de subsidieontvanger in beeld gebracht. Ook zullen de subsidies in relatie tot de totale begroting worden afgezet. Het gemeentelijk beleid wordt in de derde deelvraag inzichtelijk gemaakt. Dit beleid zal doorgaans zijn grondslag vinden in de algemene subsidieverordening. De praktijk kan evenwel afwijken van dit beleid en daartoe dient de vierde deelvraag. De vijfde deelvraag richt zich specifiek op de aanbevelingen van de rekenkamer en beziet in hoeverre die aanbevelingen daadwerkelijk zijn geëffectueerd. Deelvraag zes gaat in op de rol van de gemeenteraad. In deze deelvraag wordt bijvoorbeeld gezien in hoeverre de gemeenteraad een actieve of eerder een afwachtende houding inneemt ten aanzien van subsidies en hoe de gemeenteraad geïnformeerd



wordt over subsidies. Expliciet gaat het hier om de manier waarop de raad richting geeft aan het subsidieproces. Beleid, praktijk en normenkader worden in deelvraag zeven afgezet tegen elkaar. Daarbij valt niet uit te sluiten dat de praktijk beter aansluit op het normenkader dan het gevoerde beleid. Deelvraag acht verwijst naar mogelijke aanbevelingen.

1.3 Methoden en technieken van onderzoek

Om het normenkader vorm te geven, wordt gebruik gemaakt van eerder uitgevoerd onderzoek op dit terrein. Daarnaast worden publicaties van de VNG, het ministerie van BZK, alsmede wetenschappelijke publicaties bestudeerd. De omvang en de ontvangers van subsidies in de afgelopen vijf jaar worden getraceerd aan de hand van de financiële administratie die daartoe nagelopen wordt. Het beleid dat de gemeente voert wordt in beeld gebracht op basis van formele besluitvorming, zoals de algemene subsidieverordening, eventuele aanvullende regelingen, etc. Om de praktijk inzichtelijk te maken, zal een meervoudige casestudy worden uitgevoerd. Daarbij worden ad random een viertal subsidies geselecteerd. Aan de hand van een documentenanalyse, eventueel aangevuld met interviews, wordt gezien hoe de subsidieverstreking in deze vier gevallen in de praktijk zich heeft voltrokken. De wijze waarop het college de aanbevelingen voor subsidies heeft doorgevoerd zal eveneens aan de hand van een documentenanalyse in beeld worden gebracht. Als de aanbevelingen zich destijds hebben gericht op de algemene subsidieverordening, wordt bijvoorbeeld gezien in hoeverre deze verordening daadwerkelijk is aangepast. Om de rol van de raad te traceren worden commissievergaderingen en raadsvergaderingen uitgeluisterd en wordt tevens de besluitvorming met betrekking tot subsidies nagelopen. Ook wordt hierbij naar de informatievoorziening richting de gemeenteraad gekeken. Hiertoe worden de jaren 2020 tot en met 2022 (voor zover dat verstreken is) als onderzoeksperiode aangehouden. Het afzetten van de praktijk en het beleid tegen het normenkader wordt tijdens de slotanalyse gedaan. In deze fase worden tevens mogelijke aanbevelingen geformuleerd die het proces van subsidieverstreking verder kunnen optimaliseren.



Hoofdstuk 2 Normenkader

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zullen enkele normen worden geformuleerd die gebruikt kunnen worden om het proces van subsidieverstrekking te analyseren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van externe dossiers en documenten, zoals eerder uitgevoerd rekenkameronderzoek naar subsidies en wetenschappelijke onderzoek. Tevens worden normen ontleend aan de wetshistorie en dan met name de toelichting die op de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is gegeven. Van belang is hierbij, dat het normenkader zeer zeker niet als een kwantitatieve meetlat wordt gehanteerd. Het kader dient eerder als zoeklicht om bepaalde aspecten van het subsidieproces nader te belichten. Verder zij opgemerkt, dat in de lijn van de onderzoeksopzet, de normen betrekking hebben op het proces van subsidieverstrekking en niet zozeer op de effectiviteit van een specifiek verstrekte subsidie.

2.2 Normen

2.2.1 Wettelijke grondslag

De Algemene wet bestuursrecht (Awb) bepaalt, dat een bestuursorgaan slechts subsidies verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift, waarin word geregeld voor welke activiteiten een subsidie kan worden verstrekt. Naar gemeenten vertaald houdt dit in, dat **minimaal een subsidieverordening** vastgesteld dient te zijn die vervolgens is **uitgewerkt in een aantal subsidieregelingen**. De memorie van toelichting op de Awb stelt in dit verband het volgende: “Bij provincies en gemeenten zal subsidiëring in het algemeen geregeld moeten worden bij verordening van provinciale staten of van de gemeenteraad. Dergelijke verordeningen vormen bij provincies en gemeenten dan de basis voor de subsidiëring zoals de formele wet dat bij het rijk is. (..) Het wettelijk voorschrift moet aan een tweetal minumeisen voldoen om de beoogde doelmatigheid en rechtszekerheid te bereiken. Allereerst wordt een omschrijving verlangd van de activiteiten waarvoor de subsidie kan worden verleend. Dit is essentieel om de reikwijdte van de wettelijke basis voor de subsidiëring te kunnen bepalen. Ook hierbij is delegatie overigens niet uitgesloten. Denkbaar is dat de wet een globale omschrijving of aanduiding van de activiteiten geeft, die bij lagere regeling wordt gepreciseerd. In de tweede plaats moet de wettelijke regeling een grondslag bieden voor de verplichtingen die het bestuursorgaan aan de subsidieverlening kan verbinden, voor zover die grondslag niet reeds in de Algemene wet bestuursrecht zelf is neergelegd.” (MvT, Awb, p. 39).

Een en ander zou de indruk kunnen wekken, dat een algemene subsidieverordening volstaat. Dit is echter niet het geval. De algemene subsidieverordening is weliswaar de basis, maar het wettelijke voorschrift dient specifiekere te zijn, aldus de memorie van toelichting. Hierin dient immers te worden vermeld welke activiteiten gesubsidieerd worden. De VNG merkt hierover het volgende op:

“Artikel 4:23, eerste lid, van de Awb schrijft voor dat een subsidie in beginsel gebaseerd moet zijn op een wettelijk voorschrift en dat daarin de te subsidiëren activiteiten zijn omschreven. De model-ASV 2013 geeft een kaderregeling voor het subsidieproces, die voor alle soorten



subsidies van een gemeente toepasbaar is. Activiteiten die voor subsidie in aanmerking komen staan daar niet in. Met een Algemene subsidieverordening (hierna: ASV) alleen voldoet een gemeentebestuur dus niet aan het vereiste van een wettelijk voorschrift als bedoeld in artikel 4:23 van de Awb. De te subsidiëren activiteiten moeten daarom worden uitgewerkt in een nadere regeling. In artikel 3 van de model-ASV 2013 is de delegatiebepaling opgenomen op grond waarvan het college nadere regels kan stellen waarin onder meer de te subsidiëren activiteiten staan” (VNG, 2019, p. 10).

De algemene subsidieverordening kan het college dus de bevoegdheid geven om een en ander in een nadere subsidieregeling te regelen. Deze subsidieregeling vormt uiteindelijk de vereiste wettelijke grondslag. In de meeste subsidieverordeningen wordt dan het volgende bepaald: “Het college kan voor de beleidsterreinen bij nadere regeling (hierna te noemen: subsidieregeling) vaststellen welke activiteiten in aanmerking kunnen komen voor subsidie” (Algemene subsidieverordening gemeente X).

De eis dat een wettelijke grondslag nodig is, kan in sommige gevallen worden uitgeschakeld. De memorie van toelichting merkt hierover het volgende op: “Bepaald is, dat geen wettelijke grondslag is vereist indien zowel het maximale bedrag als de ontvanger van de subsidie in de begroting zijn vermeld. Dit behoeft niet per se in de begroting zelf te gebeuren. De beoogde kenbaarheid en mogelijkheid tot democratische controle zijn evenzeer verzekerd, indien de vermelding in de toelichting bij de begroting wordt opgenomen, hetgeen praktisch gezien vaak aantrekkelijker is” (MvT, Awb, p. 42). Deze uitzondering is opgenomen in artikel 4:23 lid 3c Awb.

Daarnaast is nog een andere uitzondering mogelijk op de eis dat een wettelijke grondslag nodig is, namelijk bij incidentele subsidies: “Bij min of meer incidentele subsidies is het niet altijd reëel een wettelijk voorschrift te eisen, omdat de met de voorbereiding daarvan gemoeide lasten in die gevallen onevenredig hoog kunnen worden in verhouding tot de met strikte handhaving van het vereiste van een wettelijke grondslag gediende belangen. Daarom is in het derde lid, aanhef en onder d, bepaald dat in incidentele gevallen zonder grondslag in een wettelijk voorschrift subsidie kan worden verleend, mits de subsidie voor ten hoogste vier jaren wordt verstrekt” (MvT, Awb, p. 43). Deze uitzondering is opgenomen in artikel 4:23 lid 3d Awb¹.

Een en ander kan als volgt worden samengevat. Het verstrekken van een subsidie is rechtmatig als voldaan wordt aan één van de volgende condities:

1. De subsidie kan verstrekt worden op basis van een subsidieregeling die door het college is vastgesteld.
2. De subsidie kan verstrekt worden als de maximale subsidie en de subsidieontvanger in de begroting zijn vermeld.
3. De subsidie kan verstrekt worden als de subsidie incidenteel van aard is, dat wil zeggen voor ten hoogste vier jaar.

2.2.2 Communicatie richting raad

Hoewel in de meeste algemene subsidieverordeningen wordt bepaald, dat het college subsidieregelingen en subsidieplafonds mag vaststellen, impliceert dit niet, dat de gemeenteraad niet geïnformeerd behoeft te worden. Deze informatie kan soms betrekking

¹ De Algemene wet bestuursrecht biedt nog enkele andere uitzonderingen die voor dit onderzoek buiten beschouwing worden gelaten.



hebben op het totaal aan verstrekte subsidies, maar soms ook op een individuele subsidie of subsidieontvanger. Dit laatste doet zich met name voor als het dossier politiek gevoelig ligt. Een en ander is afhankelijk van de informatiebehoefte die bij de gemeenteraad speelt (Rekenkamercommissie De Wolden, maart 2021). Het is dan ook raadzaam, als de informatieverstrekking richting de gemeenteraad aansluit op de informatiebehoefte zoals deze leeft bij de gemeenteraad. Aan de andere kant mag van de gemeenteraad verwacht worden, dat hij zich uitlaat hierover en aangeeft aan welke informatie de gemeenteraad behoefte heeft.

2.2.3 Grip op subsidies en administratieve organisatie

Om het verstrekken van subsidies gecontroleerd te laten verlopen, is het eerst van belang dat de administratieve organisatie op orde is (Rekenkamercommissie Zoetermeer, maart 2021). Zo moet bekend zijn welke subsidieregelingen zijn vastgesteld en welke subsidies op basis van welke wettelijke grondslag wordt verstrekt. Daarnaast is het van belang, dat een actuele en volledige financiële administratie gevoerd wordt van de verstrekte subsidies, afgezet tegen de geprognosticeerde bedragen (Anderson, 2006). De norm dat jaarlijks een juist en volledig overzicht kan worden verstrekt van alle verstrekte subsidies, wordt tevens in het kader van IV3 gesteld. Daarnaast is een dergelijke administratie noodzakelijk om de plafonds en/of de begrote budgetten te bewaken (Anderson en Klaassen, 2012). Het is overigens dan wel belang, dat periodiek een daadwerkelijke bewaking plaatsvindt van de plafonds en/of de vastgestelde budgetten. Tevens is het van belang, dat de gemeente inzicht heeft in het proces van subsidieverstrekking. Daarmee wordt bedoeld, dat de gemeente weet hoeveel aanvragen in een bepaalde periode binnen zijn gekomen, hoeveel aanvragen in die periode zijn afgehandeld en hoeveel aanvragen nog open staan. Daarnaast dient men inzicht te hebben in mogelijke bezwaar- en beroepsschriften die zijn ingediend. Een en ander houdt tevens in, dat de subsidiedossiers op orde dienen te zijn en dat de vastgestelde termijnen niet overschreden worden (Rekenkamercommissie Houten, oktober 2021).

2.2.4 Toegankelijkheid en duidelijkheid

Het aanvragen van een subsidie dient niet gepaard te gaan met een te hoge administratieve lastendruk voor de aanvrager (Rekenkamercommissie Zoetermeer, maart 2021). De aanmeldformulieren dienen eenvoudig op te vragen te zijn en ook begrijpelijk geformuleerd te zijn. De aanvraag zelf moet eenvoudig kunnen worden ingediend. Dit betreft zowel het proces van indienen als het toevoegen van additionele informatie. De communicatie vanuit de gemeente dient duidelijk te zijn. Als de aanvrager een reactie krijgt van de gemeente, dient deze reactie begrijpelijk te zijn (Algemene Rekenkamer, augustus 2022).

2.2.5 Controle op verantwoording

Nadat een subsidie is verstrekt, is het van belang dat de gemeente tussentijds of achteraf controleert in hoeverre de subsidieontvanger heeft voldaan aan de voorwaarden die de gemeente vooraf heeft gesteld (Algemene Rekenkamer, augustus 2022, Rekenkamercommissie De Wolden, maart 2021, Rekenkamer Krimpen aan den IJssel, augustus 2021). Als bijvoorbeeld gesteld wordt, dat de verantwoording gepaard moet gaan van een controleverklaring, kan de subsidieontvanger niet volstaan met een samenstellingsverklaring en hier zal de gemeente op



moeten toezien. Ook worden vaak verdeelsleutels gehanteerd op basis waarvan het totaal aan beschikbare budget onder de subsidieontvangers wordt verdeeld. Ook hier is het van belang dat de informatie die betrekking heeft op deze verdeelsleutels afdoende worden gecontroleerd. Tijdens de casestudies die ten behoeve van dit onderzoek worden uitgevoerd, zal moeten blijken, dat de gemeente zichtbaar deze controles daadwerkelijk uitvoert.

2.2.6 Normenkader

De bovenstaande uitwerking kan als volgt worden geoperationaliseerd:

Normveld		Operationele norm
<i>Wettelijke grondslag</i>		
	Een ASV is door de raad vastgesteld.	De gemeenteraad heeft een algemene subsidieverordening vastgesteld.
	De subsidie kan verstrekt worden op basis van een subsidieregeling die door het college is vastgesteld.	Bij het vaststellen van de subsidie dient verwezen te worden naar de betreffende subsidieregeling.
Of	De maximale subsidie en de subsidieontvanger zijn in de begroting vermeld.	De maximale subsidie en de subsidieontvanger zijn in de begroting of in de toelichting opgenomen. Bij het vaststellen van de subsidie dient verwezen te worden naar artikel 4:23 lid 3c Awb.
Of	De subsidie is incidenteel van aard, dat wil zeggen voor ten hoogste vier jaar.	Bij het vaststellen van de subsidie dient verwezen te worden naar artikel 4:23 lid 3d Awb.
<i>Communicatie richting raad</i>		
	De informatieverstrekking dient aan te sluiten op de informatiebehoefte van de gemeenteraad.	Aan de hand van commissie- en raadsvergaderingen dient geconstateerd te worden, dat raadsleden niet ontevreden zijn over de verstrekte informatie.
<i>Grip op subsidies</i>		
	Subsidieregelingen	Bekend moet zijn welke subsidieregelingen zijn vastgesteld en geldig zijn.
		Bekend moet zijn welke subsidie op basis van welke regeling is verstrekt.
	Financiën	De gemeente beschikt over een actueel en volledig overzicht van verstrekte subsidies,



		afgezet tegen de begrote bedragen en/of de plafonds.
		De gemeente voert een periodieke bewaking uit van de begrote bedragen en/of de plafonds.
	Proces	De gemeente dient inzicht te hebben in het aantal aanvragen dat in een bepaalde periode is binnengekomen, dat in deze periode is afgehandeld en dat nog open staat.
		De gemeente dient inzicht te hebben in de stand van zaken met betrekking tot mogelijke bezwaar- en beroepsschriften.
		Dossiers dienen op orde te zijn en termijnen dienen niet overschreden te worden.
<i>Toegankelijkheid en duidelijkheid</i>		
	Aanvraag	De aanvraagformulieren dienen eenvoudig opgevraagd te kunnen worden en duidelijk te zijn.
		De aanvraag en de additionele informatie dient eenvoudig ingediend te kunnen worden.
	Communicatie gemeente	De gemeente dient begrijpelijk te communiceren met de aanvrager.
<i>Controle op verantwoording</i>		
	De gemeente controleert in hoeverre voldaan is aan de voorwaarden die de gemeente heeft gesteld.	Tijdens de casestudies van dit onderzoek zal deze controle zichtbaar dienen te worden.



Hoofdstuk 3 Ontwikkeling van subsidies

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk presenteert een beeld van de verstrekte subsidies vanaf het jaar 2018, een en ander in navolging van de tweede deelvraag van dit onderzoek. Het gaat daarbij niet alleen om de subsidiebedragen, maar tevens om het aantal aanvragen dat in een bepaald jaar is binnengekomen alsmede de manier waarop deze aanvragen zijn afgedaan. Voor dit beeld is gebruik gemaakt van informatie die het college actief heeft verstrekt aan de raad. Daarnaast is de interne administratie van de gemeente geraadpleegd.

3.2 Overzicht van het procesverloop

In 2019 wordt de raad nog niet actief geïnformeerd over de verstrekte subsidies in 2018. De nieuwe algemene subsidieverordening (inclusief het amendement) is in die tijd immers nog niet vastgesteld. Desgevraagd kan echter het totaaloverzicht van subsidies over 2018 verstrekt worden. Daarbij worden enkele opmerkingen geplaatst:

1. “In het overzicht vind je 838 subsidies die definitief zijn vastgesteld en 7 die voorlopig zijn gegeven. Die laatste moeten nog definitief worden vastgesteld. Dat is pas nu omdat het gaat om meerjarige subsidies en/of uitstel vanwege corona.
2. We hebben in 2018 3 bezwaren ontvangen. Hiervan is er 1 ingetrokken a.g.v. nieuw besluit en 2 zijn ongegrond verklaard.
3. Naast dit overzicht zijn er *in ieder geval* 33 geweigerd, 7 niet in behandeling genomen en 11 waarvan de aanvraag/subsidie is ingetrokken. Door stapsgewijze invoering van de subsidieapplicatie kan het zijn dat deze aantallen iets hoger zijn.
4. Op 1 januari 2018 heeft de herindeling plaatsgevonden met vml. Gemeente Littenseradiel. Dit heeft uiteraard geleid tot meer subsidies en een hoger totaalbedrag aan subsidies. In 2018 werd doorgaans nog het beleid van vml. Gemeente Littenseradiel gehanteerd. Per 2019 werd in veel gevallen al het beleid van SWF toegepast. In sommige gevallen is sprake van een afbouwperiode (over meerdere jaren), met name bij de sport/speelvoorzieningen.
5. Wanneer er lege velden bij de relatie staat, heeft dat te maken met AVG” (Ambtelijke respons, juni 2022).

In de lijn van het amendement wordt de raad op 26 mei 2020 actief geïnformeerd over de subsidies die in 2019 zijn verstrekt. In de toelichting worden de volgende data gepresenteerd: “Voor het jaar 2019 zijn totaal 709 subsidieaanvragen zijn ontvangen. De status hiervan is:

- 490 definitief vastgesteld
- 98 voorlopig verleend
- 60 verantwoording ontvangen, opnieuw in behandeling
- 34 geweigerd
- 10 niet in behandeling genomen
- 9 ingetrokken
- verwezen naar eerder genomen besluit
- om aanvullende gegevens gevraagd
- 1 uitstel van beslissing



- 1 staat op betalen 2021
- Verder zijn er in 2019 4 bezwaren ontvangen (waarvan 2 ingetrokken, 1 ongegrond en 1 loopt nog)” (Actieve informatievoorziening, 26 mei 2020).

Op 15 juni 2021 wordt in het kader van de actieve informatievoorziening de raad op de hoogte gesteld de verstrekte subsidies in 2020. In de toelichting wordt het volgende gesteld:

“In 2020 waren er 950 (lopende) aanvragen. Er zit een verschil tussen het aantal aanvragen en het aantal betalingen. Dit komt o.a. doordat er subsidies voor meerdere jaren worden gegeven. Daardoor hoeven sommige subsidieontvangers niet ieder jaar een aanvraag te doen, maar 1x per 2, 3 of 4 jaar. De status van de aanvragen is als volgt:

- 746 zijn definitief vastgesteld. Dit kan direct zijn gebeurd of na ontvangst van de verantwoording;
- 150 zijn voorlopig gegeven. Dit betekent dat de verantwoording is ontvangen of nog volgt;
- 26 zijn geweigerd.
- 18 zijn ingetrokken. Dat gebeurt meestal nog vóóordat er een betaling plaatsvindt;
- 7 zijn niet in behandeling genomen. Dit gebeurt wanneer de aanvraag incompleet blijft of te laat wordt ontvangen.
- bij 2 zijn nog aanvullende gegevens opgevraagd om tot een goede beoordeling te komen;
- bij 1 is de status uitbetalen 2022.
- Verder zijn er in 2020 2 bezwaren ontvangen. Deze zijn beide ingetrokken” (Actieve informatievoorziening, 15 juni 2021).

Op 5 april 2022 wordt het volgende door het college gerapporteerd in het kader van de actieve informatievoorziening.

“In 2021 waren er 836 (lopende) dossiers. Er zit een verschil tussen het aantal aanvragen en het aantal betalingen. Dit komt o.a. doordat er subsidies voor meerdere jaren worden gegeven. Daardoor hoeven sommige subsidieontvangers niet ieder jaar een aanvraag te doen, maar 1x per 2, 3 of 4 jaar (maatwerk). Uiteraard draagt het weigeren van subsidie ook bij aan dit verschil. De status van de subsidiedossiers was d.d. 27/1/22 als volgt:

- 566 zijn definitief vastgesteld. Dit kan direct zijn gebeurd of na ontvangst van de verantwoording;
- 154 zijn voorlopig gegeven. Dit betekent dat de verantwoording is ontvangen of nog volgt;
- 18 zijn geweigerd;
- 6 zijn ingetrokken. Dat gebeurt meestal nog vóóordat er een betaling plaatsvindt;
- 4 zijn niet in behandeling genomen. Dit gebeurt wanneer de aanvraag incompleet blijft of te laat wordt ontvangen;
- bij 2 zijn nog aanvullende gegevens opgevraagd om tot een goede beoordeling te komen;
- bij 86 is de status uitbetalen 2023. Het gaat hier om subsidies die voor meerdere jaren zijn gegeven (hetzij voorlopig, hetzij definitief).
- Verder zijn er in 2021 2 bezwaren ontvangen. Dit is gelijk aan 2020. Deze zijn beide ingetrokken” (Actieve informatievoorziening, 5 april 2022).

De overzichten worden in de toelichtingen van de volgende nuances voorzien:

- Er zijn bepaalde budgetten waarbij het vooraf niet duidelijk is of het geld als subsidie wordt



- uitgegeven of op een andere manier wordt ingezet (inkoop/dienst). Dat is afhankelijk van wat er zich voor doet. Denk hierbij aan het kernenfonds, duurzaamheid en kunstbeleid. Dit geldt ook voor de post ‘overige goederen en diensten’. Dat kan wat een vertekend beeld geven, omdat dus niet alle uitgaven t.l.v. die budgetten per definitie subsidies zijn.
- In bepaalde gevallen (w.o. peuters, onderwijsachterstanden en zorg voor leerlingen) wordt er in x-jaar een voorschot gegeven van 90%. Vervolgens wordt deze subsidie een jaar erna vastgesteld op basis van de verantwoording en wordt meestal de laatste 10% overgemaakt. Dit betekent dat het bedrag waar een dergelijke organisatie voor 2019 recht op heeft, niet gelijk is aan het bedrag wat in 2019 daadwerkelijk wordt overgemaakt. De overgemaakte bedragen bestaan dan voor 90% uit het subsidiebedrag 2019 en 10% uit het subsidiebedrag 2018.
- Veel subsidies zijn conform raadsbesluit geïndexeerd, maar ook een deel niet. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat er volgens overeenkomst niet wordt geïndexeerd. Soms is index niet nodig (b.v. bij afbouw/tijdelijke subsidie) en soms leidt index bij subsidieregelingen tot onpraktische afrondingen. Verder kan het zo zijn dat het indexbedrag niet voldoende substantieel is om dit direct in een regeling te verwerken. Bij structurele indexatie leidt dit op termijn wel tot verhogingen van het subsidiebedrag óf de mogelijkheid om extra aanvragen te honoreren.
- Er kunnen afwijkingen ontstaan door terugboeking (bv. Vanwege opheffing of omdat activiteiten toch niet door gaan) of nabetaling (bv. Betaling restantbedrag).
- Het is niet zo dat het subsidieplafond gelijk is aan het budget op een bepaalde post. Het gebeurt bijvoorbeeld regelmatig dat het subsidieplafond lager is dan de budgetpost. Op deze manier blijft er namelijk eenmalig budget beschikbaar om eenmalige dingen op te kunnen vangen. (Actieve informatievoorziening, 26 mei 2020, 15 juni 2021, 5 april 2022).

Navraag leert, dat de definitieve subsidiebedragen de voorlopige subsidiebedragen niet overlappen. Wat is opgenomen in de excel sheets is daadwerkelijk uitbetaald. Mocht bij een definitieve subsidie een bedrag worden genoemd, dan is dat bedrag dus additioneel ten opzichte van de voorlopige subsidie. Dit maakt, dat dus geen dubbeltellingen kunnen voorkomen over de jaren heen (Ambtelijke respons, 13 juni 2022).

Op de vraag hoeveel aanvragen jaarlijks binnenkomen, wordt het volgende antwoord gegeven: “Voor wat betreft het aantal concrete aanvragen dat is ontvangen het volgende. Het aantal aanvragen is lager dan het aantal lopende dossiers c.q. betalingen in de exceloverzichten, omdat we bijvoorbeeld subsidies geven voor 2,3 of 4 jaar. In dergelijke gevallen is er dan maar 1 aanvraag nodig. Bij nabetaling o.b.v. verantwoording ontstaan er ook 2 betaalregels o.b.v. 1 aanvraag. Verder hebben we vanwege corona in de afgelopen jaren aanvullende besluiten genomen op eerder ontvangen aanvragen. Hierdoor is het daadwerkelijk ontvangen aantal aanvragen ook lager dan het aantal betalingen. Hierbij de aantallen:

- 2018: 819
- 2019: 709
- 2020: 618
- 2021: 395
- 2022: tot op heden (05-07-22) zijn er 262 aanvragen ontvangen.

Zoals in de collegeadviezen/info raad aangegeven zijn de subsidies die zijn gegeven via Duurzaam Bouwloket + Coronafonds hierin niet meegenomen” (Ambtelijke reactie, 5 juli 2022).



Ten tijde van het onderzoek (zomer 2022) kan uiteraard nog geen overzicht verstrekt worden voor het jaar 2022. Wel kan een overzicht van geprognosticeerde subsidies worden verstrekt. Bij dit overzicht worden de volgende opmerkingen geplaatst:

1. “Alle subsidies die we jaarlijks geven staan in het overzicht, inclusief indexatie. Uiteraard verstrekken we de komende maanden nog eenmalige subsidies.
2. Als het gaat om jaarlijkse subsidies, dan staan bij de subsidiebedragen de daadwerkelijk betaalde/ontvangen bedragen inclusief eventuele kwartalen/maanden die nog moeten komen. De bevoorschotting kan 100% zijn, maar is ook wel 90% of lager.
3. Omdat het jaar 2022 nog niet is afgerond, heb ik niet gekeken naar de uitnutting van de budgetten in Key2. Dat vergt wat meer tijd en dit wijzigt nog. Als je hierover gerichte vragen hebt, dan kan ik laten weten wat de stand van zaken is.
4. Jaarlijkse verantwoordingen moeten bij ons vóór 1 juni binnen zijn. Dit betekent dat deze subsidies nog niet allemaal definitief zijn afgerekend.
5. In het kader van AVG heb ik bepaalde cellen leeg gemaakt.
6. Bij zwembaden is indexatie verschillend geregeld vanwege oude overeenkomsten. Soms wordt er niet geïndexeerd, soms volgens CPI en soms volgens het percentage dat de raad jaarlijks bepaald” (Ambtelijke respons, juni 2022).

3.3 Overzicht van verstrekte subsidies

Als de overzichten die aan de raad zijn verstrekt naast elkaar worden gezet, ontstaat het volgende beeld:

Subsidies geïndexeerd op jaarbasis	2018	2019	2020	2021	2022
Begeleide participatie	198.000	192.000	141.809	205.333	193.876
Cultureel erfgoed	83.355	104.028	485.195	283.153	246.445
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	5.391.454	5.716.448	5.797.565	5.682.884	5.866.767
Economische ontwikkeling	988.080	1.136.150	1.199.962	1.244.498	1.420.099
Economische promotie	408.698	460.506	366.162	390.096	534.286
Maatwerkdienstverlening 18-	69.592	169.051	246.583	388.657	190.756
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	165.238	107.668	350.927	117.184	191.491
Media	55.750	57.302	58.282	59.244	60.452
Milieubeheer	46.293	46.253	46.908	122.168	49.902
Musea	611.609	625.627	930.042	838.133	800.363
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.829.254	1.516.874	1.588.920	1.367.564	1.763.908
Openbaar basisonderwijs	25.823	25.603	27.115	34.238	32.588
Openbare orde en veiligheid		8.078	8.135	8.137	8.267



Riolering			101.647	63.223	45.517
Samenkracht en burgerparticipatie	895.690	1.158.636	1.119.005	892.769	861.327
Sportaccommodaties	1.289.802	1.598.813	1.730.978	2.037.381	1.366.352
Sportbeleid en activering	248.242	105.024	969.883	874.966	927.171
Volksgezondheid	135.595	123.866	128.227	94.348	99.797
Bestuur		11.375			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.620	1.000			
Wonen en bouwen		50.000			
Totaal	12.449.094	13.214.302	15.297.346	14.703.975	14.659.364

In het ambtelijk wederhoor worden hier de volgende opmerkingen aan toegevoegd:

1. De Begeleide participatie betreft vluchtelingenhulp. Hier hoort voor 2018 een bedrag bij van € 198.000,--.
2. Bij Riolerings staan inderdaad voor 2018/2019 geen bedragen. De regeling groene daken is per 2020 van kracht.
3. De grote stijging bij sportbeleid/activering is vanwege de subsidie aan Sport-Fryslân voor de Buurtsportcoaches.
4. Bij Openbare orde staat in 2018 geen bedrag. Deze bijdrage aan ijswegencentrales hebben we per 2019 als subsidie ingeregeld.
5. De bedragen voor 2022 zijn uiteraard nog aan verandering onderhevig (eenmalige subsidies), omdat het jaar nog niet voorbij is.

3.4 De begroting 2022

In de begroting 2022 worden voor een aantal subsidies per subsidie ontvanger de maximum bedragen aangegeven, die voor 2022 zijn begroot. Voor 2022 staan de volgende subsidieverstrekingen begroot (Programmabegroting 2022, p. 126 e.v.).

Naam organisatie	Max. bedrag 2022
1. Programma Sociaal	
<u>Onderwijs</u>	
St. Fultura Sneek	28.566,00
Kids First COP groep Grou, vliegende keep tutor	25.000,00
<u>Sport</u>	
St. Friese Elfsteden wandeltochten, Wommels	3.045,00
St. Sport Fryslân, Heerenveen (sportdag spec. Onderwijs)	1.271,00



St. Sport Fryslân, Buurt Sport Coaches (incl. rijksbijdrage)	855.319,00
St. Topsport Noord, Regionaal Trainings Centrum	30.000,00
St. KWS Sneek, organisatie Sneekweek	5.302,00
Sintrale Kommisje Skûtsjesilen, Sneek	5.144,00
Dutch Youth Regatta, Workum	2.572,00
Stifting Spulwike Littenseradiel, Reduzum	3.430,00
St. De Freulepartij, Wommels	2.057,00
Optisport t.b.v. zwembad It Rak, Sneek	859.320,00
Waterpark Mounewetter, Witmarsum	110.647,00
Zwembad De Klomp, Wommels	61.285,57*
Sportcomplex De Rolpeal, Workum	544.500,00
Schoolzwemmen SO & SBO scholen (max. € 275,-- p/leerling p/schooljaar):	30.046,00
SO Sinne en SO Piet Bakkerschool, Sneek	
SBO de Wetterwille en SBO de Súdwester, Sneek	
<u>Cultuur</u>	
Cultureel Kwartier Sneek, te weten:	3.173.329,00
a. Theater Sneek & Poppodium Het Bolwerk	
b. Kunstencentrum Atrium	
c. Vers! Festival & Kunstbende	
d. Cultuurcoach Educatie, Cultuurcoach Sociaal Domein & Cultuurnetwerk	
e. Muziekexpressie gehandicapten	
f. Schoolorkesten	
St. Mar en Fean Bolsward, te weten:	2.105.813,00
a. Bibliotheken	
b. Strandbibliotheek	
c. Digi-taalhuizen Bolsward, Sneek, Wommels en Workum	
Lokale Omroep SWF (peiljaar 2021, bedrag p/wooneenheid 2022 volgt)	59.520,00
Federatie Muziek en Zangverenigingen SWF	7.292,00
Vereniging Ondernemend Sneek (VOS), Út Sneek	3.086,00
St. Nijefurd concerten	2.778,00
St. Zeilvaartcollege Workum	2.315,00



St. Liereliet, Int. Shantifestival Workum	721,00
Oranjecomité koningdag, Bolsward	2.211,00
Koninginnevereniging, Makkum	1.000,00
Ondernemersvereniging Woudsend, Friese Sleepbootdagen	1.029,00
Heechspanning, Heeg	2.572,00
Heamiel Bolsward	1.544,00
Bolstjurrich, Bolsward	1.544,00
St. Friesland Pop Leeuwarden, kleine prijs van Friesland	1.286,00
PKN Sneek, orgelconcerten Martinikerk	1.286,00
Visserijdagen Makkum / Stavoren	1.286,00
Stifting Berne-Iepenloftspul, Easterwierrum	1.286,00
Tsjillen in Bolsward	1.286,00
St. BOP Bolsward (w.o. ParkBOP en Bolsward Live)	1.286,00
Sneek Promotion, straattheater, openingsact/slotconcert Sneekweek	7.841,00
St. B.O.O.G., Bolsward	7.474,00
Stichting cultureel nut, Workum	6.650,00
Vereniging culturele gelden vml. Gemeente Wymbritseradiel	5.144,00
Kulturele Kommissie Hielpen	3.039,00
Stifting kulturele kommisje De Spylder, Warns	3.039,00
Stifting de Súdwester, Koudum	2.329,00
Activiteitencommissie, Stavoren	1.216,00
Cultureel Podium, Makkum	1.544,00
Stichting Koepelconcerten, Witmarsum	515,00
Gerben Rypma Stifting, Blauwhuis	515,00
Kulturele Kommisje Easterwierrum	1.003,00
St. Cultuurplein Súdwest-Fryslân, netwerkgorganisatie SWF & UITfestival	7.572,00
Stichting Historische Kring, Woudsend	1.029,00
Stichting Âld Makkum e.o.	1.029,00
Stichting Historisch Koudum	1.029,00
Arghis, Wommels	1.029,00
Histoaryske Kommissje "De Easterwierrumer	1.029,00
Archief- en Documentatiecentrum RK Frl., Bolsward	1.029,00
Stichting Filmhuis, Sneek	1.029,00
Fotoclub 't Filter, Sneek	1.029,00
Draaiorgel Omke Romke, Bolsward	1.145,00



St. Literaire Activiteiten Sneek (LAS)	823,00
Het Friese Museumdorp (vh. Ald Faers Erf Route)	27.582,00
Stichting Ald Molkwar, bakkerswinkeltje	2.057,00
Toankamer 't Ponthuis	2.057,00
Stichting HCW De Tiid, Bolsward	274.455,00
Het Fries Scheepvaart Museum, Sneek	347.373,00
Museum Warkums Erfskip, Workum	5.660,00
Museum Hindeloopen, Hindeloopen	76.412,00
Museum Hindeloopen Conservator, Hindeloopen (stop per 01-01-2023)	35.767,00
Het Nationaal Modelspoor Museum, Sneek	35.047,00
Stifting It Tsiispakhûs, Wommels	2.788,00
Afûk, Leeuwarden	7.471,00
Stichting Fers t.b.v. Tomke Project, Leeuwarden	5.507,00
Stichting Tresoar Leeuwarden, Grutte Gysbert Priis (2023, 2025 e.v.)	2.000,00
Stichting De Tiid Bolsward, Lytse Gysbert Priis (2023, 2025 e.v.)	1.500,00
<u>Voorliggend veld</u>	
MFC Maggenheim, Makkum	86.592,00
Wijkplatform Sperkhem-Tuindorp Sneek	3.401,00
Wijkplatform Noorderhoek Sneek	3.401,00
Wijkplatform Lemmerweg Oost Sneek	3.401,00
Wijkplatform Lemmerweg West Sneek	3.401,00
Stads-, dorps- en wijkbelangen en vergelijkbare verenigingen uit de gemeente (€ 1.000,-- p/vereniging)	90.000,00
St. Patyna Bolsward t.b.v. dienstencentrum Waldrikhiem Workum	19.807,00
St. Speel-o-theek Sneek	2.534,00
Mindup t.b.v. inloopvoorziening Sneek	32.411,00
WIL B.V., De Keats Sneek	30.513,00
Stichting Aanzet	53.508,00
St. Slachtofferhulp (€ 0,33 p/inwoner)	29.696,00
St. Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg ZWF (VPTZ)	10.657,00
Humanitas ZWF te Bolsward	13.185,00
Humanitas project Homestart	42.693,00
Humanitas Noord, begeleide omgangregeling (BOR)	10.165,00
St. Stjoer (=vh. St. Support Friesland), maatjesproject	19.127,00



St. Solidair Friesland, project budgetmaatje	20.678,00
St. Present Sneek	8.790,00
Stipepunt Easterein	1.544,00
Tûmba antidiscriminatiebureau, uitvoering wettelijke taken	72.009,00
Tûmba antidiscriminatiebureau, uitvoering LHBTI beleid	10.000,00
COC Friesland, uitvoering LHBTI beleid	10.000,00
Belangenbehartiging Uitkeringsgerechtigden en Gehandicapten Sneek	5.671,00
Vluchtelingenwerk Noord-Nederland	210.000,00
St. Weekendschool SWF, Sneek	61.625,00
St. Kinderwoud KOV, project AZC 0-2 jaar	36.594,00
St. Kinderwoud KOV, project AZC 2-4 jaar	119.947,00
St. Timpaan Welzijn Gorredijk, gezinsgerichte programma's (2021: € 127.063,00)	p.m.
St. Scala Oosterwolde, gezinsgerichte programma's (2021: € 101.650,00)	p.m.
SVW Fultura Sneek, project zomerkans	15.000,00
St. Kinderwoud KOV, 3 ^e PM-er	120.000,00
Verloskundig Centrum Sneek, centering pregnancy	8.234,00
Verloskundige Praktijk Rûnom Koudum, centering pregnancy	1.423,00
<u>Lichte ondersteuning</u>	
St. Leergeld Sneek e.o.	56.579,00
St. Urgente Noden (SUN) Leeuwarden	13.721,00
Voedselbanken (rato verdeling o.b.v. huishoudens d.d. 1 juli 2021)	12.000,00
• Sneek-Wymbritseradiel, 57 hh te weten: € 6.772,--	
• Bolsward, 28 hh te weten: € 3.327,--	
• Zuid West Friesland Balk, 16 hh te weten € 1.901,--	
2. Programma Ruimte	
<u>Leefomgeving</u>	
Sneek Promotion, regulier programma	126.364,00
VVV Waterland van Friesland, Joure	389.100,00
Stichting Skûtsje Klaas van der Meulen, Woudsend	1.544,00
Stichting Skûtsje Súdwesthoek, Stavoren	1.544,00
Stichting Skûtsje De Sneker Pan, Sneek	1.544,00
Stichting Ondernemersfonds Súdwest-Fryslân (2019-2023), via percentage meeropbrengst opslag OZB raadsbesluit d.d. 12-11-2018.	1.218.325,00



Stichting Erfgoed, Natuur & Landschap Joure	47.924,00
Stichting Behoud van Monumenten SWF	150.267,00
Scheepstimmerwerf De Hoop, Workum	15.000,00
Boerderijstichting Fryslân, Leeuwarden	250,00
Stichting Âlde Fryske Tsjerken, Leeuwarden	455,00
3. Programma Bestuur	
<u>Veiligheid</u>	
Ijswegencentrale's (€ 23,31 p/km ¹ te onderhouden schaatsroute)	
• Nijefurd	1.865,00
• Bolsward-Wonseradeel	2.215,00
• Sneek-Wymbritseradiel-Ijlst	2.541,00
• Rauwerderhem	490,00
• Baarderadeel	373,00
• Hennaarderadeel	653,00



Hoofdstuk 4 Welk beleid hanteert de gemeente ten aanzien van het verstrekken van subsidies?

4.1 Inleiding

Om het formeel vastgestelde beleid van de gemeente inzichtelijk te maken, is allereerst een documentenanalyse uitgevoerd. Daarbij zijn de eerdere onderzoeksbevindingen, de algemene subsidieverordeningen, de kadernota subsidies, de subsidieregelingen, maar tevens de diverse collegevoorstellen en besluiten nader geanalyseerd. Tevens is de Algemene wet bestuursrecht geraadpleegd voor dit hoofdstuk. Daarnaast zijn interne documenten geanalyseerd, zoals procesbeschrijvingen en is tevens een interview afgenomen om het proces van subsidieverstrekking in formele zin in beeld te brengen.

4.2 De algemene subsidieverordening uit 2011

De rekenkamer heeft in eerder onderzoek het subsidiebeleid als volgt beschreven (Financiële belangen, 2017).

“Ten aanzien van subsidies wordt in de gemeenteraadsvergadering van maart 2011 de algemene subsidieverordening geagendeerd. Deze verordening is ontleend aan de modelverordening van de VNG en wordt zonder al te veel discussie (één motie ingediend, maar deze is niet overgenomen) vastgesteld. Artikel 2 van de verordening stelt, dat de raad een aantal beleidsterreinen aanwijst, welke voor subsidiëring in aanmerking komt. Deze terreinen worden in de verordening opgenomen en betreffen feitelijk alle programma's van de gemeente. Vervolgens zal door het college een en ander nader uitgewerkt moeten worden, zo vervolgt artikel 2 (ASV, maart 2011). Op grond van artikel 3 is het college bevoegd te besluiten over het verstrekken van subsidies met in achtneming van de in de gemeentebegroting opgenomen financiële middelen en/of het subsidieplafond. Artikel 4 vult het vaststellen van het subsidieplafond nader in. Dit kan jaarlijks per beleidsterrein door het college worden ingesteld. De begroting fungeert in deze als ultiem plafond: een subsidie ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld, wordt slechts verleend onder de voorwaarde dat voldoende middelen op de begroting beschikbaar worden gesteld, zo stelt artikel 4 lid 5” (Financiële belangen, 2017).

Op 24 mei 2012 stelt de gemeenteraad de kadernota subsidies vast. Het doel van deze kadernota is het omzetten van het subsidiebeleid van de vijf voormalige gemeenten tot een uniform subsidiebeleid van SWF. Gesteld wordt in de toelichting op de kadernota, dat subsidieverstrekking wordt ingezet als middel om vorm en inhoud te geven aan de realisatie van het gewenste beleid, waarbij de uitvoering geschiedt door derden. Het subsidiekader bewerkstelligd een eenduidige wijze van subsidieverstrekking (Raadsvoorstel kadernota subsidies, 24 mei 2012). De kaders hebben geen directe invloed op de subsidieverstrekking aan individuele organisaties, maar worden verder uitgewerkt in de beleidsnotities. Subsidies zullen doelgericht moeten worden ingezet om daarmee de effectiviteit te verhogen. Exploitatie- en waarderingssubsidies kunnen niet meer ingezet worden, zo vervolgt de toelichting (Raadsvoorstel kadernota subsidies, 24 mei 2012).

Deze kadernota kent de algemene subsidieverordening als basis:



“De Algemene Subsidie Verordening (ASV), vastgesteld op 3 maart 2011 is een procedureverordening waarmee een brede juridische basis is gelegd. In de algemene subsidieverordening staan op hoofdlijnen de procedures omschreven waarbinnen de subsidieverstreking zich moet afspelen. Hierin valt onder meer te lezen welke termijnen gehanteerd moeten worden, welke weigeringsgronden er zijn, welke eisen worden gesteld aan de verantwoording, et cetera. Beleidsinhoudelijk is nog niets vastgelegd en wordt het beleid van de voormalige fusiegemeenten gehanteerd” (Kadernota subsidies, 2012, p. 7). Het opstellen van de subsidiekaders is dan een vervolgstap op het vaststellen van de Algemene Subsidieverordening. Ook in de kadernota wordt gesteld dat de concrete, beleidsmatige invulling nog plaats moet vinden met het opstellen van nadere regels (Kadernota subsidies, 2012, p. 8). Hoewel niet in de nota staat aangegeven wie die regels moeten opstellen, ligt het in het verlengde van de algemene subsidieverordening, dat hier het college aan zet is.

Een subsidie wordt in de kadernota gedefinieerd als een aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt, met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen en diensten (Kadernota subsidies, 2012, p. 9). Hiermee wordt aangesloten op artikel 4:21 van de Algemene wet bestuursrecht

Na het vastleggen van deze basis formuleert de nota enkele kaders. Zo moeten de gesubsidieerde activiteiten of producten direct dan wel indirect ten goede komen aan de inwoners van de gemeente. De activiteiten of producten dienen een bijdrage te leveren aan één of meer door de raad vastgestelde beleidsdoelen, welke verwoord zijn in de vastgestelde beleidskader, waarbij het resultaat van de subsidie zoveel mogelijk SMART omschreven zijn. De subsidie kent de vorm van een activiteitensubsidie, een investeringssubsidie, een projectsubsidie of een budgetsubsidie. Ook in deze nota wordt de begroting als financieel ultiem plafond opgevoerd: subsidie wordt verstrekt met in achtneming van de in de gemeentebegroting opgenomen financiële middelen. Daar waar gerede kans is dat meer aanbieders aanspraak kunnen maken op subsidie met als mogelijk gevolg een overschrijding van het begrotingsbudget, zal, indien mogelijk, een subsidieplafond worden ingesteld. Mede omdat in de gefuseerde gemeente meer aanvragers zijn van subsidie moet voorkomen worden dat een open einde regeling ontstaat en de gemeente verplicht is alle aanvragen te honoreren en daarmee budgetten overschrijdt (Kadernota subsidies, 2012, p. 10 en 11). Daarnaast zal het evenredigheidsbeginsel moeten worden toegepast en zal stapeling van subsidies moeten worden voorkomen. Tevens moet sprake zijn van een evenwichtige verhouding tussen de verwachte resultaten en de gevraagde gemeentelijke bijdrage. Met uitzondering van budgetsubsidies zal de gemeente bijdragen in de kosten en wordt verwacht van de subsidieaanvragers dat zij cofinanciering zoeken. Subsidieaanvragen worden ingediend bij een digitaal subsidieloket. Tevens voert de kadernota inhoudelijke kaders op. Subsidies kunnen worden verstrekt voor die activiteiten, projecten of investeringen waarbij wordt aangesloten bij en samengewerkt met relevante voorzieningen en/of organisaties. Het betreft vooral die activiteiten, projecten en investeringen die een langere levensduur bewerkstelligen, de ruimtelijke kwaliteit bevorderen of proefondervindelijk hebben aangetoond effectief te zijn. Tevens worden duurzame ontwikkeling en preventieve werking als inhoudelijke kaders opgevoerd, alsmede het ondersteunen van bepaalde doelgroepen zodat een grotere mate van zelfredzaamheid ontstaat. Subsidies kunnen ook verstrekt worden ten behoeve kwetsbare groepen, het aanjagen van gewenste ontwikkelingen of ten behoeve van innovatieve projecten (Kadernota subsidies, 2012, p. 14 en 15).



De nadere regels waar de kadernota naar verwijst, worden jaarlijks in oktober geactualiseerd (of frequenter indien nodig, zo wordt ambtelijk tijdens het onderzoek naar financiële belangen gesteld) en gelden dan voor het jaar daarop. Zo worden op 1 december 2016 de regels voor 2017 gepubliceerd, nadat zij op 18 oktober 2016 in het college zijn vastgesteld (inclusief de subsidieplafonds). Per beleidsterrein wordt aangegeven in deze nadere regels welke activiteiten gesubsidieerd worden, hoeveel subsidie per activiteit beschikbaar is en wat het totale subsidieplafond is.

Desgevraagd wordt hier tijdens het onderzoek naar financiële belangen het volgende over opgemerkt:

“De nadere regels worden meestal 2-3 keer per jaar gewijzigd vastgesteld en gepubliceerd. Dit gebeurt in ieder geval voor 1 november vanwege de vaststelling van de subsidieplafonds en de indientermijn van jaarlijkse subsidies. In 2016 is dit op 31 oktober gebeurd.

Verder is op 1 december 2016 een geactualiseerde versie gepubliceerd en ook op 8 augustus 2017.

De nadere regels worden bekendgemaakt via www.officiëlebekendmakingen.nl. De gemeenteraad ontvangt niet apart een afschrift. De meest actuele versie staat op de website.

Het college stelt de subsidieplafonds vast (via de nadere regels). Dit staat in artikel 4 van de Algemene subsidieverordening” (ambtelijke reactie, Financiële belangen, 2017).

4.3 De algemene subsidieverordening uit 2019

De algemene subsidieverordening wordt eind 2019 geactualiseerd en op 19 december 2019 door de gemeenteraad vastgesteld. Artikel 2 van deze verordening bepaalt, dat de raad vaststelt, dat voor de programma's Sociaal, Ruimte en Bestuur subsidie kan worden verstrekt. Voor de beleidsterreinen die onder deze programma's vallen, kan het college bij nadere regeling (een subsidieregeling) vaststellen welke activiteiten in aanmerking komen voor subsidie (artikel 3). De verstrekking van subsidies dient wel met in achtneming van de in de programmabegroting opgenomen financiële middelen of het subsidieplafond te geschieden (artikel 4 lid 1). In artikel 5 lid 1 van de verordening wordt bepaald, dat het college subsidieplafonds kan vaststellen. In dat geval wordt met een subsidieregeling de wijze van verdeling bepaald door het college. Een subsidie ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld, wordt onder voorbehoud verleend (artikel 5 lid 4). De verordening bevat tevens de termijnen die voor de aanvraag en besluitvorming gehanteerd worden. In lijn met de kadernota wordt voor de aanvraagtermijn het onderscheid tussen activiteitensubsidie, budgetsubsidie, projectsubsidie en investeringssubsidie gehanteerd (artikel 7). Artikel 9 bevat enkele weigeringsgronden. Een subsidie kan geweigerd worden als de activiteiten niet in overwegende mate gericht zijn op de gemeente of haar ingezetenen (art. 9 lid 1). Ook als de aanvrager zonder subsidieverlening over voldoende gelden kan beschikken of als de subsidieverlening niet past binnen het beleid van de gemeente of niet voldoet aan gestelde regels, kan dit een weigeringsgrond opleveren. Een subsidieverstrekking mag uiteraard niet in strijd zijn met een wettelijk voorschrift. Daarnaast kan het college de subsidie ook weigeren, als de subsidie minder dan € 100 bedraagt, als de activiteit al is gestart voordat de gemeente de aanvraag heeft ontvangen, als de aanvrager winst wil maken, als het onduidelijk is of de activiteit op langere termijn ook uitgevoerd of betaald kan worden, als de uitgaven van de activiteit hoger zijn dan de inkomsten, als de eigen



bijdrage in verhouding niet groot is, als de kosten te hoog zijn in verhouding tot de activiteit, als vergelijkbare activiteiten al worden uitgevoerd, etc. (artikel 9 lid 2).

De subsidieontvanger dient het college onverwijld te informeren als de activiteiten niet tijdig of geheel zullen worden uitgevoerd of als niet aan de gestelde verplichtingen voldaan kan worden of als bijvoorbeeld de rechtspersoon ontbonden wordt (artikel 11). Bij subsidies hoger dan € 50.000 kan de ontvanger verplicht worden tussentijds verantwoording af te leggen. Tevens kan bij dit soort subsidies de ontvanger verplicht worden een egalisatiereserve of een voorziening te vormen (artikel 12a en 12b).

De Algemene wet bestuursrecht hanteert een standaardprocedure waarbij eerst een subsidie wordt verleend (afdeling 4.2.3, Awb) en nadien de subsidie wordt vastgesteld (afdeling 4.2.5, Awb). Deze procedure is echter niet dwingend voorgeschreven en bij wettelijk voorschrift kan hiervan worden afgeweken. Van deze mogelijkheid maakt de gemeente gebruik. Subsidies tot en met € 10.000 kunnen bijvoorbeeld direct door het college worden vastgesteld (artikel 13, lid 1). Voor subsidies die meer bedragen dan € 10.000 zal de subsidieontvanger een aanvraag tot vaststelling in moeten dienen (artikel 14 lid 1 en artikel 15 lid 1). Deze aanvraag dient vergezeld te gaan van een verantwoording (artikel 14 lid 2 en artikel 15 lid 3). Artikel 18 geeft het college de bevoegdheid om van de verordening of de subsidieregeling af te wijken. Het moet dan wel gaan om gevallen waarbij het vasthouden aan de regels zou leiden tot onevenredige gevolgen.

Het raadsvoorstel om de algemene subsidieverordening 2020 vast te stellen, licht enkele wijzigingen ten opzichte van de vorige verordening toe. Zo heeft de VNG de model-Asv in 2016 geactualiseerd en deze inhoudelijke en redactionele aanpassingen zijn meegenomen in de nieuwe verordening. Te denken is dan aan verwijzingen naar Europese regelgeving. Ook de mogelijkheid om de subsidieontvanger de verplichting op te leggen een egalisatiereserve of een (onderhouds)voorziening te vormen is nieuw. Overeenkomstig de begroting, worden in artikel 2 van de verordening de programma's sociaal, ruimte en bestuur vermeld. De grens voor directe vaststelling (zonder verantwoording) wordt in de nieuwe verordening verhoogd van € 5.000 naar € 10.000. Met deze verhoging worden de administratieve lasten gereduceerd. Het college stelt subsidies tot € 10.000 voortaan direct vast en een verzoek daartoe van de ontvanger is niet nodig (Raadsvoorstel, Algemene subsidieverordening 2020, 19 december 2019).

4.4 Collegebesluiten

Van de mogelijkheid om subsidieplafonds vast te stellen (artikel 5 Algemene subsidieverordening), maakt het college gebruik. Zo stelt het college op 19 oktober 2021 de subsidieregeling 2022 vast die betrekking heeft op het jaar 2022. De subsidieregeling bevat conform de verordening bepalingen voor de programma's Sociaal, Ruimte en Bestuur (Subsidieregeling 2022, 2021). In deze regeling worden de plafonds niet per programma, maar per regeling vastgesteld. Zo is het budget voor reguliere peuteropvang € 680.000 voor het jaar 2022 (artikel 2.1.4). De budgetten kunnen daarbij aanzienlijk verschillen. Zo is het budget voor de productie van boeken en films € 6.090 (artikel 4.1.3) en voor vernieuwende activiteiten op het gebied van zang en muziek € 5.000 (artikel 4.6.4). Het budget voor het opstarten van een initiatief met een bovenlokaal karakter bedraagt € 700.000, zij het dat dit budget geldt voor de jaren 2019 tot en met 2022.



De voorwaarden die het college stelt verschillen per regeling. Zo wordt soms als voorwaarde gesteld dat er draagvlak voor het initiatief moet zijn (artikel 5.3.3). Soms stelt het college als voorwaarde, dat de activiteit samen met twee of meer organisaties uit de gemeente wordt uitgevoerd (artikel 4.4.3), of dat het evenement helemaal of voor een groot deel dient plaats te vinden in de gemeente (artikel 3.3.3). Ook een minimaal aantal activiteiten en deelnemers wordt als voorwaarde gesteld (artikel 5.1.3).

Ook stelt de subsidieregeling soms aanvullende weigeringsgronden. Zo kan het college bijvoorbeeld de subsidieverlening voor peuteropvang weigeren wanneer een evenwichtige spreiding van voorzieningen naar het oordeel van het college onvoldoende is gewaarborgd (artikel 2.1.6) of als de aanvrager in de afgelopen drie jaar voor dezelfde of vergelijkbare activiteit subsidie heeft gekregen (artikel 4.7.7). De subsidieregeling stelt in sommige gevallen tevens een externe bijdrage als voorwaarde (bijvoorbeeld de ouderbijdrage voor de peuteropvang, artikel 2.1.8). Ook wordt soms als voorwaarde gesteld, dat de betreffende activiteit met minimaal twee andere partijen moet worden georganiseerd, waarbij minimaal één partij uit de gemeente moet komen (artikel 4.3.5). Voor enkele subsidies wordt als voorwaarde gesteld dat niemand mag worden uitgesloten van de activiteit (artikel 4.4.6). Bij muziek, zang en toneel wordt een minimum aantal leden of spelers, een minimaal aantal repetities per jaar en een minimum aantal optredens per jaar in de gemeente als voorwaarden gesteld (artikel 4.5.3).

De verdeling van het totaalbudget per regeling kan verschillen. Zo wordt het totaal van de subsidiebedragen voor peuteropvang evenredig gekort, als het totaal van de te verlenen subsidies meer bedraagt dan het budget (artikel 2.1.5 lid 6). Bij de vroegschoolse educatie worden alle aanvragen vooraf beoordeeld. De aanvragen die volgens het college het meeste helpen het doel van het budget te bereiken, krijgen als eerste subsidie, totdat het budget op is (artikel 2.2.5 lid 1). Voorschoolse educatie kent weer een andere systematiek. Daarbij wordt eerst het ontvangen activiteitenplan beoordeeld. Vervolgens wordt de individuele subsidie bepaald door het budget voor 2022 naar rato te verdelen over de VVE-aanbieders op basis van het aantal gerealiseerde VVE plaatsen in 2020 (artikel 2.4.6). Bij sportopleidingen wordt de subsidie verdeeld op volgorde van ontvangst en de verstrekking vindt plaats tot het budget op is. Wel geldt een maximale subsidie van € 500 per cursist (artikel 3.1.4). Deze systematiek wordt tevens toegepast bij het organiseren van sportevenementen (artikel 3.3.5) en bij topsportactiviteiten (artikel 3.6.5), maar ook bij het produceren van boeken of films (artikel 4.1.4). Soms is de verdeling complexer. Bij folkloristische activiteiten is een plafond van € 8.389 vastgesteld voor 2022. Dit bedrag wordt vervolgens gesplitst in drie onderdelen (artikel 4.2.5). Ieder onderdeel kent dan weer een eigen verdeelsleutel.

Door de situatie rondom het coronavirus gaan veel activiteiten niet door. Daarom wordt het college op 31 maart 2020 een uniforme aanpak rondom alle gemeentelijke subsidies voorgesteld. Het doel van het voorstel is, om organisaties die gemeentelijke subsidie ontvangen zo snel mogelijk duidelijk te geven over de subsidies door middel van een integrale aanpak (Collegevoorstel, 31 maart 2020). De aanpak heeft betrekking op zowel eenmalige als jaarlijkse subsidies. In het collegevoorstel worden drie situaties onderscheiden:

“Situatie 1

De activiteit gaat in verband met het coronavirus niet door.

Als de activiteit later kan worden uitgevoerd, kan men daar de (al gegeven) subsidie voor inzetten;



Als de activiteit niet kan worden uitgevoerd en er zijn al wel kosten gemaakt die hoger dan of gelijk zijn aan het subsidiebedrag, dan mag men de subsidie houden;

Als activiteiten niet worden uitgevoerd en er zijn minder kosten gemaakt dan de subsidie hoog is, zal men (een gedeelte van) de subsidie terug moeten betalen;

Situatie 2

In het geval de activiteiten na 1 juni plaats vinden en er nog geen besluit is genomen.

Als activiteiten ná 1 juni plaats vinden en er nog geen besluit is genomen op de aanvraag, dan verlenen we in principe de subsidie en verstrekken nog geen voorschot totdat duidelijk is of de activiteit doorgaat. Hierover nemen we een standaardtekst op in onze brieven.

Situatie 3

In het geval van jaarlijkse subsidie, waarbij de activiteiten het gehele jaar door plaatsvinden.

Het voorstel is om in principe jaarlijkse subsidies in stand te houden zoals ze nu zijn (geen terugvordering in verband met het niet uitvoeren van activiteiten). We houden compensatiemaatregelen van het Rijk in de gaten” (Collegevoorstel, 31 maart 2020).

Daarnaast wordt maatwerk voorgesteld in het geval organisaties die een jaarlijkse subsidie ontvangen en die een gemeentelijk pand huren liquiditeitsproblemen ondervinden. Daarbij is te denken aan het uitbetalen van het van het derde en het vierde kwartaal, of het uitstellen van huurbetalingen. Ook valt te overwegen de organisaties meer tijd te geven voor het verantwoorden van hun subsidie of om extra subsidie beschikbaar te stellen om exploitatietekorten te voorkomen. Aangezien organisaties lastig met elkaar te vergelijken zijn, zal hiertoe in overleg getreden worden met de betreffende partijen (Collegevoorstel, 31 maart 2020). Ook doen zich knelpunten voor op het gebied van verantwoording. Instellingen geven massaal aan, dat de verantwoording in een hectische tijd moet worden afgelegd en voorgesteld wordt om de verantwoordingstermijn over 2019 te verlengen van 1 mei 2020 naar 1 september 2020. De wettelijke basis wordt gevonden in artikel 20 van de algemene subsidieverordening van 2022 (Collegevoorstel, 31 maart 2020).

Het college stemt in met het voorstel en besluit de gemeenteraad via actieve informatievoorziening in kennis te stellen. Dit gebeurt diezelfde dag op 31 maart 2020.

Op 18 augustus 2020 maakt het college gebruik van de mogelijkheid om van de verordening of de subsidieregeling af te wijken (artikel 18, Algemene subsidieverordening). Het college besluit om de hardheidsclausule bij de jaarlijkse subsidies voor 2021 toe te passen in die gevallen waarbij het uitvoeren van het vastgestelde beleid leidt tot onredelijkheid in verband met corona. Gesteld wordt in het collegevoorstel, dat in maart 2020 het college besloot om maatwerk toe te passen met betrekking tot de reeds verstrekte jaarlijkse subsidies in verband met corona. Normaliter moeten belanghebbenden voor 1 november 2020 hun aanvraag voor het jaar 2021 indienen (vgl. artikel 7 lid 1, Algemene subsidieverordening). Aangezien het indienen van een aanvraag 6 tot 8 weken kan duren, is het van belang dat de belanghebbende voor 1 september weten op welke manier de aanvraag moet worden ingediend. Als de hardheidsclausule wordt gebruikt, is het doen van een aanvraag niet nodig, maar de belanghebbenden dienen dit dan wel voor 1 september te weten, aldus het collegevoorstel (Collegevoorstel, 18 augustus 2020).

Doorgaans worden jaarlijkse subsidies gegeven op basis van een verdeelsleutel. Hierbij wordt gebruik gemaakt van gegevens in het voorgaande jaar; in dit geval het jaar 2020. Als deze regels



strikt gevolgd zouden worden, dan zou dit, gelet op het effect van de coronamaatregelen, leiden tot een andere verdeling. Veel activiteiten konden immers in 2020 geen doorgang vinden. Tegelijkertijd lopen de vaste lasten van de subsidieontvangers wel door. Het stopzetten van subsidies voor het jaar 2021 acht men niet realistisch (Collegevoorstel, 18 augustus 2020).

Naast subsidies die worden verstrekt op basis van een verdeelsleutel, bestaan ook subsidies waarbij de subsidieontvangers jaarlijks standaard hetzelfde bedrag ontvangen. Het gaat hier om de doelgroep die met naam en toenaam in de bijdrage van de begroting staat opgenomen.

Voorgesteld wordt om bij subsidies met een verdeelsleutel voor 2021 dezelfde verdeling aan te houden als voor het jaar 2020. De subsidieontvangers hoeven de subsidie niet aan te vragen, maar kunnen wel een zienswijze indienen. Het college neemt daarop een aanvullend besluit op het besluit over het jaar 2020. Ten aanzien van subsidies zonder verdeelsleutel wordt voorgesteld om deze vaste jaarlijkse subsidies in stand te houden. Mochten activiteiten in 2021 onverhoopt niet doorgaan door coronamaatregelen, dan mogen de belanghebbenden de subsidie in 2021 behouden (Collegevoorstel, 18 augustus 2020). Het collegebesluit van 18 augustus 2020 wordt niet actief gecommuniceerd richting de raad.

Van de mogelijkheid om van de verordening of de subsidieregeling af te wijken (artikel 18, Algemene subsidieverordening), maakt het college eveneens op 23 februari 2021 gebruik. Eerder stemt het college al in met maatwerk rondom aangevraagde en reeds verstrekte subsidies in 2020, met het verlengen van de termijn voor indiening van verantwoordingen over 2019 en met het gebruik van de hardheidsclausule in het jaar 2021 in verband met corona. Ook stemt het college eerder op 31 maart 2020 in met de werkwijze rondom subsidies. Deze werkwijze behelst, dat in principe jaarlijkse subsidies in stand worden gehouden en dat niet wordt teruggevorderd als activiteiten niet worden uitgevoerd. Het collegevoorstel van 23 februari 2021 wijst op het gegeven dat er ook eenmalige subsidies kunnen zijn. Daarnaast voorziet men, dat ook het jaar 2021 in het teken zal blijven staan van de coronamaatregelen. Het eerdere besluit van 31 maart 2020 wordt daarom niet voldoende geacht. Het collegevoorstel geeft hierbij de volgende toelichting: “Zoals bovenstaand is te lezen, is er al besloten om in principe jaarlijkse subsidies niet terug te vorderen wanneer activiteiten niet door zijn gegaan. Echter zijn er ook eenmalige subsidies waarbij de verantwoording er door de coronamaatregelen anders uit gaan zien. Daarnaast wijst alles erop dat het jaar 2021 ook in het teken zal blijven staan van de maatregelen. Daarom is het eerdere besluit op situatie 3 niet langer voldoende om alle subsidies goed af te kunnen handelen. Zodoende ontvangt u van ons dit advies, zodat we in één keer alles zo goed mogelijk hebben afgedekt. Als bijlage bij vindt u een lijst met subsidies waar dit advies betrekking op heeft. In deze lijst staan twee opties wat betreft besluitvorming:

1. Of het college geeft mandaat aan de teammanager voor toepassing van de hardheidsclausule;
2. Of het college besluit later zelf over de verantwoording, eventueel met toepassing van de hardheidsclausule.

We vragen het college om in te stemmen met de besluitvorming die in deze lijst staat. Wat betreft de jaarlijkse subsidies die op deze lijst staan, vragen we het college om zowel voor 2020 als 2021 toe te stemmen met de toepassing van de hardheidsclausule zoals in deze lijst staat” (Collegevoorstel, 23 februari 2021).

Bij het collegevoorstel wordt een lijst met subsidies gevoegd, waarbij het college kan aangeven het besluit te mandateren of het besluit zelf te nemen. Voor subsidies die mogelijk nog niet op



de lijst staan, wordt voorgesteld af te stemmen met een portefeuillehouder om te bezien of deze besluiten alsnog langs het college zouden moeten of dat deze in mandaat kunnen worden genomen (Collegevoorstel, 23 februari 2021). Het voorstel richt zich niet zozeer op de verantwoordingsvorm, maar op de situatie dat de activiteiten die voor subsidie in aanmerking komen, wegens de coronamaatregelen niet uitgevoerd kunnen worden. Het voorstel stelt in dit verband: “Indien de activiteiten van de subsidierelatie niet zijn doorgegaan zoals verwacht vanwege corona dan kan het onredelijk zijn om de subsidie lager vast te stellen. In veel gevallen is de subsidie een belangrijke inkomstenbron voor instellingen en organisaties. Het verlagen van deze bijdragen kan ervoor zorgen dat instellingen en organisaties het erg lastig krijgen. Dit kan resulteren in meer aanvragen op ons gemeentelijk coronafonds, waaruit we dan vervolgens alsnog een bijdrage moeten leveren. Hiermee snijden we onszelf in de vingers. Ook geeft het een ongewenst bureaucratisch signaal af” (Collegevoorstel, 23 februari 2021).

In lijn met de algemene subsidieverordening wordt in het collegevoorstel van 23 februari 2021 gesteld, dat subsidies hoger dan € 10.000 moeten worden verantwoord. Bij een verantwoording wordt gecontroleerd of de activiteiten conform de voorwaarden zijn uitgevoerd. Mocht dit niet het geval zijn, dan kan de gemeente de subsidie lager vaststellen en zelfs tot nihil vaststellen. Het is echter op grond van artikel 18 van de algemene subsidieverordening ook mogelijk om de hardheidsclausule toe te passen (Collegevoorstel, 23 februari 2021).

In de lijst die bij het collegevoorstel van 23 februari 2021 wordt bijgevoegd, wordt per subsidieontvanger aangegeven op welk onderwerp de subsidie betrekking heeft, welke subsidieregeling aan de orde is en wat het voorstel voor besluitvorming betreft. Het voorstel voor besluitvorming kan daarbij zijn dat het besluit in mandaat wordt overgelaten aan de HHC, maar ook dat het besluit later door het college wordt genomen. De lijst vermeldt niet het subsidiebedrag per subsidieontvanger (Bijlage collegevoorstel, 23 februari 2021). Op de vraag hoe deze lijst tot stand is gekomen, wordt het volgende gesteld: “Als het gaat om de toepassing van de hardheidsclausule, hebben we gekeken naar welke groepen we hebben waarbij we logischerwijs kunnen verwachten dat ze niet/deels aan criteria en/of weigeringsgronden kunnen voldoen. In die gevallen zou dat dan betekenen dat de subsidie een stuk lager uitvalt of geweigerd moet worden. Denk hierbij met name aan regelingen waarbij de subsidie is gebaseerd op aantal optredens, uitvoeringen en/of activiteiten” (Ambtelijke reactie, 5 juli 2022).

Via actieve informatievoorziening wordt de raad geïnformeerd over het collegebesluit van 23 februari 2021 om deze hardheidsclausule toe te passen indien het door de coronamaatregelen onredelijk is te vragen subsidies over het jaar 2020 en 2021 te verantwoorden. Het collegebesluit verwijst naar een lijst, waarin de subsidieontvangers die in aanmerking komen voor deze hardheidsclausule zijn opgenomen, maar deze lijst wordt niet verstrekt aan de raad. Desgevraagd wordt gesteld, dat de raadsleden nadien ook niet gevraagd hebben naar deze lijst (Ambtelijke reactie, 5 juli 2022).

Gesteld wordt in de toelichting van de actieve informatievoorziening, dat in april en mei 2021 veel organisaties hun gekregen subsidie voor het jaar 2020 moeten verantwoorden. Daaruit moet duidelijk worden dat de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, ook daadwerkelijk zijn uitgevoerd. Omdat het jaar 2020 niet altijd toeliet om alle activiteiten uit te voeren, zoals afgesproken in verband met de coronamaatregelen, zullen deze verantwoordingen er in de meeste gevallen anders uit gaan zien. Ook het jaar 2021 zal naar alle waarschijnlijkheid nog in het teken staan van de coronamaatregelen. Daarom heeft het college besloten ook in te stemmen met deze werkwijze voor het jaar 2021 (Actieve informatievoorziening, 23 februari 2021).



Op 17 augustus 2021 besluit het college in te stemmen met het gebruik van de hardheidsclausule voor het jaar 2022 en de jaarlijkse subsidies voor 2022 vast te stellen in lijn met 2021. Nieuwe coronavarianten zorgen voor onzekerheden en er is geen garantie dat de coronamaatregelen in 2022 volledig worden ingetrokken, aldus het collegevoorstel (Collegevoorstel, 17 augustus 2021). Het gaat hier om de jaarlijkse subsidies en voorgesteld wordt om de subsidie voor 2022 vast te stellen in lijn met het subsidiebedrag dat in 2021 is gegeven. De procedure die wordt voorgesteld, is om een aanvullend besluit te nemen op de subsidieaanvraag voor het jaar 2020. De subsidieontvangers hoeven dan geen aparte aanvraag meer in te dienen voor het jaar 2022. Na 1 oktober 2021 volgt dan een definitief besluit met een begrotingsvoorbehoud. Deze besluiten moeten uiterlijk 1 januari 2022 worden genomen. Ook in dit collegevoorstel wordt een onderscheid gemaakt tussen subsidies waarbij gewerkt wordt met een verdeelsleutel en subsidies waarbij de belanghebbende een standaard bedrag ontvangt. Bij de subsidies waarbij gewerkt wordt met een verdeelsleutel wordt gebruik gemaakt van gegevens uit het voorgaande jaar (in dit geval 2021). Omdat de meeste activiteiten in 2021 geen doorgang hebben gevonden, is sprake van onredelijkheid als het beleid onverkort wordt toegepast. De subsidie zou dan namelijk geweigerd moeten worden. Bij de subsidies waarbij de belanghebbende jaarlijks een standaard bedrag krijgt, worden plannen ingediend voor activiteiten in het jaar 2022. Het is echter onzeker of deze plannen doorgang kunnen vinden, zodat het geven van subsidie ook hier bij onverkorte toepassing van het beleid zou worden geweigerd. Voorgesteld wordt om de subsidie voor 2022 vast te stellen in lijn met het subsidiebedrag dat in 2021 is gegeven (Collegevoorstel, 17 augustus 2021). Het gaat hier om jaarlijkse subsidies: “Dit advies gaat over jaarlijkse subsidies. Het grote verschil tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies is dat jaarlijkse subsidies niet zomaar kunnen worden stopgezet of worden verminderd. Geeft men langer dan drie jaar een bepaald bedrag aan een belanghebbende, dan mag de belanghebbende erop vertrouwen dat deze subsidie structureel is” (Collegevoorstel, 17 augustus 2021). Het collegebesluit van 17 augustus 2021 wordt niet actief gecommuniceerd richting de raad.

18 augustus 2021 worden de brieven voor de subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies vormgegeven en deze worden op 20 augustus 2021 verzonden. In de brieven wordt aangegeven dat de jaarlijkse doorgangs wordt berekend op basis van recente gegevens of plannen voor het komend jaar. Deze gegevens zijn echter niet representatief, hetgeen tot onredelijke situaties kan leiden. Daarom heeft het college het voornemen om de subsidie voor 2022 op hetzelfde bedrag vast te stellen als 2021. Als de subsidieontvanger van mening is, dat deze werkwijze onredelijk is, dan wordt de mogelijkheid geboden voor 1 oktober 2021 te reageren. Een aanvraag voor 2022 is niet meer nodig en voor 1 november 2021 wordt een aanvullend besluit genomen (Brief gemeente, 18 augustus 2021).

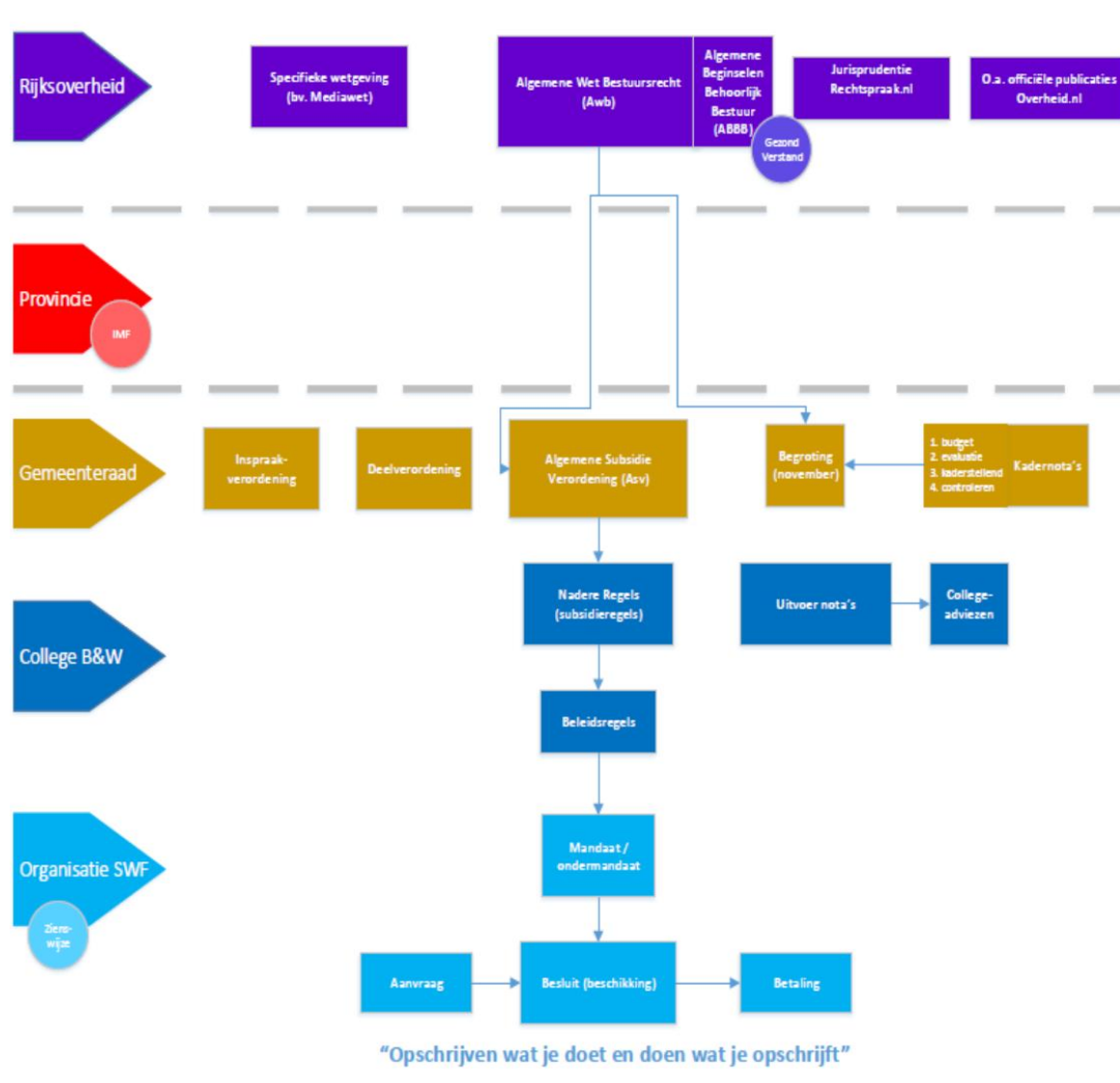
Dit aanvullend besluit wordt op 28 oktober 2021 op schrift gesteld en diezelfde dag verzonden. In dit besluit wordt het subsidiebedrag kenbaar gemaakt. Daarbij wordt een voorbehoud gemaakt dat de gemeenteraad in de begroting 2022 genoeg geld heeft vrijgemaakt voor deze subsidie. Het besluit staat open voor bezwaar en de belanghebbende subsidieontvanger wordt hierop gewezen. Sommige besluiten vinden hun grondslag in paragraaf 5.1, 5.5 of 5.6 van de gemeentelijke regelingen. Andere besluiten vinden hun grondslag in artikel 4.23 lid 3c Awb, of in paragraaf 4.5 van de gemeentelijke regelingen. Ook komt een verwijzing naar paragraaf 4.2 van de gemeentelijke regelingen voor (Brief gemeente, 28 oktober 2021).

Desgevraagd wordt gesteld, dat ten tijde van dit onderzoek, een collegevoorstel wordt voorbereid om ook de hardheidsclausule ook voor het jaar 2023 toe te passen en ook hiertoe een aanvullend besluit te nemen (Ambtelijke respons, 11 juli 2022).



4.5 Samenhang bepalingen

De diverse bepalingen met betrekking tot subsidies kunnen als volgt in relatie worden gebracht met elkaar:



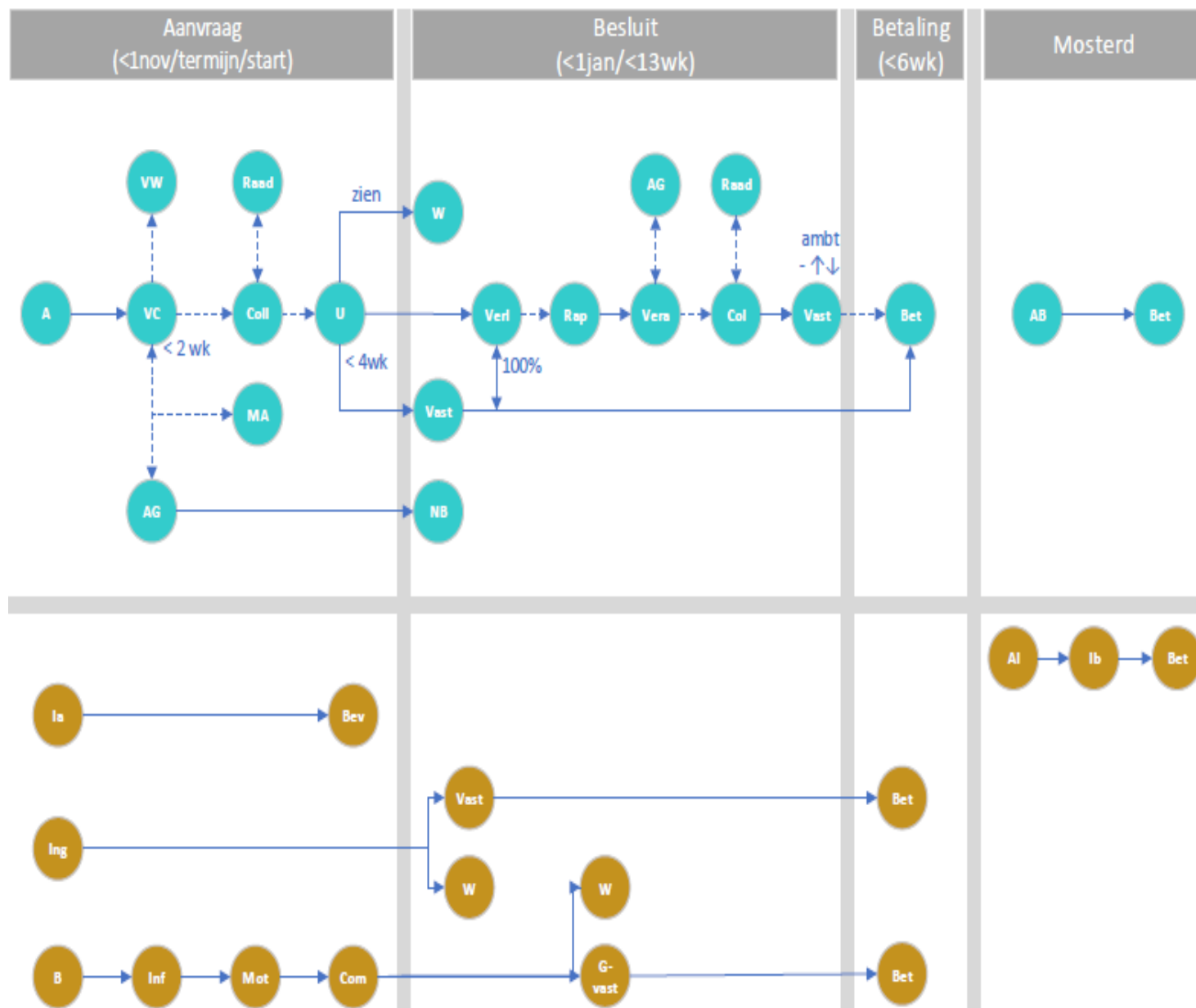
4.6 Ambtelijke proces

In het raadsvoorstel dat als toelichting op de kadernota subsidies dient, wordt aangegeven dat een gemeentelijke werkgroep Subsidie blijft bestaan, waarin juridische als wel inhoudelijke expertise vertegenwoordigd is. Deze werkgroep zal de implementatie van de subsidiekaders en de uitvoering van de subsidieverstrekking monitoren. Tevens wordt onderzocht of een digitaal subsidieloket haalbaar is (Raadsvoorstel kadernota subsidies, 24 mei 2012).



Het proces kan op hoofdlijnen als volgt worden weergegeven:

Het subsidieproces in Súdwest-Fryslân op hoofdlijn



***Gebruikte afkortingen proces op hoofdlijn:**

A=Aanvraag

VC=Volledigheidscheck

MA=Medeadvies

VW=Verwijzing eerder besluit

AG=Aanvullende gegevens

Coll=College

U=Uitstel nemen besluit



W=Weigering
 Verl=Verlening
 Vast=Vaststelling
 NB=Niet in Behandeling nemen
 Rap=rappel / herinnering
 Vera=Verantwoording
 Ambt=ambtshalve
 Bet=Betaling
 AB=Aanvullend besluit

 Ia=Intrekking aanvraag
 Bev=Bevestiging
 Al=Aankondiging Intrekking
 Ib=Intrekking besluit
 Ing=Ingebreke stelling
 B=Bezwaar
 Inf=Informeel contact
 Mot=Motivering uitwerken
 Com=Commissie bezwaarschriften
 Gvast=Gewijzigde Vaststelling

Desgevraagd wordt de volgende toelichting op het bovenstaande proces gegeven:

Het proces start met de subsidieaanvraag. Voor een jaarlijkse subsidie moet deze aanvraag voor 1 november voorafgaand aan het jaar bij de gemeente binnen zijn. De diverse subsidieregelingen kunnen overigens andere uiterste aanvraagdata voorschrijven. Een aanvraag voor een projectsubsidie dient vier weken voordat het project begint bij de gemeente binnen te zijn. De aanvraag kan digitaal worden gedaan, maar ook in hard copy. In beide gevallen komt de aanvraag binnen bij de postkamer. Deze zet de aanvraag vervolgens door naar het subsidieloket. Dit subsidieloket registreert de aanvraag en koppelt de aanvraag aan een subsidieregeling of aan een andere bepaling (artikel 4:23 lid 3c of 3d Awb). Hiertoe wordt gebruik gemaakt van SBA: de subsidie beheer applicatie. Daarna wordt de aanvraag doorgezet naar een vakafdeling. Daar wordt de aanvraag inhoudelijk beoordeeld. Deze vakafdeling krijgt ondersteuning van een subsidieondersteuner: dit is een collega die doorgaans ondersteuning verleent op het gebied van subsidies voor meerdere teams. De aanvraag wordt op volledigheid gecheckt en in sommige gevallen worden door de gemeente aanvullende gegevens opgevraagd.

Het besluit op de aanvraag wordt op basis van de mandaatregeling genomen. Als de subsidieaanvraag binnen het beleid valt (bijvoorbeeld op basis van een subsidieregeling of op basis van artikel 4:23 lid 3c), dan kan de teammanager het besluit afdoen. Hier geldt geen limiet voor. Dergelijke besluiten kunnen tot € 10.000 in ondermandaat genomen worden door een medewerker van het team. Als de subsidieaanvraag buiten het beleid valt (op basis van artikel 4:23 lid 3d), dan kan de teammanager dit besluit tot € 10.000 zelf afdoen, mits hiervoor budget beschikbaar is. Aanvragen buiten het beleid en boven de € 10.000 worden genomen door het college.

Subsidies onder de € 10.000 kunnen direct worden vastgesteld. In overige gevallen wordt eerst een besluit op de aanvraag genomen (de verlening).



Als eerst een besluit tot verlening is gegeven, zal de subsidie nadien moeten worden vastgesteld. Dit is een separaat besluit. Bij het vaststellen wordt dezelfde mandaatstructuur aangehouden als bij het verlenen. In een enkel geval zal eerst een raadsbesluit genomen moeten worden (als de begroting bijvoorbeeld geen budgettaire ruimte biedt). Soms wordt gebruik gemaakt van een aanvullend besluit. Een voorbeeld hiervan is het besluit om de hardheidsclausule toe te passen in verband met de coronacrisis. Het college neemt dan een aanvullend besluit op de eerdere subsidiebeschikkingen (Ambtelijke respons, 11 juli 2022).

Het proces levert desgevraagd geen grote knelpunten op. Wel wordt aangegeven, dat in het verleden de aanvrager digitaal een beter inzicht had in het gehele subsidiedossier. Naar aanleiding van de bevindingen van een ethical hacker, bleek deze structuur echter ontoereikend beveiligd te zijn. De gemeente heeft daarop de structuur aangepast en beter beveiligd, maar het gevolg is wel, dat de aanvrager geen toegang meer heeft tot de digitale subsidieportal. Bovendien stopt de leverancier van de applicatie met de ondersteuning. De gemeente zoekt daarom nu naar een nieuwe applicatie (Ambtelijke respons, 11 juli 2022).

Desgevraagd wordt hier het volgende aan toegevoegd: “Ontwikkelingen van dit moment zijn dat we ons aan het oriënteren zijn op een andere subsidieapplicatie (deze wordt uitgefaseerd), positionering van ons subsidieloket én actualisatie van het ondermandaat. We zijn nu met dit laatste bezig omdat recentelijk het Mandaatbesluit ook is bijgewerkt. Verder wordt de laatste hand gelegd aan het weer digitaal kunnen aanvragen van alle subsidies (m.b.v. Digid/E-herkenning). Het digitaal besluiten op subsidieaanvragen is op dit moment helaas niet mogelijk omdat we onze subsidieportal vanuit veiligheidsoogpunt offline moesten halen/houden” (Ambtelijke respons, juni 2022).

De subsidieapplicatie kent een koppeling met de financiële administratie (K2F) en via de subsidieapplicatie kunnen betaalopdrachten gegenereerd worden. Dit wordt vanuit een centraal punt binnen het subsidieloket geregisseerd, zodat de gemeente het totaaloverzicht behoudt.

Aangegeven wordt, dat het kan voorkomen, dat subsidies aangemerkt worden als financiële bijdrage en daardoor niet als subsidie worden herkend. Dit probleem kan zich voordoen, aangezien de teammanagers als budgethouder functioneren en in eerste instantie verantwoordelijk zijn voor de codering van uitgaven. Achteraf wordt weliswaar een controle uitgevoerd door het team Financiën, maar niet valt uit te sluiten dat bijdragen worden verstrekt die eigenlijk als subsidie moeten worden aangemerkt. Deze bijdragen worden dan ook niet als subsidie behandeld en geregistreerd.

De afgelopen jaren zijn de nodige acties ondernomen om het subsidieproces te optimaliseren. Zo heeft men een lean traject ingezet en heeft men ook andere acties ondernomen om het proces te dereguleren (Ambtelijke respons, 11 juli 2022).



Hoofdstuk 5 Hoe verloopt het proces van subsidieverstrekking in de praktijk?

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zullen vier casestudies worden gepresenteerd. Bij de selectie van de cases is het onderscheid tussen structurele en incidentele subsidies relevant en gekozen is voor twee structurele en twee incidentele subsidies. Tevens moesten de vier subsidies betrekking op uiteenlopende activiteiten. Bij de totstandkoming van deze presentatie is gebruik gemaakt van een documentenanalyse. Daarbij is niet alleen de formele besluitvorming gezien, maar is tevens de wat informelere communicatie geanalyseerd, zoals die op basis van email verkeer getraceerd kon worden. Tevens wordt een verslag gegeven van een uitgevoerd experiment, waarbij de rekenkameronderzoeker zelf een subsidie heeft aangevraagd bij de gemeente.

5.2 Waterland van Friesland

In mei 2013 wordt door de raad de visie Toerisme en Recreatie vastgesteld. Daarin wordt de doelstelling geformuleerd om samen met de gemeente De Fryske Marren de regiomarketing, de informatievoorziening en het gastheerschap centraler te regisseren en te coördineren en te bewegen naar één samenwerkingsverband (Raadsvoorstel, 5 oktober 2017). Ambtelijk wordt op dit punt de volgende toelichting gegeven: “In 2013 wordt het Toeristisch Huis voor het eerst aangehaald als één van de 28 ingediende voorstellen van de gemeente Súdwest-Fryslân ten behoeve van het provinciale investeringsprogramma “Wurkje foar Fryslân”. Na veel gesprekken tussen de gemeenten Súdwest-Fryslân en De Fryske Marren en ondernemers uit beide gemeenten, gaat in december 2015 een laatste verzoek van de gemeenten naar beide ondernemerscollectieven (brief u15.012263). In die brief wordt gevraagd of de ondernemers gezamenlijk een regionaal marketingplan willen opstellen met inachtneming van een aantal spelregels. De ondernemers zijn hiermee akkoord gegaan en hebben besloten om in januari 2016 van start te gaan met de bouw van het Toeristisch Huis” (Ambtelijke reactie, 5 september 2022).

Deze reactie kan geverifieerd worden aan de hand van de beschikbaar gestelde documenten. Op 14 december 2015 vindt overleg plaats tussen twee wethouders van de gemeente SWF en De Fryske Marren en (vermoedelijk) de ondernemerscollectieven. Afgesproken wordt, dat de gemeenten de randvoorwaarden op schrift stellen. Dit gebeurt op 17 december 2015 in de vorm van een brief van beide gemeenten aan (vermoedelijk) de ondernemerscollectieven. Gesteld wordt dat het doel is om een sterk toeristisch samenwerkingsverband op te tuigen (Brief gemeente SWF en De Fryske Marren, 17 december 2015). Op 13 januari 2016 maken de ondernemers kenbaar, dat zij gezamenlijk een regionaal marketingplan willen opstellen met inachtneming van de geformuleerde spelregels. Het college wordt conform geïnformeerd op 26 januari 2016 (Collegevoorstel, 26 januari 2016).

Tijdens de raadsvergadering van 10 november 2016 verhoogt de raad de toeristenbelasting. Van de extra inkomsten wordt gelijktijdig € 200.000 gereserveerd voor de regiomarketing in Zuidwest Friesland. Om daadwerkelijk aanspraak te kunnen maken op deze gereserveerde structurele middelen, moet de raad eerst nader worden ingelicht, aldus het raadsbesluit van 10 november 2016 (Raadsvoorstel, 5 oktober 2017).



11 april 2017 formuleren beide gemeenten een visie voor de sector toerisme en recreatie en geven de sector voor de komende jaren enkele opdrachten mee. Als kader wordt daarbij meegegeven dat gestreefd moet worden naar één bestuur voor marketing, promotie en gastheerschap in de regio Zuidwest Friesland, waarbij de stichting regiomarketing Zuidwest Friesland optreedt als specifieke organisatie van, voor en door ondernemers. Tevens wordt de integratie van beide VVV organisaties in de regio voorgestaan. Om aanspraak te kunnen maken op structurele middelen bij de gemeenten, zal op 14 juni 2017 een gezamenlijk informerende raadscommissie worden georganiseerd, waarin de stichting de contouren van hun aanpak presenteert. Vervolgens werkt de stichting verder aan een plan van aanpak. Na aanbieding van dit plan zal door beide gemeenten een besluit worden genomen over de hoogte van het beschikbaar te stellen bedrag (Visie, beide gemeenten, 11 april 2017). Deze visie, het kaderdocument, wordt in de collegevergadering van 18 april 2017 vastgesteld (Collegevoorstel, 1 mei 2018).

Op 14 juni 2017 wordt te Joure door de stichting regio marketing Zuidwest Friesland een presentatie voor beide gemeenteraden verzorgd (Presentatie SRM ZWF, 14 juni 2017, Raadsvoorstel, 5 oktober 2017). Uit deze presentatie van de stichting regio marketing Zuidwest Friesland valt op te maken, dat de gemeente SWF voor 2017 eenmalig € 139.938 beschikbaar stelt om de regiomarketing organisatie op te zetten.

Ambtelijk wordt op dit punt het volgende toegelicht: De provincie en beide gemeenten geven een eenmalige bijdrage voor het opstarten van de regiomarketing in zuidwest Friesland. Gemeente SWF geeft een subsidie van € 150.000. Hierop wordt € 7.061,97 in mindering gebracht voor uitgaven van de werkgroep Toeristisch Huis die door de gemeente zijn betaald en € 3.000 t.b.v. afdracht aan provincie voor inzet Gebiedsagenda, waarna een bedrag van € 139.938,03 overblijft. De gemeente De Fryske Marren betaalt eveneens een subsidiebijdrage. Daarnaast wordt voor deze professionaliseringsslag een eenmalige bijdrage van € 40.000 van de provincie ontvangen. Dit bedrag wordt door de provincie eerst overgemaakt naar gemeente SWF, die het weer doorbetaalt aan het Toeristisch Huis (Ambtelijke reactie, 5 september 2022).

Deze reactie kan geverifieerd worden aan de hand van de beschikbaar gestelde documenten. De gemeente SWF stelt € 139.938 beschikbaar (€ 150.000 minus € 7.061,97 factuur uitgaven werkgroep en minus € 3.000 ten behoeve van de afdracht aan de provincie inzet Gebiedsagenda). Om daarover te beschikken kan in 2016 80% in twee termijnen vrijgemaakt worden (dit is € 111.950) en in 2017 de resterende 20% (dit is € 27.988). Vanuit De Fryske Marren wordt € 6.000 beschikbaar gesteld, terwijl vanuit de provincie Fryslân € 40.000 via de gemeente SWF beschikbaar wordt gesteld. In totaal is dan minimaal € 185.938 beschikbaar (Brief gemeente SWF en De Fryske Marren, 17 december 2015). Ook de bijdrage van € 40.000 vanuit de provincie Fryslân kan geverifieerd worden (Brief Provincie aan gemeente SWF, 7 oktober 2015).

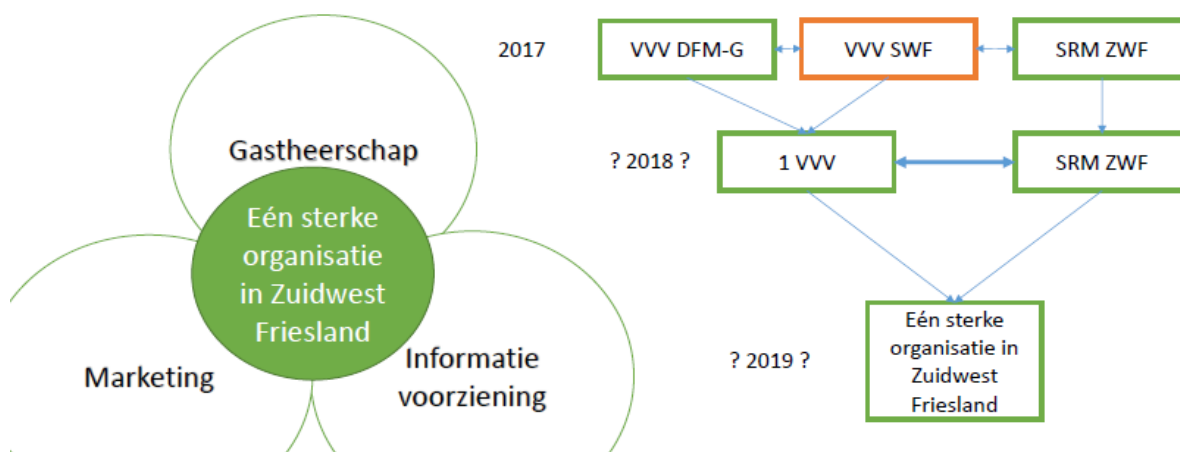
Vervolgens wordt op 24 september 2018 een brief verzonden aan de stichting Regio Marketing Zuidwest Friesland, waarin een definitieve subsidie voor de jaren 2016 en 2017 wordt vastgesteld op € 190.000 in totaal. Het betreft hier een incidentele subsidie, gelet op het feit dat de subsidie gebaseerd is op artikel 4:23 lid 3d van de Algemene wet bestuursrecht (Brief SWF, 24 september 2018).

Op verzoek van de gemeente levert de stichting regio marketing Zuidwest Friesland (SRM Zuidwest Friesland) op 1 augustus 2017 een document op, waarin inzicht wordt gegeven in de inhoud van het te schrijven plan van aanpak. Medio oktober zal dit plan gepresenteerd worden, zo staat te lezen in het document. Zowel het bestuur van de stichting als de besturen van de



beide VVV's hebben de wens om marketing, gastheerschap en informatievoorziening te organiseren binnen één organisatie. De wens is om in het jaar 2019 één organisatie te bewerkstelligen, waarbij in het jaar 2018 de beide VVV's samengaan (Werkstappen document SRM ZWF, 1 augustus 2017). Tijdens de presentatie van 14 juni 2017 wordt dit als volgt gevisualiseerd:

De stip op de horizon



Presentatie, 14 juni 2017, stichting regio marketing Zuidwest Friesland.

Op basis van de presentatie op 14 juni 2017 en het overzicht van de werkstappen van 1 augustus 2017, wordt voor de raad van 5 oktober 2017 een raadsvoorstel geconcipeerd. De raad besluit hierop om voor de komende vier jaar (dus vanaf 2018 tot en met 2021) jaarlijks € 225.000 beschikbaar te stellen voor de activiteiten van stichting regiomarketing Zuidwest-Friesland met inachtneming van de afspraken die nader in het raadsvoorstel worden toegelicht. De dekking van deze middelen vindt plaats door € 200.000 ten laste te brengen van de (meer)opbrengst toeristenbelasting en € 25.000 ten laste te brengen van de huidige post Overige Openlucht recreatie (Raadsvoorstel, 5 oktober 2017). Op hoofdlijnen zal het plan van aanpak, dat in oktober 2017 gereed is, gericht zijn op het voorbereiden van branding en marketing acties in 2017, het samengaan van de VVV's van beide gemeenten in 2018 en het realiseren van één organisatie onder één bestuur in 2019. De stichting regio marketing vervult hierbij een coördinerende rol: "Op dit moment is het van belang dat er ruimte en vertrouwen gegeven wordt aan de Stichting Regiomarketing Zuidwest Friesland om aan het succes te werken. Niet alleen bij de overheden maar ook bij de ondernemers zelf. Dat is niet in één jaar geregeld. Het draagvlak bij de ondernemers is nog nooit zo sterk geweest als nu. Het is nu of nooit", zo stelt het raadsvoorstel. De Fryske Marren neemt een vergelijkbaar besluit op 5 juli 2017 en stelt eveneens € 225.000 structureel beschikbaar, zij het, dat in 2018 nog een deel (€ 150.000) rechtstreeks naar de VVV DFM gaat (Raadsvoorstel, 5 oktober 2017, Collegevoorstel, 1 mei 2018).

Het raadsvoorstel van 5 oktober 2017 voorziet tevens in een structurele communicatie tussen de gemeenten en de stichting: "Vanaf oktober 2017 zullen per kwartaal tussentijdse meetings georganiseerd worden tussen het bestuur van SRM ZWF en de portefeuillehouders van beide gemeenten. Eventuele andere vormen van monitoring en evaluatie zijn mede afhankelijk van



de inhoud van het plan van aanpak dat oktober 2017 gereed is. Eens per jaar worden via actieve info de jaarlijkse inspanningen en resultaten gerapporteerd aan beide gemeenteraden (Raadsvoorstel, 5 oktober 2017).

Het concept van het plan van aanpak wordt op 29 november 2017, samen met de begroting, ingediend bij de gemeenten. Dit plan van aanpak wordt desgevraagd als subsidieaanvraag voor het jaar 2017 aangemerkt. De gemeente geeft hierop de volgende toelichting: “In de bijlage vind je een mail d.d. 29-11-2017 van de aanvrager waaruit blijkt dat het PVA voor de aanvraag is ingestuurd. Dit is, gelet op de overige besluitvorming in college/raad, beschouwd als de aanvraag” (Ambtelijke reactie, 9 september 2022).

Hoewel er nog enkele aanpassingen nodig zijn, wordt in overleg met de wethouder besloten eind 2017 de eerste subsidiebijdrage van € 225.000 alvast als voorschot aan de stichting uit te betalen. Dit voorschot heeft betrekking op het jaar 2017, getuige de brief die de gemeente verstuurt aan de stichting op 21 december 2017. In deze brief wordt aangegeven dat de definitieve afspraken, met daarin de subsidieverplichtingen, in het bestuurlijk overleg van 30 januari 2018 worden vastgelegd (SWF, Brief voorlopig besluit op aanvraag subsidie, 21 december 2017). De constatering dat in december 2017 een voorschot met betrekking tot het jaar 2017 wordt uitbetaald, wordt bevestigd in een brief die de gemeente verstuurt op 16 mei 2018. Hierin wordt namelijk aangegeven, dat de subsidiebijdrage voor het jaar 2017 al ontvangen is (SWF, Brief subsidieverlening 2017 en 2018, 16 mei 2018).

Gesprekken tussen de gemeenten en SRM ZWF hebben tot resultaat dat in maart 2018 de definitieve versie van het plan en de begroting opgeleverd wordt (Collegevoorstel, 1 mei 2018). Het voorschot wordt derhalve uitgekeerd vooruitlopend op de beschikking.

Op basis van het plan van aanpak, dat in maart 2018 in zijn definitieve versie wordt opgeleverd, besluit het college voor het jaar 2017 € 225.000 aan subsidie te verlenen (Collegevoorstel, 1 mei 2018). Hiermee wordt het voorschotbesluit van eind 2017 met terugwerkende kracht bekrachtigd. Het college verwacht de verantwoording over het jaar 2017 (samen met de verantwoording voor 2018) uiterlijk op 1 mei 2019 binnen te hebben. Deze verantwoording bestaat uit een inhoudelijk verslag, een financieel verslag, een balans en een accountantsverklaring (SWF, Brief subsidieverlening 2017 en 2018, 16 mei 2018).

In het collegevoorstel van 1 mei 2018 wordt de subsidieverstreking over 2017 als volgt onderbouwd: “De gemeenteraad heeft besloten voor een periode van vier jaar een bedrag van € 225.000 per jaar beschikbaar te stellen. Het plan van aanpak en de geconstateerde inspanningen van SRM ZWF zijn reden om uitvoering te geven aan dit besluit van de raad en de organisatie voor de jaren 2017 en 2018 een subsidie van € 225.000 te verlenen” (Collegevoorstel, 1 mei 2018).

De stichting levert voor het jaar 2017 een jaarrekening 2017 aan. Het concept van deze jaarrekening komt op 14 maart 2018 binnen en wordt door de gemeente gecontroleerd, getuige een interne mailwisseling. De definitieve jaarrekening betreft een samenstellingsverklaring die op 19 april 2018 wordt opgeleverd door de accountant. De jaarrekening over 2017 toont een positief resultaat van € 794. De inkomsten ad € 343.938 bestaan volledig uit de subsidiebijdrage van gemeenten (Jaarrekening 2017, 19 april 2018). Niet duidelijk wordt, welke gemeenten dat precies zijn en welke gemeente welk bedrag aan subsidie verstrekt voor dat jaar. Tevens wordt een inhoudelijk jaarverslag over 2016 en 2017 opgeleverd door de stichting (Jaarverslag SRM ZWF, 2016/2017).



De subsidie voor het jaar 2017 is niet definitief vastgesteld. Ambtelijk wordt dit als volgt toegelicht: “Zoals we tot op heden kunnen nagaan is de subsidie voor het jaar 2017 per abuis niet definitief vastgesteld. Dit had wellicht direct gekund bij de verlening voor 2017/2018 op 30 mei 2018 (u18.004008). Immers, het jaar 2017 was toen al achter de rug. Of anders bij de vaststelling van 2018 (u19.007376). De collega’s ondernemen inmiddels stappen om dit alsnog af te hechten (zie onderstaande mail)” (Ambtelijke reactie, 9 september 2022). Een analyse van de interne emailwisseling leert, dat in september 2022 actie ondernomen wordt om de subsidie voor het jaar 2017 alsnog vast te stellen. Op 21 september 2022 wordt de subsidie voor het jaar 2017 definitief vastgesteld op € 225.000 (Brief SWF, 21 september 2022).

Het raadsbesluit van 5 oktober 2017, waarna in het collegevoorstel van 1 mei 2018 naar verwezen wordt, luidt letterlijk als volgt: “Voor de komende vier jaar jaarlijks € 225.000,- beschikbaar te stellen voor de activiteiten van Stichting Regiomarketing Zuidwest-Friesland met inachtneming van de afspraken die nader in dit voorstel worden toegelicht”. Dit besluit heeft dus betrekking op de periode 2018 en verder.

Beide raden hebben aldus vanaf 2018 geld beschikbaar gesteld voor een subsidie voor een periode van vier jaar en reserveren deze gelden in hun meerjarenbegrotingen (Collegevoorstel, 11 mei 2021). In een later collegevoorstel wordt dit als volgt geformuleerd: “In oktober 2017 heeft de gemeenteraad van Súdwest-Fryslân besloten om vier jaar lang jaarlijks € 225.000 beschikbaar te stellen voor de activiteiten van SRM ZWF, onder voorwaarde dat de stichting een plan van aanpak zou opleveren” (Collegevoorstel, 1 mei 2018). Afgesproken wordt dat in 2021 zal worden besloten over het vervolg van de subsidie voor de langere termijn (Collegevoorstel, 11 mei 2021).

Op 13 maart 2018 dient de stichting regio marketing Zuidwest Friesland een subsidieaanvraag in voor de eenmalige activiteit die deze stichting in 2018 organiseert, getuige de ontvangstbevestiging van de gemeente (Brief SWF, 14 maart 2018). De stichting vraagt voor 2018 € 225.000 subsidie aan (Aanvraagformulier 2018).

Op 15 maart 2018 levert de stichting regio marketing Zuidwest Friesland het definitieve plan van aanpak op (Collegevoorstel, 11 mei 2021). In dit plan wordt ingegaan op de partners, de beoogde activiteiten, de organisatie en de relatie met de gemeenten: “Met de gemeenten is er een opdrachtgever - opdrachtnemer relatie, waarbij de gemeenten De Fryske Marren en Súdwest-Fryslân gezamenlijk één opdracht verstrekken. Daarmee wordt SRM ZWF gefaciliteerd om de marketing van de gehele regio (langdurig) uit te voeren. (...) Er is ook een (structureel) ambtelijk overleg met de gemeente SWF, met deelname van de beleidsadviseur R&T, Accountmanagers ondernemen en ondersteuning R&T. Dit (afstemmings)overleg wordt uitgebreid met deelname van de gemeente De Fryske Marren. (...) Daarnaast vindt er elk kwartaal een bestuurlijk overleg plaats tussen SRM ZWF en de gemeenten De Fryske Marren en Súdwest-Fryslân” (Plan van Aanpak, stichting regio marketing Zuidwest Friesland, p. 7-8, 15 maart 2018). In 2018 is de boodschap richting de gemeenten, dat een algemene boodschap uit algemene middelen betaald dient te worden en dat ondernemers zeker gaan aanhaken en bijdragen als de overheid een eerste stap zet (Koersdocument Waterland, 2020).

Naar aanleiding van dit definitieve plan van aanpak, besluit het college om voor het jaar 2018 € 225.000 te verlenen (Collegevoorstel, 1 mei 2018). De dekking en de bijdrage van De Fryske Marren worden als volgt weergegeven in dit voorstel: “In 2018 gaat van de gemeente De Fryske Marren € 150.000 naar gastheerschap en informatie (VVV DFM) en € 75.000 naar SRM ZWF. Van de gemeente Súdwest-Fryslân gaat € 225.000 naar SRM ZWF. In totaal gaat van beide gemeenten dus een bijdrage van € 450.000 naar gastheerschap, informatievoorziening en regiomarketing.



De subsidiebijdrage van Súdwest-Fryslân komt ten laste van de post Overige Openluchtrecreatie. Deze post is met ingang van 2017 structureel met € 200.000 verhoogd vanuit de extra inkomsten uit de toeristenbelasting. De resterende € 25.000 komt uit de bestaande middelen van Overige Openluchtrecreatie” (Collegevoorstel, 1 mei 2018). Het college verwacht de verantwoording over het jaar 2018 (samen met de verantwoording voor 2017) uiterlijk op 1 mei 2019 binnen te hebben. Deze verantwoording bestaat uit een inhoudelijk verslag, een financieel verslag, een balans en een accountantsverklaring (SWF, Brief subsidieverlening 2017 en 2018, 16 mei 2018).

30 april 2019 verzendt VVV Waterschap van Friesland per mail het jaarverslag en de jaarrekening over 2018 aan de gemeente. De jaarrekening bevat een samenstellingsverklaring van de accountant. Het resultaat over 2018 bedraagt € 249 positief. De netto omzet van € 300.000 betreft de subsidiebijdrage van de gemeenten (Jaarrekening 2018, p. 18).

Op 26 juli 2019 laat de gemeente in een brief aan VVV Waterland weten, dat de subsidie voor 2018 definitief is vastgesteld op € 225.000, op grond van artikel 4:23 lid 3c Awb (Brief gemeente, 26 juli 2019).

De stichting regiomarketing Zuidwest Friesland dient op 25 september 2018 een subsidieaanvraag in voor 2019 voor de jaarlijkse activiteiten, getuige de ontvangstbevestiging van de gemeente (Brief SWF, 25 september 2018). De stichting vraagt voor 2019 een subsidie van € 225.000 (Aanvraagformulier 2019).

Op 1 januari 2019 wordt de VVV Waterland van Friesland opgericht (Subsidieaanvraag 2022, jaarplan 2022, Informatie raad, 4 mei 2020). VVV Waterland komt tot stand door een fusie van de Stichting Regiomarketing Zuidwest-Friesland en de twee VVV organisaties (Collegevoorstel, 11 mei 2021). Vanaf 1 januari 2019 wordt een gezamenlijke website in de lucht gehouden en wordt ook het aantal bezoekers van deze site bijgehouden.

De begroting van VVV Waterland laat in 2019 een tekort zien van € 30.000 (Collegevoorstel, 11 mei 2021). Uit een intern document valt op te maken, dat de begroting voor 2019 uitkomt op een tekort van € 66.000 (Dossier Waterland, intern document gemeente SWF). Op 19 december 2018 kent het college voor het jaar 2019 een voorlopige subsidie toe van € 225.000 volgens artikel 4:23 lid 3c van de Awb. In de toekenning van de voorlopige subsidie over 2019 stelt de gemeente als voorwaarde, dat voor 1 mei 2020 verantwoording moet worden afgelegd over het jaar 2019. Deze verantwoording beslaat een inhoudelijk verslag, een financieel verslag, een balans en een accountantsverklaring (Brief gemeente, 19 december 2018).

VVV Waterland mailt op 30 april 2020, dat het financiële rapport van de accountant nog zal volgen. 27 mei 2020 gunt de gemeente VVV Waterland tot 1 september 2020 de tijd om aanvullende gegevens in te leveren (Brief gemeente, 27 mei 2020).

30 april 2020 mailt VVV Waterland de verantwoording over 2019 naar de gemeente. Gesteld wordt in deze mail, dat de accountant in verband met drukte het financieel verslag zo spoedig mogelijk oplevert. “Dit was nav contact met jullie akkoord bevonden heb ik van hem begrepen”, zo mailt de VVV Waterland. Bij het jaarverslag wordt een toevoeging bijgesloten, waarin wordt ingegaan op de specifieke beschikkingpunten van beide gemeenten. In het geval van de gemeente SWF betreft het de bijlage bij de subsidiebeschikking 2019, waarin de verplichtingen worden omschreven. De toevoeging stelt dat de informatie in het jaarverslag een weergave geeft van de in de bijlage genoemde verplichtingen. Eén punt wordt echter nader toegelicht: het aangaan van een duurzame relatie met onderwijs c.q. beroepsopleidingen en studenten in de regio (Toevoeging jaarverslag 2019). In het jaarverslag wordt aangegeven, dat



€ 231.264 van de gemeente is ontvangen. Het totaal aan subsidies beslaat 51% van de totale inkomsten. In de begeleidende brief wordt aangegeven dat het jaar 2019 wordt afgesloten met een negatief resultaat van € 30.000 (Jaarverantwoording 2019, 30 april 2020).

5 juni 2020 levert de accountant de jaarrekening 2019 op (Jaarrekening 2019, 5 juni 2020). Deze wordt op 23 juni 2020 aangeboden aan de gemeente (Brief VVV Waterland, 23 juni 2020). Deze jaarrekening bevat een samenstellingsverklaring. Het exacte resultaat over het jaar 2019 wordt gesteld op € 30.142 negatief. In de jaarrekening wordt aangegeven dat in totaal voor € 553.430 aan subsidies is ontvangen. De gemeente SWF verstrekt voor € 231.264 aan subsidies (Jaarrekening 2019, 5 juni 2020).

Het college besluit op 4 mei 2020 kennis te nemen van het jaarverslag 2019 van VVV Waterland en in te stemmen met het voorgestelde proces over de verlenging van de subsidie aan Waterland. Tevens besluit het college om de gemeenteraad hierover door middel van actieve informatievoorziening te informeren. Het jaarverslag van VVV Waterland wordt positief beoordeeld, getuige het collegevoorstel: “Het jaarverslag van Waterland van Friesland laat zien dat het afgelopen jaar veel werk is verricht en veel is bereikt om te voldoen aan de kaders die door het college zijn opgesteld. Het belangrijkste doel uit de kaders om toe te werken naar één organisatie voor gastheerschap, informatievoorziening en marketing is ruimschoots bereikt. Op 1 januari 2019 is de stichting Regiomarketing Zuidwest Friesland een fusie aangegaan met bestaande VVV organisaties” (Collegevoorstel, 4 mei 2020).

Op 8 oktober 2020 richt de gemeente een brief aan VVV Waterland, waarin de subsidie voor het jaar 2019 definitief wordt vastgesteld op € 231.264, op grond van artikel 4:23 lid 3c Awb (Brief gemeente, 8 oktober 2020).

In het collegevoorstel van 4 mei 2020 wordt voorgesteld om de subsidie aan VVV Waterland **via de programmabegroting 2020** eerst met een jaar te verlengen en in 2021 te besluiten over het vervolg van de subsidie voor de langere termijn.

4 mei 2020 informeert het college de raad in lijn met het raadsbesluit van 5 oktober 2017. Hierin wordt onder meer het volgende gesteld. “Op 5 oktober 2017 heeft de gemeenteraad besloten om voor een periode van vier jaar jaarlijks € 225.000,- beschikbaar te stellen voor de activiteiten van Stichting Regiomarketing Zuidwest Friesland. Het college heeft toen aangegeven dat zij eens per jaar via actieve info de jaarlijkse inspanningen en resultaten zal rapporteren aan beide gemeenteraden. De afgelopen jaren hebben wij u geïnformeerd in gezamenlijke informatieve bijeenkomsten. Over 2019 doen wij dit schriftelijk aan de hand van het jaarverslag. De subsidie past de komende jaren binnen de financiële kaders van de begroting. Wij willen u **via de programmabegroting 2021** voorstellen om de subsidie aan Waterland van Friesland eerst met een jaar te verlengen. De subsidieperiode wordt daardoor gelijk getrokken met de subsidietermijn van de Fryske Marren. In het bestuurlijk overleg met Waterland van Friesland en de Fryske Marren is dit als wens naar voren gebracht. In het najaar van 2020 komt Waterland van Friesland met een uitgebreidere evaluatie over de afgelopen 4 jaar en komt zij met een nieuwe meerjarenvisie/ plan. Besluitvorming over het vervolg van de subsidie kan dan in een breder kader worden genomen. Immers in 2020 zijn er veel nieuwe ontwikkelingen in toerisme en recreatie: onderzoek vitale logiesaccommodaties provincie, cultuurtoerisme, visie provincie, en wordt er meer duidelijk over herstelprogramma’s na de coronacrisis. Bovendien zijn eind 2020 de vier eerste jaren pas om, en pas dan is een meer volledige terugblik mogelijk. In onze subsidiebeschikking 2020 hebben wij de evaluatie en de meerjarenvisie als verplichting opgenomen. Uiterlijk begin 2021 leggen wij u een voorstel voor, over het vervolg van de subsidie voor de langere termijn”. Bij deze memo wordt het jaarverslag



van de VVV Waterland als bijlage toegevoegd (Informatie raad, 4 mei 2020, Jaarverslag 2019 VVV Waterland).

Op 25 september 2019 dient VVV Waterland een subsidieaanvraag voor het jaar 2020 in voor de jaarlijkse activiteiten, getuige de ontvangstbevestiging van de gemeente op 4 oktober 2019 (Brief SWF, 4 oktober 2019). VVV Waterland vraagt € 231.264 voor het jaar 2020 (Aanvraagformulier 2020). 17 december 2019 verzendt de gemeente het voorlopige besluit aan VVV Waterland. De subsidie voor 2020 wordt voorlopig vastgesteld op € 231.264, op grond van artikel 4:23 lid 3c van de Awb. Voor 1 mei 2021 zal de verantwoording bij de gemeente binnen moeten zijn. Deze verantwoording betreft een inhoudelijk verslag, een financieel verslag, een balans en een accountantsverklaring. Aan deze subsidie is een aantal verplichtingen verbonden, die vermeld worden in de bijlage bij de brief van de gemeente. Zo worden in deze bijlage de beoogde activiteiten op het gebied van marketing, gastheerschap, informatievoorziening, productontwikkeling en kennisdeling benoemd. Tevens wordt de volgende verplichting opgevoerd: “VVV Waterland van Friesland geeft uitvoering aan het Plan van Aanpak van SRM ZWF zoals dat in maart 2018 is ingediend bij de gemeenten. Daarnaast stelt u in 2020 een meerjarenplan (2021-2024) op met een heldere visie op de ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme in onze regio en levert dit in de eerste helft van 2020 aan ons op” (Voorlopig besluit op aanvraag subsidie 2020, 17 december 2019).

De begroting van VVV Waterland laat voor 2020 een tekort zien van € 34.000 (Collegevoorstel, 11 mei, 2021). Een begroting voor het jaar 2020 die in het dossier is aangetroffen, vermeldt een overschot van € 200 (Dossier Waterland, intern document gemeente SWF).

Het jaarverslag over 2020 van Waterland vermeldt, dat in 2020 € 227.491 van de gemeente De Fryske Marren en € 235.219 van de gemeente SWF is ontvangen. 2020 sluit af met een verlies van € 35.000, volgens het jaarverslag (Jaarverslag 2020, Waterland). In het jaarverslag wordt gesteld, dat een financieel jaarverslag separaat wordt opgemaakt en zal worden gedeeld met de stakeholders. Daarnaast gaat dit jaarverslag in op de visie van Waterland en de activiteiten die Waterland in 2020 heeft uitgevoerd. Het jaarverslag vermeldt tevens het aantal bezoekers van de website, het aantal leden, etc. (Jaarverslag 2020, Waterland). Op 30 april 2021 worden het jaarverslag en het financieel verslag 2020 aangeboden aan de gemeente, getuige een mail van VVV Waterland. In de aanbiedingsbrief bij het financiële rapport 2020 wordt melding gemaakt van een tekort van € 30.000. Het financiële verslag vermeldt een tekort van € 34.217 (Financieel verslag 2020, VVV Waterland, 30 april 2021). Het financiële verslag maakt geen melding van de subsidie van de gemeente. Wel valt uit dit verslag op te maken, dat nog € 20.000 aan subsidie van de provincie Fryslân ontvangen dient te worden. Het financieel verslag bevat een samenstellingsverklaring van de accountant (Financieel verslag 2020, VVV Waterland, 30 april 2021). Aan de verantwoording wordt een toevoeging bijgevoegd, waarin wordt ingegaan op de verplichtingen die de gemeente in de bijlage bij de beschikking heeft geformuleerd. Hierin wordt gesteld dat “De informatie in het jaarverslag geeft een weergave van de in de bijlage genoemde verplichtingen” (Toevoeging jaarverslag 2020, Waterland).

In 2020 heeft de VVV Waterland van Friesland ruim € 100.000 aan extra inkomsten gegenereerd van ondernemers via het aanklikmodel (Koersdocument Waterland, 2020).

25 november 2021 wordt de subsidie voor VVV Waterland voor het jaar 2020 definitief vastgesteld op € 235.219 (inclusief indexatie) (Brief gemeente, 25 november 2021).

Op 29 oktober 2020 dient VVV Waterland een subsidieaanvraag in voor het jaar 2021 voor het uitvoeren van jaarlijkse activiteiten, getuige de ontvangstbevestiging van de gemeente (Brief gemeente, 30 oktober 2020). VVV Waterland vraagt voor 2021 € 235.218 aan subsidie



(Aanvraagformulier 2021). Uit een intern document valt op te maken, dat de begroting voor het jaar 2021 uitgaat van een tekort van € 441,50 (Dossier Waterland, intern document gemeente SWF).

1 december 2020 besluit het college kennis te nemen van het concept koersdocument. Dit concept wordt op 10 december 2020 gepresenteerd aan beide gemeenteraden. In het collegevoorstel wordt gesteld, dat de subsidietoezegging van de raad in 2020 afloopt. De raad wordt in november 2020 bij de behandeling van de **programmabegroting 2021** voorgesteld de subsidie eerst met een jaar te verlengen (Collegevoorstel, 1 december 2020).

Op 24 december 2020 verstuurt de gemeente een brief aan VVV Waterland, waarin staat vermeld dat de gemeente de voorlopige subsidie voor het jaar 2021 heeft vastgesteld op € 235.219, op grond van artikel 4:23 lid 3c van de Awb. De verantwoording over 2021 zal voor 1 juni 2022 binnen moeten zijn bij de gemeente en bevat een inhoudelijk verslag, een financieel verslag, een balans en een accountantsverklaring. Expliciet wordt hierbij aangegeven dat het hierbij om een controleverklaring gaat. Daarnaast zijn enkele verplichtingen aan de subsidie verbonden. Deze verplichtingen worden weergegeven in de bijlage en betreffen de beoogde activiteiten op het gebied van marketing, gastheerschap, informatievoorziening, productontwikkeling en kennisdeling (Voorlopig besluit op aanvraag subsidie 2021, 24 december 2020).

1 februari 2022 verstuurt VVV Waterland een mail naar de gemeente. Hierin wordt aangegeven, dat de afgelopen twee jaren de subsidie verantwoord is met een samenstellingsverklaring van een accountant. Voor die tijd kon zelfs volstaan worden met een samenstellingsverklaring van een boekhouder: “Vroeger, toen onze subsidie onder de 2 ton zat hadden wij alleen een samenstellingsverklaring van een boekhouder. Nu kijkt er dus ook een account naar die vele extra checks doet. Een accountantsverklaring (controleverklaring, red.) is praktisch niet mogelijk en zou al snel zo'n 15 duizend euro kosten (in plaats van 4). Dit komt omdat wij vele artikelen in de winkels hebben die fysiek door de accountant moeten worden gecontroleerd. Bij de samenstellingsverklaring wordt er vooral gekeken of de subsidie goed wordt besteed en of de geld stromen netjes in orde zijn. Het rapport van 2020 laat dit ook uitvoerig zien. Het is dus zeker een zware controle”, zo mailt VVV Waterland. 8 februari 2022 reageert de gemeente per mail als volgt: “Onze gemeente heeft per 2020 een nieuwe Subsidieverordening 2020. Deze heeft als uitgangspunt dat we een controleverklaring opvragen wanneer het subsidiebedrag > € 50.000,- is (art.15 lid 3d). In de brieven voor 2021 en 2022 staat dit dan ook duidelijker benoemd (zie bijlagen). Dit betekent concreet dat we vóór 1 juni 2022 van jullie een controleverklaring verwachten m.b.t. 2021” (Mailwisseling, 1 februari en 8 februari 2022).

Op 28 april 2022 mailt VVV Waterland de financiële verantwoording over de ontvangen subsidie (de jaarrekening) en het jaarverslag voor het jaar 2021. De jaarrekening gaat vergezeld van een **samenstellingsverklaring** van de accountant en dus niet van een controleverklaring. Het jaar 2021 sluit af met een negatief resultaat van € 43.213. In de jaarrekening wordt niet aangegeven hoeveel subsidie van de beide gemeenten is ontvangen. Het jaarverslag vermeldt in dit verband, dat van de gemeente SWF € 239.100 aan subsidie is ontvangen. Het totaal aan subsidies beloopt 43% van de totale inkomsten (Jaarverantwoording 2021, 28 april 2022).

De gemeente stelt de subsidie voor 2021 nog niet definitief vast. Op 21 juli 2022 stuurt de gemeente een brief aan VVV Waterland, waarin wordt aangegeven dat gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid het besluit uit te stellen tot ultimo 28 oktober 2022 (Brief SWF, 21 juli 2022).



Naar aanleiding van het koersdocument, waarvan het concept op 1 december 2020 door het college is vastgesteld, wordt een besprekingsstuk geagendeerd voor de collegevergadering van 11 mei 2021. Het college besluit hierop om de ambities van het koersdocument te omarmen, bij de integrale afwegingen van de begrotingscyclus 2022 de denklijn uit het advies te volgen met betrekking tot de wens over de vervolgsubsidie, de bestuurlijke kwartaaloverleggen voor te zetten en de gemeenteraad door middel van actieve informatie op de hoogte te brengen en hen ook de komende vier jaar actief op de hoogte te houden van de ontwikkelingen (Collegevoorstel, 11 mei 2021).

De denklijn houdt concreet in, dat een akkoord wordt gevraagd met het verlengen van de huidige subsidie van € 235.000 voor de komende vier jaar en een akkoord wordt gevraagd met een extra bijdrage van € 230.000, waarvan de gemeente een verhoging van € 150.000 voor haar rekening neemt en De Fryske Marren € 80.000. Deze extra bijdrage van € 150.000 kan gefinancierd worden door een administratieve verhoging van zowel de post baten toeristenbelasting als de post uitgaven openluchtrecreatie/subsidies. Het blijkt namelijk, dat de daadwerkelijke baten aan toeristenbelasting jaarlijks hoger liggen dan de begrote baten en uit dit overschot kan de € 150.000 gedekt worden, aldus het collegevoorstel. Het aandeel van de gemeente in de verhoging wordt als volgt toegelicht in het collegevoorstel: “Gezien de verschillen in omvang van beide gemeenten wordt voor de verhoging van de subsidie een verdeelsleutel voorgesteld die recht doet aan deze verschillen in de toeristische sector. Voor de verhoging van € 230.000 wordt een verdeelsleutel van 35% - 65% voorgesteld. Voor Súdwest-Fryslân betekent dit een subsidieverhoging van € 150.000 en voor De Fryske Marren van € 80.000. Deze verdeling is gebaseerd op de verhouding van de werkgelegenheid in de toeristische sector (2.200 vs 3.900 toeristische banen) en van aantal toeristische overnachtingen (781.000 vs 1.870.000 overnachtingen). Ook andere kencijfers geven een vergelijkbare verhouding aan” (Collegevoorstel, 11 mei 2021). De subsidieverhoging en het bedrag van de uiteindelijke subsidie worden niet in het dictum bij het collegevoorstel opgenomen, hetgeen ook in lijn ligt met het besluit dat een en ander via de begroting 2022 zal worden uitgewerkt.

Conform het collegebesluit wordt de raad op 11 mei 2021 actief geïnformeerd. Aangegeven wordt in deze memo, dat het college opteert voor verhoging, maar dat een en ander via een begrotingsvoorstel de raad zal worden voorgelegd. “Wij opteren daarbij voor de komende vier jaar voor een verhoging van de gezamenlijke subsidie. De ontwikkelingen in de toeristische sector vragen erom dat de organisatie kan doorgroeien en belangrijke acties uit het koersdocument kan uitvoeren om de ambities waar te maken. In beide gemeenten is een bedrag van ongeveer € 235.000 in de meerjarenbegroting opgenomen. Deze bestaande subsidie wordt gezien als noodzakelijk voor de basisinfrastructuur waarbij de beide gemeenten ieder 50% voor hun rekening blijven nemen. De verhoging in Súdwest-Fryslân kan worden gedekt uit een overschot op de begroting van toeristenbelasting. Met uitzondering van het coronajaar 2020, laat de jaarrekening sinds 2017 een gemiddeld overschot zien van ongeveer € 225.000,- op een begroting van € 2.122.215,-. Zoals aangegeven komt hiervoor separaat via begroting(en) een voorstel naar de raden” (Actieve informatievoorziening, 11 mei 2021).

VVV Waterland dient op 28 oktober 2021 een subsidieaanvraag in voor een jaarlijkse subsidie 2022. In totaal vraagt VVV Waterland € 389.100 van de gemeente. Bij de aanvraag wordt tevens een jaarplan 2022 geleverd. Het jaarplan 2022 laat een sluitende begroting zien voor het jaar 2022. Het totaal aan inkomsten bedraagt € 1.230.000, waarvan gemeenten € 700.000 aan subsidies bijdragen (Subsidieaanvraag, jaarplan 2022, 28 oktober 2021).



Dit jaarplan 2022 wordt in een bestuurlijk overleg tussen VVV Waterland en de gemeente op 1 december 2021 besproken. Tijdens dit overleg stelt de gemeente enkele vragen over dit jaarplan (Brief VVV Waterland, 24 december 2022).

In de brief van de gemeente, die op 21 december 2021 wordt verzonden, staat te lezen: “Zoals **besloten in het bestuurlijk overleg** met VVV Waterland op 1 december, ziet de gemeente graag een aanvulling op het jaarplan 2022 (of de aanvraag) tegemoet. Daarom stellen we de behandeling van uw aanvraag uit. De wet geeft aan dat we voor 1 januari een besluit moeten nemen op uw aanvraag en de subsidiebeschikking moeten versturen. We mogen dit uitstellen als we niet de nodige informatie hebben om een beslissing te kunnen nemen. U heeft nog niet alle gevraagde informatie ingeleverd. Daarom onderbreken we de beslistermijn. We stellen de periode voor het nemen van het besluit uit tot 1 februari 2022” (Gemeente SWF, Brief inleveren van extra informatie, 21 december 2021). De aanvullende gegevens betreffen een gespecificeerde begroting voor 2022 en een nadere toelichting op de aanvraag aan de hand van de vragen die de gemeente als bijlage bij de brief meestuurt. De vragen uit de bijlage richten zich op de kerntaken van VVV Waterland, maar ook op de wens van VVV Waterland om door te groeien naar DMMO en DMDO.

VVV Waterland reageert hierop met een brief aan de gemeente, d.d. 24 december 2021 (Brief VVV Waterland, 24 december 2022). Het uitstel van de gemeente komt als verrassing voor VVV Waterland. Ook beklaagt VVV Waterland zich over het feit dat “ondanks herhaalde pogingen vanuit onze kant om het jaarplan ambtelijk te bespreken, hierover nog geen overleg is geweest. Ook in het laatste bestuurlijk overleg is er naast het mondeling stellen van vragen **met geen woord gesproken** over het uitstellen van het subsidiebesluit, terwijl dat wel de plek was geweest om dit te bespreken” (Brief VVV Waterland, 24 december 2021). VVV Waterland verzoekt de gemeente de begrote subsidie alsnog voorlopig te beschikken en zoals gewoonlijk in januari uit te keren, gelet op de liquiditeit van de organisatie. Ook spreekt VVV Waterland de wens uit om op korte termijn een overleg in te plannen tussen de verantwoordelijke ambtenaren van de beide gemeenten en de directeur van VVV Waterland. De gestelde vragen zullen voor 6 januari 2022 beantwoord worden (Brief VVV Waterland, 24 december 2022).

Op 29 december 2021 richt VVV Waterland een brief aan de gemeente. De brief bevat de gevraagde aanvullende informatie met betrekking tot het jaarplan 2022. “Hopelijk hebben we met deze beantwoording voldaan aan uw verwachtingen en kunt u op basis van deze informatie tot beschikking overgaan. De begroting, die helaas per abuis bij de oorspronkelijke aanvraag niet goed was meegezonden, is uitgebreider dan u van ons gewend bent. (...). Ik hecht er belang aan nogmaals aan te geven dat m.i. deze exercitie voorkomen had kunnen worden wanneer er gedurende het jaar frequenter ambtelijk overleg had plaatsgevonden. Gelukkig is er voor 2022 al actie ondernomen om deze overleggen te plannen” (Brief VVV Waterschap van Friesland, 29 december 2021). De brief bevat een bijlage waarin de vragen van de gemeente worden beantwoord. De begroting voor het jaar 2022 gaat uit van een tekort van € 977,00. Deze begroting wordt in een andere bijlage van een nadere specificatie voorzien. De subsidie van de gemeente wordt daarbij gecijferd op € 389.100.

27 januari 2022 concipieert de gemeente een brief, waarin het voorlopig besluit op een de subsidieaanvraag voor 2022 wordt vermeld. De gemeente verstrekt de VVV Waterland een voorlopige subsidie van € 389.100 op basis van artikel 4:23 lid 3c van de Awb. De verantwoording zal voor 1 juni 2023 binnen moeten zijn bij de gemeente en bevat naast een inhoudelijk en financieel verslag tevens een balans en een controleverklaring. VVV Waterschap van Friesland zal moeten voldoen aan de kritische prestatie indicatoren, die in de bijlage zijn opgenomen. In deze bijlage worden de beoogde activiteiten benoemd op het gebied van verbinden,



gastvrijheid, informatievoorziening, marketing en organisatorische verbeteringen. Met betrekking tot dat laatste punt staat opgenomen dat er een structureel ambtelijk overleg dient plaats te vinden tussen VVV Waterland en de twee gemeenten (Voorlopig besluit op aanvraag subsidie 2022, 27 januari 2022).

5.3 Stichting HCW

De stichting HCW wordt op 5 december 2019 opgericht, getuige de oprichtingsacte (Oprichtingsacte, HCW). De voorzitter van de Raad van Toezicht, Stichting HCW/De Tiid, verzoekt het college op 17 februari 2020² om een bijdrage voor de aanloopkosten 2020 voor de stichting. Bij de aanvraag wordt een begroting 2020 bijgevoegd. Het budget aanloopkosten voor 2020 zal € 151.000 bedragen. Het beschikbare budget voor 2019 is echter niet helemaal benut. Daarom doet de stichting tevens het verzoek om het resterende budget 2019 (€ 52.000) te bestemmen voor het budget 2020 en ook dat resterende budget ter beschikking te stellen aan de stichting. Daarnaast vraagt de stichting een aanvullende budget van € 90.000 om de kosten van de nieuwe externe kwartiermaker te kunnen bekostigen. In totaal vraagt de stichting een aanloopkostenbudget van € 293.000 voor 2020 (Brief RvT, Stichting, februari 2020). Het aanvullende budget is gebaseerd op een offerte van Blueyard. Daarin wordt voor de kwartiermaker € 90.000 als lumpsum geoffreerd. Daarnaast wordt in de offerte melding gemaakt van de inzet van twee ondersteunende medewerkers. Deze inzet zal op urenbasis gefactureerd worden. Om nu al inzicht te geven in het benodigde budget, wordt een initieel plafond geoffreerd van € 20.000 (Offerte Blueyard, 6 februari 2020).

Dezelfde dag als de dagtekening van de aanvraag, 17 februari 2020, wordt een concept collegevoorstel voorbereid, getuige een interne mail. Het college wordt voorgesteld het budget aanloopkosten ad € 293.000 toe te kennen. In het concept³ voorstel is nog geen dekking aangegeven. Inhoudelijk wordt in het voorstel het volgende gesteld: “De verbouw van het huidige stadhuis Bolsward naar CHC De Tiid is een groot en omvangrijk project en een belangrijke ontwikkeling voor onze gemeente en voor Bolsward. Een goed verloop van de bouw en een uiteindelijk gezonde exploitatie is van groot belang. Op 5 december 2019 is als belangrijke stap in het proces de stichting HCW opgericht. De stichting gaat over het niet-gemeentelijke deel van het Cultuur-Historisch Centrum en zal worden bestuurd door een directeur-bestuurder die verantwoordelijk is voor de inhoudelijke gang van zaken in het CHC (inhoudelijk, organisatorisch, financieel en personeel)” (Concept collegevoorstel, 17 februari 2020).

17 maart 2020 wordt het definitieve collegevoorstel geagendeerd voor de collegevergadering. Het college besluit een budget beschikbaar te stellen voor de aanloopkosten en vooruitlopend op het raadsbesluit over de dekking in te stemmen met het afgeven van een subsidiebeschikking van € 241.000. Deze besluiten wijken in zekere zin af van het voorstel. Het voorstel luidde namelijk:

² De aanvraag heeft geen authentieke datum, maar via een interne emailwisseling, d.d. 1 april 2021, kan getraceerd worden, dat de aanvraag op 17 februari 2020 is binnengekomen bij de gemeente.

³ In het ambtelijk hoor/wederhoor wordt hierbij het volgende aangegeven: “Een collegevoorstel wordt bijna altijd in samenspraak met diverse collega’s gemaakt. Een persoon maakt een aanzet, daarna wordt vanuit verschillende disciplines aangevuld waaronder collega’s van beleid, subsidies, juridische zaken en financiën. In het concept voorstel (allereerste versie) was dit allemaal nog niet gebeurd. Een concept heeft dus geen enkele status”.



- “a. Een budget beschikbaar te stellen voor de aanloopkosten Stichting CHC DeTiid;
- b. Dit budget voor €151.000,- te dekken uit de reguliere begroting;
- c. Aan de raad voor te stellen om het budget voor € 90.000,- te dekken uit de algemene reserve;
- d. Vooruitlopend op het raadsbesluit in te stemmen met het afgeven van een subsidiebeschikking voor € 241.000;
- e. Kennis te nemen van het voornemen om een aanvullend budget van € 52.000 beschikbaar te krijgen, middels resultaatbestemming, via het raadsvoorstel van de jaarstukken. Indien deze wordt toegekend in te stemmen met het afgeven van een aanvullende subsidiebeschikking voor dit bedrag. Het totaal budget komt hiermee op € 293.000;
- f. De Raad van Toezicht over het besluit te informeren middels bijgevoegde (concept) brief waarin eveneens wordt ingegaan op de randvoorwaarden van de RvT (mail 16 januari j.l.);
- g. In te stemmen met uitgaande brief;
- h. In te stemmen met het raadsvoorstel” (Collegevoorstel, 17 maart 2020).

De voorgestelde dekking van dit bedrag (€ 151.000 uit de reguliere begroting, € 52.000 via de resultaatbestemming vorig jaar en € 90.000 uit de algemene reserve) wordt niet meer in het uiteindelijke besluit van het college opgenomen (Collegevoorstel, 17 maart 2020). In het voorstel wordt de dekking als volgt vormgegeven: “SWF heeft bij de besluitvorming over het HCW rekening gehouden met aanloopkosten. Voor het jaar 2020 is een bedrag van € 151.000,- beschikbaar en in 2019 is er nog een restantbedrag van € 52.000,- waarvan de stichting vraagt dit ook beschikbaar te stellen. Het restantbedrag willen we, conform vorig jaar, via resultaatbestemming in de jaarrekening 2019 toevoegen aan het budget voor aanloopkosten, waarmee het budget voor aanloopkosten € 203.000,- bedraagt. In het raadsvoorstel over de jaarstukken zal dit punt meegenomen worden. Voor de externe kwartiermaker vraagt de stichting €90.000,- aanvullend budget omdat in die kosten niet was voorzien. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de Algemene Reserve. Op dit moment heeft de Algemene Reserve voldoende omvang. Door de negatief begrote jaarrekeningresultaten van de komende jaren komt de Algemene Reserve onder druk te staan. De externe kwartiermaker kan uit de Algemene Reserve gedekt worden. Deze middelen zijn hiermee niet meer beschikbaar voor ontwikkelingen die meegenomen worden in de integrale afweging in het komende begrotingsproces. Vanuit Financiën is het advies om dit voorstel in een bredere context in samenhang met het voorstel voor de investeringslijst te bekijken” (Collegevoorstel, 17 maart 2020).

Op 26 maart 2020 wordt het voorlopig besluit op de subsidieaanvraag voor 2020 op schrift gesteld (verzonden op 1 april 2020). De gemeente is voornemens de aanvraag te honoreren, maar vanwege besluitvorming in de gemeenteraad kan de subsidie op dit moment niet volledig worden toegekend. Vooralsnog wordt een voorlopige subsidie toegekend van € 241.000, op grond van artikel 1 lid g van de algemene subsidieverordening (dit betreft een incidentele subsidie die voor maximaal vier jaar kan worden toegekend volgens dit artikel). Het resterende bedrag van € 52.000 kan pas worden toegekend op het moment dat de raad hierover een besluit heeft genomen. Achteraf zal een financieel verslag en een inhoudelijke verantwoording opgeleverd moeten worden. Een controleverklaring wordt niet expliciet gevraagd door de gemeente. Dit moet voor 1 april 2021 bij de gemeente binnen zijn. Op basis van deze verantwoording wordt de subsidie definitief vastgesteld. De wens om activiteiten ten behoeve van de uitvoering van de visie museale ontwikkeling door de gemeente te laten financieren, wordt vooralsnog niet gehonoreerd. Hier wordt op dit moment onderzoek naar verricht (Brief SWF, 26 maart 2020).



Bij het vaststellen van de jaarrekening op 2 juli 2020, heeft de gemeenteraad tevens besloten de € 52.000 te bestemmen voor de stichting. In een aanvullende beschikking, d.d. 9 september 2020, stelt het college dan ook een voorlopige subsidie van € 52.000 voor de aanloopkosten 2020 ter beschikking. Deze subsidie is een aanvulling op de reeds toegekende subsidie, waarmee de totaal toegekende subsidie een bedrag van € 293.000 betreft (Aanvullende beschikking, 9 september 2020).

30 maart 2021 is de verantwoording van de stichting over het jaar 2020 nog niet binnen, getuige een interne mail binnen de gemeente. Een interne mailwisseling, d.d. 1 april 2021, wijst uit, dat per 1 april 2021 de verantwoording over 2020 binnen is bij de gemeente (Interne mailwisseling SWF, 1 april 2021).

Deze verantwoording over 2020 is getraceerd in het interne dossier van de gemeente en is gedateerd op 1 april 2021. De verantwoording gaat inhoudelijk in op de geleverde prestaties en de activiteiten die verricht zijn in 2020, zoals het opstellen van een ambitiedocument en een visiedocument. Tevens is gewerkt aan draagvlak en samenwerking en is een exploitatiemodel opgesteld. In 2020 is tevens gewerkt aan fondsenwerving, de realisatie van een tentoonstellingsontwerp en de werving van een nieuwe directeur-bestuurder. De verantwoording biedt tevens inzicht in de financiën. Uiteindelijk wordt in 2020 € 290.841 uitgegeven en wordt over 2020 een restant van € 2.159 overgehouden (Verantwoording 2020 stichting HCW, 1 april 2021).

De financiële verantwoording over 2020 wordt op 14 mei 2021 door de stichting genuanceerd, getuige een mail van de stichting. In deze mail wordt gesteld, dat de stichting op dat moment bezig is met het opstellen van de jaarrekening en het jaarverslag over 2020. Deze zullen de week daarop besproken worden met de raad van toezicht. Een administratie- en accountantskantoor is opdracht gegeven de jaarrekening op te maken en te voorzien van een accountantsverklaring. Dit zal een samenstellingsverklaring worden. De mail verwoordt dit als volgt: “Wij hebben administratie- en accountantskantoor X opdracht gegeven de jaarrekening op te maken en te voorzien van een accountantsverklaring, in dit geval een ‘samenstellingsverklaring’. Dat is overigens alleen over 2020 het geval, vanaf volgend jaar zullen we opdracht geven voor een ‘controleverklaring’, zoals dat in de voorlopige beschikking van 14-dec over de exploitatiesubsidie vanaf 2021 wordt gevraagd” (Mail stichting, 14 mei 2021). De jaarrekening over 2020 zal afwijken van het overzicht dat op 1 april 2021 is verstrekt. In de mail wordt in dit verband het volgende voorbeeld gegeven:

“Twee facturen voor investeringen (website en online-app) moeten conform de wettelijke regels op 2021 geboekt worden. Anders dan in mijn overzicht leidt (dit, red.) tot een positief resultaat over 2020 van ca. € 15k, wat impliceert dat de aanloopkosten niet volledig gebruikt zijn. Het bedrag wordt geboekt op een bestemmingsfonds, waaruit de kosten in 2021 geboekt worden. De facturen zijn al betaald, en in de jaarrekening over 2021 zal zichtbaar zijn dat dat bedrag aan het daartoe bestemde doel is uitgegeven” (Mail stichting, 14 mei 2021).

Op 19 april 2022 besluit het college de gegeven subsidie voor de aanloopkosten van de stichting voor 2020 vast te stellen conform de verlening. Normaliter worden verantwoordingen ambtelijk afgedaan, maar op 23 februari 2021 wordt door het college besloten om de hardheidsclausule toe te passen bij subsidieverantwoordingen over het jaar 2020 en 2021, in verband met de coronamaatregelen. Het college besluit tegelijkertijd om de verantwoording over de aanloopkosten van De Tiid langs het college te laten gaan. Voorgesteld wordt om de subsidie



conform de verlening vast te stellen en het restant van € 2.159 door de stichting te laten inzetten voor de verdere realisatie van de museuminrichting (Collegevoorstel, 19 april 2022).

Op 17 mei 2022 verstuurt het college het definitief besluit om de subsidie voor de aanloopkosten van € 293.000 definitief vast te stellen (Brief SWF, 17 mei 2022).

De stichting dient op 29 oktober 2020 een aanvraag in voor een jaarlijkse subsidie voor 2021. In totaal wordt voor 2021 € 270.000 aangevraagd. 30 oktober 2020 wordt intern binnen de gemeente al opgemerkt dat het hier een pro forma aanvraag betreft en dat deze zo spoedig mogelijk moet worden aangevuld met achterliggende stukken (Interne mailwisseling SWF, 30 oktober 2020). Intern binnen de gemeente wordt op 18 november 2020 geconstateerd dat nog niet alle benodigde financiële en inhoudelijke stukken binnen zijn, zoals een begroting en een inhoudelijk dekkingsplan. Omdat het hier de eerste aanvraag betreft voor een jaarlijkse subsidie, heeft de gemeente ook een afschrift van de statuten en een KvK inschrijving nodig (Interne mailwisseling SWF, 18 november 2020). De gemeente mailt op 18 november 2020 de stichting met het verzoek om deze stukken voor 30 november 2020 aan te leveren.

Op 29 november 2020 verstrekt de stichting alle gevraagde gegevens. Zo wordt een (meerjaren)begroting en een dekkingsplan verstrekt, een inhoudelijk activiteitenplan, een plan van aanpak, een inhoudelijk tentoonstellingsconcept, de statuten, een KvK uittreksel, een openingsbalans, een ANBI-beschikking, etc.

De meerjarenbegroting die wordt aangeleverd, ziet er samengevat als volgt uit:



Meerjaren begroting De Tiid 2020-2024						
	2018-2020	2020	2021	2022	2023	2024
personeelslasten						
personeel		€ 40.000	€ 122.955	€ 125.414	€ 127.922	
materieel		€ 36.000	€ 188.784	€ 273.531	€ 279.002	
investeringen			€ 0	€ 0	€ 0	
totaal:		€ 76.000	€ 311.739	€ 398.945	€ 406.924	
activiteitenlasten						
personeel (publiek/edu/marcom)			€ 33.826	€ 34.502	€ 35.192	
materieel			€ 0	€ 0	€ 0	
(kleine) presentaties			€ 14.000	€ 14.280	€ 14.566	
div. bijeenkomsten en activiteiten			€ 21.000	€ 21.420	€ 21.848	
totaal:		€ 0	€ 68.826	€ 70.202	€ 71.606	
totaal structurele lasten		€ 76.000	€ 380.565	€ 469.147	€ 478.530	
structurele baten						
subsidie		€ 76.000	€ 270.000	€ 274.455	€ 278.984	
fondsen, sponsoring			€ 15.000	€ 16.200	€ 17.404	
opbrengsten, omzet			€ 95.561	€ 178.440	€ 182.141	
totaal structurele baten		€ 76.000	€ 380.561	€ 469.095	€ 478.528	
incidentele lasten						
personeel		€ 105.000	€ 20.000	€ 20.400	€ 20.808	
materieel		€ 1.140.000				
zomertentoonstelling			€ 200.000	€ 204.000	€ 208.080	
wintertentoonstelling			€ 90.000	€ 91.800	€ 93.636	
restaurantie en verbouw De Tiid	€ 16.200.000					
totaal incidentele lasten	€ 16.200.000	€ 1.245.000	€ 310.000	€ 316.200	€ 322.524	
incidentele baten						
subsidie	€ 14.850.000	€ 217.000	€ 7.500	€ 7.650	€ 7.803	
fondsen	€ 1.250.000	€ 695.000	€ 124.000	€ 126.480	€ 129.010	
sponsoring	€ 100.000	€ 310.000	€ 30.000	€ 30.600	€ 31.212	
opbrengsten, omzet		€ 23.000	€ 148.500	€ 151.470	€ 154.499	
overig		€ 0				
totaal incidentele baten	€ 16.200.000	€ 1.245.000	€ 310.000	€ 316.200	€ 322.524	€ 0
totale lasten (struct. + incident.)	€ 16.200.000	€ 1.321.000	€ 690.565	€ 785.347	€ 801.054	
totale baten (struct. + incident.)	€ 16.200.000	€ 1.321.000	€ 690.561	€ 785.295	€ 801.052	€ 0
resultaat structureel	€ 0	€ 0	-€ 4	-€ 52	-€ 2	€ 0
resultaat incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

In het interne dossier van de gemeente, wordt een andere meerjarenbegroting aangetroffen. Dit betreft de meerjarenbegroting die in 2021 voor de subsidieaanvraag 2022 wordt ingediend. Hoewel deze meerjarenbegroting een jaar later wordt ingediend, valt op, dat het jaar 2021 op begrotingsbasis verschillen vertoont van de oorspronkelijk ingediende begroting.



Meerjaren begroting De Tiid 2020-2024							
		2018-2020	2020	2021	2022	2023	2024
personeelslasten							
	personeel		€ 40.000	€ 142.015	€ 147.055	€ 149.996	
	materieel		€ 36.000	€ 124.299	€ 309.318	€ 291.470	
	investeringen			€ 0	€ 0	€ 0	
	totaal:		€ 76.000	€ 266.314	€ 456.373	€ 441.466	
activiteitenlasten							
	personeel (publiek/edu/marcom)			€ 69.050	€ 70.431	€ 71.840	
	materieel			€ 0	€ 0	€ 0	
	(kleine) presentaties			€ 116.010	€ 12.240	€ 12.485	
	div. bijeenkomsten en activiteiten			€ 5.000	€ 5.100	€ 5.202	
	totaal:		€ 0	€ 190.060	€ 87.771	€ 89.527	
totaal structurele lasten			€ 76.000	€ 456.374	€ 544.145	€ 530.993	
structurele baten							
	subsidie		€ 76.000	€ 274.455	€ 278.984	€ 283.587	
	fondsen, sponsoring			€ 5.000	€ 16.000	€ 16.320	
	opbrengsten, omzet			€ 48.000	€ 162.984	€ 164.925	
totaal structurele baten			€ 76.000	€ 327.455	€ 457.968	€ 464.832	
incidentele lasten							
	personeel		€ 105.000	€ 0	€ 20.000	€ 20.400	
	materieel		€ 1.140.000				
	zomertentoonstelling			€ 0	€ 200.000	€ 204.000	
	wintertentoonstelling			€ 0	€ 90.000	€ 91.800	
	restaurant en verbouw De Tiid	€ 16.200.000					
totaal incidentele lasten		€ 16.200.000	€ 1.245.000	€ 0	€ 310.000	€ 316.200	
incidentele baten							
	subsidie	€ 14.850.000	€ 217.000	€ 0	€ 5.000	€ 5.100	
	fondsen	€ 1.250.000	€ 695.000	€ 0	€ 117.500	€ 119.850	
	sponsoring	€ 100.000	€ 310.000	€ 0	€ 30.000	€ 30.600	
	opbrengsten, omzet		€ 23.000	€ 0	€ 157.350	€ 160.497	
	overig		€ 0				
totaal incidentele baten		€ 16.200.000	€ 1.245.000	€ 0	€ 309.850	€ 316.047	€ 0



totale lasten (struct. + incident.)		€ 16.200.000	€ 1.321.000	€ 456.374	€ 854.145	€ 847.193	
totale baten (struct. + incident.)		€ 16.200.000	€ 1.321.000	€ 327.455	€ 767.818	€ 780.879	€ 0
resultaat structureel		€ 0	€ 0	€ -128.919	€ -86.177	€ -66.161	€ 0
resultaat incidenteel		€ 0	€ 0	€ 0	-€ 150	-€ 153	€ 0
totaal:		€ 0	€ 0	€ -128.919	€ -86.327	€ -66.314	€ 0

(Intern dossier, gemeente SWF)

De gemeente neemt op 15 december 2020 een voorlopig besluit met betrekking tot de subsidie over 2021. Op grond van artikel 4:23 lid 3c van de Awb wordt € 270.000 toegekend voor het uitvoeren van de activiteiten zoals beschreven in de aanvraag. Achteraf zal een inhoudelijke en financiële verantwoording opgeleverd moeten worden, inclusief een controleverklaring. Deze verantwoording moet voor 1 juni 2022 binnen zijn (Brief SWF, 15 december 2020).

Op 22 juni 2022 geeft de stichting per mail aan, dat door ziekte en personeelsgebrek bij de accountant de jaarrekening en de accountantsverklaring over 2021 per 10 juli 2022 worden opgeleverd (Mail stichting, 22 juni 2022). Desgevraagd geeft de gemeente hierop de volgende reactie: “De definitieve verantwoording over 2021 is nog niet ontvangen en daarmee is deze subsidie over 2021 ook nog niet vastgesteld. Er is hierover tussentijds verschillende keren contact geweest met de aanvrager. Op 21/8/22 zijn diverse conceptstukken ontvangen (begroting 2023, MJB 23-26 en jaarrapportage 21) en op 31/8/22 bijgaande mail. Hoewel we de definitieve verantwoording elk moment verwachten, willen we dit ook afronden. Insteek is dat de aanvrager binnenkort een brief ontvangt met daarin een laatste termijn waarop de gegevens binnen moeten zijn (conform artikel 16 lid 4 Asv). Mocht dit dan nog niet binnen zijn, dan kan het college overgaan tot ambtshalve vaststelling” (Ambtelijke reactie, 9 september 2022). Een analyse van de emailwisseling leert, dat de vertraging tevens te wijten is aan ziekte bij de Raad van Toezicht. In oktober 2022 wordt deze ambtelijke reactie bevestigd. De gemeente stuurt op 7 oktober 2022 een brief naar HCW de Tiid, waarin eenmalig de mogelijkheid wordt geboden om de verantwoording alsnog in te leveren. De gemeente constateert dat de volgende gegevens nog ontbreken voor de verantwoording over 2021:

- Een overzicht van de activiteiten die u heeft uitgevoerd naar ons toesturen (inhoudelijk verslag).
- Een overzicht van de inkomsten en uitgaven naar ons toesturen (financieel verslag).
- Een balans van het afgelopen tijdvak insturen met een toelichting.
- Een accountantsverklaring naar ons toesturen. Het gaat hier om een controleverklaring die is opgesteld door een onafhankelijk accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.



In de brief wordt voorts het volgende gesteld: “U moet de gegevens voor 1 november 2022 inleveren. Als u de verantwoording te laat inlevert, dan kunnen we niet bepalen welke kosten voor subsidie in aanmerking komen. We moeten dan zonder uw gegevens bepalen hoe hoog de subsidie is. Het kan zijn dat dit bedrag lager is dan het bedrag dat u voorlopig heeft ontvangen. U moet er rekening mee houden dat u dan een deel moet terugbetalen” (Brief SWF, 7 oktober 2022).

Op 31 oktober 2021 dient de stichting een aanvraag in voor een jaarlijkse subsidie 2022 voor € 278.984. 31 oktober 2021 publiceert de stichting eveneens het activiteitenplan 2022. In dit plan worden de voorgenomen activiteiten beschreven, maar wordt ook ingegaan op de exploitatie. Gesteld wordt, dat de belangrijkste inkomstenbron een basissubsidie is van de gemeente SWF van € 274.000 per jaar. Ook de diverse doelgroepen en de manier waarop deze bereikt kunnen worden, komen aan de orde in dit plan, evenals de doelstellingen van de stichting. Het plan is voorzien van een risico-inventarisatie (Activiteitenplan 2022, 31 oktober 2021).

Op 6 december 2021 verzendt de gemeente het voorlopig besluit op de aanvraag voor een subsidie voor het jaar 2022. Het betreft een aanvraag voor subsidie voor jaarlijkse activiteiten. De aanvraag past in het beleid van de gemeente, namelijk de begroting 2022 en daarom wordt een voorlopige subsidie van € 274.455 verstrekt op grond van artikel 4:23 lid 3c van de Awb. Gevraagd wordt om in de verantwoording inzicht te geven in de verdeling van de subsidie over de bedrijfstaak, de publiekstaak en de collectietaak. Tevens vraagt de gemeente actie te ondernemen om de tekorten te verkleinen. De verantwoording dient voor 1 juni 2023 binnen te zijn bij de gemeente, waarbij tevens een accountantsverklaring wordt gevraagd (een controle verklaring). Het voorschot van 100% wordt in vier termijnen uitbetaald: in januari, april, juli en oktober 2022 (Brief SWF, 6 december 2021).

Op 19 april 2022 besluit het college in te stemmen met het uitbetalen van het restant van de exploitatiesubsidie 2022 in één geheel, in plaats van in de resterende termijnen, zodat die middelen kunnen worden aangewend voor het verbeteren van de liquiditeit van de stichting. Het college besluit eveneens de stichting te verzoeken om de financiële gegevens van de structurele exploitatie en de meerjarenbegroting te overleggen. Door corona kent de stichting een moeilijke opstart en loopt nu voor de tweede keer aan tegen een liquiditeitsprobleem. In de periode september 2021 tot en met januari 2022 zijn er onvoldoende inkomsten, de investeringen vallen hoger uit dan begroot en de investeringen voor de nieuwe programmering zijn doorgezet. De huur- en servicekosten, ICT en websiteafname kunnen niet betaald worden (in totaal staat € 88.239,06 open aan facturen) en de stichting verzoekt de gemeente om te helpen bij dit probleem. Door in te stemmen met het uitbetalen van het restant van de exploitatiesubsidie 2022, wordt de liquiditeit van de stichting verbeterd en kunnen de openstaande facturen aan de gemeente betaald worden. Het restant bedraagt € 137.227,50 (Collegevoorstel, 19 april 2022).

4 mei 2022 verstuurt de gemeente een brief aan de stichting, waarin het besluit van het college om het restant van de exploitatiesubsidie 2022 in één keer uit te betalen, staat verwoord. De gemeente verzoekt de stichting nogmaals om de financiële gegevens van de structurele exploitatie en de meerjarenbegroting te overleggen (Brief SWF, 4 mei 2022).

De stichting geeft op 22 juni 2022 per mail aan, dat de meerjarenbegroting 2022-2027 op 10 juli 2022 zal worden opgeleverd (Mail stichting, 22 juni 2022).



5.4 Advendo Korpsen Sneek, vanaf 2018

De Vereniging Advendo Korpsen wordt op 16 maart 1946 opgericht, getuige een KvK uittreksel (Uittreksel Handelsregister Kamer van Koophandel).

Op 26 oktober 2017 vraagt Advendo een subsidie aan voor de jaarlijkse activiteiten. Deze aanvraag heeft betrekking op het jaar 2018 (Gemeente SWF, ontvangstbevestiging, 26 oktober 2017). In het aanvraagformulier wordt het aantal leden, het aantal repetities en het aantal optredens binnen en buiten de gemeente aangegeven over het jaar 2017 (Aanvraagformulier 2018).

Advendo levert voor het jaar 2017 daarnaast een uitgebreider overzicht aan van het aantal optredens. Naast de datum, het soort optreden en de locatie, wordt daarbij ook aangegeven of het optreden zelf is georganiseerd, of geld verkregen wordt voor het optreden, of het een openbaar optreden betreft en hoeveel bezoekers aanwezig zijn of verwacht worden (Overzicht aantal optredens). Deze lijst wordt traceerbaar gecontroleerd door de gemeente, getuige een aangeleverde controlestaat.

De subsidieregeling vermeldt de volgende verdeling:

“Muziek

1. Een bedrag van € 5.000 wordt in gelijke verhouding verdeeld. Dit gebeurt volgens het aantal internationale optredens in het jaar voordat het bedrag wordt ontvangen. Het gaat hier om maximaal € 500 per optreden tot maximaal € 2.500 per vereniging.
2. Hierna wordt 75% van wat over is in gelijke verhouding verdeeld volgens het aantal leden.
3. De overige 25% wordt in gelijke verhouding verdeeld volgens het aantal optredens in het jaar voordat het bedrag wordt ontvangen” (Subsidieregeling, artikel 4.5.5).

De gemeente berekent vervolgens het bedrag aan subsidie voor Advendo:



MUZIEK, budget: € 107.860
€ 2.500
€ 110.360

€ 80.895,00 € 26.965,00
€ 52,02 € 77,26
75% 25%

€ 500 per optr. (max. 2500 per vereniging)

Vest. Plaats	Vereniging	Leden min. 15	Repetities min. 20	Optredens totaal	Optredens Opm. in gen.	Leden	Optredens	Optredens buitenland	Subtotaal 2018	Subsidie buitenland	Subsidie 2018
Arum	CMV Wubbenus Jacobs	30	42	7	Genoeg Akk. 6 niet	€ 1.560,68	€ 540,85	0	€ 2.101,52	€ -	€ 2.101,52
Blauwhuis	Fanfare Blauwhuis	39	42	6	Genoeg Akk. 6 niet	€ 2.028,88	€ 463,58	0	€ 2.492,46	€ -	€ 2.492,46
Bolsward	Amusementsorkest Andante	26	40	5	Genoeg Akk. 2 niet	€ 1.352,59	€ 386,32	0	€ 1.738,90	€ -	€ 1.738,90
Bolsward	Christelijke Muziekvereniging Oranje	115	135	21	Genoeg Akk. 1 niet	€ 5.982,59	€ 1.622,54	0	€ 7.605,12	€ -	€ 7.605,12
Bolsward	Muziek- en Showband Hollandia	29	120	19	Genoeg Akk. 3 niet	€ 1.508,65	€ 1.468,01	0	€ 2.976,66	€ -	€ 2.976,66
Burgwerd	CMV Excelsior Burgwerd e.o.	26	38	6	Genoeg Akk. 4 niet	€ 1.352,59	€ 463,58	0	€ 1.816,17	€ -	€ 1.816,17
Gaastmeer	Christelijke Muziekvereniging Concordia	22	42	3	Genoeg Akk. 4 niet	€ 1.144,50	€ 231,79	0	€ 1.376,29	€ -	€ 1.376,29
Heeg	Christelijke Muziekvereniging Crescendo	37	44	5	Genoeg Akk. 11 niet	€ 1.924,83	€ 386,32	0	€ 2.311,15	€ -	€ 2.311,15
It Heidenskip	Christelijke Muziekvereniging Studio	36	42	12	Genoeg Akk. 1 niet	€ 1.872,81	€ 927,16	1	€ 2.799,97	€ 500,00	€ 3.299,97
Jutryp/Hommerts	CMV Ere Zij God Hommerts/Jutryp	24	45	5	Genoeg Akk. 5 niet	€ 1.248,54	€ 386,32	0	€ 1.634,86	€ -	€ 1.634,86
Kimswerd	Muziekvereniging O.K.K.	20	46	8	Genoeg Akk. 1 niet	€ 1.040,45	€ 618,11	0	€ 1.658,56	€ -	€ 1.658,56
Koudum	Muziekvereniging Nij Libben	34	48	12	Genoeg Akkoord	€ 1.768,77	€ 927,16	0	€ 2.695,93	€ -	€ 2.695,93
Koudum	Stichting Big Band Cue	18	25	6	Genoeg Akkoord	€ 936,41	€ 463,58	0	€ 1.399,99	€ -	€ 1.399,99
Lollum	Muziekvereniging Asaf	20	40	6	Genoeg Akkoord	€ 1.040,45	€ 463,58	0	€ 1.504,03	€ -	€ 1.504,03
Makkum	Muziekvereniging Hallelujah	75	140	20	Genoeg Akk. 7 niet	€ 3.901,69	€ 1.545,27	0	€ 5.446,96	€ -	€ 5.446,96
Nijland	Christelijke Muziekvereniging Excelsior	38	43	10	Genoeg Akk. 1 niet	€ 1.976,86	€ 772,64	0	€ 2.749,49	€ -	€ 2.749,49
Oosthem	Christelijke Muziekvereniging Hâld Moed	26	47	8	Genoeg Akk. 3 niet	€ 1.352,59	€ 618,11	0	€ 1.970,69	€ -	€ 1.970,69
Oppenhuizen	E & E Brass	18	40	5	Genoeg Akk. 9 niet	€ 936,41	€ 386,32	0	€ 1.322,72	€ -	€ 1.322,72
Oudega	CMV Eendracht Maakt Macht	51	44	12	Genoeg Akk. 4 niet	€ 2.653,15	€ 927,16	0	€ 3.580,31	€ -	€ 3.580,31
Parrega	Christelijke Muziekvereniging Excelsior	32	40	7	Genoeg Akk. 2 niet	€ 1.664,72	€ 540,85	1	€ 2.205,57	€ 500,00	€ 2.705,57
Pingjum	Muziekvereniging Harmonie Pingjum	24	37	5	Genoeg Akk. 2 niet	€ 1.248,54	€ 386,32	0	€ 1.634,86	€ -	€ 1.634,86
Scharnegoutum	CMV Excelsior Scharnegoutum	30	44	10	Genoeg Akk. 4 niet	€ 1.560,68	€ 772,64	0	€ 2.333,31	€ -	€ 2.333,31
Schraard	Muziekvereniging Excelsior Schraard	51	52	10	Genoeg Akk. 5 niet	€ 2.653,15	€ 772,64	0	€ 3.425,78	€ -	€ 3.425,78
Sneek	CMV Harmonie Sneek	39	45	9	Genoeg Akk. 5 niet	€ 2.028,88	€ 695,37	0	€ 2.724,25	€ -	€ 2.724,25
Sneek	Impact Color Guard	36	117	5	Genoeg Akk. 4 niet	€ 1.872,81	€ 386,32	0	€ 2.259,13	€ -	€ 2.259,13
Sneek	Koraalorkest Hymne	25	36	5	Genoeg Akkoord	€ 1.300,56	€ 386,32	0	€ 1.686,88	€ -	€ 1.686,88
Sneek	Stedelijk Muziekkorps Sneek	95	45	6	Genoeg Akk. 9 niet	€ 4.942,14	€ 463,58	1	€ 5.405,72	€ 500,00	€ 5.905,72
Sneek	Stichting Basic Big Band	17	50	4	Genoeg Akk. 3 niet	€ 884,38	€ 309,05	0	€ 1.193,44	€ -	€ 1.193,44
Sneek	Vereniging Advendo Korpsen	312	513	55	Genoeg Akk. 6 niet	€ 16.231,02	€ 4.249,50	2	€ 20.480,52	€ 1.000,00	€ 21.480,52
Stavoren	CMV Lytse Súdwesthoeke Stavoren-Warms	40	40	14	Genoeg Akk. 5 niet	€ 2.080,90	€ 1.081,69	0	€ 3.162,59	€ -	€ 3.162,59
Tjerkwerd	Muziekvereniging Eensgezindheid	35	40	5	Genoeg Akk. 7 niet	€ 1.820,79	€ 386,32	0	€ 2.207,11	€ -	€ 2.207,11
Witmarsum	Muziekvereniging Nij Libben	32	46	12	Genoeg Akk. 5 niet	€ 1.664,72	€ 927,16	0	€ 2.591,88	€ -	€ 2.591,88
Wons	Christelijke Muziekvereniging Hosanna	22	40	8	Genoeg Akk. 2 niet	€ 1.144,50	€ 618,11	0	€ 1.762,60	€ -	€ 1.762,60
Workum	CMV Brassband Crescendo	25	40	10	Genoeg Akk. 2 niet	€ 1.300,56	€ 772,64	0	€ 2.073,20	€ -	€ 2.073,20
Ilst	CMV Concordia Ilst	56	90	8	Genoeg Akk. 5 niet	€ 2.913,26	€ 618,11	0	€ 3.531,37	€ -	€ 3.531,37
	35 aanvragen	1555		349		€ 80.895,00	€ 26.965,00		€ 107.860,00	€ 2.500,00	€ 110.360,00

Advendo zou op basis van de bovenstaande verdeling voor het jaar 2018 aanspraak kunnen maken op € 21.480,52 aan subsidie (Gemeente SWF, Muziekberekening, 2018).

Op 4 december 2017 wordt de subsidie voor het jaar 2018 definitief vastgesteld op € 21.480,52 (Brief SWF, 4 december 2017). Als toelichting wordt het volgende in deze brief gesteld: “Het subsidiebedrag voor het jaar 2018 is gebaseerd op de verdeelsleutel waarbij het subsidiebedrag van € 110.360,-- (incl. index) wordt verdeeld volgens het aantal leden (75%) en het aantal optredens (25%). Deze aantallen kunnen per vereniging per jaar verschillen. Uw subsidie kan dat daardoor ook” (Brief SWF, 4 december 2017).

Op 27 oktober 2018 vraagt Advendo een subsidie aan voor de jaarlijkse activiteiten. Deze aanvraag heeft betrekking op het jaar 2019 (Gemeente SWF, ontvangstbevestiging, 5 november 2018). In het aanvraagformulier wordt het aantal leden, het aantal repetities en het aantal optredens binnen en buiten de gemeente aangegeven voor het jaar 2018 (Aanvraagformulier 2019).

Een uitgebreid overzicht van optredens wordt tevens voor het jaar 2018 verstrekt door Advendo. Deze lijst wordt traceerbaar gecontroleerd door de gemeente, getuige een aangeleverde controlestaat. De controle van deze lijst leidt tot een correctie op het aantal optredens, getuige een email van de gemeente, d.d. 19 november 2018:

“Goedemiddag meneer X,

We hebben de aanvraag van Advendo Korpsen Sneek voor een jaarlijkse subsidie voor 2019 getoetst aan de subsidieregels.



We zijn van plan om mee te nemen in de subsidieberekening: 331 leden, 47 optredens en 1 buitenlands optreden.

4 optredens kunnen we niet meerekenen voor de subsidie. Voor 3 optredens kreeg u niet betaald en 1 optreden was niet openbaar.

U krijgt voor een optreden betaald als:

- u geld krijgt van degene die u heeft gevraagd om te komen optreden.
- u entree, een vrijwillige bijdrage na afloop van het optreden of geld uit een verloting krijgt van bezoekers van het optreden.

In de bijlage stuur ik u het document mee waarin onze subsidieregels staan. De regeling voor muziek, zang en toneel vindt u in paragraaf 4.5 en een aanvulling daarop in de toelichting.

We geven u de mogelijkheid om op ons voornemen te reageren. Wilt u reageren? Dan ontvangen we uw reactie graag zo snel mogelijk en in ieder geval voor 24 november 2018.

Heeft u hierover nog vragen? Neem dan contact met mij op.

Met vriendelijke groet,

Y” (Email gemeente, 19 november 2018).

Op basis van de verdeelsystematiek zou Advendo voor het jaar 2019 aanspraak kunnen maken op € 21.433,40 aan subsidie (Gemeente SWF, Muziekberekening, 2019). Op 11 december 2018 stelt de gemeente de subsidie voor het jaar 2019 definitief vast op € 21.433,40 (Brief SWF, 11 december 2018). In deze brief wordt dezelfde toelichting gegeven als een jaar eerder, zij het, dat het totale subsidieplafond is vastgesteld op € 121.610.

Op 25 oktober 2019 vraagt Advendo een subsidie aan voor de jaarlijkse activiteiten. Deze aanvraag heeft betrekking op het jaar 2020 (Gemeente SWF, ontvangstbevestiging, 29 oktober 2019). Ook hier worden in het aanvraagformulier het aantal repetities, het aantal optredens binnen en buiten de gemeente en het aantal leden aangegeven (Aanvraagformulier 2020).

Advendo levert tevens een uitgebreid overzicht aan van optredens gedurende het jaar 2019. Dit overzicht levert bij de gemeente enkele vragen op, die op 28 oktober 2019 als volgt op de mail worden gezet:

“Goedemiddag meneer X,

We hebben de aanvraag voor een jaarlijkse subsidie 2020 voor Advendo Korpsen Sneek van u gekregen. Ik heb een aantal vragen over de optredens die u heeft opgegeven in de bijlage:

- Een aantal optredens die u heeft opgegeven zijn op eenzelfde datum en plaats en zoals ik kan inschatten voor hetzelfde publiek: carnavalsoptocht 2 maart, concert 27 april, streetparade + taptoe 14 september, concert en stageoptreden 26 oktober, Sinterklaasoptocht Sneek. Klopt dit?
- U noemt in het overzicht negen keer een special optreden. Wat houdt dit in en voor wie waren/zijn die optredens?
- Van 4 t/m 7 juli hebben jullie drie keer in het buitenland opgetreden (verschillende landen). Betrof het hier één reis waarbij jullie de verschillende landen hebben aangedaan?

Ik ontvang uw antwoorden graag zo snel mogelijk en in ieder geval voor 4 november 2019 van u. Daarna neem ik uw aanvraag verder in behandeling. Alvast bedankt voor uw medewerking.



Heeft u hierover nog vragen? Neem dan contact met mij op.

Met vriendelijke groet,

Y” (Mail gemeente SWF, 28 oktober 2019).

Op 30 oktober 2019 reageert Advendo via de mail als volgt:

“Geachte mevrouw Y,

Namens het bestuur van de Vereniging Advendo Korpsen verzorg ik o.a. de aanvragen van subsidies en heb ik van de manager van Advendo de volgende antwoorden ontvangen.

- A. 2 maart 2019 1 x optreden Advendo in binnenstad Sneek
1 x optreden Jong Advendo in binnenstad Sneek (zelfde publiek)
- B. 27 april 2019 1 x Advendo in Katwijk
1 x Jong Advendo in Sneek (langs 3 rusthuizen)
1 x Music Kids in Sneek (langs 2 andere rusthuizen + COA)
- C. 14 september 2019 1 x optreden Advendo in Klimmen (L)
1 x optreden Jong Advendo in Klimmen (L) zelfde publiek
- D. 26 oktober 2019 1 x optreden Advanced Lawei Drachten
1 x optreden Slag & Vlag zelfde locatie en publiek
1 x optreden TBrass zelfde locatie (ander publiek)
- E. Div. overig/special Dit zijn optredens anders dan een taptoe of streetparade!
(systeembenoeming, bijvoorbeeld 100 jaar KLM etc.)
- F. Buitenland 4 t/m 7 juli optreden Jong Advendo in Italië afzonderlijke trip
4 t/m 7 juli optredens Advendo in Parijs (F) en Brugge (B) dit was in één trip

We hopen uw vragen hiermee voldoende te hebben beantwoord.

Met vriendelijke groet, best regards, mit freundlichen Grüßen.

Namens het bestuur van de Vereniging Advendo Korpsen,

X” (Reactie Advendo per mail, 30 oktober 2019).

Op basis van de verdeelsystematiek zou Advendo voor het jaar 2020 aanspraak kunnen maken op € 22.848,53 aan subsidie (Gemeente SWF, Muziekberekening, 2020). Op 24 december 2019 stelt de gemeente de subsidie voor het jaar 2020 definitief vast op € 22.848,53 (Brief SWF, 24 december 2019). Ook hier wordt dezelfde toelichting als in eerdere jaren gegeven, maar nu wordt het totale subsidieplafond niet benoemd: “Het subsidiebedrag voor het jaar 2020 is gebaseerd op de verdeelsleutel waarbij het budget wordt verdeeld volgens het aantal leden (75%) en het aantal optredens (25%). Deze aantallen kunnen per vereniging per jaar verschillen. Uw subsidie kan dat daardoor ook” (Brief SWF, 24 december 2019).

Eind augustus 2020 verstuurt de gemeente een brief aan Advendo, waarin wordt aangegeven dat de gemeente het voornemen heeft om de subsidie voor 2021 op hetzelfde bedrag vast te stellen als in 2020. Aangezien Advendo hier niet op reageert, neemt de gemeente op 7 oktober 2020 een aanvullend besluit om Advendo voor het jaar 2021 € 23.239,24 aan subsidie te verstekken (Aanvullend besluit subsidie 2021, 7 oktober 2020). De subsidie hoeft niet verantwoord te worden, zo schrijft de gemeente in deze brief. Verwezen wordt naar artikel 18 van de algemene subsidieverordening, de hardheidsclausule. Een soortgelijk aanvullend besluit wordt genomen op 25 oktober 2021. In dit besluit wordt de subsidie voor 2022 vastgesteld op €



23.622,69, het geïndexeerde bedrag van 2021. Ook nu hoeft de subsidie niet verantwoord te worden (Aanvullend besluit subsidie 2022, 25 oktober 2021).

5.5 Stichting Kom Nei Wommels

Kom Nei Wommels (de projectgroep Wommels Beweegt) dient op 8 november 2021 een subsidie Út de Mienskip aan voor het project Wommels Beweegt, getuige de ontvangstbevestiging van de gemeente (SWF, Ontvangstbevestiging, 22 november 2021). In het aanvraagformulier wordt gesteld, dat een begroting en een activiteitenplan moet worden meegestuurd met de aanvraag. Tevens wordt in het aanvraagformulier het volgende gesteld:

“Hoeveel subsidie kunt u aanvragen?

Voor het opstarten/aanjagen van een initiatief geldt dat:

- de subsidie afhankelijk is van het werk dat wordt uitgevoerd, de kosten die worden gemaakt en hoeveel andere partijen bijdragen.
- de subsidie maximaal 75% is van de subsidiabele kosten tot maximaal € 10.000,--.

Voor het uitvoeren van een initiatief geldt dat:

- de subsidie minimaal € 15.000,-- is en maximaal € 75.000,-- en is afhankelijk van het werk dat wordt uitgevoerd, de kosten die worden gemaakt en hoeveel andere partijen bijdragen.
- de subsidie maximaal 50% is van de subsidiabele kosten.
- vrijwilligersuren kunnen voor € 20,-- p/uur p/vrijwilliger worden meegeteld bij de inkomsten uitgaven.

Tot wanneer kunt u de subsidie aanvragen?

Er is geen datum waarop de aanvraag bij ons binnen moet zijn. We behandelen aanvragen op volgorde van ontvangst. Er is een subsidieplafond vastgesteld. Dit betekent dat u geen subsidie krijgt als het geld op is. Uw aanvraag moet vóór de start van de activiteit bij ons binnen zijn” (Aanvraagformulier, subsidie Út de Mienskip 2019-2021).

Kom Nei Wommels voegt bij het aanvraagformulier een projectplan toe: Wommels Beweegt. In dit projectplan wordt ingegaan op de aanleiding, het draagvlak, de planning en de begroting. De totale kosten bedragen € 268.789,40 (Wommels Beweegt, oktober 2021). Getuige een emailwisseling tussen de projectgroep Wommels Beweegt en de gemeente, vraagt de projectgroep € 75.000 subsidie aan (Emailwisseling, 8 november 2021).

Op 24 december 2021 richt de gemeente een brief aan stichting Kom Nei Wommels. Hierin wordt gesteld, dat gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid het besluit op de subsidieaanvraag uit te stellen met 10 weken. De gemeente heeft namelijk nog enkele vragen, die in de bijlage worden opgenomen. Graag ontvangt de gemeente antwoorden op deze vragen, uiterlijk op 7 maart 2022.



De vragen uit de bijlage luiden als volgt:

“Begroting

1. Is in de begroting rekening gehouden met de steeds stijgende prijzen van materialen zoals ijzer en beton die door de leverancier worden doorberekend aan de afnemer? Wat staat hierover in de offerte(s)?
2. Indien de gemeente instemt met verlichting (dat is nog niet bekend) en deze wordt aangesloten op de straatverlichting, zijn de kosten voor de aansluiting op de straatverlichting dan meegenomen in de begroting?
Indien de gemeente instemt met verlichting via zonnepanelen (dat is nog niet bekend), zijn de kosten hiervan dan meegenomen in de begroting?
3. In de begroting staat geen bijdrage van de kaatsvereniging, klopt dat? Zo ja is daar een reden voor? Leveren zij een bijdrage via het vrijwilligerswerk?
4. De post onvoorzien is te klein. Het advies is deze post te verhogen tot 5% van de totale begroting.
5. Heeft u de gemeente gevraagd of het geraamde bedrag voor de vergunningen voldoende is? U kunt dit doen via het sturen van een mail naar omgevingwabo@sudwestfryslan.nl of u kunt het X vragen.
6. In de begroting staan 16 uren voor het plaatsen van een bankje bij de jeu de boulebbaan. Klopt dit?
7. In de gemeentelijke subsidieregeling staat dat voor een uur zelfwerkzaamheid maximaal € 10,91 mag worden gerekend. Zou u het door u gebruikte bedrag van € 22,00 per uur willen aanpassen?

Draagvlak

8. Graag ontvangen wij de handtekeningenlijsten van de omwonenden. Hebben alle omwonenden via ondertekening ingestemd met het plan? Zo nee hoeveel % heeft ingestemd? Zijn deze handtekeningen afgegeven op basis van de laatste versie van het projectplan Wommels Beweegt die u voor subsidie heeft ingediend bij de gemeente?
9. Staan de tennisvereniging en de kaatsvereniging achter het project Wommels Beweegt? Waar blijkt dit uit?
10. Staat dorpsbelang achter het projectplan Wommels Beweegt? Waar blijkt dit uit?

Divers

11. Welke intentie heeft de kaatsvereniging ten aanzien van eigendom, beheer en onderhoud van de kaatsmuur?
Dezelfde vraag geldt ook voor Patyna/Woonzorg m.b.t. de buitenfitness (tenzij dit onderdeel in deze fase wordt geschrapt).
12. X heeft in zijn mail aan Y d.d. 21 oktober 2021 de volgende vraag gesteld “Graag ontvang ik een hoogtemeting zodat het te overbruggen hoogteverschil tussen parkeerterrein en kaatsveld inzichtelijk is. Daarnaast een passende oplossing ter beoordeling van dit hoogteverschil”. De gevraagde informatie heeft X nog niet van u ontvangen. Zou u hem de gevraagde informatie willen mailen? (Heeft u vragen over deze vraag? Neem dan vanaf 3 januari 2021 contact op met X)” (Bijlage brief SWF, 24 december 2021).



Wommels Beweegt verzoekt de gemeente om de vragen al eerder door te mailen, opdat zo snel mogelijk kennis van de vragen kan worden genomen en zo snel mogelijk tot beantwoording kan worden overgegaan. De gemeente komt hieraan tegemoet en op 23 december 2021 worden de vragen door Wommels Beweegt beantwoord. Desgevraagd wordt gesteld, dat de antwoorden op de vragen intern zijn besproken met inhoudelijk betrokken collega's. Ambtelijk wordt geconcludeerd dat de beantwoording voldoende is (Ambtelijke reactie, 9 september 2022).

Het college neemt op 22 maart 2022 een voorlopig besluit op de aanvraag. Daarbij wordt de voorlopige subsidie vastgesteld op € 75.000. De gemeente geeft hierbij de volgende toelichting:

“Uw aanvraag past in het beleid van de gemeente, namelijk de subsidieregeling Út de Mienskip. Uw initiatief voor het realiseren van een kaatswand, multifunctionele sportkooi en twee jeu-de-boulebanen heeft als totaliteit een bovenlokaal karakter. U heeft verder aannemelijk gemaakt dat deze voorzieningen gebruikt gaan worden voor uiteenlopende activiteiten en doelen en door verschillende groepen bewoners uit Wommels en omstreken. Daarom geven we een voorlopige subsidie van maximaal € 75.000,00 volgens paragraaf 5.8 van onze subsidieregelingen. Deze subsidie is bedoeld voor het uitvoeren van de activiteiten zoals beschreven in uw subsidieaanvraag “Wommels Beweegt ontmoeten-bewegen-verbinden januari 2022”. U moet aangeven hoe u de subsidie besteedt” (SWF, Voorlopig besluit, 22 maart 2022). Er wordt een aantal voorwaarden verbonden aan dit voorlopige besluit. De eerste daarvan luidt: “De uitvoering van uw project mag niet van start gaan voordat u voor alle drie onderdelen (kaatswand, multifunctionele sportkooi en twee jeu-de-boulebanen) het in totaal benodigde subsidiebedrag hebt ontvangen. (...) Na voltooiing van uw project moet u aangeven hoe u de subsidie heeft besteed en of u aan alle regels (voorwaarden) heeft voldaan. Dit is de verantwoording. Wat moet u hier voor doen?

- U moet een foto- en een financieel verslag (dit is een overzicht van de inkomsten en uitgaven) naar ons toesturen.
- Uit dit financieel verslag blijkt dat de subsidie is besteed aan de realisering van uw projectplan “Wommels Beweegt ontmoeten-bewegen-verbinden januari 2022”. In het financieel verslag staat ook hoeveel andere partijen hebben bijgedragen aan uw project zoals beschreven in uw projectplan “Wommels Beweegt ontmoeten-bewegen-verbinden januari 2022”.
- De verantwoording moeten we voor 1 april 2024 van u ontvangen” (SWF, Voorlopig besluit, 22 maart 2022).

Uit het bovenstaande kan worden opgemaakt, dat geen controleverklaring wordt gevraagd door de gemeente.

5.6 De aanvraag in de praktijk

Om het aanvragen van subsidies in de gemeentelijke praktijk van SWF te analyseren, is een experiment uitgevoerd, waarbij de onderzoeker zelf een aanvraag indient voor een subsidie. Dit experiment is op 2 september 2022 uitgevoerd.



Op de site van de gemeente (sudwestfryslan.nl) staat geen specifiek thema Subsidie⁴. Als echter in de zoekbalk Subsidies wordt ingevoerd, kan worden doorgeklikt op het thema Subsidies. Op het scherm (homepage, subsidies, subsidies) verschijnt dan de volgende tekst:

“Om de initiatieven van onze inwoners te ondersteunen, geven we diverse subsidies. Zo hebben wij subsidies voor activiteiten op het gebied van sport, jeugd en onderwijs, kunst en cultuur, milieu, toerisme, cultureel erfgoed en duurzaamheid.

Voor een digitale subsidieaanvraag heb je DigiD (als persoon) of E-Herkenning (als organisatie) nodig.

Wil je subsidie aanvragen en staat het digitale aanvraagformulier er niet bij? Vraag het subsidieformulier op door een mailtje te sturen naar subsidie@sudwestfryslan.nl” (Site Subsidies, gemeente SWF).

Op deze site worden vervolgens veel gestelde vragen beantwoord en een thematische lijst gepresenteerd: regelingen en aanvraagformulieren. De thema’s betreffen:

Algemeen, Bestuur, Cultuur, Duurzaamheid, Erfgoed en monumenten, Leefbaarheid, Ondernemers, Onderwijs, Sport en Toerisme.

Als nu bijvoorbeeld wordt doorgeklikt naar het thema Sport, dan wordt duidelijk dat de gemeente 6 subsidiemogelijkheden binnen de sport kent. Contact kan worden opgenomen met een verenigingsadviseur. Als hierop wordt doorgeklikt, dan is aan de emailadressen af te lezen, dat deze adviseurs werkzaam zijn bij sportfryslan en dus niet bij de gemeente zelf.

Daarnaast worden andere sportsubsidiemogelijkheden aangegeven, bijvoorbeeld op het gebied van verduurzamen van sportaccommodaties, het stimuleren van bouw en onderhoud van sportaccommodaties, het sporten met een beperken, etc. Als hierop wordt doorgeklikt wordt duidelijk, dat deze andere subsidies niet door de gemeente worden verstrekt, maar bijvoorbeeld door het ministerie van VWS, het Foppe Fonds, NOC-NSF, etc.

Als nu op één van de zes gemeentelijke subsidies wordt doorgeklikt, kan Sportevenementen als voorbeeld dienen. Bij het doorklikken verschijnt de volgende tekst:

“Deze regeling kun je aanvragen als je een sportevenement (breedtesport of topsportevenement) voor het eerst organiseert wordt. Het evenement moet in de gemeente plaatsvinden. Het mag ook een bestaand evenement zijn maar dan moeten er nieuwe onderdelen in zitten of aangepast aan mensen met een lichamelijke/verstandelijke beperking.

Aanvraag Sportevenementen

Regeling Sportevenementen

Voor sommige sportevenementen heb je een vergunning nodig. Organiseer je een klein evenement? Dan hoef je alleen maar een melding te doen. Stuur je vraag naar vergunningenapv@sudwestfryslan.nl” (Site Sportevenementen, gemeente SWF).

Als nu het aanvraagformulier wordt aangeklikt, komt het volgende scherm naar boven:

Waar kun je subsidie voor aanvragen?

Via dit formulier vraag je een eenmalige subsidie aan voor het organiseren van een sportevenement.

⁴ Ambtelijk wordt in het hoor/wederhoor aangegeven, dat het thema Subsidie geen zogenaamde ‘toppagina’ is (ambtelijk hoor/wederhoor, 13 oktober 2022).



Tot wanneer kun je de aanvraag insturen?

Er is geen datum waarop de aanvraag bij ons binnen moet zijn. We behandelen aanvragen op volgorde van ontvangst. Er is wel een subsidieplafond vastgesteld. Dit betekent dat je geen subsidie krijgt als het geld op is.

Met welke regels moet je rekening houden?

Hieronder staan de belangrijkste regels:

Het evenement moet helemaal of voor een groot deel plaatsvinden in de gemeente.

Als de aanvrager geen sportvereniging is, moet er tijdens het evenement worden samengewerkt met een lokale sportvereniging.

Het evenement moet voor het eerst worden georganiseerd, tenzij:

het bestaande evenement zo wordt aangepast dat mensen met een lichamelijke / verstandelijke beperking mee kunnen doen, en/of

het bestaande evenement nieuwe sportieve elementen wil uitproberen, waarin het meedoen van inwoners voorop staat.

Wat doen we met de aanvraag?

We toetsen de aanvraag aan de subsidieregels. Als je hieraan voldoet, berekenen we hoeveel subsidie je krijgt.

Wanneer krijg je antwoord?

Meestal ontvang je binnen 4 weken een beslissing van ons. Je krijgt een brief waar het besluit in staat.

Bij wie kun je terecht met vragen?

Bel of mail ons via 14 0515 of subsidie@sudwestfryslan.nl

Onder aan het formulier is aangegeven, dat de aanvraag door een rechtspersoon gedaan moet worden: dit vakje is namelijk aangekruist.

Als nu op Volgende wordt doorgelikt, wordt eerst een eHerkenning gevraagd. De site vermeldt het volgende:

“Via eHerkenning krijg je toegang tot een groot aantal digitale diensten van overheidsorganisaties. eHerkenning zorgt ervoor dat bedrijven 'herkend' worden, zodat een overheidsorganisatie weet met welk bedrijf zij te maken heeft, en ook of een medewerker gemachtigd is om namens dat bedrijf te handelen. Heb je vragen over het gebruik van eHerkenning of wilt u een eHerkenningsmiddel aanschaffen? Neem dan contact op met een erkende aanbieder. Deze zijn op de website van eHerkenning te vinden.

Je hebt voor dit formulier een inlogmiddel nodig van minimaal betrouwbaarheidsniveau 2.

Het inlogscherf van eHerkenning kan geopend worden door op de 'volgende stap' knop te klikken” (Site gemeente SWF, Subsidies, Sportevenementen).

De keuze bestaat dan uit een aantal EHerkenningsopties, zoals KPN, Z login, etc. De onderzoeker beschikt echter niet over deze herkenningsopties. Gelukkig staat op de site een andere website vermeld om een inlogmiddel aan te vragen. Op deze andere site komt echter eerst het leveranciersoverzicht te zien van de aanbieders van EHerkenningsopties. Als op deze



site wordt teruggeklikt op home, verschijnt een optie om de herkenning direct aan te vragen. Het blijkt nu, dat hier kosten aan verbonden zijn. Zo biedt KPN een herkenning aan voor € 45 per jaar. Reconi biedt hetzelfde betrouwbaarheidsniveau aan voor € 40,95 per jaar.

Vermoedelijk wordt deze vorm van herkenning gevraagd omdat enkel rechtspersonen deze subsidie kunnen aanvragen. Op een eerder scherm staat immers het volgende vermeld: “Voor een digitale subsidieaanvraag heb je DigiD (als persoon) of E-Herkenning (als organisatie) nodig”.

Om dit vermoeden te bevestigen is vervolgens dezelfde actie uitgevoerd voor het aanvragen van een subsidie Versterken artistiek klimaat (onder het thema Cultuur). Bij deze regeling kan naast een rechtspersoon ook een natuurlijk persoon worden aangeklikt. Nu verschijnt een DigiD scherm. Aangezien de onderzoeker over een DigiD beschikt, kan nu toegang worden verkregen tot de volgende procedurestap. Het blijkt dan, dat een aantal gegevens van de natuurlijke persoon al zijn opgenomen in het aanvraagformulier, zoals het BSN nummer, de naam en het adres. Telefoonnummer en emailadres dienen nog verplicht te worden toegevoegd, evenals de bankgegevens.

Het volgende scherm verschijnt dan:

Gegevens over de subsidieaanvraag

Hoeveel subsidie vraag je aan?

In welke plaats is de activiteit?

Op welke locatie is de activiteit?

Startdatum activiteit?



Einddatum activiteit?





Voor welke doelgroep is de activiteit bedoeld?

Omschrijf om welke vernieuwende activiteiten het gaat en wat je wilt bereiken met de activiteiten.

Waarom is de activiteit belangrijk voor de gemeente en haar inwoners?

Bijlagen

- Selecteren van meerdere bijlagen mogelijk (max 5).
- Bijlagen in de formaten pdf, jpeg, jpg, png, bmp, tiff of gif zijn toegestaan.

Stuur de volgende bijlagen mee:

- Een begroting met toelichting. Bij de inkomsten noem je ook de gevraagde bijdrage van maximaal 50% tot maximaal € 5.000,--
- Een financieringsoverzicht waarin de inkomsten en uitgaven zijn vermeld. Vermeld ook de inkomsten die van andere organisaties/personen verwacht.
- De vrijwilligersuren kun je bij de inkomsten én uitgaven opvoeren voor € 11,06 per uur per vrijwilliger (=peiljaar 2022).

NB. De bijdrage is maximaal 70% van de kosten waarvoor we subsidie geven, tot maximaal € 500,--.

Bijlage(n)

Er zijn nog geen bestanden ge-upload.

Verklaring



Met het versturen van de aanvraag geef je aan:

1. De gegevens die je voor deze aanvraag hebt ingevuld kloppen. Als we onderzoek doen, kun je ons dat laten zien.
2. Je gebruikt de subsidie voor de activiteit waarvoor je subsidie aanvraagt.
3. Je geeft de gemeente toestemming om jouw gegevens alleen te mogen gebruiken voor het behandelen van de subsidieaanvraag.

☐ * Ik verklaar dat dit formulier naar waarheid is ingevuld.

Daarna kan controle en afsluiting plaatsvinden en het formulier wordt dan ingezonden (Actie uitgevoerd op 2 september 2022). Deze actie is herhaald voor de regeling jaarlijkse subsidie vrijwillig jeugdwerk. Bij deze subsidie verschijnt het volgende scherm:

Gegevens over de subsidieaanvraag

Geef aan welke én hoe vaak je activiteiten organiseert in het lopende kalenderjaar. Geef ook aan hoeveel deelnemers er mee doen in de leeftijd van 4 tot en met 23 jaar.

Activiteit 1

Verwijder blok activiteit 1

Begindatum activiteit 1

2022-09-15

Wijzig



Einddatum activiteit 1

2022-09-16

Wijzig

Naam activiteit 1

Controlcafe

Wijzig

Aantal (verwachte) deelnemers (jeugd 4-23 jaar) aan activiteit 1

500

Wijzig

Ik wil nog een activiteit opvoeren

Bijlagen

- Selecteren van meerdere bijlagen mogelijk (max 5).
- Bijlagen in de formaten pdf, jpeg, jpg, png, bmp, tiff of gif zijn toegestaan.

Stuur eventuele bijlage(n) mee die van belang zijn voor de beoordeling van de aanvraag van deze subsidie.



Bijlage(n)

Er zijn nog geen bestanden ge-upload.

Verklaring

Met het versturen van de aanvraag geef je het volgende aan:

1. De gegevens die je voor deze aanvraag hebt ingevuld kloppen. Als we onderzoek doen, kun je ons dat laten zien.
2. Je gebruikt de subsidie voor de activiteit waarvoor je subsidie aanvraagt.
3. Je geeft de gemeente toestemming om jouw gegevens alleen te mogen gebruiken voor het behandelen van de subsidieaanvraag.



* Ik verklaar dat dit formulier naar waarheid is ingevuld.



Hoofdstuk 6 Hoe heeft het college invulling gegeven aan de aanbevelingen van de rekenkamer met betrekking tot subsidies?

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt gezien hoe het college invulling heeft gegeven aan de aanbevelingen die de rekenkamer in een eerder onderzoek heeft gedaan. Dit eerdere onderzoek betreft het onderzoek naar financiële belangen uit 2017. Hoewel dit onderzoek een andere insteek kent (een financieel belang hoeft geen subsidierelatie te impliceren en lang niet iedere subsidie levert een financieel belang op), sluit dit onderzoek af met enkele aanbevelingen die specifiek betrekking hebben op subsidies. Deze aanbevelingen worden in dit hoofdstuk nagelopen.

6.2 Het onderzoek Financiële Belangen

Het onderzoek Financiële Belangen van de rekenkamer leidt in 2017 tot de volgende aanbevelingen met betrekking tot subsidies.

- “De algemene subsidieverordening kan op zijn minst een passage wijden aan de informatievoorziening richting de gemeenteraad met betrekking tot subsidieverstreking. Het verdient aanbeveling hierbij aan te sluiten op de praktijk, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen gevoelige en minder gevoelige dossiers. Bij gevoelige dossiers kan de informatievoorziening uitgebreider en frequenter worden vormgegeven.
- Bij minder gevoelige dossiers kan in de jaarverantwoording worden aangegeven hoe succesvol een bepaalde regeling nu precies is geweest (zoals bij de startersleningen).
- Zowel het treasury statuut als de subsidieverordening kunnen ingaan op de vraag wat er gebeurt als derden zich niet aan de overeengekomen afspraken houden.
- Het verdient aanbeveling om in de jaarrekening een integrale lijst van alle verstrekte subsidies op te nemen, onderverdeeld naar programma” (Financiële belangen, 2017).

Deze aanbevelingen worden in het onderzoeksrapport van context voorzien. Ten aanzien van specifiek subsidies wordt tijdens het onderzoek gesteld, dat men minder behoefte heeft aan meer grip op deze materie. Het is logisch en goed dat het college hier bewegingsruimte heeft. Zij moet immers kunnen inspringen en kunnen reageren op actuele ontwikkelingen. Ten aanzien van het sociaal domein wordt zelfs gepleit voor meer bewegingsruimte om tekorten op een post te dekken met overschotten op een andere post om op die manier de totale kwaliteit te borgen. Het vaststellen van de subsidieplafonds laat men liever bij het college, ook omdat men anders het gevaar loopt in een zeer gedetailleerde discussie te verzanden, zo wordt door de respondenten gesteld. Wel wordt vrij universeel de wens geuit voor een lijst van daadwerkelijk verstrekte subsidies in de jaarrekening. Op dit moment worden de subsidies in de jaarrekening per onderdeel verantwoord, zodat het totale inzicht moeilijk is te verkrijgen (Financiële belangen, 2017).

Op 5 april 2018 wordt het onderzoeksrapport Financiële belangen vastgesteld door de gemeenteraad. De raad besluit die avond:



Besluit:

1. kennis te nemen van de conclusies en aanbevelingen zoals verwoord in het rapport 'Onderzoek Financieel Belang' van de rekenkamer;
2. het college opdracht te geven om de onder punt 1. genoemde aanbevelingen uit te voeren;
3. het college opdracht te geven om vóór 5 april 2019 te rapporteren over de uitvoering van het onder besluitpunt 2 gestelde.

6.3 Opvolging van de aanbevelingen: de memo van 29 mei 2019

Het college besluit op 14 mei 2019 de raad actief te informeren over de opvolging van de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport Financiële belangen. De memo wordt op 29 mei 2019 aangeboden aan de leden van de raadscommissie (Memo opvolging aanbevelingen, 29 mei 2019).

Met betrekking tot de aanbeveling om een passage te wijden aan de informatievoorziening richting de gemeenteraad in de algemene subsidieverordening, wordt het volgende gesteld in de memo:

“Er wordt momenteel hard gewerkt aan een nieuwe Algemene Subsidieverordening. Deze aanbeveling zal hierin meegenomen worden. Verwachting is dat besluitvorming hierover in de raad van oktober zal plaatsvinden” (Memo opvolging aanbevelingen, 29 mei 2019).

Op de aanbeveling om bij minder gevoelige dossiers in de jaarverantwoording aan te geven hoe succesvol een bepaalde regeling nu precies is, stelt het college het volgende:

“In het jaarverslag rapporteren wij over de realisatie van de speerpunten welke in de programmabegroting zijn vastgesteld. Afhankelijk daarvan wordt aangegeven hoe succesvol een bepaalde regeling is geweest. In de programmarekening wordt alleen op afwijkingen per programma groter dan € 100.000,- gerapporteerd conform financiële verordening en afhankelijk daarvan wordt aangegeven hoe succesvol een bepaalde regeling is geweest” (Memo opvolging aanbevelingen, 29 mei 2019).

De aanbeveling om zowel het treasurystatuut als de subsidieverordening in te laten gaan op de vraag wat er gebeurt als derden zich niet aan de overeengekomen afspraken houden, wordt als volgt opgepakt door het college:

“Bij de actualisatie van het treasurystatuut zal dit punt meegenomen worden. Verwachting is dat besluitvorming in de tweede helft van het jaar zal plaatsvinden. Voor wat betreft het punt over de subsidieverordening kan het volgende worden gezegd: Het ontwerp van de nieuwe Algemene Subsidieverordening is bijna klaar. Er moeten intern nog een aantal punten afgestemd worden, voordat deze op route kan worden gezet. Bovenstaande punt is hierin meegenomen. Verwachting is dat de behandeling van de Algemene Subsidieverordening op 4 juli in de raad zal worden behandeld” (Memo opvolging aanbevelingen, 29 mei 2019).

De aanbeveling om in de jaarrekening een integrale lijst van alle verstrekte subsidies op te nemen, is volgens het college opgepakt door bij de jaarstukken over 2018 een bijlage te verstrekken (Memo opvolging aanbevelingen, 29 mei 2019).



6.4 Opvolging van de aanbevelingen: de algemene subsidieverordening van 19 december 2019

Het raadsvoorstel om de algemene subsidieverordening 2020 vast te stellen, d.d. 19 december 2019, gaat eveneens in op de aanbevelingen uit het rapport Financiële belangen. In het voorstel wordt in dit verband het volgende gesteld:

“Uw raad nam op 5 april 2018 de aanbevelingen uit het rapport over. Voorstel is nu uitvoering te geven aan aanbeveling 2 door een nieuw artikel 20 in de Asv op te nemen. Dit artikel regelt de informatieplicht van het college aan de gemeenteraad. Voorstel is hieraan vorm te geven door jaarlijks bij de jaarrekening een lijst te voegen met:

- a. een overzicht van het aantal per subsidieregeling verstrekte subsidies tot € 10.000;
- b. een overzicht van de ontvangers van een subsidie vanaf € 10.000 met vermelding van de hoogte van het subsidiebedrag;
- c. een overzicht van de ontvangers van een incidentele subsidie als bedoeld in artikel 4:23, lid 3, van de Algemene wet bestuursrecht.

De aanbeveling van de Rekenkamer is gebaseerd op het bedrag van € 5.000 waarvan de huidige Asv uitgaat. De verhoging van dit bedrag naar € 10.000 sluit aan bij het verhoogde bedrag voor de directe vaststelling en uitbetaling van subsidie (artikel 13). Het nieuwe artikel 20 gaat dus uit van € 10.000 als omslagpunt bij de informatieplicht. Tot dit bedrag geeft het overzicht per subsidieregeling alleen het aantal verstrekte subsidies weer. Het overzicht benoemt vanaf € 10.000 de ontvangers van een subsidie en de hoogte van het subsidiebedrag concreet” (Raadsvoorstel algemene subsidieverordening, 19 december 2019).

Artikel 20 van de voorgestelde verordening luidt als volgt:

“Het college informeert jaarlijks de gemeenteraad over de subsidies die zijn verstrekt in het voorgaande jaar. De informatie wordt uitgebracht in de vorm van een lijst die als bijlage bij de jaarrekening wordt opgenomen. Deze lijst bevat in ieder geval:

- a. een overzicht van het aantal per subsidieregeling verstrekte subsidies tot € 10.000;
- b. een overzicht van de ontvangers van een subsidie vanaf € 10.000 met vermelding van de hoogte van het subsidiebedrag;
- c. een overzicht van de ontvangers van een incidentele subsidie als bedoeld in artikel 4:23, lid 3, van de Algemene wet bestuursrecht” (Concept algemene subsidieverordening, raadsvoorstel, 19 december 2019).

Dit artikel 20 houdt echter geen stand tijdens de raadsvergadering. Tijdens de raadsvergadering wordt een amendement aangenomen, waarin wordt voorgesteld artikel 20 te laten vervallen. Als toelichting wordt in het amendement het volgende gesteld:

“Artikel 20 regelt het opnemen van een lijst met verstrekte subsidies in de jaarrekening. Dit vloeit voort uit een aanbeveling uit het rapport ‘Financieel Belang’ van de rekenkamer. In de subsidieverordening wordt voorgesteld om bij verstrekte subsidies boven de € 10.000 de ontvanger (met naam) te vermelden en bij verstrekte subsidies onder de € 10.000 alleen het aantal subsidieontvangers te vermelden. Voorheen lag deze grens op € 5.000. De wijziging van de voornoemde grens is besproken in de Auditcommissie. De Auditcommissie concludeert dat er een andere informatiebehoefte bestaat. Veel interessanter is namelijk om te weten welke organisaties/initiatieven subsidie hebben ontvangen. Het gaat hierbij niet om de hoogte van de



ontvangen bedragen, maar om de spreiding en de benutting van subsidies. Daarmee ontstaat bij raadsleden een beter inzicht in het subsidiegebruik binnen de gemeente Súdwest-Fryslân. Een dergelijke lijst is door de organisatie eenvoudig samen te stellen en kan via Actieve info aan de raad beschikbaar worden gesteld. Hiermee is het niet langer nodig om nog een lijst op te nemen in de jaarrekening” (Amendement, 19 december 2019).

Op basis van dit amendement verstrekt het college nadien jaarlijks een lijst van subsidies. Op 26 mei 2020 wordt een dergelijke lijst voor het eerst verstrekt. Het betreft de subsidies over 2019. Deze lijst biedt inzicht in de verstrekte subsidies, waarbij naast de hoogte, de grondslag, de status en het programma tevens de subsidieontvanger wordt vermeld. Op 15 juni 2021 wordt een soortgelijke lijst verstrekt voor de subsidies die in 2020 zijn verstrekt. Op 5 april 2022 wordt de lijst verstrekt voor de subsidies die in 2021 zijn verstrekt.

De aanbeveling om in de subsidieverordening in te gaan op de vraag wat er gebeurt als derden zich niet aan de overeengekomen afspraken houden, wordt als volgt uitgewerkt in het raadsvoorstel met betrekking tot de algemene subsidieverordening:

“Verordeningstechnisch hoort een regeling die ingaat op deze vraag, niet thuis in de Asv. Het is een taak van ons college derden in de uitvoering van de subsidieverordening aan te spreken op de naleving van afspraken. Leidt dit niet tot het gewenste resultaat, dan hebben wij de mogelijkheid de subsidie in te trekken of terug te vorderen. Deze bevoegdheden zijn nu in de nieuwe Asv ook opgenomen in artikel 9” (Raadsvoorstel algemene subsidieverordening, 19 december 2019).

Artikel 9 van de algemene subsidieverordening stelt, dat het college de subsidie onder meer kan weigeren als de aanvraag niet voldoet aan regels die zijn gesteld om voor subsidie in aanmerking te komen, als de subsidieverstrekking in strijd zou zijn met een wettelijk voorschrift of in de bij de betrokken subsidieregeling bepaalde gevallen (artikel 9 lid 1 onderdeel d, e en f). In dit artikel wordt niet expliciet verwezen naar de situatie waarbij men zich niet aan de overeengekomen afspraken houdt.

De aanbeveling om bij minder gevoelige dossiers in de jaarverantwoording aan te geven hoe succesvol een bepaalde regeling nu precies is, komt niet meer terug in het raadsvoorstel met betrekking tot de algemene subsidieverordening.

Op 26 mei 2020, 15 juni 2021 en 5 april 2022 besluit het college om via actieve informatie de raad te informeren over de subsidies die in respectievelijk 2019, 2020 en 2021 zijn verstrekt. De directe aanleiding daartoe is het amendement, dat bij de behandeling van de nieuwe algemene subsidieverordening 2020 is aangenomen. In dit amendement heeft de raad aangegeven graag geïnformeerd te worden over:

1. Welke organisaties subsidies krijgen.
2. Hoe de spreiding van subsidies over de gemeente is.
3. Hoe de benutting van de subsidiebudgetten is (Collegevoorstel, 5 april 2022).



Hoofdstuk 7 Welke rol speelt de gemeenteraad met betrekking tot het verstekken van subsidies?

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de gemeenteraad zich opstelt ten aanzien van subsidies. Aangezien subsidies, zowel specifiek als algemeen, redelijk frequent onderwerp van gesprek zijn in de raadszaal, wordt in dit hoofdstuk volstaan met enkele illustraties. Daartoe is gebruik gemaakt van een documentenanalyse, maar zijn tevens raadsvergaderingen en commissievergaderingen uitgeluisterd. Ook wordt in dit hoofdstuk beschreven hoe de gemeenteraad geïnformeerd is de afgelopen jaren met betrekking tot subsidies in het algemeen.

7.2 Specifieke subsidies

Raadsleden verzoeken soms expliciet om informatie met betrekking tot specifieke subsidies.

Voor de behandeling van de jaarstukken 2018 worden schriftelijke vragen gesteld door een fractie. Eén van de vragen betreft de subsidie aan het ondernemersfonds. Gevraagd wordt waarom deze subsidie niet is opgenomen in het overzicht “subsidies boven de € 5.000”. Hierop wordt als volgt geantwoord:

“Voor het geven van subsidie is een wettelijke grondslag nodig (zie artikel 4:23 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht), zoals een verordening/subsidieregeling maar ook de bijlage bij de begroting (4:23 lid 3c Awb). Dit zijn de 2 kaders waar we structurele subsidierelaties/-regelingen in terug vinden en waar we ook over gerapporteerd hebben. Er is nog een 3e kader mogelijk, namelijk het geven van een losse incidentele/eenmalige subsidie. Dit kan volgens artikel 4:23 lid 3d van de Algemene wet bestuursrecht e/o artikel 1c van onze Algemene subsidieverordening. Dit is iets wat nieuw/buiten beleid valt en een eenmalig karakter heeft. Hier moet dan natuurlijk wel dekking voor zijn. Het is mogelijk om een eenmalige subsidie voor maximaal 4 jaar te geven, bijvoorbeeld als het gaat om een project dat langer loopt. Het ondernemersfonds heeft in 1e instantie een eenmalige subsidie ontvangen voor de projectduur van 3 jaar (dus volgens het 3e kader). Inmiddels is bekend dat het fonds is verlengd en een structureler karakter heeft/krijgt. Dit betekent dat we het nu per 2020 wél gaan opnemen in de bijlage van de begroting. Dit is de reden waarom hij er eerst niet in stond. Het subsidieoverzicht wordt uiteraard jaarlijks geactualiseerd. Omdat we deze gegevens voor de cyclus tijdig moeten aanleveren, en er richting het einde van het jaar soms nog wel eens wat veranderd, kan het zijn dat er in de tussentijd al weer iets is gewijzigd. Zo is het raadsbesluit van 12 november 2018 over het ondernemersfonds bijvoorbeeld niet verwerkt in de bijlage subsidieontvangers voor 2019. Voor 2020 nemen we deze nu wel mee vanwege het structurele karakter” (Beantwoording schriftelijke vragen jaarrekening 2018, 20, 21 en 22 mei 2019).

Ten tijde van de behandeling van de begroting 2020 (november 2019) worden eveneens vragen gesteld met betrekking tot de subsidie voor het ondernemersfonds. Geconstateerd wordt namelijk, dat de subsidie niet in het overzicht is opgenomen. Hierop wordt als volgt geantwoord:



“Op dit stuit is noch net dúdlik hoe heech de subsydzje presys wêze sil. Dêrom is der gjin bedrach opnommen mar wol de systematyk. De subsydzje is ôfhinklik fan de wearde fan de pannen wêr’t it om giet en it feroaret troch de jierlikse herwaardering dy’t fanút de wet WOZ foarskreaun is. Foar 2019 is de mearopbringst rûst op € 988.000. De definitive subsydzje foar it belestingjier 2019 sil pas by de ôfrekken yn april 2020 bekend wêze. Foar belestingjier 2020 sil it om in fergelykber bedrach gean” (Beantwoording schriftelijke vragen begroting 2020, 31 oktober 2020).

Ook bij andere subsidies nemen raadsleden in sommige gevallen een actieve positie in. Zo wordt tijdens de raadsvergadering van 28 mei 2020 een motie ingediend met betrekking tot het zwembad De Rolpeal, hoewel dit onderwerp niet is geagendeerd. Dit zwembad ontvangt subsidie van de gemeente en de motie richt zich op de opening van het zwembad. Aan de andere kant wordt door raadsleden voorgesteld de subsidie voor LSC voor kledinggelegenheden over te hevelen naar de hamerstukken tijdens de vergadering van 23 april 2020. Dit voorstel wordt echter niet overgenomen en de subsidie wordt vervolgens besproken in de betreffende raadsvergadering. Op 28 februari 2019 wordt de subsidie voor het MFC It Joo op verzoek van een raadslid geagendeerd en vrij uitgebreid besproken. Daarbij wordt een amendement ingediend. Op 6 april 2017 wordt het aanwijzen en subsidiëren van de lokale omroep eveneens vrij uitgebreid besproken. Daarbij wordt een motie ingediend en aangenomen (Raadsvergaderingen SWF).

7.3 Behandeling van de algemene subsidieverordening

Tijdens de vergadering van de commissie Bestuur en Financiën, d.d. 2 december 2019, wordt de algemene subsidieverordening besproken. Vanuit de auditcommissie wordt een amendement aangekondigd met betrekking tot de informatievoorziening richting de raad. Vervolgens worden kritische vragen gesteld over de bevoegdheid van de auditcommissie. Tevens wordt door sommige commissieleden doorgevraagd op de informatievoorziening richting de raad. Het gaat dan met name om informatie met betrekking tot de subsidieontvangers. Hier hebben sommige commissieleden immers wel behoefte aan. Andere commissieleden stellen juist, dat de lijst die verstrekt wordt aan de raad ook niet al te lang moet zijn. Het college, bij monde van de wethouder, constateert dat een informatiebehoefte bestaat en wil graag tegemoet komen aan de wens om eens per jaar een overzicht te verstrekken van bedragen en subsidieontvangers. De voorzitter concludeert, dat de algemene subsidieverordening en het amendement als bespreekpunt voor de komende raad van 19 december 2019 geagendeerd kunnen worden (Commissie B&F, 2 december 2019).

Tijdens de bespreking van de algemene subsidieverordening 2020, d.d. 19 december 2019 wordt een amendement ingediend. De algemene subsidieverordening bepaalt in artikel 20, dat een lijst met verstrekte subsidies moet worden opgenomen in de jaarrekening. Deze lijst is destijds aanbevolen door de rekenkamer naar aanleiding van het onderzoek naar financiële belangen. De lijst zou alle verstrekte subsidies boven de € 10.000 dienen te bevatten. “De Auditcommissie concludeert dat er een andere informatiebehoefte bestaat. Veel interessanter is namelijk om te weten welke organisaties/initiatieven subsidie hebben ontvangen. Het gaat hierbij niet om de hoogte van de ontvangen bedragen, maar om de spreiding en de benutting van subsidies. Daarmee ontstaat bij raadsleden een beter inzicht in het subsidiegebruik binnen de gemeente Súdwest-Fryslân. Een dergelijke lijst is door de organisatie eenvoudig samen te stellen en kan via actieve info aan de raad beschikbaar worden gesteld. Hiermee is het niet langer nodig om



nog een lijst op te nemen in de jaarrekening”, aldus het amendement (Amendement, 19 december 2019). Tevens wordt in ditzelfde amendement voorgesteld de uiterlijke indientermijn van de verantwoording van subsidie te verschuiven van 1 mei naar 1 juni. Het amendement wordt in de raadsvergadering van 19 december 2019 aangenomen.

Het college heeft kritisch gekeken naar het amendement, aldus de wethouder tijdens deze raadsvergadering van 19 december 2019. Het college acht het amendement een verbetering ten opzichte van de eerdere voorstel en omarmt het amendement. Het amendement wordt in de raadsvergadering van 19 december 2019 unaniem aangenomen (Raadsvergadering, 19 december 2019). Over de algemene subsidieverordening wordt verder niet meer gesproken tijdens deze raadsvergadering.

7.4 Informatievoorziening richting de gemeenteraad

Op 26 mei 2020 wordt in het kader van de actieve informatievoorziening en in navolging van het bovengenoemde amendement, de raad geïnformeerd over de subsidies die in 2019 zijn verstrekt. In de toelichting op het overzicht wordt het volgende gesteld: “Subsidieaanvragen worden na binnenkomst centraal geregistreerd in de Subsidie Beheer Applicatie (SBA) en betaald via de koppeling tussen SBA en Key2finance. De aanvragen worden decentraal afgehandeld, vaak via SBA. Dit betekent dat er in principe een aardig dekkend beeld is van de subsidies die worden gegeven. Dit is zeker niet 100% sluitend. Het is nog steeds mogelijk dat er ‘financiële bijdragen’ worden gegeven via de Corsa lijn die niet als subsidie worden herkend. Het is de bedoeling dit op termijn beter te ondervangen door aanvragen centraal te behandelen en het subsidieloket intern beter te positioneren” (Actieve informatievoorziening, 26 mei 2020, Collegebesluit, 26 mei 2020).

Op 15 juni 2021 wordt in het kader van de actieve informatievoorziening en in navolging van het bovengenoemde amendement, de raad geïnformeerd over de subsidies die in 2020 zijn verstrekt. In de toelichting op dit overzicht wordt het volgende gesteld: “Subsidieaanvragen worden na binnenkomst centraal geregistreerd in de Subsidie Beheer Applicatie (SBA) en betaald via de koppeling tussen SBA en Key2finance. Bijgaand overzicht geeft veel inzicht in wat er zoal in- en uitgaat. Tegelijkertijd zijn er veel variabelen en dit maakt het niet altijd mogelijk om direct conclusies te trekken. Vanzelfsprekend kan op gerichte vragen gericht antwoord worden gegeven” (Actieve informatievoorziening, 15 juni 2021). Het collegebesluit om de raad actief te informeren wordt op 22 juni 2021 genomen (Collegebesluit, 22 juni 2021).

Op 5 april 2022 wordt in het kader van de actieve informatievoorziening en in navolging van het bovengenoemde amendement, de raad geïnformeerd over de subsidies die in 2021 zijn verstrekt. In de toelichting op het overzicht wordt het volgende gesteld: “Subsidieaanvragen worden na binnenkomst centraal geregistreerd in de Subsidie Beheer Applicatie (SBA) en betaald via de koppeling tussen SBA en Key2finance. De aanvragen worden decentraal afgehandeld, vaak via SBA. Dit betekent dat er een aardig dekkend beeld is van de subsidies die worden gegeven. Dit is niet helemaal 100% sluitend. Het blijft uiteraard mogelijk dat er ‘financiële bijdragen’ worden gegeven via de Corsa lijn die niet als subsidie worden herkend. Bijgaand overzicht geeft veel inzicht in wat er zoal in- en uitgaat. Tegelijkertijd zijn er veel variabelen en dit maakt het niet altijd mogelijk om direct conclusies te trekken. Vanzelfsprekend kan op gerichte vragen gericht antwoord worden gegeven” (Actieve informatievoorziening, 5 april 2022).



In commissieverband of tijdens de raadsvergaderingen worden geen vragen gesteld over de subsidieoverzichten die in het kader van de actieve informatievoorziening aan de raad worden verstrekt.

Naast de bovenvermelde informatievoorziening wordt de raad tevens geïnformeerd over specifieke subsidies, doorgaans tijdens het agendapunt mededelingen.



Hoofdstuk 8 Analyse

8.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de bevindingen uit de eerdere hoofdstukken nader geanalyseerd. Daarbij worden eerst enkele specifieke thema's belicht. Zo wordt ingegaan op de ontwikkeling van de subsidies, het procesverloop, het gevoerde beleid, de wettelijke grondslag en de acties van het college tijdens de coronaperiode. Tevens worden de bevindingen uit de casestudies geanalyseerd. Dit hoofdstuk sluit af met een slotanalyse, waarbij het normenkader wordt afgezet tegenover het gevoerde proces van subsidieverlening.

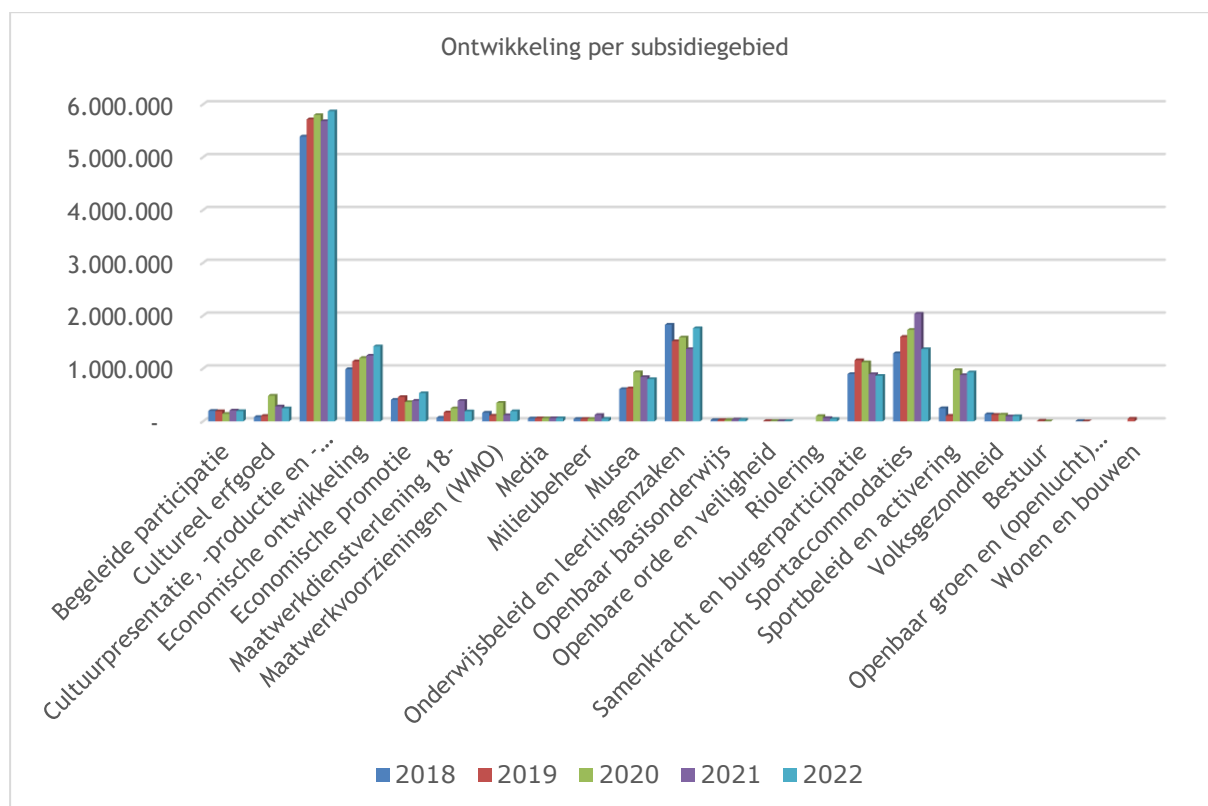
8.2 Ontwikkeling van de subsidies

De overzichten van de verstrekte subsidies kunnen als volgt per jaar worden weergegeven:

Subsidies geïndexeerd op jaarbasis	2018	2019	2020	2021	2022
Begeleide participatie	198.000	192.000	141.809	205.333	193.876
Cultureel erfgoed	83.355	104.028	485.195	283.153	246.445
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	5.391.454	5.716.448	5.797.565	5.682.884	5.866.767
Economische ontwikkeling	988.080	1.136.150	1.199.962	1.244.498	1.420.099
Economische promotie	408.698	460.506	366.162	390.096	534.286
Maatwerkdienstverlening 18-	69.592	169.051	246.583	388.657	190.756
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	165.238	107.668	350.927	117.184	191.491
Media	55.750	57.302	58.282	59.244	60.452
Milieubeheer	46.293	46.253	46.908	122.168	49.902
Musea	611.609	625.627	930.042	838.133	800.363
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.829.254	1.516.874	1.588.920	1.367.564	1.763.908
Openbaar basisonderwijs	25.823	25.603	27.115	34.238	32.588
Openbare orde en veiligheid		8.078	8.135	8.137	8.267
Riolering			101.647	63.223	45.517
Samenkracht en burgerparticipatie	895.690	1.158.636	1.119.005	892.769	861.327
Sportaccommodaties	1.289.802	1.598.813	1.730.978	2.037.381	1.366.352
Sportbeleid en activering	248.242	105.024	969.883	874.966	927.171
Volksgezondheid	135.595	123.866	128.227	94.348	99.797
Bestuur		11.375			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.620	1.000			
Wonen en bouwen		50.000			
Totaal	12.449.094	13.214.302	15.297.346	14.703.975	14.659.364



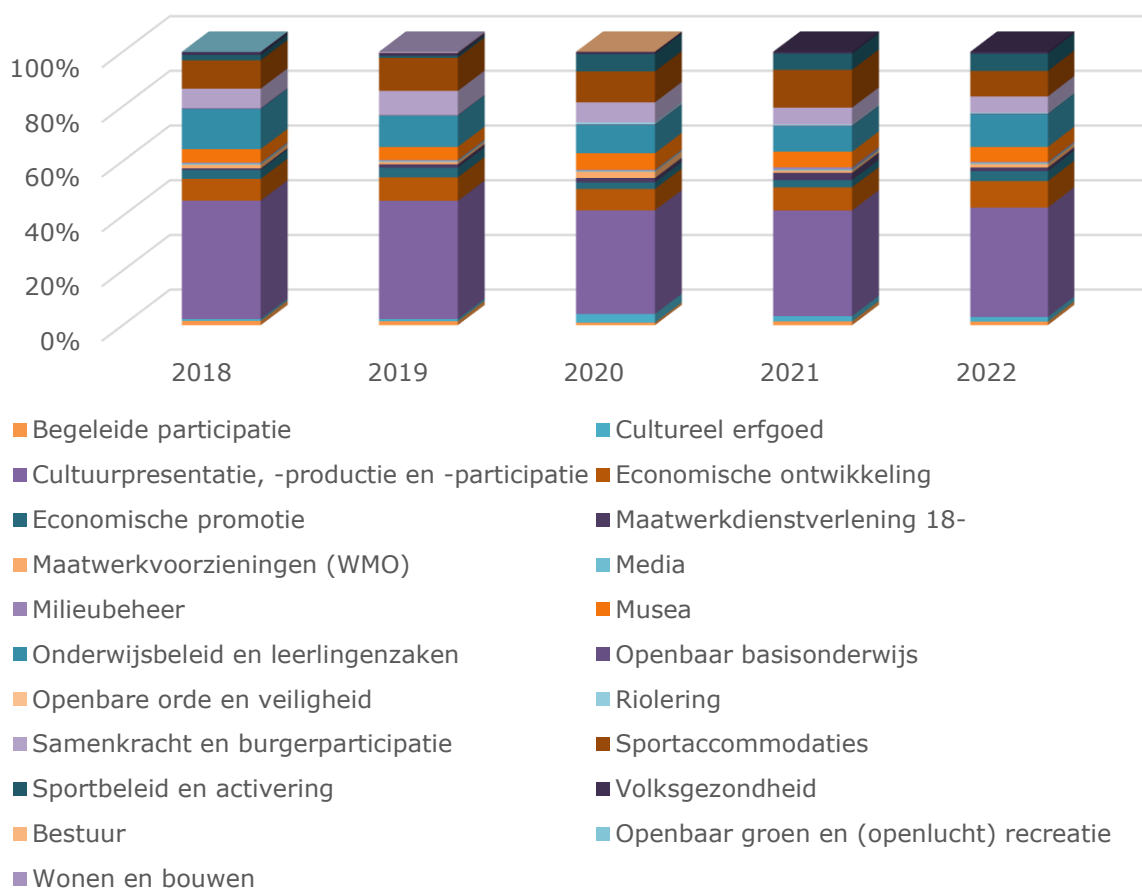
In absolute bedragen, wijzigen de subsidies per subsidiegebied niet al te sterk:



Geconstateerd kan worden, dat de verhoudingen tussen de diverse subsidiegebieden door de jaren heen redelijk gelijk blijft:



Verhoudingen subsidiegebieden per jaar



Het onderdeel Sportbeleid en activering kent vanaf 2020 relatief een vrij sterke groei, maar in absolute bedragen is de groei beperkt.

8.3 Procesverloop

Het procesverloop kan als volgt in beeld worden gebracht:

	2018	2019	2020	2021
Aanvragen binnengekomen	819	709	618	395
Definitief vastgesteld	838	490	746	566
Voorlopig toegekend	7	98	150	154
Bezwaar ingediend	3	4	2	2
Ingetrokken o.b.v. nieuw besluit	1	2	2	2
Ongegrond verklaard	2	1		
Bezwaar loopt nog		1		
Subsidies geweigerd	33	34	26	18



Niet in behandeling genomen	7	10	7	4
Aanvraag ingetrokken	11	9	18	6
Verantwoording ontvangen, opnieuw in behandeling		60		
Verwezen naar eerder genomen besluit		4		
Aanvullende gegevens gevraagd		2	2	2
Uitstel van beslissing		1		

Uit het bovenstaande overzicht valt op te maken, dat het aantal bezwaarschriften dat wordt ingediend, vrij beperkt is: per jaar worden tussen de 2 en 4 bezwaarschriften ingediend. Deze worden doorgaans ingetrokken omdat de gemeente een nieuw besluit neemt.

Het aantal definitief vastgestelde subsidies fluctueert nogal. Dit kan enerzijds met het aantal binnengekomen aanvragen te maken hebben, maar dit verband is zeker niet één op één. Binnengekomen aanvragen hebben veelal betrekking op het volgend jaar. De definitieve vaststelling vindt dan soms plaats in het jaar daarop, als de verantwoording binnen is. Zo beschouwd zouden sommige aanvragen die in 2018 binnenkomen, in het jaar 2020 definitief kunnen worden vastgesteld. Dit hoeft echter niet altijd het geval te zijn: sommige aanvragen kunnen direct definitief worden vastgesteld, mede afhankelijk van de hoogte van het aangevraagde bedrag. Door toepassing van de hardheidsclausule tijdens de coronaperiode (zie later in dit hoofdstuk), wordt daarnaast van de gebruikelijke proceslijn afgeweken en worden subsidies in sommige gevallen sneller vastgesteld. Op basis van de bovenstaande tabel kan dus geen werkvoorraad overzicht worden geconstrueerd. De casestudies wijzen overigens uit, dat het proces van subsidieverstreking binnen de gestelde termijnen verloopt. Ambtelijk wordt hier de volgende toelichting op gegeven: “Vanwege de herindeling met Littenseradiel (betreft aanvragen die in 2016/2017 bij Littenseradiel zijn gedaan, maar ook subsidies die over meerdere jaren zijn afgebouwd), corona (aanvullende besluiten zonder aanvraag) en meerjarige subsidies is het inderdaad wat lastiger hier een trend uit te halen” (Ambtelijk hoor/wederhoor, 13 oktober 2022).

Hier wordt desgevraagd de volgende toelichting op gegeven:

“Op dit moment (19/9/2022) ziet de werkvoorraad in onze subsidieapplicatie SBA er als volgt uit:

107 hebben de status ‘in behandeling’. Dit betekent dat er een actie bij de behandelaar ligt omdat er een aanvraag óf verantwoording is ontvangen. Het kan ook zijn dat er op korte termijn (1-2mnd) een verantwoording binnen moet zijn. Daar kan dan op gemonitord worden.

158 hebben de status ‘voorlopig’. Dit betekent dat er (niet op korte termijn) een actie bij de aanvrager ligt.

In 2 gevallen zijn er aanvullende gegevens opgevraagd.

In 1 geval is het nemen van het besluit uitgesteld.

In 4 gevallen is de status ‘betalen 2022’. Deze wordt z.s.m. betaald. Bij deze status vindt ook een dossiercontrole plaats.

In 92 gevallen is de status ‘betalen 2023’. Het gaat hier in bijna alle gevallen om subsidies die voor meerdere jaren zijn gegeven” (Ambtelijke reactie, 19 september 2022).



8.4 Bewaking budgetten en plafonds

De subsidieregeling kent een andere insteek dan de programmabegroting 2022. In de subsidieregeling worden de plafonds per regeling door het college vastgesteld. Zo wordt het budget voor reguliere peuteropvang op € 680.000 gemaximeerd door het college voor het jaar 2022. In de programmabegroting 2022 wordt echter een insteek per subsidieontvanger gekozen. Per ontvanger is te zien wat het maximale bedrag aan subsidie voor 2022 is.

Op de vraag hoe de plafonds worden bewaakt, wordt het volgende antwoord gegeven: “Het in de gaten houden van de subsidieplafonds is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de medewerker die de subsidieregeling uitvoert. Die doen dit meestal via een apart excelbestand, omdat daar ook eventuele aangegane verplichtingen c.q. lopende zaken in opgenomen kunnen worden. Vervolgens heeft de betreffende kredietbewaker (vaak de beleidsadviseur) zicht op deze uitgaven in Key2 en deze moet hier ook op verantwoorden bij overschrijdingen. Bij de jaarlijkse verantwoording van subsidies aan de raad zie ik trouwens ook hoe de budgetten zijn ingezet. Dat laatste is geen formele check. Bij het bereiken van het subsidieplafond halen we het digitale aanvraagformulier doorgaans offline. Voor de volledigheid nog het volgende. Er kan een verschil zijn tussen het beschikbare budget in Key2 en het bedrag waarop het subsidieplafond wordt vastgesteld. Dat kan hetzelfde zijn, maar het kan ook zijn dat er meerdere regelingen met plafonds uit 1 budget worden betaald. Dat gebeurt bijvoorbeeld bij sport. Hier kunnen dus verschillen in zitten” (Ambtelijke reactie, 30 augustus 2022).

Hier wordt later ambtelijk de volgende aanvulling op gegeven: “Wanneer ik via onze subsidieapplicatie SBA een betaalopdracht genereer voor Key2, krijg ik automatisch een melding wanneer daardoor het budget wordt overschreden. Dat is voor mij (aan de voorkant) ook een indicatie” (Ambtelijke reactie, 14 september 2022).

8.5 De wettelijke grondslag

Subsidies zijn op verschillende manieren in te delen. Zo kan men een onderscheid maken naar subsidievorm. De gemeente onderscheidt in de kadernota Subsidies op deze basis een activiteitsubsidie, een investeringssubsidie, een projectsubsidie of een budgetsubsidie. Ook maakt de gemeente een onderscheid in een subsidies die jaarlijks worden verstrekt en subsidies die eenmalig worden verstrekt. Daarnaast is een onderscheid mogelijk naar wettelijke grondslag. Subsidies kunnen verstrekt worden op basis van een gemeentelijke regeling (i.e. de subsidieregeling) of op basis van artikel 4:23 lid 3c of lid 3d van de Algemene wet bestuursrecht (Awb)⁵. Dit laatste onderscheid wordt aangehouden voor deze analyse.

Naast subsidies die worden verstrekt op basis van een verdeelsleutel, maakt de gemeente ook gebruik van subsidies waarbij de subsidieontvangers jaarlijks standaard hetzelfde bedrag ontvangen. Op de vraag wat hier de wettelijke grondslag voor is, wordt het volgende antwoord gegeven:

“De Awb geeft in artikel 4:23 lid 1 aan dat voor het geven van een subsidie een wettelijke voorschrift nodig is. Via artikel 3 van de Asv heeft de raad geregeld dat het college subsidieregelingen kan vaststellen. In de subsidieregelingen staan inderdaad meestal verdeelsleutels/verdeelsystematieken. Nagenoeg alle regelingen hebben een subsidieplafond

⁵ Daarnaast biedt de Awb ook andere uitzonderingen die in dit onderzoek buiten beschouwing worden gelaten.



met het oog op de financiële beheersbaarheid. Er zijn inderdaad ook subsidies waarbij we een vast (maximum)bedrag geven. Denk hierbij aan de subsidies die in de bijlage van de programmabegroting staan (zie bijlage programmabegroting 2022 pag. 126). De grondslag voor deze laatste subsidies zit in artikel 4:23 lid 3c van de Awb. Artikel 4:23 lid 3d Awb i.c.m. artikel 1g van onze Asv biedt verder nog het kader voor het geven van losse incidentele subsidies (buiten beleid)” (Ambtelijke respons, d.d. 28 juni 2022).

Een nadere analyse van de Algemene wet bestuursrecht leert, dat indien de begroting de subsidie-ontvanger en het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan wordt vastgesteld vermeldt, er kan worden afgeweken van de bepaling dat een bestuursorgaan slechts subsidie verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat regelt voor welke activiteiten subsidie kan worden verstrekt (artikel 4:23 lid 3c, Awb).

Rest nog wel de vraag waarom voor sommige subsidie ontvangers voor een jaarlijks standaardbedrag wordt gekozen en welke overwegingen hieraan ten grondslag liggen. Hierop wordt desgevraagd het volgende antwoord gegeven:

“In de basis proberen we zaken zo regelarm mogelijk in te richten. Meest eenvoudige is om de subsidieontvanger met naam en maximumbedrag op te nemen in de begroting. Dit mag volgens artikel 4:23 lid 3c van de Awb. Daar zit wel een licht risico qua precedentwerking in en daarom kiezen we in voorkomende gevallen voor een subsidieregeling, omdat:
we hiermee de activiteiten beter kunnen definiëren (doelgericht), aanvullende criteria/weigeringsgronden, inlevertermijnen e.d. kunnen vaststellen;
we hiermee de financiële beheersbaarheid kunnen inregelen via een subsidieplafond. Dat is vooral ook fijn wanneer vooraf niet precies duidelijk is wie er allemaal kan aanvragen.
Subsidieplafonds kunnen ook los worden gepubliceerd, maar we hebben er in SWF voor gekozen dit in de regeling op te nemen” (Ambtelijke beantwoording, 5 juli 2022).

De jaarlijkse standaard subsidies vinden hun grondslag dus in artikel 4:23 lid 3c van de Awb. De overzichten die verstrekt zijn in het kader van de actieve informatievoorziening, maken echter tevens melding van eenmalige subsidies die in het kader van ‘algemeen’ worden verstrekt. Op de vraag tot welke categorie incidentele subsidies van algemene aard behoren, wordt het volgende antwoord gegeven:

“Het hoeft zeker niet zo te zijn dat organisaties die een vast bedrag ontvangen altijd in de bijlage staan. We hebben verschillende subsidieregelingen (paragrafen 3.5 / 5.3 AED / 5.5 en 5.6) waarbij ook wordt gewerkt met vaste bedragen. Of anders vaste maximumbedragen. De termen ‘jaarlijks- en eenmalig algemeen’ hebben eigenlijk niet betrekking op een bepaalde regeling. Het is meer een indeling die we gebruiken om de jaarlijkse subsidies volgens de begroting (4:23 lid 3c Awb) en de eenmalige subsidie buiten beleid (4:23 lid 3d Awb) te clusteren/af te handelen. Deze eenmalige subsidies buiten beleid staan dus niet in de bijlage van de begroting, want deze grondslag is anders. Voor deze eenmalige subsidies *buiten beleid* is geen aparte regeling, want dat gaat om op zichzelf staande gevallen. Uiteraard hebben we wel structurele subsidieregelingen waaruit eenmalige subsidies worden gegeven. Dat is dan *eenmalig binnen beleid*” (Ambtelijke respons, 7 juli 2022).

Artikel 4:23 lid 3d Awb stelt, dat het mogelijk is om af te wijken van de hoofdregel van artikel 4:23 lid 1 (verstrekken van subsidie op grond van een wettelijk voorschrift) in incidentele gevallen, op voorwaarde dat de subsidie voor ten hoogste vier jaren wordt verstrekt.

Dit leidt tot een driedeling:

1. Subsidies die op basis van een subsidieregeling wordt toegekend.



2. Subsidies die jaarlijks worden toegekend, maar niet op basis van de subsidieregeling. Deze moeten vermeld worden in de begroting (artikel 4:23 lid 3c Awb).
3. Subsidies die incidenteel worden toegekend, maar niet op basis van de subsidieregeling (artikel 4:23 lid 3d Awb).

De jaarlijkse subsidies die op basis van artikel 4:23 lid 3c Awb worden verstrekt, beslaan het grootste deel van het totaal: 77% van alle subsidies wordt op basis van artikel 4:23 lid 3c Awb verstrekt.

(op basis van verstrekt overzicht, voorlopig subsidieoverzicht 2022)	Subsidiebedrag 2022 geïndexeerd
Subsidies op basis subsidieregeling	2.228.103
Subsidies die jaarlijks op basis van 4:23 lid 3c Awb worden toegekend	11.193.374
Subsidies die incidenteel op basis van 4:23 lid 3d worden toegekend	1.205.299
	14.626.776

Op de vraag wie de afweging maakt om artikel 4:23 lid 3c of 3d Awb in te schakelen, wordt het volgende antwoord gegeven:

“Artikel 4:23 lid 1 Awb geeft aan dat er een wettelijke grondslag moet zijn voor het geven van subsidie. Bij jaarlijkse subsidies zijn er in ons geval dan 2 opties, namelijk een subsidieregeling of de bijlage van de begroting. Omdat ons subsidieloket de taak heeft om het subsidieproces te faciliteren, stel ik in dit geval deze lijst (i.s.m. collega’s financiën) jaarlijks samen, op basis van de input van de verantwoordelijke collega’s van de verschillende teams. Per saldo maken we via deze lijst een juridische vertaalslag van het huidige beleid. Dat is niet per definitie een gewilde keuze, maar dit vloeit voort uit hoe het beleid er voorstaat. Omdat er tot op heden geen draagvlak is om bepaalde subsidiestromen anders in te richten, heb ik geen andere optie dan het toevoegen van deze organisaties aan deze lijst. In indirecte zin bepaalt het betreffende beleidsteam dus uiteindelijk wat de mogelijkheden zijn. Voor de volgende groepen zou het denk ik beter zijn (beperken financiële risico’s) als we hier een regeling voor maken:

1. Culturele- en sportevenementen
2. Culturele commissies en eventueel foto/filmclubs
3. Musea (hiervoor loopt inmiddels een traject)
4. Historische verenigingen” (Ambtelijke respons, 7 juli 2022).

Desgevraagd wordt hier het volgende aan toegevoegd: “Naar aanleiding van een aanvraag, maar soms ook op ambtelijk of bestuurlijk initiatief, ontstaat de behoefte om bepaalde activiteiten te subsidiëren. Deze activiteiten vallen echter niet altijd binnen de bestaande subsidieregelingen. De beleidsinhoudelijke teams zullen dan een inhoudelijk voorstel moeten voorleggen aan het college, opdat de subsidieregelingen vervolgens kunnen worden geactualiseerd (dat vergt overigens ook een collegebesluit). Deze beleidsinhoudelijke teams geven hier echter om redenen niet altijd prioriteit aan en in dat geval wordt de gemeente noodgedwongen teruggeworpen op artikel 4:23 lid 3c of 3d en wordt de subsidie dus buiten de subsidieregelingen verstrekt” (Ambtelijke reactie, 11 juli 2022).

Het gedeelte subsidies dat op basis van een jaarlijks standaard bedrag wordt gegeven, is aanzienlijk. Zo wordt in de begroting 2022 een totaalbedrag gepresenteerd van € 11.961.957 (niet geïndexeerd). Dit is het bedrag dat op basis van artikel 4.23 lid 3c van de Awb als jaarlijkse vaste subsidie wordt verstrekt en wordt begroot voor 2022. Het totaal aan voorgenomen



subsidies voor 2022 bedraagt € 14.434.083,84 (verstrekt overzicht voorlopig 2022, niet geïndexeerd). Geconstateerd kan dus worden, dat 83% van het totaal aan subsidies dat de gemeente in 2022 beoogt te verstrekken, de vorm heeft van een jaarlijks vast bedrag.

Als een jaarlijks vast bedrag aan subsidie wordt verstrekt en gebruik wordt gemaakt van artikel 4:23 lid 3c, zal de ontvanger en het maximale subsidiebedrag dus vermeld moeten worden in de begroting. Geconstateerd kan worden dat de subsidieontvangers die volgens de administratie in aanmerking komen voor een jaarlijkse vaste subsidie, eveneens vermeld worden in de bijlage van de begroting. Deze laatste bijlage komt zelfs iets hoger uit:

Subsidiebedrag 2022, niet geïndexeerd	
Totaal bijlage begroting 2022	11.961.207,00
Lijst van voorlopige subsidies 2022	11.008.459,01

De bijlage van de begroting vermeldt niet in alle gevallen de exacte adressant, zo leert een nadere analyse

Cultuur	
Cultureel Kwartier Sneek, te weten:	3.173.329,00
a. Theater Sneek & Poppodium Het Bolwerk	
b. Kunstencentrum Atrium	
c. Vers! Festival & Kunstbende	
d. Cultuurcoach Educatie, Cultuurcoach Sociaal Domein & Cultuurnetwerk	
e. Muziekexpressie gehandicapten	
f. Schoolorkesten	
St. Mar en Fean Bolsward, te weten:	2.105.813,00
a. Bibliotheken	
b. Strandbibliotheek	
c. Digi-taalhuizen Bolsward, Sneek, Wommels en Workum	

Het verschil tussen de begrotingsbijlage en de administratie kan verklaard worden, doordat sommige subsidies in de begrotingsbijlage hoger zijn opgenomen dan in de administratie:

Begroting 2022	Vluchtelingenwerk Noord-Nederland	210.000
Lijst van voorlopige subsidies 2022	Stichting Vluchtelingenwerk Noord Nederland	190.000

Ambtelijk wordt hierop toegelicht, dat in de begroting een maximumbedrag wordt opgenomen, terwijl dit in de realiteit uiteraard ook lager kan zijn (Ambtelijk hoor/wederhoor, 13 oktober 2022).

Het aanvullend besluit om subsidie voor 2022 te verstrekken, wordt op 28 oktober 2021 op schrift gesteld en diezelfde dag verzonden. In dit besluit wordt het subsidiebedrag kenbaar



gemaakt. Daarbij wordt een voorbehoud gemaakt dat de gemeenteraad in de begroting 2022 genoeg geld heeft vrijgemaakt voor deze subsidie. Het besluit staat open voor bezwaar en de belanghebbende subsidieontvanger wordt hierop gewezen. Sommige besluiten vinden hun grondslag in paragraaf 5.1, 5.5 of 5.6 van de gemeentelijke regelingen. Andere besluiten vinden hun grondslag in artikel 4.23 lid 3c Awb, of in paragraaf 4.5 van de gemeentelijke subsidieregelingen. Ook komt een verwijzing naar paragraaf 4.2 van de gemeentelijke regelingen voor (Brief gemeente, 28 oktober 2021, BR SD en BR CS).

Paragraaf 5.1 van de subsidieregeling betreft subsidies voor jeugdverenigingen. Een analyse van de verzendlijst en de bijbehorende verwijzingen leert, dat de subsidieontvangers die op grond van paragraaf 5.1 subsidie krijgen toegekend, inderdaad actief zijn op het gebied van jeugdwerk, gelet op de naamgeving van de subsidieontvangers. Paragraaf 5.5 van de subsidieregeling richt zich op activiteiten in het kader van zelfhulp, buurthulp, vrijwilligerszorg of EHBO. Ook hier is te constateren, dat de ontvangers van deze categorie actief zijn op het gebied van bijvoorbeeld EHBO. Paragraaf 5.6 van de subsidieregeling richt zich op activiteiten voor ouderen. De subsidieontvangers die op grond van deze paragraaf subsidie ontvangen, zijn soms evident gericht op dit soort activiteiten (bijvoorbeeld een Dorpsbelangen-ouderen organisatie). Aan de andere kant betreft het hier soms ook gymnastiekverenigingen of volksdansgroepen. Paragraaf 4.5 van de subsidieregeling betreft amateurkunst. Als ook hier de naamgeving van de subsidieontvangers wordt bezien, kan worden aangenomen dat deze organisaties zich inderdaad met amateurkunst bezighouden.

Soms wordt verwezen naar artikel 4.23 lid 3c Awb. Artikel 4.23 lid 3c Awb biedt inderdaad de mogelijkheid om af te wijken van de bepaling dat een bestuursorgaan slechts subsidie verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat regelt voor welke activiteiten subsidie kan worden verstrekt, zoals boven opgemerkt. Een analyse van de adressanten aan wie het aanvullend besluit is gericht leert, dat dit artikel vaak in stelling wordt gebracht voor organisaties die culturele activiteiten ontplooiën. Hier rijst de vraag waarom in dit soort gevallen een beroep op artikel 4.23 lid 3c Awb wordt gedaan. Denkbaar zou zijn, om deze subsidies te baseren op paragraaf 4.8 (Cultuurfonds) of paragraaf 7.1 (Cultureel Erfgoed) van de subsidieregeling. Ambtelijk wordt in dit verband toegelicht, dat het bij het cultuurfonds en de regeling erfgoed doorgaans gaat om eenmalige subsidies waarvan op voorhand niet bekend is wie hier op aanvraagt. De organisaties die in de bijlage van de begroting staan zijn jaarlijkse subsidieontvangers die vooraf bekend zijn (Ambtelijk hoor/wederhoor, 13 oktober 2022).

8.6 Subsidie tijdens coronatijd

De gemeente onderneemt tijdens de coronaperiode een aantal acties om tegemoet te komen aan de crisissituatie waarin subsidieontvangers zich kunnen bevinden.

Op 31 maart 2020 stelt het college een uniforme aanpak vast met betrekking tot subsidies. Directe aanleiding hiertoe is de coronacrisis. Veel activiteiten van subsidieontvanger moeten noodgedwongen geannuleerd worden en het afwijzen van subsidies acht het college niet wenselijk. In deze uniforme aanpak worden drie situaties onderscheiden. In beginsel geldt, dat als activiteiten niet kunnen worden uitgevoerd, terwijl men wel al kosten heeft gemaakt, men de subsidie mag behouden (situatie 1). Maakt men minder kosten dan de subsidie hoog is, terwijl de activiteit niet wordt uitgevoerd, dan zal men een gedeelte van de subsidie terug moeten betalen (situatie 1). Bij jaarlijkse subsidies, waarbij de activiteiten het gehele jaar door plaatsvinden, wordt voorgesteld om de jaarlijkse subsidies in stand te houden, dus geen



terugvordering in verband met het niet uitvoeren van activiteiten (situatie 3) (Collegevoorstel, 31 maart 2020). Tevens wordt voorgesteld om de verantwoordingstermijn over 2019 te verlengen van 1 mei 2020 naar 1 september 2020. In het collegevoorstel wordt de volgende grondslag aangevoerd: “Het uitstellen van het indienen van de verantwoording bij jaarlijkse subsidieontvangers is mogelijk volgens artikel 20 van de Asv 2011 (=hardheidsclausule). In geval van onredelijkheid/onbillijkheid kan anders worden besloten. Daarvan is nu sprake” (Collegevoorstel, 31 maart 2020). De uniforme aanpak heeft betrekking op alle gemeentelijke subsidies, zowel **eenmalig als jaarlijks**. Het voorstel betreft zowel de **hoogte van de subsidie als de verantwoording** die moet worden afgelegd.

18 augustus 2020 maakt het college eveneens gebruik van de hardheidsclausule. Normaliter moeten belanghebbenden voor 1 november 2020 hun aanvraag voor een jaarlijkse subsidie voor het jaar 2021 indienen. Voorgesteld wordt nu om deze aanvraagverplichting in veel gevallen te laten vallen. Veel jaarlijkse subsidies worden gegeven op basis van subsidieregelingen waarbij het beschikbare budget wordt verdeeld via een verdeelsleutel. Hierbij wordt gebruik gemaakt van gegevens in het voorgaande jaar (in dit geval 2020). Als deze regels stikt zouden worden opgevolgd, dan zijn er gevallen bekend waarbij dit leidt tot een hele andere verdeling of zelfs het weigeren van subsidie (Collegevoorstel, 18 augustus 2020). Dit wordt door het college onwenselijk geacht. Het college besluit daarom om bij onredelijkheid de jaarlijkse subsidie in het jaar 2021, onverminderd te laten doorlopen zoals in het jaar 2020. Voor subsidies met verdeelsleutels wordt het bedrag dat voor 2020 is verstrekt als leidraad genomen voor het bedrag in 2021. De subsidies die zonder verdeelsleutel worden verstrekt, worden voor het jaar 2021 in stand gehouden, een en ander in lijn met het besluit van maart 2020. **Dit besluit heeft betrekking op jaarlijkse subsidies** (Collegevoorstel, 18 augustus 2020). Het voorstel richt zich op de **hoogte van de subsidies**. Het voorstel gaat niet in op de verantwoording die de subsidieontvangers moeten afleggen over het jaar 2021.

Op 23 februari 2021 neemt het college een volgend besluit op basis van de hardheidsclausule. De eerdere besluiten hebben betrekking op jaarlijkse subsidies, waaronder situatie 3:

“In het geval van jaarlijkse subsidie, waarbij de activiteiten het gehele jaar door plaatsvinden: Het voorstel is om in principe jaarlijkse subsidies in stand te houden zoals ze nu zijn (geen terugvordering in verband met het niet uitvoeren van activiteiten). We houden compensatiemaatregelen van het Rijk in de gaten” (Collegevoorstel, 23 februari 2021).

Het collegevoorstel van 23 februari 2021 wijst op het gegeven dat er ook eenmalige subsidies kunnen zijn. Daarnaast voorziet men, dat ook het jaar 2021 in het teken zal blijven staan van de coronamaatregelen. Het eerdere besluit van 31 maart 2020 wordt daarom niet voldoende geacht. Het collegevoorstel geeft hierbij de volgende toelichting: “Zoals bovenstaand is te lezen, is er al besloten om in principe jaarlijkse subsidies niet terug te vorderen wanneer activiteiten niet door zijn gegaan. **Echter zijn er ook eenmalige subsidies** waarbij de verantwoording er door de coronamaatregelen anders uit gaan zien. Daarnaast wijst alles erop dat het jaar 2021 ook in het teken zal blijven staan van de maatregelen. Daarom is het eerdere besluit op situatie 3 niet langer voldoende om alle subsidies goed af te kunnen handelen. Zodoende ontvangt u van ons dit advies, zodat we in **één keer alles zo goed mogelijk hebben afgedekt**. Als bijlage bij vindt u een lijst met subsidies waar dit advies betrekking op heeft. In deze lijst staan twee opties wat betreft besluitvorming:

1. Of het college geeft mandaat aan de teammanager voor toepassing van de hardheidsclausule;



2. Of het college besluit later zelf over de verantwoording, eventueel met toepassing van de hardheidsclausule.

We vragen het college om in te stemmen met de besluitvorming die in deze lijst staat. Wat betreft de jaarlijkse subsidies die op deze lijst staan, vragen we het college om zowel voor 2020 als 2021 toe te stemmen met de toepassing van de hardheidsclausule zoals in deze lijst staat” (Collegevoorstel, 23 februari 2021).

Dit voorstel verwondert in die zin, dat in eerdere besluitvorming wel degelijk rekening wordt gehouden met eenmalige subsidies. Het collegevoorstel van 31 maart 2020 betreft immers zowel eenmalige als jaarlijkse subsidies. Bij het collegevoorstel van 23 februari 2021 wordt een lijst met subsidies gevoegd, waarbij het college kan aangeven het besluit te mandateren of het besluit zelf te nemen. De subsidieontvangers die staan vermeld op de lijst, komen in aanmerking voor de hardheidsclausule. De hardheidsclausule betreft de verantwoording over het jaar 2020 en 2021, getuige het dictum bij het voorstel. Het dictum bij dit voorstel luidt als volgt:

“Het college besluit:

- a. de hardheidsclausule toe te passen indien het door de coronamaatregelen onredelijk is te vragen subsidies over het jaar 2020 en 2021 **te verantwoorden**;
- b. in te stemmen met toepassing van de hardheidsclausule voor de subsidieontvangers vermeld op de lijst in de bijlage;
- c. de eventuele toepassing in de overige gevallen voor te leggen aan het college zoals staat vermeld op de lijst in de bijlage;
- d. eventuele gevallen die niet op de lijst staan ook worden afgehandeld met de hardheidsclausule, tenzij uit afstemming met wethouder Bakker blijkt dat er reden bestaat om dit via het college te doen;
- e. de gemeenteraad actief te informeren over dit besluit” (Collegevoorstel, 23 februari 2021).

Het dictum maakt duidelijk, dat dit voorstel in eerste instantie is gericht op de **verantwoording** die de subsidieontvangers dienen af te leggen. Als de hardheidsclausule wordt toegepast, behoeft over het jaar 2020 en 2021 geen verantwoording te worden afgelegd, zo maakt dit besluit duidelijk. In het ambtelijk hoor/wederhoor wordt hierop het volgende aangegeven: “Dat had achteraf gezien scherper geformuleerd moeten worden. Uit het collegeadvies zelf blijkt namelijk dat het hier de manier waarop we de verantwoordingen beoordelen betreft, en niet het laten vervallen van de verantwoordingsplicht. Zie hiertoe de tekst onder onderstaande kopjes en de doelomschrijving in het collegeadvies. Het is niet onze bedoeling geweest om geen verantwoordingen te ontvangen, alleen om soepeler te toetsen” (Ambtelijk hoor/wederhoor, 14 oktober 2022).

Opmerkelijk is, dat Advendo Korpsen niet op deze lijst staat, maar bij aanvullend besluit van 7 oktober 2020 geen verantwoording behoeft af te leggen over de subsidie die voor het jaar 2021 wordt verstrekt. Expliciet wordt in dit aanvullend besluit melding gemaakt van de hardheidsclausule (artikel 18 ASV). Het is mogelijk, dat het aanvullend besluit zich baseert op het collegebesluit van 18 augustus 2020, maar in dit besluit wordt niet expliciet melding gemaakt van een verminderde verantwoordingsplicht. Bij de stichting Kom Nej Wommels wordt juist geen gebruik gemaakt van de hardheidsclausule. Deze stichting zal op de gebruikelijke manier verantwoording dienen af te leggen. Overigens staat deze stichting eveneens niet op de lijst.



Ambtelijk wordt het volgende in dit verband gesteld: "Dat klopt. Het is hierbij goed om op te merken dat het hier (in het geval van Kom Ne Wommels, red.) om een eenmalige (project)subsidie gaat, en niet om de groep jaarlijkse subsidies. Het collegeadvies m.b.t. de toepassing hardheidsclausule richt zich **alleen op jaarlijkse** subsidieontvangers. Eenmalige subsidies zullen per geval moeten worden beoordeeld als blijkt dat er sprake is van onredelijkheid. Op dit moment hebben we nog geen signalen ontvangen van Wommels Beweegt die aanleiding geven tot een collegevoorstel toepassing hardheidsclausule" (Ambtelijke reactie, 9 september 2022).

Deze reactie verwondert. Het gaat hier immers om de verantwoording en het collegebesluit dat betrekking heeft op de verantwoording betreft het bovengenoemde besluit van 23 februari 2021. Expliciet wordt in dit collegevoorstel aangegeven, dat het voorstel zich tevens richt op eenmalige subsidies. Gesteld wordt in dit voorstel immers: "Zoals bovenstaand is te lezen, is er al besloten om in principe jaarlijkse subsidies niet terug te vorderen wanneer activiteiten niet door zijn gegaan. Echter zijn er ook eenmalige subsidies waarbij de verantwoording er door de coronamaatregelen anders uit gaan zien" (Collegevoorstel, 23 februari 2021). Ten aanzien van de ambtelijke reactie van 9 september 2022 wordt in het ambtelijk hoor/wederhoor het volgende toegevoegd: "Dit is inderdaad wat tekort door de bocht. Ik had hier de besluitvorming rondom de jaarlijkse cyclus voor ogen, maar er was inderdaad al eerdere besluitvorming rondom eenmalige subsidies" (Ambtelijk hoor/wederhoor, 13 oktober 2022).

Op 17 augustus 2021 besluit het college in te stemmen met het gebruik van de hardheidsclausule voor het jaar 2022 en de jaarlijkse subsidies voor 2022 vast te stellen in lijn met 2021. Nieuwe coronavarianten zorgen voor onzekerheden en er is geen garantie dat de coronamaatregelen in 2022 volledig worden ingetrokken, aldus het collegevoorstel (Collegevoorstel, 17 augustus 2021). Het gaat hier om de jaarlijkse subsidies en voorgesteld wordt om de subsidie voor 2022 vast te stellen in lijn met het subsidiebedrag dat in 2021 is gegeven. De procedure die wordt voorgesteld, is om een aanvullend besluit te nemen op de subsidieaanvraag voor het jaar 2020. De subsidieontvangers hoeven dan geen aparte aanvraag meer in te dienen voor het jaar 2022. Voorliggend advies is het vervolg op het advies van 18 augustus 2020 met als verschil dat het nu gaat om subsidies voor het jaar 2022. Het collegevoorstel betreft jaarlijkse subsidies: "Dit advies gaat **over jaarlijkse subsidies**. Het grote verschil tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies is dat jaarlijkse subsidies niet zomaar kunnen worden stopgezet of worden verminderd. Geeft men langer dan drie jaar een bepaald bedrag aan een belanghebbende, dan mag de belanghebbende erop vertrouwen dat deze subsidie structureel is" (Collegevoorstel, 17 augustus 2021). Het voorstel richt zich op de **hoogte van de subsidies**. Het voorstel gaat niet in op de verantwoording die de subsidieontvangers moeten afleggen over het jaar 2022.

Op basis van de bovenstaande besluiten, kan geconstateerd worden, dat het college een aantal besluiten neemt als gevolg van de coronacrisis. Sommige besluiten richten zich daarbij op de hoogte van de subsidie, andere eerder op de manier waarop verantwoording moet worden afgelegd. Het besluit van 31 maart 2020 richt zich op beide aspecten. Jaarlijkse subsidies worden als gevolg van deze besluiten gecontinueerd, zonder dat een aanvraag behoeft te worden gedaan. Dit geldt niet voor eenmalige subsidies. Daarnaast wordt een subsidieontvanger als Advendo, die een jaarlijkse subsidie ontvangt, ontslagen van de verantwoordingsplicht voor de jaren 2021 en 2022, terwijl een subsidieontvanger als Kom Ne Wommels, die voor 2022 een eenmalige subsidie ontvangt, volgens de gebruikelijke procedure verantwoording dient af te leggen, zij het zonder controleverklaring.

Desgevraagd wordt hier ambtelijk de volgende reactie op gegeven:



“Voor wat betreft Advendo ligt de basiswerkwijze in artikel 18 lid 3 van de oude Algemene subsidieverordening 2011. Dit biedt het college namelijk de mogelijkheid om bij bepaalde groepen van subsidieontvangers de subsidie direct vast te stellen. Op 25 november 2014 heeft het college besloten (c14.000929) dat de subsidies aan organisaties die een beroep doen op de regelingen amateurkunst (w.o. Advendo), direct kunnen worden vastgesteld. In mijn beleving is de hardheidsclausule hier niet primair de grondslag voor de keuze om geen verantwoording op te vragen, maar de lijn van dit besluit. Ik heb dit destijds voorgesteld omdat de subsidie wordt bepaald op basis van een vastgestelde verdeling. Deze gegevens zijn vooraf bij de vaststelling al bekend, en daarom heeft een verantwoording achteraf geen toegevoegde waarde. Dat zou dan hetzelfde zijn als het voorlopig geven van subsidie terwijl de factuur met de daadwerkelijke kosten al bekend zijn. De verantwoording + toetsing gebeurt feitelijk al voorafgaand aan de vaststelling.

Als gevolg van corona hebben we er op ingestoken om voor een heel aantal subsidieontvangers de situatie als het ware te bevriezen. De hardheidsclausule richt zich daarbij op het voorkomen van onredelijke situaties als gevolg van toepassen regelgeving, en niet zozeer op wat we wel/niet opvragen. In collegeadvies c21.000089 wordt dat ook verwoord bij de doelomschrijving: “Door toepassing van de hardheidsclausule willen we onredelijkheid in het beoordelen van verantwoordingen voorkomen.” Zouden we echter bij Advendo een verantwoording gaan opvragen, dan zouden we achteraf nog een keer dezelfde gegevens gaan opvragen, die we anders niet opvragen omdat ze daarvan vrijgesteld zijn, en die vervolgens ook niet leiden tot andere besluitvorming.

Er is verder in het kader van de hhc (hardheidsclausule, red.) op voorhand een verschil gemaakt tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies, omdat we op de jaarlijkse subsidies kunnen anticiperen. We weten namelijk welke groepen dat zijn. We weten ook dat deze regelingen (criteria, weigeringsgronden ed.) bij die jaarlijkse subsidieontvangers zou leiden tot onredelijkheid (weigeren van subsidie, lager vaststellen). Dat is op voorhand bij incidentele subsidies zoals Kom Nei Wommels niet te zeggen, en dat vraagt in die gevallen dus om een individuele afweging” (Ambtelijke reactie 16 september 2022). Later wordt hier ambtelijk op aangevuld dat het de insteek is om voor jaarlijkse subsidieontvangers de hoogte van het subsidiebedrag op dezelfde manier te bepalen (Ambtelijk hoor/wederhoor, 13 oktober 2022).

Het collegevoorstel van 17 augustus 2021 presenteert het volgende overzicht van collegebesluiten die in het kader van corona op dat moment al genomen zijn:



Inhoud	Datum	Kenmerk
Het college besluit om: a. In te stemmen met de werkwijze rondom subsidies (coulance); b. In te stemmen met het verlengen van de termijn voor indiening verantwoording 2019 naar 1 september 2020; c. de gemeenteraad, via actieve info, in kennis te stellen van deze besluiten	31 maart 2020	C20.00205
Het college besluit om: a. in te stemmen met het versturen van de bijgaande brieven naar jaarlijkse subsidieontvangers; b. in te stemmen met het gebruik van de hardheidsclausule bij onredelijkheid rondom subsidies in het jaar 2021 i.v.m. corona.	18 augustus 2020	C20.000468
Het college besluit om: a. de hardheidsclausule toe te passen indien het door de coronamaatregelen onredelijk is te vragen subsidies voor het jaar 2020 en 2021 te verantwoorden; b. in te stemmen met toepassing van de hardheidsclausule voor de subsidieontvangers in de bijlage; c. de eventuele toepassing in de overige gevallen voor te leggen aan het college zoals staat vermeld op de lijst in de bijlage; d. eventuele gevallen die niet op de lijst staan ook worden afgehandeld met de hardheidsclausule, tenzij uit afstemming met wethouder Bakker blijkt dat er reden bestaat om dit via het college te doen; e. de gemeenteraad acties te informeren over dit besluit.	23 februari 2021	C21.000089

Dit overzicht kan als volgt worden aangevuld:

Datum collegebesluit	Besluit	Object
31 maart 2020	Uniforme aanpak subsidies	Zowel eenmalige als jaarlijkse subsidies. Zowel de hoogte als de verantwoording van subsidies.
18 augustus 2020	Aanvraagverplichting	Jaarlijkse subsidies. Hoogte van de subsidies.
23 februari 2021	Verantwoording	Zowel eenmalige als jaarlijkse subsidies. Verantwoording van subsidies.
17 augustus 2021	Vaststellen jaarlijkse subsidies	Jaarlijkse subsidies. Hoogte van de subsidies.



8.7 Eerdere aanbevelingen van de rekenkamer

De memo van het college, d.d. 29 mei 2019, verwondert op sommige onderdelen. Zo wordt gesteld in de memo, dat momenteel hard gewerkt wordt aan een nieuwe algemene subsidieverordening (memo, 29 mei 2019, punt 2). De besluitvorming hierover zal plaatsvinden in de raad van oktober. Later in de memo wordt gesteld, dat het ontwerp van de nieuwe algemene subsidieverordening bijna klaar is en dat deze verordening op 4 juli in de raad zal worden behandeld (memo, 29 mei 2019, punt 7).

De aanbeveling om in de jaarrekening een integrale lijst van alle verstrekte subsidies op te nemen, is volgens het college opgepakt door bij de jaarstukken over 2018 een bijlage te verstrekken (Memo opvolging aanbevelingen, 29 mei 2019). Een nadere analyse van deze jaarstukken leert, dat deze bijlage in de jaarstukken 2018 inderdaad is opgenomen. In deze bijlage (Bijlage B) worden twee overzichten gegeven van verstrekte subsidies. Het eerste overzicht betreft de subsidieontvangers die zijn opgenomen in de bijlage van de programmabegroting 2018. Het tweede overzicht betreft de subsidies die zijn verstrekt op basis van een subsidieregeling (Jaarstukken 2018, p. 117). Een nadere analyse van deze overzichten wijst uit, dat deze overzicht exact aansluiten op de subsidieadministratie.

De aanbeveling om in de algemene subsidieverordening in te gaan op de informatieverstrekking aan de raad en om jaarlijks bij de jaarrekening een lijst van verstrekte subsidies op te nemen, wordt in de conceptverordening vertaald naar artikel 20.

Artikel 20 van de voorgestelde verordening luidt als volgt:

“Het college informeert jaarlijks de gemeenteraad over de subsidies die zijn verstrekt in het voorgaande jaar. De informatie wordt uitgebracht in de vorm van een lijst die als bijlage bij de jaarrekening wordt opgenomen. Deze lijst bevat in ieder geval:

- a. een overzicht van het aantal per subsidieregeling verstrekte subsidies tot € 10.000;
- b. een overzicht van de ontvangers van een subsidie vanaf € 10.000 met vermelding van de hoogte van het subsidiebedrag;
- c. een overzicht van de ontvangers van een incidentele subsidie als bedoeld in artikel 4:23, lid 3, van de Algemene wet bestuursrecht” (Concept algemene subsidieverordening, raadsvoorstel, 19 december 2019).

Dit artikel 20 houdt echter geen stand tijdens de raadsvergadering. Tijdens de raadsvergadering wordt een amendement aangenomen, waarin wordt voorgesteld artikel 20 te laten vervallen. Als toelichting wordt in het amendement het volgende gesteld:

“Artikel 20 regelt het opnemen van een lijst met verstrekte subsidies in de jaarrekening. Dit vloeit voort uit een aanbeveling uit het rapport ‘Financieel Belang’ van de rekenkamer. In de subsidieverordening wordt voorgesteld om bij verstrekte subsidies boven de € 10.000 de ontvanger (met naam) te vermelden en bij verstrekte subsidies onder de € 10.000 alleen het aantal subsidieontvangers te vermelden. Voorheen lag deze grens op € 5.000. De wijziging van de voornoemde grens is besproken in de Auditcommissie. De Auditcommissie concludeert dat er een andere informatiebehoefte bestaat. Veel interessanter is namelijk om te weten welke organisaties/initiatieven subsidie hebben ontvangen. Het gaat hierbij niet om de hoogte van de ontvangen bedragen, maar om de spreiding en de benutting van subsidies. Daarmee ontstaat bij raadsleden een beter inzicht in het subsidiegebruik binnen de gemeente Súdwest-Fryslân. Een dergelijke lijst is door de organisatie eenvoudig samen te stellen en kan via Actieve info



aan de raad beschikbaar worden gesteld. Hiermee is het niet langer nodig om nog een lijst op te nemen in de jaarrekening” (Amendement, 19 december 2019).

Dit amendement verwondert. Het rapport van de rekenkamer formuleert immers twee aanbevelingen die betrekking hebben op de informatievoorziening richting de gemeenteraad. Eén aanbeveling richt zich op het opnemen van een subsidieoverzicht in de jaarrekening. De andere aanbeveling richt zich op het verankeren van de informatieverstrekking aan de gemeenteraad in de algemene subsidieverordening. Het amendement richt zich inhoudelijk op het opnemen van het subsidieoverzicht in de jaarrekening (door voor te stellen separaat de raad te informeren), maar richt zich procedureel op de algemene subsidieverordening (door voor te stellen artikel 20 te laten vervallen). Dit is een logisch gevolg van het feit, dat in het raadsvoorstel deze twee aanbevelingen als één worden uitgewerkt en worden vertaald naar artikel 20 van de concept algemene subsidieverordening.

Het gevolg is wel, dat bij het aannemen van het amendement de informatieverstrekking richting de raad niet meer verankerd is in de verordening. Het zou zuiverder zijn geweest, als het amendement artikel 20 had vervangen door een andere bepaling, die inhoudelijk aansluit op de inhoudelijke strekking van het amendement. Daarmee zou de informatieverstrekking verankerd blijven in de verordening.

Ook inhoudelijk roept het amendement vragen op. In het amendement wordt gesteld dat het veel interessanter is om te weten welke organisaties subsidie hebben ontvangen. Het gaat hierbij dan met name om de spreiding en de benutting van de subsidies.

De aanbeveling uit het rekenkamerrapport luidt op dit punt als volgt: “Het verdient aanbeveling om in de jaarrekening een integrale lijst van alle verstrekte subsidies op te nemen, onderverdeeld naar programma” (Financiële belangen, 2017). In de analyse wordt hierbij de volgende toelichting gegeven: “Wel wordt vrij universeel de wens geuit voor een lijst van daadwerkelijk verstrekte subsidies in de jaarrekening. Op dit moment worden de subsidies in de jaarrekening per onderdeel verantwoord, zodat het totale inzicht moeilijk is te verkrijgen” (Financiële belangen, 2017, p. 69). Het ligt voor de hand, dat met deze lijst niet alleen een lijst van bedragen, maar ook een lijst van subsidieontvangers wordt bedoeld. Ook het college is deze gedachte toegedaan, getuige de lijst van verstrekte subsidies die naar aanleiding van deze aanbeveling in de jaarrekening 2018 wordt opgenomen. Deze lijst bevat, zoals eerder vermeld, zowel de hoogte van de subsidiebedragen als de subsidieontvanger zelf. Geconstateerd kan worden, dat het amendement inhoudelijk dus niet zozeer een wijziging, maar eerder een bevestiging van de aanbeveling impliceert.

Nadien verstrekt het college overigens in het verlengde van dit amendement jaarlijks een lijst met subsidies. Zo worden op 26 mei 2020, 15 juni 2021 en 5 april 2022 overzichten verstrekt aan de raad, waarin de hoogte, de grondslag, de status, het programma en de subsidieontvanger staan vermeld. In die zin wordt inhoudelijk zeer adequaat invulling gegeven aan de aanbeveling om een integrale lijst van verstrekte subsidies te verstrekken aan de raad.

De aanbeveling om in de subsidieverordening in te gaan op de vraag wat er gebeurt als derden zich niet aan de overeengekomen afspraken houden, wordt als volgt uitgewerkt in het raadsvoorstel:

“Verordeningstechnisch hoort een regeling die ingaat op deze vraag, niet thuis in de Asv. Het is een taak van ons college derden in de uitvoering van de subsidieverordening aan te spreken op de naleving van afspraken. Leidt dit niet tot het gewenste resultaat, dan hebben wij de mogelijkheid de subsidie in te trekken of terug te vorderen. Deze bevoegdheden zijn nu in de



nieuwe Asv ook opgenomen in artikel 9” (Raadsvoorstel algemene subsidieverordening, 19 december 2019).

Artikel 9 van de algemene subsidieverordening stelt, dat het college de subsidie onder meer kan weigeren als de aanvraag niet voldoet aan regels die zijn gesteld om voor subsidie in aanmerking te komen, als de subsidieverstreking in strijd zou zijn met een wettelijk voorschrift of in de bij de betrokken subsidieregeling bepaalde gevallen (artikel 9 lid 1 onderdeel d, e en f). In dit artikel wordt niet expliciet verwezen naar de situatie waarbij men zich niet aan de overeengekomen afspraken houdt.

Het raadsvoorstel gaat niet meer in op de aanbeveling om in de jaarverantwoording aan te geven hoe succesvol een bepaalde regeling nu precies is geweest. 29 mei 2019 stelt het college in dit verband: “In het jaarverslag rapporteren wij over de realisatie van de speerpunten welke in de programmabegroting zijn vastgesteld. Afhankelijk daarvan wordt aangegeven hoe succesvol een bepaalde regeling is geweest. In de programmarekening wordt alleen op afwijkingen per programma groter dan € 100.000,- gerapporteerd conform financiële verordening en afhankelijk daarvan wordt aangegeven hoe succesvol een bepaalde regeling is geweest” (Memo opvolging aanbevelingen, 29 mei 2019). Hieruit valt op te maken, dat het college deze aanbeveling als afgedaan aanmerkt.

Een analyse van de jaarstukken 2021 levert in dit verband het volgende op. Bij het programma Ruimte wordt melding gemaakt van het feit dat het meerjarenplan van de VVV in 2021 is gepresenteerd en dat op basis daarvan een hogere subsidie voor de komende jaren is vastgesteld (Jaarstukken 2021, p. 20). Onder hetzelfde programma lijken twee scenario’s voor waterstof met een geringe subsidie tot een businesscase te leiden (Jaarstukken 2021, p. 22). In de paragraaf Verbonden Partijen wordt gesteld dat voor zover de stichting Sociaal Collectief Súdwest-Fryslân zijn activiteiten uitvoert binnen de begroting, er geen risico bestaat als de gemeente aan zijn subsidieverplichtingen voldoet (Jaarstukken 2021, p. 58). De jaarstukken gaan tevens in op de financiële gevolgen van corona, waarbij wordt aangegeven dat in sommige gevallen minder (en in een enkel geval meer) subsidie is verstrekt. Een bedrag dat via de meicirculaire ter beschikking is gesteld voor versterking van maatregelen op het gebied van antidiscriminatie, wordt in de vorm van subsidie doorbetaald aan Tûmba (Jaarstukken 2021, p. 96). Een stichting heeft zichzelf opgeheven, waarop de gemeente besloten heeft de subsidie in te trekken (Jaarstukken, 2021, p. 96). Evenals in het jaar 2020 zijn een aantal particuliere bouwprojecten in het kader van cultureel erfgoed ‘on hold’ gezet, waardoor het aantal subsidieverzoeken is afgenomen (Jaarstukken, 2021, p. 106).

Geconstateerd kan worden, dat hoewel de jaarstukken 2021 in enkele gevallen een toelichting geven op de verstrekte subsidie en in sommige gevallen de afwijkingen ten opzichte van de begrote subsidies verklaren, de jaarstukken 2021 niet ingaan op de vraag hoe succesvol een bepaalde subsidie nu is.

8.8 Informatie richting de raad en de rol van de raad

Met betrekking tot specifieke subsidies nemen raadsleden soms een zeer actieve rol in. Zo wordt in één geval een motie ingediend die betrekking heeft op een subsidie, die oorspronkelijk niet geagendeerd staat voor de betreffende raadsvergadering. Ook komt het voor dat ten aanzien van specifieke subsidies amendementen worden ingediend. Bij de behandeling van de algemene subsidieverordening tijdens de raadsvergadering van 19 december 2019 wordt



weliswaar een aangekondigd amendement ingestemd, maar wordt verder niet meer gesproken over deze verordening. Ook leveren de subsidieoverzichten die jaarlijks worden verstrekt aan de raad geen vragen of discussies op binnen de raad.

In sommige gevallen is de informatievoorziening richting de raad voor meerdere uitleg vatbaar. Zo wordt op 23 februari 2021 de raad geïnformeerd over de hardheidsclausule. Gesteld wordt in de toelichting, dat het jaar 2020 niet altijd toeliet om alle activiteiten uit te voeren zoals afgesproken in verband met de coronamaatregelen. Daarom zullen de verantwoordingen er in de meeste gevallen anders uit gaan zien, zo wordt vervolgens gesteld (Actieve informatievoorziening, 23 februari 2021). Niet duidelijk is, of het college akkoord gaat met een andere manier van verantwoorden (de vorm) of met het organiseren of misschien zelfs annuleren van bepaalde activiteiten (de inhoud). Het collegebesluit suggereert de eerste gedachte: de hardheidsclausule wordt toegepast indien het door de coronamaatregelen onredelijk is te vragen subsidies over het jaar 2020 en 2021 te verantwoorden. Dit besluit refereert naar de manier waarop verantwoording wordt afgelegd; de verantwoordingsvorm. Aan de andere kant lijkt dit niet de bedoeling. Gelet op de inhoudelijke toelichting zou men verwachten, dat het college hier besluit geen subsidie terug te vragen als de subsidieontvanger door coronamaatregelen de activiteit anders of geheel niet heeft kunnen uitvoeren. Het collegebesluit heeft dan betrekking op de activiteiten zelf; de inhoud. Het collegevoorstel zelf biedt hierover duidelijkheid. Gesteld wordt, dat indien de activiteiten van de subsidieontvanger niet zijn doorgegaan zoals verwacht vanwege corona, het onredelijk kan zijn om de subsidie lager vast te stellen (Collegevoorstel, 23 februari 2021). Het collegebesluit richt zich dus op de activiteiten zelf en niet op de manier van verantwoorden.

8.9 Analyse van de praktijk

8.9.1 VVV Waterland

Bij de subsidieverstreking aan VVV Waterland ontstaat de indruk, dat de eerste periode van vier jaar op twee verschillende manieren wordt geïnterpreteerd.

Het raadsbesluit van 5 oktober 2017 luidt als volgt: “Voor de komende vier jaar jaarlijks € 225.000,- beschikbaar te stellen voor de activiteiten van Stichting Regiomarketing Zuidwest-Friesland met inachtneming van de afspraken die nader in dit voorstel worden toegelicht”. Aangezien hier “voor de komende vier jaar” wordt geformuleerd, beslaat dit dus de periode 2018 tot en met 2021. Dit verhoudt zich ook goed tot het collegevoorstel van 11 mei 2021. Daarin staat opgenomen dat “afgesproken is dat in 2021 zal worden besloten over het vervolg van de subsidie voor de langere termijn”. Hieruit valt op te maken, dat in eerste instantie de subsidie voor 2018 tot en met 2021 wordt verstrekt en dat in 2021 wordt gezien hoe hoog de subsidie vanaf 2022 moet zijn.

Het voorstel van 1 mei 2018 beschouwt echter niet het jaar 2018 maar het jaar 2017 als startjaar van de periode van vier jaar: “De gemeenteraad heeft besloten voor een periode van vier jaar een bedrag van € 225.000 per jaar beschikbaar te stellen. Het plan van aanpak en de geconstateerde inspanningen van SRM ZWF zijn reden om uitvoering te geven aan dit besluit van de raad en de organisatie voor de jaren 2017 en 2018 een subsidie van € 225.000 te verlenen” (Collegevoorstel, 1 mei 2018). Dit voorstel gaat dus uit van een periode van 2017 tot en met 2020, dus een periode die één jaar eerder valt. Het collegevoorstel van 1 december 2020 neemt deze lijn over: “De subsidietoezegging van de raad loopt af in 2020. De raad wordt



in november 2020 bij de behandeling van de programmabegroting 2021 voorgesteld de subsidie eerst met een jaar te verlengen” (Collegevoorstel, 1 december 2020). Ook dit laatste voorstel gaat dus uit van een periode van 2017 tot en met 2020. Het collegevoorstel van 4 mei 2020 volgt eveneens deze lijn: “Op 5 oktober 2017 heeft de gemeenteraad besloten om voor een periode van vier jaar jaarlijks € 225.000,- beschikbaar te stellen voor de activiteiten van Stichting Regiomarketing Zuidwest-Friesland. Het college heeft in 2017 aangegeven dat zij eens per jaar via actieve info de jaarlijkse inspanningen en resultaten zal rapporteren aan beide gemeenteraden. De raad is nog niet geïnformeerd over de activiteiten in 2019. Het is dit jaar vier jaar geleden dat dit besluit is genomen. Daarom is er voor 2021 besluitvorming nodig over het vervolg van de subsidie” (Collegevoorstel, 4 mei 2020).

Het collegevoorstel van 4 mei 2020 stelt op dit punt: “Voorgesteld wordt om de subsidie aan Waterland van Friesland via de programmabegroting 2020 eerst met een jaar te verlengen en in 2021 te besluiten over het vervolg van de subsidie voor de langere termijn” (Collegevoorstel, 4 mei 2020). Deze passage bevreemdt. Op grond van het raadsbesluit van 5 oktober 2017 kan immers worden aangenomen, dat de subsidie voor het jaar 2020 al in de begroting is verwerkt. Als men 2017 als start van de periode aanmerkt, valt het jaar 2020 eveneens in de periode van vier jaar en is dus verwerking in de programmabegroting 2020 ook niet nodig. De actieve informatievoorziening richting de raad, luidt op dit punt: “Wij willen u via de programmabegroting 2021 voorstellen om de subsidie aan Waterland van Friesland eerst met een jaar te verlengen”. Hieruit valt op te maken, dat de verlenging betrekking heeft op het jaar 2021 en dus niet op het jaar 2020. In 2021 wordt dan besloten over de periode 2022 en verder. Ook volgens deze lijn gaat men dan uit van een eerste vierjaarstermijn van 2017 tot en met 2020, een incidentele verlenging voor 2021 en een structureel besluit vanaf 2022.

Geconstateerd kan worden, dat de raad in november 2017 een besluit genomen heeft voor de periode 2018 tot en met 2021. Ambtelijk, maar ook door het college, wordt hier echter een periode van 2017 tot en met 2020 ingelezen. Voor het jaar 2021 wordt dan een incidentele verlenging voorgesteld en in 2021 wordt dan besloten over een structurele subsidie vanaf het jaar 2022.

Verder valt op, dat voor het jaar 2017 al een voorschot wordt toegekend, voordat de aanvraag voor dat jaar binnen is en voordat het college of de raad hier een besluit over hebben genomen. Het collegevoorstel van 1 mei 2018 stelt in dit verband het volgende: “In oktober 2017 heeft de gemeenteraad van Súdwest-Fryslân besloten om vier jaar lang jaarlijks € 225.000 beschikbaar te stellen voor de activiteiten van SRM ZWF, onder voorwaarde dat de stichting een plan van aanpak zou opleveren. Het concept van dit plan is in november 2017, samen met de begroting, ingediend bij de gemeenten. Hoewel er nog enkele aanpassingen nodig waren, is in overleg met de wethouder besloten eind 2017 de eerste subsidiebijdrage van € 225.000 alvast als voorschot aan de stichting uit te betalen”. Het voorstel maakt niet duidelijk of dit voorschot nu betrekking heeft op 2017 of op 2018. Gelet op het tijdstip van de gesprekken (eind 2017), lijkt het logisch dat het hier om een voorschot voor 2018 gaat. Opmerkelijk is echter, dat de aanvraag voor 2018 pas op 13 maart 2018 binnen komt bij de gemeente, terwijl het voorschot dan al lang betaald is. Het kan ook zijn, dat dit voorschot met terugwerkende kracht betrekking heeft op 2017. De term “eerste subsidiebijdrage” kan immers enkel betrekking hebben op het startjaar 2017. Dit bedrag van € 225.000 is dan echter niet gedekt door een raadsbesluit (dat had immers betrekking op de jaren 2018 en verder) en eind 2017 ook nog niet door een collegebesluit. Het college besluit namelijk pas op 1 mei 2018 om voor de jaren 2017 en 2018 € 225.000 ter beschikking te stellen. De brief van de gemeente, d.d. 21 december 2017, biedt helderheid. Hierin wordt als voorlopig besluit op de subsidieaanvraag gesteld, dat de subsidie



van € 225.000 voor 2017 in één keer als voorschot wordt uitbetaald. De brief van de gemeente, d.d. 16 mei 2018, biedt aanvullende helderheid. Hierin wordt gesteld, dat het college besloten heeft voor de jaren 2017 en 2018 € 225.000 per jaar te subsidiëren. “De subsidiebijdrage voor 2017 heeft u al van ons ontvangen”, zo vermeldt de brief aan de stichting. Hieruit valt op te maken, dat het voorschot betrekking heeft op het jaar 2017.

In ieder geval wordt door het collegebesluit van 1 mei 2018 het voorschotbesluit van eind 2017 bekrachtigd, aangezien op 1 mei 2018 besloten worden om voor het jaar 2017 € 225.000 ter beschikking te stellen. Verder kan geconstateerd worden dat voor het jaar 2017 geen formele subsidieaanvraag is gedaan. Het plan van aanpak wordt aangemerkt als aanvraag. Daarnaast is de subsidie voor het jaar 2017 ten tijde van dit onderzoek in eerste instantie nog niet definitief vastgesteld. Naar aanleiding van vragen op dit punt, onderneemt de organisatie echter actie en wordt op 21 september 2022 de subsidie voor het jaar 2017 definitief vastgesteld op € 225.000.

Uitgaande van het gegeven dat het college over 2017 € 225.000 aan subsidie ter beschikking stelt, rijst de vraag of de stichting over 2017 niet al eerder subsidie heeft ontvangen. Op 14 juni 2017 wordt namelijk te Joure door de stichting regio marketing Zuidwest Friesland een presentatie voor beide gemeenteraden verzorgd (Presentatie SRM ZWF, 14 juni 2017, Raadsvoorstel, 5 oktober 2017). Uit deze presentatie van de stichting regio marketing Zuidwest Friesland valt op te maken, dat de gemeente SWF voor 2017 eenmalig € 139.938 beschikbaar stelt om de regiomarketing organisatie op te zetten. De gemeente heeft dus kennelijk al eerder besloten een eenmalig bedrag voor 2017 ter beschikking te stellen.

Los van de presentatie van de stichting, kan op basis van de documentenanalyse het volgende worden geconstateerd. Op 1 mei 2018 besluit het college € 225.000 aan subsidie toe te kennen voor het jaar 2017 (overigens ook voor het jaar 2018) (Collegebesluit, 1 mei 2018). Vervolgens wordt op 24 september 2018 een brief verzonden aan de stichting Regio Marketing Zuidwest Friesland, waarin een definitieve subsidie voor de jaren 2016 en 2017 wordt vastgesteld op € 190.000 in totaal (Brief SWF, 24 september 2018). Het betreft hier een incidentele subsidie, gelet op het feit dat de subsidie gebaseerd is op artikel 4:23 lid 3d van de Algemene wet bestuursrecht (Brief SWF, 24 september 2018).

Dit zou tot de constatering kunnen leiden, dat de stichting voor 2017 twee subsidies heeft ontvangen: een eenmalige subsidie van € 139.938 (of € 190.000) en nadien een subsidie van € 225.000.

Ambtelijk wordt op dit punt het volgende gesteld: In totaal heeft de gemeente in 2016 en 2017 € 179.938 betaald voor het opstarten van de regiomarketing (€ 139.938 + € 40.000 van de provincie). Daarnaast heeft de gemeente in 2017 voor het eerst de jaarlijkse subsidie voor de activiteiten van de stichting Regiomarketing, ter hoogte van € 225.000 betaald.

De brief van de gemeenten SWF en De Fryske Marren biedt op dit punt nog meer helderheid: De gemeente SWF stelt € 139.938 beschikbaar (€ 150.000 minus € 7.061,97 factuur uitgaven werkgroep en minus € 3.000 ten behoeve van de afdracht aan de provincie inzet Gebiedsagenda). Om daarover te beschikken kan in 2016 80% in twee termijnen vrijgemaakt worden (dit is € 111.950) en in 2017 de resterende 20% (dit is € 27.988). Vanuit De Fryske Marren wordt € 6.000 beschikbaar gesteld, terwijl vanuit de provincie Fryslân € 40.000 beschikbaar wordt gesteld. In totaal is dan minimaal € 185.938 beschikbaar (Brief gemeente SWF en De Fryske Marren, 17 december 2015).



Uiteindelijk leidt dit tot de conclusie, dat voor 2017 twee subsidies worden verstrekt: € 27.988 en € 225.000.

Op 28 april 2022 mailt VVV Waterland de financiële verantwoording over de ontvangen subsidie (de jaarrekening) en het jaarverslag voor het jaar 2021. De jaarrekening gaat vergezeld van een **samenstellingsverklaring** van de accountant en dus niet van een controleverklaring. 8 februari 2022 heeft de gemeente echter aangegeven een controleverklaring te willen ontvangen. Desgevraagd wordt hier als volgt op gereageerd:

“Je constatering m.b.t. de samenstellingsverklaring klopt. De verantwoording over 2021 was inderdaad incompleet en naar aanleiding daarvan is besloten de definitieve vaststelling nog even uit te stellen” (Ambtelijke reactie, 1 september 2022). De gemeente stelt de subsidie voor 2021 inderdaad nog niet definitief vast. Op 21 juli 2022 stuurt de gemeente een brief aan VVV Waterland, waarin wordt aangegeven dat gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid het besluit uit te stellen tot ultimo 28 oktober 2022 (Brief SWF, 21 juli 2022).

8.9.2 Stichting HCW

De stichting vraagt voor 2020 een budget aan voor in totaal € 293.000. Dit bedrag wordt als volgt onderbouwd:



Begroting aanloopkosten HCW 2020	
beschikbaar budget	€ 151.000
restant budget vorig boekjaar	€ 52.000
Exploitatiekosten	
kosten opslag	€ 21.000
aanstellen extern kwartiermaker per 2020-02	€ 90.000
directeur-bestuurder per 1-7-2020	€ 40.000
accountant etc.	€ 10.000
vergoeding RvT	€ 5.000
Externe adviezen t.b.v. stichting HCW	
conceptontwikkeling (Blueyard)	€ 20.000
ontwikkeling inrichting (Pronk)	€ 25.000
Inrichting	
(voorlopig) ontwerp	€ 25.000
fondsenwerving	€ 5.000
inrichting diverse ruimten	€ 15.000
Communicatie	
bijeenkomsten	€ 15.000
communicatietraject, incl bidbook (Okkinga)	€ 12.000
Diversen	
informatie, adviezen (specialistisch)	€ 10.000
Totaal uitgaven	€ 293.000
SALDO	€ (90.000)

Het benodigde budget is mede gebaseerd op een offerte van Blueyard. Daarin wordt voor de kwartiermaker € 90.000 als lumpsum geoffreerd. Daarnaast wordt in de offerte melding gemaakt van de inzet van twee ondersteunende medewerkers. Deze inzet zal op urenbasis gefactureerd worden. Om nu al inzicht te geven in het benodigde budget, wordt een initieel plafond geoffreerd van € 20.000 (Offerte Blueyard, 6 februari 2020). Te zien is, dat ook deze kosten mee zijn genomen in de bovenstaande begroting.

De verantwoording over 2020 ligt goed in de lijn met het totale budget, zij het, dat op de afzonderlijke posten over- en onderschrijdingen te constateren zijn:

Jaar 2020, verstrekt op 1 april 2021	Realisatie	Begroting
Exploitatiekosten	123.151	166.000
Externe adviezen	45.267	50.000
Inrichting	89.044	40.000
Communicatie	29.980	27.000
Diversen	3.400	10.000
Totaal	290.841	293.000



Op 14 mei 2021 wordt de bovenstaande verantwoording echter wat genuanceerd. Twee facturen voor investeringen (website en online-app) moeten geboekt worden op 2021 en niet in 2020, hetgeen leidt tot een positief resultaat van ongeveer € 15.000, getuige een mail van de stichting aan de gemeente, d.d. 14 mei 2021.

Bijzonder is, dat deze mail op 14 mei 2021 binnenkomt bij de gemeente. Pas bijna een jaar later, d.d. 19 april 2022, besluit het college de subsidie over 2020 definitief vast te stellen. Opmerkelijk is verder, dat deze vaststelling uitgaat van de verantwoording die op 1 april 2021 is verstrekt en geen rekening houdt met de nuancering uit de mail van 14 mei 2021. Het collegevoorstel maakt namelijk melding van een klein restant over het jaar 2020: € 2.159, hetgeen gebaseerd is op de verantwoording van 1 april 2021.

In de mail van 14 mei 2022 wordt tevens vermeld, dat over 2020 een samenstellingsverklaring door de accountant wordt afgegeven. Vanaf 2021 zal opdracht worden gegeven om een controleverklaring af te geven, zo mailt de stichting. Dit is in de lijn met de beschikking voor 2020. In het voorlopig besluit op de subsidieaanvraag voor 2020 wordt niet als eis gesteld dat een controleverklaring moet worden afgegeven. De brief van de gemeente maakt enkel melding van een financiële verantwoording waaruit blijkt hoe de eenmalige subsidie is besteed. De brief duidt deze verantwoording als een financieel verslag (Voorlopig besluit aanloopkosten, 26 maart 2020).

Dit is opmerkelijk. In artikel 15 van de algemene subsidieverordening wordt gesteld, dat de eindverantwoording voor subsidies boven de € 50.000 voorzien moeten worden van een controleverklaring (artikel 15 lid 3 d). In lid 4 van dat artikel wordt gesteld dat het college af kan wijken van deze bepaling, maar de vraag rijst waarom dat in dit geval is gedaan. Het collegevoorstel van 17 maart 2020, waarin wordt voorgesteld om de aanloopkosten 2020 te subsidiëren gaat hier niet op in. Ook het collegevoorstel van 19 april 2022, waarbij de subsidie over 2020 wordt vastgesteld, gaat hier niet op in.

Ambtelijk wordt hier als volgt op gereageerd:

“In bijgaande (door het college ondertekende) beschikking wordt inderdaad aangegeven dat voor de eenmalige opstartsubsidie 2020 een financiële verantwoording volstaat. Echter, op de 2e pagina wordt ook duidelijk aangegeven onder de kop ‘hoe kunt u een jaarlijkse subsidie aanvragen’ dat er vanaf 2021 wel een controleverklaring moet worden ingestuurd. De opstartfase + kosten/baten speelden hierin de belangrijkste rol.

De motivering waaruit blijkt waarom is afgeweken van de hoofdregel had inderdaad in het collegeadvies moeten staan. Die doorvertaling heb ik destijds bij mijn advisering niet gemaakt, ondanks het feit dat we het wel uitgebreid over dit onderwerp hebben gehad.

Zie in dit kader bijgaand mailverkeer met betrekking tot het wel/niet opvragen van een controleverklaring. Dit om aan te geven dat hier aandacht voor is geweest” (Ambtelijke reactie, 14 september 2022).

Op basis van de interne mailwisseling kan het volgende gereconstrueerd worden. Op 11 oktober 2021 mailt de gemeentesecretaris een collega. De gemeentesecretaris is kennelijk gebeld door de stichting met het verzoek om 2020 met een samenstellingsverklaring af te doen en de gemeentesecretaris vraagt zich af of dit mogelijk is. De collega mailt diezelfde dag terug met de constatering dat alle gesubsidieerde instellingen met deze vraag komen. De collega adviseert om vast te houden aan de controleverklaring. De gemeentesecretaris reageert diezelfde dag met de vraag of het volgens de subsidievoorwaarden mogelijk is om te volstaan



met een samenstellingsverklaring. De vraag wordt diezelfde dag voorgelegd aan de subsidiecoördinator.

Een dag later mailt de subsidiecoördinator het volgende aan de gemeentesecretaris:

“Het is in het geval van De Tiid van belang om een onderscheid te maken tussen (1) de eenmalige opstartsubsidie die ze hebben gehad en (2) de jaarlijkse subsidie die ze voor 2021 hebben gekregen (zie bijgaande besluiten).

Dit zijn 2 verschillende subsidies met verschillende verantwoordingscriteria.

1. Voor de opstartsubsidie geldt deze controleverklaring niet. Hierbij volstaat een overzicht van inkomsten/uitgaven van de aanloopkosten (zie bijlage).
2. Voor de jaarlijkse subsidie geldt deze controleverklaring wel. Bij de opstartsubsidie is overigens al aangegeven dat de jaarlijkse subsidie via controleverklaring verantwoord moet worden (zie alinea over ‘hoe kunt u vervolgens jaarlijkse subsidie aanvragen’). Dit was dus al wel bekend. De brief m.b.t. 2021 is daar ook duidelijk in, en het is dus niet meer mogelijk om daar voor 2021 van af te wijken. Dit zou eventueel wel per 2022 kunnen, want volgens mij is hier nog niet op besloten. Dat is echter niet de lijn die destijds is ingezet.

Voor wat betreft de criteria die we stellen het volgende. Onze subsidieverordening 2020 geeft in art. 15 aan hoe we om kunnen gaan met subsidies > € 50.000,--. Lid 4 stelt dat we meer of minder gegevens op kunnen vragen.

Dit houdt simpelweg in dat we zelf vrij zijn om vooraf via het besluit te bepalen wat de exacte spelregels zijn. We kunnen per geval een uitgebreide verantwoording opvragen, of geen (maatwerk). Onze verordening biedt hiervoor alle ruimte. Per saldo is dus het voorlopige besluit leidend.

Er is destijds voor gekozen dat de jaarlijkse subsidie van HCW verantwoord moet worden met een uitgebreide controleverklaring. Dit gebeurt overigens bij meerdere musea. X heeft destijds de beschikking opgesteld en kan wellicht nog meer uitleg geven voor de keuze voor een uitgebreide controleverklaring. Daarom neem ik haar mee in cc” (Mail subsidiecoördinator, 12 oktober 2021).

Vervolgens vindt via de mail nog overleg plaats over de vraag of de voorwaarde van een controleverklaring voor 2022 en verder versoepeld zou moeten worden. Hier wordt ambtelijk geen reden toe gezien. Een overweging daarbij is, dat dit een nieuw museum is. In de opstartfase, met nog geen ervaringsgegevens, lijkt extra inhoudelijk en financieel toezicht op de exploitatie zeker gewenst in de eerste jaren, zo wordt gesteld. De gemeentesecretaris schat wel in, dat bestuurders in het college zullen pleiten voor een vermindering van de administratieve lasten (Email wisseling, 13 oktober 2021).

Op 14 oktober 2022 wordt het volgende ter overweging intern gemaaild aan de betrokkenen:

- “1. De subsidie aan de Tiid ad. € 275.000,-- (2022) wordt jaarlijks met naam en toenaam opgenomen in de bijlage bij de Programmabegroting. De raad stelt deze vast en de teammanager is volgens mandaat (bijlage 5) bevoegd om te besluiten. Dit wordt normaal gesproken niet (meer) apart aan het college voorgelegd, tenzij daar aanleiding voor is.
2. De vermindering van administratieve last zit hem m.i. niet zozeer in de regelgeving, maar in hoe wij deze toepassen door wat we wel/niet opvragen.
3. Uitgangspunt in de verordening is dat bij > € 50.000,-- er een controleverklaring wordt opgevraagd. Dit hebben we destijds overgenomen uit de modelverordening VNG / Provincie.



Gelet op de kostenverhouding kan ik me voorstellen dat we dit bedrag bij een e.v. wijziging van de verordening verhogen naar bijvoorbeeld € 100.000,-- . Maar in alle gevallen biedt de verordening de ruimte om hier (gemotiveerd) van af te wijken.

4. Omdat de raad het uitgangspunt op € 50.000,-- heeft gesteld, zou het ook een logische vraag van de raad kunnen zijn waarom dit uitgangspunt in een bepaald geval niet wordt gevolgd? Het argument kosten/tijd geldt natuurlijk voor alle subsidieontvangers > € 50.000,-- , dus dat roept dan de vraag op waarom we dit überhaupt opvragen? En zo ja, waar ligt de grens? Ik denk dat het wel belangrijk is dat we dit middel kunnen inzetten.

5. Het jaarlijkse subsidiebedrag van € 275.000,-- is heel ruim boven het uitgangspunt van € 50.000,-- . Wat dat betreft vind ik het een logische keuze om deze verklaring van de Tiid op te vragen.

6. Gelet op onderstaande argumenten van X vind ik het heel begrijpelijk dat er in dit geval voor gekozen is om een controleverklaring op te vragen. We zouden er inderdaad ook voor kunnen kiezen om dit alleen het eerste jaar / de eerste jaren te doen.

7. Het beheer van de Algemene Subsidieverordening ligt bij team JVZ. Daarom neem ik hen mee in cc. Wellicht dat zij ook nog bepaalde gedachten hebben over de toepassing van dit artikel?” (Ambtelijke mail, 14 oktober 2021).

Desgevraagd wordt hier ambtelijke de volgende toelichting op gegeven:

“Ik begrijp dat je voor wat betreft HCW van mening bent dat een controleverklaring aangewezen zou zijn. Gelet op de beschikking van het college, en de correspondentie daar om heen, is in ieder geval duidelijk dat hier wel een bewuste keuze in is gemaakt. De verordening biedt de ruimte om deze keuze te maken. Dat wil overigens zeker niet zeggen dat we standaard bij incidentele subsidies (of bijvoorbeeld in geval van vrijwilligers) boven de € 50.000,-- geen controleverklaring opvragen, integendeel. De andere genoemde factoren spelen hier ook een rol in, net als overigens een eenduidige lijn binnen een groep subsidieontvangers (in dit geval de musea)” (Ambtelijke reactie, 16 september 2022).

Naar aanleiding van het voorlopig besluit van 26 maart 2020 met betrekking tot de subsidie over 2020 wordt tevens duidelijk, dat de gemeente penvoerder van de financiën is totdat er in een definitieve oplossing is voorzien. Een en ander op verzoek van de stichting. Dit houdt in, dat de gemeente zal uitbetalen op basis van facturen, zolang de gemeente penvoerder is. In de aanvullende beschikking die de gemeente op 9 september 2020 neemt, stelt de gemeente dat vernomen is dat er een rekeningnummer voor de stichting is geopend en dat de daadwerkelijke overdracht kan plaatsvinden. Daarom stelt de gemeente een financieel overzicht op van betaalde facturen en maakt de gemeente het restantbedrag over naar het nieuwe rekeningnummer van de stichting. De peildatum is daarbij 15 september 2020. Daarmee wordt het penvoerderschap van de gemeente overgedragen aan de stichting.

Met betrekking tot de stichting HCW kan het collegebesluit van 17 maart 2020 verwonderen. De oorspronkelijke aanvraag van de stichting is € 293.000, waarvan € 90.000 bestemd is voor de externe kwartiermaker. De dekking wordt in het voorstel als volgt vormgegeven:

€ 151.000 is beschikbaar voor het jaar 2020

€ 52.000 resteert uit 2019. Dit bedrag kan via de resultaatbestemming in de jaarrekening 2019 worden toegevoegd. Hier is een raadsbesluit voor nodig bij het vaststellen van de jaarstukken.

€ 90.000 kan worden gedekt vanuit de algemene reserve.



Het dictum stelt dan voor, om vooruitlopend op het raadsbesluit bij de jaarstukken, een subsidiebeschikking af te geven voor € 241.000 (€ 151.000 + € 90.000). Ook de dekking staat in het voorgestelde dictum opgenomen. Zo wordt voorgesteld om € 151.000 te dekken uit de reguliere begroting en € 90.000 uit de algemene reserve. Daarnaast wordt het college verzocht kennis te nemen van het voornemen om een aanvullend budget van € 52.000 beschikbaar te stellen via de resultaatsbestemming.

Het college besluit echter om weliswaar de subsidiebeschikking voor € 241.000 af te geven, maar neemt de dekking niet op in het uiteindelijke besluit. Het kan zijn, dat het college zich nu niet wil uitlaten op een nog te nemen raadsbesluit (€ 52.000 te bestemmen bij het besluit over de jaarrekening). De vraag rijst echter wel, in hoeverre het college € 90.000 uit de algemene reserve beschikbaar kan stellen, zonder raadsbesluit. Dit bedrag is namelijk niet opgenomen in de reguliere begroting (anders had dit bedrag opgeteld moeten worden bij de € 151.000). Het besluit verwondert dus in die zin, dat het college niet wil anticiperen op een toekomstig raadsbesluit (€ 52.000), maar wel eigenstandig een bedrag uit de algemene reserve onttrekt zonder raadsbesluit (€ 90.000).

Met betrekking tot het jaar 2021 kan geconstateerd worden dat door ziekte de verantwoording op zich laat wachten. De gemeente stelt de definitieve subsidie voor 2021 dan ook niet vast en is voornemens de stichting een laatste termijn te stellen. Mocht deze termijn niet gehaald worden, dan wordt de subsidie voor 2021 ambtshalve vastgesteld (Ambtelijke reactie, 9 september 2022). Op 7 oktober 2022 wordt inderdaad een brief verstuurd aan de stichting, waarin een ultimatum wordt gesteld. Voor 1 november 2022 zullen de ontbrekende gegevens (een activiteitenoverzicht, een financieel verslag, een balans en een controleverklaring) bij de gemeente binnen moeten zijn. Als deze documenten te laten worden ingeleverd, loopt de stichting het risico dat een deel van de subsidie moet worden terugbetaald (Brief SWF, 7 oktober 2022).

8.9.3 Advendo Korpsen Sneek

De vaststelling van definitieve subsidie vindt op basis van de subsidieregeling volgens de volgende verdeelsleutel plaats.

De subsidieregeling vermeldt de volgende verdeling:

“Muziek

1. Een bedrag van € 5.000 wordt in gelijke verhouding verdeeld. Dit gebeurt volgens het aantal internationale optredens in het jaar voordat het bedrag wordt ontvangen. Het gaat hier om maximaal € 500 per optreden tot maximaal € 2.500 per vereniging.
2. Hierna wordt 75% van wat over is in gelijke verhouding verdeeld volgens het aantal leden.
3. De overige 25% wordt in gelijke verhouding verdeeld volgens het aantal optredens in het jaar voordat het bedrag wordt ontvangen” (Subsidieregeling, artikel 4.5.5).

Geconstateerd kan worden, dat deze verdeelsleutel correct wordt toegepast. Als voorbeeld kan het jaar 2020 dienen:



2020	
Totaal aantal aanvragen	39
Totaal aantal leden	1720
Totaal aantal optredens	372
Totaal aantal optredens buitenland	10
Advendo	
Aantal leden	318
Percentage leden	18,49%
Aantal optredens	46
Percentage optredens	12,37%
Aantal optredens buitenland	5
Budget totaal	124.996,00
Buitenlandse optredens	5.000,00
Advendo buitenlandse optredens	2.500,00
Resterend totaal budget	119.996,00
Uit te keren o.b.v. leden (75%)	89.997,00
Uit te keren o.b.v. optredens (25%)	29.999,00
Advendo o.b.v. leden	16.638,98
Advendo o.b.v. optredens	3.709,55
Totale subsidie Advendo	22.848,53

Het totaal beschikbare budget dat aan subsidie voor muziek kan worden verstrekt, bedraagt € 124.996. Hiervan wordt eerst € 5.000 afgeroomd en uitgekeerd voor buitenlandse optredens. Advendo krijgt in deze eerste stap € 2.500 toegekend, aangezien zij in 2020 vijf internationale optredens verzorgt. Het resterend totaal budget bedraagt dan € 119.996. Dit bedrag wordt gesplitst in een bedrag dat wordt uitgekeerd op basis van het aantal leden (€ 89.997) en een bedrag dat wordt uitgekeerd op basis van het aantal optredens (€ 29.999). Aangezien Advendo 18,49% van het totaal aantal leden kent, ontvangt Advendo € 16.638,98 op basis van het ledenaantal. Advendo neemt 12,37% van alle optredens voor zijn rekening en ontvangt op basis hiervan € 3.709,55. De totale subsidie voor Advendo komt dan voor het jaar 2020 neer op € 22.848,53.

Als de subsidieregeling 2018 wordt gezien, dan wordt hier melding gemaakt van een plafond van € 110.360 (Artikel 4.5.4, subsidieregeling 2018). Dit plafond correspondeert exact met de verdeelstaat die gehanteerd wordt voor de subsidietoekenning voor muziek voor het jaar 2018: € 110.360. Nadien worden de plafonds opwaarts bijgesteld.

Geconstateerd kan worden, dat de lijsten van het aantal optredens zoals Advendo deze aanlevert, niet alleen worden gecontroleerd, maar ook worden gecorrigeerd. De verdeling op basis van het aantal optredens vindt plaats op basis van het aantal optredens in het jaar voordat het bedrag wordt ontvangen, conform artikel 4.5.5. lid 3 van de subsidieregeling. Zo geeft Advendo aan, dat in het jaar 2017 in totaal 62 optredens zijn verzorgd, waarvan twee internationaal (Aangeleverde lijst, Advendo). Bij de controle worden 57 optredens toegekend, waarvan twee internationaal (Controle 2018). De verdeelsleutel voor 2018 gaat dan ook uit van 55 nationale en 2 internationale optredens (Berekening muziek budget 2018).



Ook voor de subsidie voor 2019 vindt een correctie plaats van het overzicht over 2018. Advendo geeft in het overzicht aan, 51 binnenlandse en 1 buitenlands optreden te hebben verzorgd in 2018. 4 optredens kunnen echter niet worden meegerekend: voor 3 optredens kreeg Advendo namelijk niet betaald en 1 optreden was niet openbaar (Mail gemeente, 19 november 2018). Uiteindelijk gaat de verdeling voor de subsidie voor 2019 dan ook uit van 47 binnenlandse optredens en 1 buitenlands optreden. De voorwaarde dat optredens tegen betaling moeten worden verzorgd voor publiek, staat verwoord in artikel 4.5.1 van de subsidieregeling.

Opvallend is, dat de toelichting in de vaststellingsbrief van de gemeente geen melding maakt van de eerste stap: de internationale optredens. Zo vermeldt de brief waarin de subsidie voor 2020 wordt vastgesteld, de volgende toelichting: “Het subsidiebedrag voor het jaar 2020 is gebaseerd op de verdeelsleutel waarbij het budget wordt verdeeld volgens het aantal leden (75%) en het aantal optredens (25%). Deze aantallen kunnen per vereniging per jaar verschillen. Uw subsidie kan dat daardoor ook” (Brief SWF, 24 december 2019).

Het gegeven dat het college in dit geval de subsidie gelijk definitief vaststelt, is op het eerste oog niet conform de algemene subsidieverordening: subsidies tot en met € 10.000 kunnen namelijk direct door het college worden vastgesteld (artikel 13, lid 1, ASV). De subsidie ligt echter boven de € 10.000.

Hier wordt op 30 augustus 2022 de volgende toelichting op gegeven:

“Dit komt omdat deze subsidie onderdeel uitmaakt van een verdeelsleutel waarbij we het totale subsidiebedrag vooraf gelijk verdelen over alle aanvragers. Dit betekent dat er normaal gesproken geen sprake van is om achteraf nog eens de subsidie anders vast te stellen. Daarom hebben we, op basis van artikel 18 lid 3 van bijgaande vml. Algemene subsidieverordening 2011, destijds aan het college voorgesteld om de categorie amateurkunst aan te wijzen voor directe vaststelling. Het college heeft daar mee ingestemd” (Ambtelijke reactie, 30 augustus 2022).

Een nadere analyse van de algemene subsidieverordening 2011 leert, dat in artikel 18 lid 3 het volgende wordt gesteld: “Het college kan categorieën van subsidies of subsidieontvangers aanwijzen, waarvoor de subsidie direct wordt vastgesteld zonder dat de subsidieontvanger een aanvraag voor subsidievaststelling hoeft in te dienen” (Artikel 18 lid 3, ASV, 2011). Deze bepaling is in de algemene subsidieverordening uit 2019 opgenomen onder artikel 16 lid 3 (Artikel 16 lid 3, ASV, 2019). Het college heeft dus op basis van de algemene subsidieverordening (ook de huidige) de bevoegdheid om af te wijken van de procedure waarbij een subsidie pas achteraf definitief wordt vastgesteld.

Een verdere analyse leert, dat het college op 25 november 2014 inderdaad gebruik maakt van deze bevoegdheid. Op deze datum besluit het college namelijk om de subsidies aan organisaties die een beroep doen op de regelingen amateurkunst voor 2015 en verder direct vast te stellen. In de toelichting op het voorstel wordt het volgende gesteld:

“De Algemene subsidieverordening geeft aan dat subsidies onder de € 5.000,-- direct worden vastgesteld. Voor deze subsidieontvangers geldt dat ze de subsidie niet hoeven te verantwoorden (dit is verreweg het overgrote deel). In aanvulling hierop kan het college bepaalde groepen aanwijzen waarbij de subsidie ook direct wordt vastgesteld. Het gaat hierbij dan om organisaties die meer dan € 5.000,-- subsidie krijgen. Er is geïnventariseerd welke groepen van subsidieontvangers hiervoor (deels) in aanmerking komen. Het gaat hierbij om:

1. muziekverenigingen (er zijn een aantal muziekverenigingen die jaarlijks > € 5.000,-- krijgen. Omdat de subsidie wordt berekend volgens een verdeelsleutel, heeft de verantwoordingsplicht geen meerwaarde);



2. jeugdverenigingen en folkloristische groepen (in verband met harmonisatie worden deze subsidies in het komende jaar echter verder verlaagd tot onder de € 5.000,--, en daarmee wordt de subsidie automatisch direct vastgesteld);
3. culturele commissies (het gaat hier om 3 subsidieontvangers waarbij het gelet op de aard van de activiteiten wenselijk is dat de subsidie wordt verantwoord);
4. wijkplatformen (harmonisatietraject loopt en het is nog onduidelijk hoe dit vorm krijgt).

Per saldo blijven voor nu alleen de muziekverenigingen over. U wordt geadviseerd de subsidie aan organisaties die een beroep doen op de regelingen amateurkunst voor 2015 en verder direct vast te stellen” (Collegevoorstel, 25 november 2014).

Op basis van dit besluit kan geconstateerd worden, dat het college niet alleen bevoegd is om groepen subsidieontvangers aan te wijzen waarbij de subsidie direct wordt vastgesteld, maar ook daadwerkelijk gebruik maakt van deze bevoegdheid. Tevens kan geconstateerd worden, dat een correcte grondslag aanwezig is om de subsidies voor Advendo direct vast te stellen.

Het aanvullend besluit om de subsidie voor 2021 conform de subsidie voor 2020 vast te stellen, is conform een eerder collegebesluit. Bij het collegebesluit van 18 augustus 2020 wordt namelijk besloten om bij subsidies met een verdeelsleutel voor 2021 dezelfde verdeling aan te houden als voor het jaar 2020. De subsidieontvangers hoeven de subsidie niet aan te vragen, maar kunnen wel een zienswijze indienen. Het college neemt daarop een aanvullend besluit op het besluit over het jaar 2020. Mochten activiteiten in 2021 onverhoopt niet doorgaan door coronamaatregelen, dan mogen de belanghebbenden de subsidie in 2021 behouden (Collegevoorstel, 18 augustus 2020). Ook de opmerking in het aanvullend besluit dat geen verantwoording behoeft te worden afgelegd over het jaar 2021, past binnen dit collegebesluit van 18 augustus 2020.

Het aanvullend besluit om de subsidie voor 2022 op hetzelfde bedrag vast te stellen als voor het jaar 2021, is eveneens gedekt door een collegebesluit. Op 17 augustus 2021 besluit het college namelijk in te stemmen met het gebruik van de hardheidsclausule voor het jaar 2022 en de jaarlijkse subsidies voor 2022 vast te stellen in lijn met 2021. Nieuwe coronavarianten zorgen voor onzekerheden en er is geen garantie dat de coronamaatregelen in 2022 volledig worden ingetrokken, aldus het collegevoorstel (Collegevoorstel, 17 augustus 2021). Het gaat hier om de jaarlijkse subsidies en voorgesteld wordt om de subsidie voor 2022 vast te stellen in lijn met het subsidiebedrag dat in 2021 is gegeven. De procedure die wordt voorgesteld, is om een aanvullend besluit te nemen op de subsidieaanvraag voor het jaar 2020. De subsidieontvangers hoeven dan geen aparte aanvraag meer in te dienen voor het jaar 2022. Na 1 oktober 2021 volgt dan een definitief besluit met een begrotingsvoorbehoud. Ook hier past de gedachte dat geen verantwoording behoeft te worden afgelegd over 2022 binnen het collegebesluit van 17 augustus 2021.

Ambtelijk wordt de keuze om geen verantwoording op te vragen niet zozeer verbonden aan het toepassen van de hardheidsclausule, maar aan het collegebesluit van 25 november 2014: “Op 25 november 2014 heeft het college besloten (c14.000929) dat de subsidies aan organisaties die een beroep doen op de regelingen amateurkunst (w.o. Advendo), direct kunnen worden vastgesteld. In mijn beleving is de hardheidsclausule hier niet primair de grondslag voor de keuze om geen verantwoording op te vragen, maar de lijn van dit besluit” (Ambtelijke reactie, 16 september 2022).



8.9.4 Stichting Kom Nei Wommels

Het voorlopig besluit van de gemeente op 22 maart 2022 om de stichting Kom Nei Wommels € 75.000 aan subsidie toe te kennen, verwijst naar paragraaf 5.8 van de subsidieregeling. Deze paragraaf betreft inderdaad subsidies die op basis van Út de Mienskip kunnen worden verstrekt. In het voorlopig besluit wordt de toetsing aan de voorwaarden uiteengezet. Zo dient sprake te zijn van een bovenlokaal karakter. Deze voorwaarde staat verwoord in artikel 5.8.1 lid 3 van de subsidieregeling. Op basis van artikel 5.8.4 lid 7 kan inderdaad een subsidie van maximaal € 75.000 worden verstrekt. Het voorlopig besluit bevat echter ook een voorwaarde die niet is terug te voeren op de subsidieregeling. In de brief wordt namelijk de volgende voorwaarde gesteld: “De uitvoering van uw project mag niet van start gaan voordat u voor alle drie onderdelen (kaatswand, multifunctionele sportkooi en twee jeu-de-boulebanen) het in totaal benodigde subsidiebedrag hebt ontvangen” (SWF, voorlopig besluit, 22 maart 2022). Deze voorwaarde is niet terug te leiden tot de subsidieregeling. Ambtelijk wordt hier de volgende toelichting op gegeven: “Daar is inderdaad geen grond voor. Dit is eigenlijk meer bedoeld als advies en had dan ook beter op die manier geformuleerd kunnen worden” (Ambtelijk hoor/wederhoor, 13 oktober 2022).

Na voltooiing van het project moet de stichting aangeven hoe de subsidie is besteed en of aan alle regels is voldaan. Daarbij dient een foto en een financieel verslag opgestuurd te worden naar de gemeente. Deze verantwoording dient op 1 april 2024 bij de gemeente binnen te zijn. Dit is op zich opmerkelijk, aangezien het college eerder besluit om de hardheidsclausule toe te passen. Desgevraagd wordt hier als volgt op gereageerd: “Dat klopt. Het is hierbij goed om op te merken dat het hier om een eenmalige (project)subsidie gaat, en niet om de groep jaarlijkse subsidies. Het collegeadvies m.b.t. toepassing hardheidsclausule richt zich alleen op jaarlijkse subsidieontvangers. Eenmalige subsidies zullen per geval moeten worden beoordeeld als blijkt dat er sprake is van onredelijkheid. Op dit moment hebben we nog geen signalen ontvangen van Wommels Beweegt die aanleiding geven tot een collegevoorstel toepassing hardheidsclausule” (Ambtelijke reactie, 9 september 2022).

Verder rijst de vraag waarom geen controleverklaring wordt gevraagd. Op basis van de ASV (artikel 15 lid 3d) dient deze controleverklaring immers wel geleverd te worden.

Hier wordt ambtelijk als volgt op gereageerd:

“Deze subsidie is gegeven volgens de subsidieregeling Ut de Mienskip. Dat betekent dat hiervoor geen apart collegeadvies nodig is.

Het gaat hier om eenmalige subsidie, aangevraagd door vrijwilligers waarbij een kosten-baten overweging is gemaakt. Verder is heel uitgebreid in de brief opgenomen wat de spelregels zijn” (Ambtelijke reactie, 14 september 2022).

Het aanvraagformulier sluit goed aan op de subsidieregeling. Zo wordt een onderscheid gemaakt tussen het opstarten/aanjagen van een initiatief en het uitvoeren van een project. Dit onderscheid is terug te leiden tot de subsidieregeling, waar dit onderscheid ook wordt gemaakt. Ook de maximale subsidiebedragen komen één op één terug in de subsidieregeling, alsmede de systematiek, dat de subsidie wordt verdeeld op volgorde van ontvangst.



8.10 De controleverklaring

Op basis van de casestudies kan worden opgemaakt, dat de gemeente niet altijd een controleverklaring vraagt, ook al betreft het subsidies van boven de € 50.000. Een illustratie hiervan betreft de casus HCW. Deze stichting heeft voor het jaar 2020 € 293.000 aan subsidie ontvangen, maar behoeft over dit jaar geen controleverklaring af te geven.

In vervolg hierop wordt desgevraagd de volgende toelichting gegeven: “Gelet op de beschikking van het college, en de correspondentie daar om heen, is in ieder geval duidelijk dat hier wel een bewuste keuze in is gemaakt. De verordening biedt de ruimte om deze keuze te maken. Dat wil overigens zeker niet zeggen dat we standaard bij incidentele subsidies (of bijvoorbeeld in geval van vrijwilligers) boven de € 50.000,-- geen controleverklaring opvragen, integendeel. De andere genoemde factoren spelen hier ook een rol in, net als overigens een eenduidige lijn binnen een groep subsidieontvangers (in dit geval de musea)” (Ambtelijke toelichting, 16 september 2022).

De analyse van de correspondentie bevestigt, dat in het geval van de casus HCW inderdaad een zeer bewuste keuze is gemaakt.

Verder rijst de vraag waarom geen controleverklaring bij Wommels Beweegt wordt gevraagd. Op basis van de ASV (artikel 15 lid 3d) dient deze controleverklaring immers wel geleverd te worden.

Hier wordt ambtelijke als volgt op gereageerd:

“Deze subsidie is gegeven volgens de subsidieregeling Ut de Mienskip. Dat betekent dat hiervoor geen apart collegeadvies nodig is. Het gaat hier om eenmalige subsidie, aangevraagd door vrijwilligers waarbij een kosten-baten overweging is gemaakt. Verder is heel uitgebreid in de brief opgenomen wat de spelregels zijn” (Ambtelijke reactie, 14 september 2022).

Deze reactie roept welhaast uiteraard enkele vragen op. Het feit dat de subsidie gebaseerd is op een subsidieregeling en dat hier geen apart collegeadvies voor nodig is, kent immers geen verband met het al dan niet opvragen van een controleverklaring. Daarnaast rijst de vraag hoe de genoemde kosten-baten overweging precies gemaakt is en in hoeverre deze overweging ook wordt toegepast op andere subsidieontvangers.

Desgevraagd wordt hier in zijn algemeenheid de volgende toelichting op gegeven:

“In verreweg de meeste gevallen wordt subsidie gegeven volgens vastgesteld beleid (lees: subsidieregeling of bijlage jaarlijkse subsidieontvangers programmabegroting). In die gevallen hoeft er geen apart collegeadvies meer geschreven te worden, omdat de grondslag/dekking al is geregeld (zo ook bij Wommels Beweegt). Dit betekent dat dus in verreweg de meeste gevallen de beschikking eigenlijk de enigste logische/handige plek is waar we deze keuze als formeel besluit kunnen vastleggen. Heel concreet komt het er dan op neer dat we in de brief een standaardzin zouden moeten opnemen waarin staat dat een aanvrager iets niet hoeft te doen. We hebben namelijk in hun geval besloten om, vanwege bepaalde redenen, geen controleverklaring te vragen.

Het gaat hierbij dan om redenen waarbij, gelet op de individuele omstandigheden (eenmalig/jaarlijks/opstart) en het karakter van de aanvrager (professioneel/vrijwillig) een afweging (kosten/baten) wordt gemaakt in hoeverre dit bijdraagt aan het doel van de subsidie en het realiseren van de activiteiten.



Hoewel het opnemen van een standaardzin in de brief in juridische zin wel een goede oplossing is (motivering afwijken van de hoofdregel), staat dat ook wat op gespannen voet met andere tendensen (context) in onze gemeente gericht op optimalisering en deregulering. Zo zijn in kader van B1 onze modelbrieven op verschillende punten gewijzigd, namelijk:

Eenvoudiger woordgebruik;
 Vragende koppen toegevoegd boven de alinea's;
 Opnemen van concrete datums i.p.v. bijvoorbeeld binnen 6 weken na datum besluit;
 Tekst opgenomen of er wel of niet nog een bepaalde actie nodig is bij de aanvrager;
 Bij weigering een alinea met informatie over andere manieren om aan geld te komen.

In dat licht hebben we er voor gekozen om in het besluit te benoemen wat wel nodig is, en niet wat niet nodig is. Dit heeft voor de klant geen toegevoegde waarde (onnodige/onduidelijke informatie). Dat neemt uiteraard niet weg dat onze besluitvorming juridisch moet kloppen en volledig moet zijn.

In zijn algemeenheid nog de volgende opmerkingen:

Wanneer we een modelbrief aanmaken in onze applicatie, dan wordt er bij subsidieverlening ook de vraag gesteld of het gaat om een bedrag van > € 50.000,--. Zo ja, dan wordt de brief automatisch gevuld met voorwaarden uit de hoofdregel, waaronder een controleverklaring. Dit betekent dat het een bewuste keuze is (van de steller) wanneer dit er niet in staat" (Ambtelijke reactie, 14 september 2022).

8.11 Het aanvragen van de subsidie

Op basis van het experiment dat is uitgevoerd, kan geconstateerd worden dat het openingsscherm van de gemeente geen apart thema voor subsidies laat zien. Als echter in de zoekbalk gezocht wordt op de term subsidie, kan vrij eenvoudig worden doorgeklikt en komt de bezoeker terecht op het thema subsidie (homepage, subsidies, subsidies).

Hier staan de verschillende thema's waar subsidie voor kan worden aangevraagd. Tevens wordt aangegeven dat voor een digitale subsidieaanvraag een DigiD nodig is (als natuurlijk persoon) of een E-Herkenning (als rechtspersoon).

Bij het doorklikken op een bepaald thema, bijvoorbeeld Sport, worden naast de gemeentelijke subsidiemogelijkheden ook andere subsidiemogelijkheden aangegeven voor subsidies die niet door de gemeente worden verstrekt. Bij het doorklikken op de gemeentelijke subsidies wordt direct duidelijk wanneer je de gemeentelijke subsidie kan aanvragen (bijvoorbeeld voor het organiseren van een sportevenement) en aan welke belangrijkste voorwaarden de activiteit moet voldoen (bijvoorbeeld dat het evenement in de gemeente moet plaatsvinden). Ook verwijst dit scherm naar de aanvraag en naar de regeling zelf.

Bij het doorklikken naar het aanvraagformulier worden de termijnen benoemd en de belangrijkste regels waarmee rekening gehouden moet worden. Het invullen van het aanvraagformulier is zeer eenvoudig. Ook de bijlagen die soms worden gevraagd zijn realistisch. Zo wordt soms een begroting gevraagd. De gemeente vraagt echter in sommige gevallen zowel een begroting als een financieringsoverzicht (zoals bij de subsidie versterken artistiek klimaat) en de vraag rijst dan, wat het exacte onderscheid hiertussen is. "Een financieringsoverzicht vermeldt de inkomsten en de uitgaven", zo staat op de site te lezen. Op basis van de tweede zin bij het financieringsoverzicht, "vermeld ook de inkomsten die van andere



organisaties/personen verwacht”, kan worden afgeleid dat het hier om verwachte inkomsten en uitgaven gaat. Een begroting heeft doorgaans ook betrekking op verwachte inkomsten en uitgaven, zodat het onderscheid in ieder geval voor de onderzoeker niet duidelijk is. Overigens is de zin “Vermeld ook de inkomsten die van andere organisaties/personen verwacht.” taalkundig niet correct. Niet bij iedere aanvraag moeten bijlagen worden toegevoegd. De aanvraag voor een jaarlijkse subsidie vrijwillig jeugdwerk vereist geen bijlage. Wel wordt die mogelijkheid geboden: “Stuur eventuele bijlage(n) mee die van belang zijn voor de beoordeling van de aanvraag van deze subsidie”, zo staat op het scherm vermeld.

In vergelijkend perspectief is het digitaal aanvragen van subsidie bij de gemeente SWF eenvoudig en snel. Ook zijn de teksten op de diverse schermen begrijpelijk. De overzichtelijkheid kan als zeer positief punt worden aangemerkt. Het startscherm subsidies toont alle thema’s waar subsidie voor mogelijk is. Wordt doorgelikt op zo’n thema, dan verschijnen alle gemeentelijke subsidies (en ook mogelijke andere subsidies). Per gemeentelijke subsidie kan dan uiteindelijk de aanvraag worden gedaan, maar is ook de regeling zelf in te zien.

8.12 De bevindingen ten opzichte van het normenkader

8.12.1 Wettelijke grondslag

De gemeenteraad heeft een algemene subsidieverordening vastgesteld die actueel en toepasbaar is. Daarnaast worden jaarlijks op één moment door het college de subsidieregelingen vastgesteld. Dit bevordert het overzicht. Bij vergelijkbare gemeenten wordt soms de werkwijze gehanteerd, waarbij iedere subsidieregeling apart en op een verschillend tijdstip wordt vastgesteld door het college. Het gevolg is dan, dat men al snel het overzicht kwijtraakt van de geldende subsidieregelingen. Ook het vermelden van subsidieplafonds in de subsidieregeling bevordert het overzicht en de beheersing van subsidies. De subsidies worden niet altijd op grond van een subsidieregeling verstrekt. De gemeente maakt daarnaast gebruik van de grondslagen die artikel 4:23 lid 3c of lid 3d Awb biedt. Artikel 4:23 lid 3c wordt veelal gebruikt voor jaarlijkse subsidies waarbij een standaardbedrag wordt verstrekt, maar er zijn ook vaste jaarlijkse subsidies die op basis van een subsidieregeling worden verstrekt. Voor eenmalige subsidies buiten beleid wordt gebruik gemaakt van artikel 4:23 lid 3d Awb.

De keuze om voor een subsidieregeling dan wel voor artikel 4:23 lid 3c of lid 3d Awb te kiezen, wordt soms op pragmatische gronden gemaakt. In sommige gevallen wordt ambtelijk namelijk geen prioriteit gegeven aan het harmoniseren of actualiseren van beleid, met als gevolg dat een subsidieregeling niet voorhanden of toepasbaar is. In dat geval moet men noodgedwongen omzien naar artikel 4:23 lid 3c of lid 3d Awb.

Relatief wordt veel gebruik gemaakt van artikel 4:23 lid 3c Awb. Van het geraamde totaal aan subsidies voor 2022, € 14,6 mln., wordt € 11 mln. verstrekt op basis van dit artikel. Dit betreft 77%. Tevens valt op, dat in de bijlage bij de begroting niet altijd de exacte adressant wordt vermeld, hetgeen op basis van dit artikel wel vereist is.

Een nadere analyse van de activiteiten van de subsidieontvangers leert, dat als een subsidie wordt verstrekt op basis van een subsidieregeling, de juiste subsidieregeling wordt toegepast. Als een subsidie wordt verstrekt op basis van artikel 4:23 lid 3c of 3d Awb, wordt eveneens de correcte grondslag vermeld.



8.12.2 Communicatie met de raad, aanbevelingen eerder rekenkameronderzoek

In eerste instantie wordt in navolging van de aanbeveling uit een eerder rekenkamerrapport, bij de jaarstukken over 2018 een bijlage van verstrekte subsidies verstrekt. De concept algemene subsidieverordening die eind 2019 wordt aangeboden, formaliseert deze aanbeveling in artikel 20 en sluit daarmee aan op een andere aanbeveling uit het rekenkamerrapport, i.e. om de informatieverstrekking aan de raad te formaliseren in de algemene subsidieverordening. Dit artikel houdt echter geen stand tijdens de raadsvergadering. Bij het overnemen van een amendement wordt artikel 20 geschrapt uit de algemene subsidieverordening. Wel wordt vanaf dat moment de gemeenteraad jaarlijks een overzicht van verstrekte subsidies aangeboden, waarbij zowel de hoogte als de subsidieontvangers staan vermeld. In dit opzicht ligt de informatieverstrekking richting de raad zeker in lijn met de aanbeveling uit het rekenkamerrapport.

De aanbeveling om in de subsidieverordening in te gaan op de vraag wat er gebeurt als derden zich niet aan de overeengekomen afspraken houden, hoort inderdaad niet thuis in de algemene subsidieverordening. Als de casestudies worden gezien, wordt ambtelijk echter wel degelijk toegezien op het naleven van afspraken, zowel aan de kant van de subsidieontvanger als aan de kant van de gemeente zelf.

De aanbeveling om bij de jaarverantwoording aan te geven hoe succesvol een bepaalde regeling nu precies geweest is, is bij de jaarstukken 2021 niet geïmplementeerd. Hoewel de jaarstukken 2021 in enkele gevallen een toelichting geven op de verstrekte subsidie en in sommige gevallen de afwijkingen ten opzichte van de begrote subsidies verklaren, gaan de jaarstukken 2021 namelijk niet in op de vraag hoe succesvol een bepaalde subsidie nu is.

Met betrekking tot de rol van de raad zelf valt op, dat de raad ten aanzien van specifieke subsidies soms een zeer actieve rol vervult. Zo wordt in één geval een motie ingediend die betrekking heeft op een subsidie, die oorspronkelijk niet geagendeerd staat voor de betreffende raadsvergadering. Ook komt het voor dat ten aanzien van specifieke subsidies amendementen worden ingediend. Aan de andere kant wordt weinig tijd besteed aan stukken die betrekking hebben op subsidies in het algemeen. De behandeling van de algemene subsidieverordening in de raadsvergadering van 19 december 2019 is zeer kort. De jaarlijks verstrekte overzichten hebben tot dusver geen vragen of discussies opgeroepen in de raadszaal.

Raadsvoorstellen mogen in sommige gevallen duidelijker worden vormgegeven. Het raadsbesluit van 5 oktober 2017 met betrekking tot VVV Waterland luidt als volgt: “Voor de komende vier jaar jaarlijks € 225.000,- beschikbaar te stellen voor de activiteiten van Stichting Regiomarketing Zuidwest-Friesland met inachtneming van de afspraken die nader in dit voorstel worden toegelicht”. Een nadere analyse leert echter, dat het hier niet om de periode 2018 tot en met 2021 gaat, maar om de periode 2017 tot en met 2020.

8.12.3 Grip op subsidies

Het volgende dat opvalt bij de gemeente SWF is de snelheid waarmee overzichten worden opgeleverd van verstrekte subsidies op jaarbasis. Deze overzichten geven een juist en volledig beeld van de verstrekte subsidies per jaar. In de overzichten staan tevens de subsidieontvangers vermeld, alsmede de indexering die voor dat jaar is toegepast. Ook staan in de overzichten per verstrekte subsidie de betreffende subsidieregeling of andere wettelijke grondslag vermeld. In vergelijkend perspectief is de subsidieadministratie van de gemeente SWF goed op orde. Het enige dat kan worden toegevoegd aan deze overzichten zijn de plafonds of het maximale



subsidiebudget, opdat gezien kan worden in hoeverre de gemeente niet teveel subsidie verstrekt.

Het in de gaten houden van de subsidieplafonds is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de medewerker die de subsidieregeling uitvoert, zo wordt ambtelijk gesteld. Die doen dit meestal via een apart excelbestand, omdat daar ook eventuele aangegane verplichtingen c.q. lopende zaken in opgenomen kunnen worden. Vervolgens heeft de betreffende kredietbewaker (vaak de beleidsadviseur) zicht op deze uitgaven in Key2 en deze moet hier ook op verantwoorden bij overschrijdingen. Tevens wordt bij het genereren van betaalopdrachten automatisch geconstateerd of al dan niet het budget wordt overschreden. Bij de jaarlijkse verantwoording van subsidies aan de raad wordt daarnaast ook centraal gezien hoe de budgetten zijn ingezet.

Bekend is, hoeveel aanvragen er per jaar binnenkomen, hoeveel aanvragen voorlopig en hoeveel aanvragen definitief per jaar worden vastgesteld. Tevens is bekend hoeveel bezwaarschriften per jaar worden ingediend en hoe het met de afhandeling daarvan staat. Ook houdt men bij hoeveel subsidies geweigerd worden en of er subsidies zijn die niet in behandeling worden genomen of waarbij aanvullende gegevens worden gevraagd. Deze gegevens worden actief met de raad gedeeld. Het enige wat hieraan kan worden toegevoegd, is de openstaande werkvoorraad. Aangezien aanvragen lang niet altijd in hetzelfde jaar definitief kunnen worden vastgesteld, kan op basis van de informatie die met de raad wordt gedeeld, geen werkvoorraadschema worden gereconstrueerd. Op basis van de casestudies kan overigens geconstateerd worden, dat het proces van subsidieverstrekking binnen de gestelde termijnen verloopt. Daarnaast laat de ambtelijke reactie op 19 september 2022 zien, dat de gemeente een zeer actueel inzicht heeft op de werkvoorraad.

8.12.4 Toegankelijkheid

Als wordt gezien hoe het college opereert ten tijde van de coronacrisis, kan geconstateerd worden, dat het college een aantal besluiten neemt om de subsidieontvangers tijdens deze crisis te ontlasten. Deze besluiten worden genomen op basis van artikel 18 van de algemene subsidieverordening, de hardheidsclausule. Daarbij valt op, dat sommige van deze collegebesluiten betrekking hebben op de hoogte van de subsidie. Gelet op de coronacrisis besluit het college bijvoorbeeld om de jaarlijkse subsidies voor het jaar 2021 vast te stellen in lijn met 2020 en de jaarlijkse subsidies voor het jaar 2022 vast te stellen in lijn met 2021. De subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies hoeven voor de jaren 2021 en 2022 aldus geen subsidieaanvraag in te dienen. Wel is het mogelijk om hier bezwaar tegen in te dienen, maar als dit bezwaar niet wordt gemaakt, neemt het college voor de jaren 2021 en 2022 een aanvullend besluit op het besluit dat betrekking heeft op het jaar 2020. Deze werkwijze maakt het de subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies uiteraard makkelijker.

In vergelijkend perspectief is het digitaal aanvragen van subsidie bij de gemeente SWF eenvoudig en snel. Ook zijn de teksten op de diverse schermen begrijpelijk. De overzichtelijkheid kan als zeer positief punt worden aangemerkt. Het startscherm subsidies toont alle thema's waar subsidie voor mogelijk is. Wordt doorgedrukt op zo'n thema, dan verschijnen alle gemeentelijke subsidies (en ook mogelijke andere subsidies). Per gemeentelijke subsidie kan dan uiteindelijk de aanvraag worden gedaan, maar is ook de regeling zelf in te zien. Ook de overige communicatie met de subsidieontvangers is zeer goed te begrijpen.



8.12.5 Controle op verantwoording

Sommige besluiten die het college ten tijde van de coronacrisis neemt, hebben betrekking op de manier waarop verantwoording moet worden afgelegd. Bij deze laatste besluiten wordt geen onderscheid gemaakt tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies. Het besluit van 23 februari 2021 is hier een voorbeeld van. Dit besluit richt zich op de verantwoording die moet worden afgelegd door zowel subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies als subsidieontvangers van eenmalige subsidies. De ambtelijke toelichting die hier vervolgens op wordt gegeven, wekt de suggestie dat het onderscheid tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies tevens wordt gemaakt voor de verantwoording die moet worden afgelegd: eenmalige subsidies moeten op de gebruikelijke manier verantwoord worden, terwijl over jaarlijkse subsidies geen verantwoording hoeft te worden afgelegd voor de jaren 2020 en 2021. Ook de casestudies laten dit onderscheid zien. Een subsidieontvanger als Kom Nei Wommels, die een eenmalige subsidie ontvangt, moet op de gebruikelijke wijze verantwoording afleggen, zonder dat gebruik wordt gemaakt van de hardheidsclausule. Een subsidieontvanger als Advendo, die een jaarlijkse subsidie ontvangt, hoeft over 2020 en 2021 geen verantwoording af te leggen. Expliciet wordt daarbij artikel 18 van de algemene subsidieverordening vermeld. Het collegebesluit van 23 februari 2021, waarin wordt voorgesteld de verantwoordingsplicht te versoepelen, richt zich echter expliciet ook op eenmalige subsidies.

Hoewel bij het vaststellen van de hoogte van de subsidies het onderscheid tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies gebaseerd is op collegebesluiten, ontbreekt bij de versoepeling van de verantwoordingsplicht dit onderscheid.

In sommige gevallen wordt strikt toegezien op het aanbieden van een controleverklaring. Zo stelt de gemeente de subsidie voor VVV Waterland over het jaar 2021 niet vast, aangezien de controleverklaring nog niet is aangeleverd.

Aan de andere kant hoeft de stichting HCW voor 2020 geen controleverklaring op te leveren en wordt gebruik gemaakt van de uitzonderingsmogelijkheid die de algemene subsidieverordening biedt. Op basis van de ambtelijke toelichting die hierop gegeven wordt, kan worden geconstateerd dat een onderscheid wordt gemaakt tussen een eenmalige opstartsubsidie en een jaarlijkse subsidie. Voor de opstartsubsidie voor 2020 hoeft geen controleverklaring opgeleverd te worden, voor de jaarlijkse subsidie vanaf 2021 moet dit wel. Dit is in die zin wonderlijk, aangezien beide subsidies ongeveer een even hoog bedrag betreffen (€ 293.000 en € 275.000) en dit onderscheid ook niet in de algemene subsidieverordening wordt gemaakt. Eveneens kan worden geconstateerd, dat hier ambtelijk overleg over heeft plaatsgehad. De reden waarom juist besloten wordt om voor de opstartsubsidie geen controleverklaring op te vragen, is echter niet geheel duidelijk. Ook bij de subsidie voor de stichting Kom Nei Wommels klinkt dit onderscheid door. Deze stichting hoeft ook geen controleverklaring af te geven. “Het gaat hier om eenmalige subsidie, aangevraagd door vrijwilligers waarbij een kosten-baten overweging is gemaakt”, zo luidt de ambtelijke reactie in dit verband.

Opgemerkt zij, dat de stichting HCW voor 2021 wel een controleverklaring dient op te leveren. De gemeente constateert medio 2022, dat de stichting dit nog niet heeft gedaan en stelt de stichting vervolgens op 7 oktober 2022 een ultimatum. De stichting heeft tot 1 november 2022 de tijd om deze controleverklaring alsnog op te leveren. Doet zij dit niet, dat bestaat het risico dat een gedeelte van de subsidie moet worden terugbetaald (Brief SWF, 7 oktober 2022).



Aan de hand van de casestudies kan geconstateerd worden, dat de gemeente adequaat toeziet op de geleverde prestaties en tevens aangeleverde stukken analyseert en beoordeeld. Zo worden de lijsten van optredens van Advendo enkele keren gecorrigeerd, hetgeen tot een ander subsidiebedrag leidt.

8.12.6 Samenvatting

Normveld	Operationele norm	Bevinding
<i>Wettelijke grondslag</i>		
	De gemeenteraad heeft een algemene subsidieverordening vastgesteld.	Op 19 december 2019 stelt de gemeenteraad de algemene subsidieverordening vast. Deze verordening is actueel en toepasbaar.
	Bij het vaststellen van de subsidie dient verwezen te worden naar de betreffende subsidieregeling.	Als gebruik wordt gemaakt van een subsidieregeling, wordt dit in de beschikking benoemd en wordt de juiste regeling toegepast. De subsidieregelingen worden op één jaarlijks moment geactualiseerd, hetgeen de overzichtelijkheid in de hand werkt. Ook het opnemen van subsidieplafonds in de regeling bevordert de beheersing van subsidies.
Of	De maximale subsidie en de subsidieontvanger zijn in de begroting of in de toelichting opgenomen. Bij het vaststellen van de subsidie dient verwezen te worden naar artikel 4:23 lid 3c Awb.	Relatief wordt veel gebruik gemaakt van dit artikel. 77% van het subsidietotaal wordt op basis van dit artikel in 2022 verstrekt. De subsidiebedragen worden opgenomen in de begrotingsbijlage, maar niet altijd wordt de exacte adressant vermeld.
Of	Bij het vaststellen van de subsidie dient verwezen te worden naar artikel 4:23 lid 3d Awb.	Waar van toepassing, wordt dit correct uitgevoerd.
<i>Communicatie richting raad</i>		
	Aan de hand van commissie- en raadsvergaderingen dient geconstateerd te worden, dat raadsleden niet ontevreden zijn over de verstrekte informatie.	Het college verstrekt jaarlijks een lijst met subsidiebedragen en subsidieontvangers. De grondslag hiervoor ligt niet in de ASV, maar in een aangenomen amendement. In het jaarverslag van 2021 wordt geen antwoord gegeven op de vraag hoe succesvol een bepaalde subsidie nu precies is geweest. De raad vervult een actieve rol waar het sommige specifieke subsidies betreft. Ten aanzien van stukken die betrekking hebben op subsidies in het algemeen, vervult de raad een passievere rol.



		Raadsvoorstellen mogen in sommige gevallen duidelijker worden vormgegeven. Het raadsbesluit van 5 oktober 2017 met betrekking tot VVV Waterland luidt als volgt: “Voor de komende vier jaar jaarlijks € 225.000,- beschikbaar te stellen voor de activiteiten van Stichting Regiomarketing Zuidwest-Friesland met inachtneming van de afspraken die nader in dit voorstel worden toegelicht”. Een nadere analyse leert echter, dat het hier niet om de periode 2018 tot en met 2021 gaat, maar om de periode 2017 tot en met 2020.
<i>Grip op subsidies</i>		
	Bekend moet zijn welke subsidieregelingen zijn vastgesteld en geldig zijn.	
	Bekend moet zijn welke subsidie op basis van welke regeling is verstrekt.	De subsidieadministratie voldoet ruimschoots. In de overzichten staat vermeld welke subsidie op basis van welke regeling is verstrekt.
	De gemeente beschikt over een actueel en volledig overzicht van verstrekte subsidies, afgezet tegen de begrote bedragen en/of de plafonds.	De subsidieadministratie voldoet ruimschoots. De gemeente beschikt over volledige en juiste overzichten waarbij op jaarbasis inzichtelijk wordt welke subsidieontvanger welk bedrag toegekend heeft gekregen.
	De gemeente voert een periodieke bewaking uit van de begrote bedragen en/of de plafonds.	Dit vindt in eerste instantie decentraal plaats. Tevens vindt deze check automatisch plaats bij het genereren van betaalopdrachten. Daarnaast wordt bij de jaarlijkse verantwoording ook centraal gezien hoe de budgetten zijn ingezet.
	De gemeente dient inzicht te hebben in het aantal aanvragen dat in een bepaalde periode is binnengekomen, dat in deze periode is afgehandeld en dat nog open staat.	Bekend is hoeveel aanvragen op jaarbasis binnenkomen en hoeveel op jaarbasis definitief of voorlopig is vastgesteld. Op basis van de raadsinformatie kan een werkvoorraad schema niet gereconstrueerd worden. Ambtelijk heeft men echter een zeer actueel zicht op deze werkvoorraad.
	De gemeente dient inzicht te hebben in de stand van zaken met betrekking tot mogelijke bezwaar- en beroepsschriften.	De gemeente heeft een actueel en volledig inzicht in de stand van zaken met betrekking tot bezwaar- en beroepsschriften.
	Dossiers dienen op orde te zijn en termijnen dienen niet overschreden te worden.	Dossiers zijn zeer goed op orde en in de casestudies zijn geen termijnoverschrijdingen te constateren.
<i>Toegankelijkheid en duidelijkheid</i>		



	De aanvraagformulieren dienen eenvoudig opgevraagd te kunnen worden en duidelijk te zijn.	Ten tijde van de coronacrisis behoeven subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies geen aanvraag in te dienen voor de jaren 2021 en 2022.
	De aanvraag en de additionele informatie dient eenvoudig ingediend te kunnen worden.	Het experiment wijst uit, dat het aanvragen van subsidies bij de gemeente eenvoudig en snel kan verlopen.
	De gemeente dient begrijpelijk te communiceren met de aanvrager.	De teksten op de gemeentelijke site zijn begrijpelijk en de indeling is volledig en overzichtelijk. Ook kan geconstateerd worden dat de overige communicatie met subsidieontvangers zeer begrijpelijk is.
<i>Controle op verantwoording</i>		
	Tijdens de casestudies van dit onderzoek zal deze controle zichtbaar dienen te worden.	Ten tijde van de coronacrisis wordt ambtelijk een onderscheid gemaakt tussen eenmalige en jaarlijkse subsidies. Jaarlijkse subsidies behoeven voor de jaren 2020 en 2021 niet verantwoord te worden. Eenmalige subsidies moeten evenwel op de gebruikelijke manier verantwoord worden. Dit onderscheid is echter niet terug te voeren tot een collegebesluit. In sommige gevallen wordt strikt toegezien op het aanbieden van een controleverklaring. Zo stelt de gemeente de subsidie voor VVV Waterland over het jaar 2021 niet vast, aangezien de controleverklaring nog niet is aangeleverd. Bij HCW de Tiid wordt voor het eerste jaar 2020 juist geen controleverklaring verlangd. Wel wordt bij deze stichting een controleverklaring vanaf 2021 gevraagd. Hier wordt goed op toegezien. HCW de Tiid wordt een ultimatum tot 1 november 2022 gegeven, aangezien de controleverklaring voor 2021 nog niet opgeleverd is. Ook Kom Nei Wommels behoeft geen controleverklaring af te geven, omdat het hier om een eenmalige subsidie gaat. Het onderscheid tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies met betrekking tot de controleverklaring is echter niet terug te voeren tot de ASV. Aangeleverde stukken worden door de gemeente adequaat geanalyseerd en beoordeeld.



Hoofdstuk 9 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van het uitgevoerde onderzoek, kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- De gemeenteraad heeft een algemene subsidieverordening vastgesteld die actueel en toepasbaar is. Daarnaast worden jaarlijks op één moment door het college de subsidieregelingen geactualiseerd. Daarbij worden tevens de subsidieplafonds geactualiseerd en vermeld. De gemeente maakt in sommige gevallen gebruik van de grondslagen die artikel 4:23 lid 3c of 3d van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) biedt. Dit gebeurt doorgaans op pragmatische gronden, als een subsidieregeling niet voorhanden of toepasbaar is. 77% van het in 2022 geraamde totaal aan subsidies wordt verstrekt op basis van artikel 4:23 lid 3c van de Awb. In alle gevallen worden de subsidies verstrekt op grond van en onder vermelding van de juiste grondslag.
- De aanbeveling uit het eerdere rekenkamerrapport om de raad jaarlijks van informatie te voorzien met betrekking tot subsidies, is zeer adequaat ingevuld. De raad wordt jaarlijks een separaat overzicht aangeboden van verstrekte subsidies, waarbij zowel de hoogte als de subsidieontvangers worden vermeld.
- De aanbeveling om bij de jaarverantwoording aan te geven hoe succesvol een bepaalde subsidieregeling nu is geweest, is bij de jaarstukken 2021 niet geïmplementeerd.
- Ten aanzien van specifieke subsidies vervult de raad in sommige gevallen een zeer actieve rol. Zo worden tijdens de behandeling van specifieke subsidies amendementen en moties ingediend en agendeert de raad ook zelfstandig specifieke subsidies voor raadsvergaderingen. Ten aanzien van het subsidiestelsel in zijn algemeenheid, vervult de raad een passievere rol. Zo is de behandeling van de algemene subsidieverordening op 19 december 2019 summier en hebben de jaarlijks verstrekte overzichten tot dusver geen vragen opgeleverd.
- De gemeente beschikt over een zeer adequate subsidieadministratie. In korte tijd kunnen juiste en volledige overzichten gegenereerd worden, waaruit duidelijk wordt, hoeveel subsidie aan wie op jaarbasis is verstrekt en welke juridische grondslag daarvoor wordt gehanteerd. Deze overzichten laten tevens de indexering zien.
- De kredietbewaking van de subsidies vindt zowel decentraal (de medewerker die de subsidieregeling uitvoert en de kredietbewaker) als centraal plaats (bij het genereren van betaalopdrachten en bij de jaarlijkse verantwoording van subsidies aan de raad). De bewaking is zonder meer toereikend.
- De workflow wordt goed bijgehouden en beheerst. Zo is duidelijk hoeveel subsidieaanvragen er per jaar binnenkomen, hoeveel aanvragen voorlopig en definitief per jaar worden vastgesteld en hoe het met de afhandeling van eventuele bezwaarschriften staat. Tevens is bekend of nog aanvullende gegevens nodig zijn. Deze informatie wordt actief gedeeld met de raad tijdens het jaarlijkse inzicht dat verstrekt wordt. Ambtelijk bestaat een goed inzicht in de werkvoorraad en op basis van de casestudies kan geconstateerd worden dat het proces van subsidieverstreking binnen de gestelde termijnen verloopt.
- Ten tijde van de coronacrisis neemt het college een aantal besluiten om de subsidieontvangers te ontlasten. Deze besluiten zijn op de juiste grondslag genomen (artikel 18 van de algemene subsidieverordening). Gelet op de coronacrisis besluit het college bijvoorbeeld om de jaarlijkse subsidies voor het jaar 2021 vast te stellen in lijn met 2020 en de jaarlijkse subsidies voor het jaar 2022 vast te stellen in lijn met 2021. De



subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies hoeven voor de jaren 2021 en 2022 aldus geen subsidieaanvraag in te dienen.

- Het digitaal aanvragen van een subsidie is eenvoudig en snel. De overzichtelijkheid van de site kan als zeer positief punt worden aangemerkt. Zo toont het startscherm subsidies alle thema's waar subsidie voor mogelijk is. Ook de overige communicatie met subsidieontvangers is duidelijk en begrijpelijk.
- Bij het afleggen van verantwoording valt op, dat soms een onderscheid wordt gemaakt tussen subsidieontvangers die een jaarlijkse subsidie ontvangen en subsidieontvangers van een eenmalige subsidie. Deze laatste categorie moet op de gebruikelijke manier verantwoording afleggen, terwijl over jaarlijkse subsidies geen of een soepelere verantwoording behoeft te worden afgelegd voor de jaren 2020 en 2021. Het collegebesluit van 23 februari 2021, waarin wordt voorgesteld de verantwoordingsplicht te versoepelen, richt zich echter expliciet ook op eenmalige subsidies. Hoewel bij het vaststellen van de hoogte van de subsidies het onderscheid tussen jaarlijkse en eenmalige subsidies gebaseerd is op collegebesluiten, ontbreekt bij de versoepeling van de verantwoordingsplicht een dergelijk expliciet collegebesluit.
- In sommige gevallen ziet de gemeente zeer strikt toe op het overleggen van een controleverklaring, zoals bij VVV Waterland over het jaar 2021 en bij de stichting HCW over het jaar 2021. Aan de andere kant behoeft de stichting HCW voor 2020 geen controleverklaring op te leveren. Als verklaring wordt gegeven dat het in het geval van de stichting HCW in 2020 om een opstartsubsidie gaat, maar dit onderscheid wordt niet gemaakt in de algemene subsidieverordening. Ook de stichting Kom Nei Wommels behoeft geen controleverklaring op te leveren.
- De gemeente ziet adequaat toe op de geleverde prestaties van de subsidieontvangers en analyseert en beoordeelt adequaat de stukken die subsidieontvangers aanleveren.

Naar aanleiding van de bovenstaande conclusies, komt de rekenkamer op de volgende aanbevelingen:

- Overwogen kan worden om het gebruik van artikel 4:23 lid 3 c Awb te beperken en zoveel mogelijk subsidies te verstrekken op basis van een subsidieregeling. Een subsidieregeling biedt namelijk een potentiële aanvrager inzicht in de activiteit die onder de regeling valt, de hoogte van het subsidieplafond, de manier waarop het budget verdeeld wordt en de afwijzingsgronden.
- Aanbevolen kan worden om bij de jaarverantwoording of bij het jaarlijkse overzicht van subsidies in te gaan op het succes van een subsidieregeling. Daarbij zou aan de orde kunnen komen hoe het subsidiebudget is uitgeput en hoeveel verschillende partijen en activiteiten hiermee gemoeid zijn geweest.
- Collegebesluiten kunnen soms explicieter geformuleerd worden. Het onderscheid dat gemaakt wordt tussen subsidieontvangers van jaarlijkse subsidies en van eenmalige subsidies, voor wat betreft de verantwoording, is niet expliciet gedekt door een collegebesluit. Dit geldt ook voor raadsbesluiten. Ook deze kunnen in sommige gevallen explicieter geformuleerd worden. Het raadsbesluit bijvoorbeeld van 5 oktober 2017 met betrekking tot VVV Waterland luidt als volgt: "Voor de komende vier jaar jaarlijks € 225.000,- beschikbaar te stellen voor de activiteiten van Stichting Regiomarketing Zuidwest-Friesland met inachtneming van de afspraken die nader in dit voorstel worden toegelicht". Hier zou een lezer vrij eenvoudig kunnen inlezen, dat het hier de periode van 2018 tot en met 2021 betreft, aangezien het besluit in oktober 2017 wordt voorgelegd en



het hier om ‘de komende vier jaar’ gaat. Een nadere analyse leert echter, dat het hier niet om de periode 2018 tot en met 2021 gaat, maar om de periode 2017 tot en met 2020.

- Het verdient aanbeveling om een duidelijk beleid te voeren met betrekking tot het al dan niet opvragen van een controleverklaring en dit beleid ook door het college te laten vaststellen.



Bestuurlijk hoor en wederhoor



Uw kenmerk: -

Rekenkamer Súdwest-Fryslân
(rekenkamer@sudwestfryslan.nl)

Ons nummer: U22.018107



Behandeld door: A.B. Heemsbergen

Telefoon: 14 0515

Sneek, 7 december 2022

Onderwerp: Rapportage subsidieverlening in
Súdwest-Fryslân

VERZONDEN 07 dec 2022

Geachte Rekenkamercommissie,

Met belangstelling hebben we kennis genomen van uw uitvoerig onderzoek naar onze subsidieverlening, inclusief de slotbevinding dat de subsidieverstrekking 'in control' is.

U heeft ons gevraagd om een bestuurlijke reactie te geven op het onderzoek. In deze brief geven we u mee wat onze bevindingen zijn ten aanzien van uw aanbevelingen en hoe we hier vervolg aan willen geven.

Reactie op aanbeveling 1: subsidies uit programmabegroting opnemen in subsidieregeling

We delen de gedachte dat het in een heel aantal situaties beter is om de subsidie niet op grond van de programmabegroting te geven, maar een subsidieregeling. We denken hierbij aan subsidies voor evenementen, musea, culturele commissies en historische verenigingen. Er lopen trajecten c.q. er worden trajecten opgestart om deze subsidies anders in te regelen. We vinden het belangrijk dat hier zo spoedig mogelijk uitvoering aan wordt gegeven.

Reactie op aanbeveling 2: inzicht in succes van een regeling

We vinden het belangrijk om inzicht te hebben in het succes van een regeling via (een toelichting op) de uitputting van de budgetten. Dit punt zullen we toevoegen aan het jaarlijkse overzicht van subsidieontvangers dat we naar de raad sturen.

Het vergt een grotere inspanning om voor het totaal in beeld te brengen welke partijen en activiteiten hiermee gemoeid zijn. Dat gaat over de vraag hoe we de mate van succes willen meten? Geen/bepaalde verantwoordingsplicht bij subsidies onder de € 10.000,- speelt hierin een rol. Verder is voor het bepalen van daadwerkelijk effect (bijvoorbeeld bij nieuw beleid) een nulmeting essentieel. Het opvragen / inzichtelijk maken van informatie is dan doelgericht en functioneel en dat heeft onze voorkeur.

Reactie op aanbeveling 3: collegebesluiten expliciet formuleren

U beveelt aan dat collegebesluiten soms explicieter geformuleerd kunnen worden. We delen deze mening en zullen hiervoor aandacht vragen.



Reactie op aanbeveling 4: duidelijker beleid controleverklaring

U doet de aanbeveling om een duidelijk beleid te voeren met betrekking tot het al dan niet opvragen van een controleverklaring. We zijn het met u eens dat duidelijk vastgesteld beleid op dit punt ontbreekt. We zullen hier in de loop van 2023 aanvullend beleid voor vaststellen.

We danken u voor uw aanbevelingen en zullen de inhoud daarvan blijvend aandacht geven.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders van Súdwest-Fryslân,
burgemeester, gemeentesecretaris,

mr. drs. J.A. de Vries

drs. E.K. Strijker



Nawoord van de rekenkamer

De rekenkamer heeft met genoeg kennis genomen van de bestuurlijke reactie op het onderzoeksrapport Subsidieverlening in Súdwest-Fryslân. De rekenkamer is verheugd dat het college zich in de conclusies herkent en daadwerkelijk de aanbevelingen zal oppakken. Gelet op de manier waarop de gemeente het huidige subsidiebeleid nu al vormgeeft en implementeert, heeft de rekenkamer hier alle vertrouwen in.

Het onderzoeksrapport heeft zeer bewust een positieve strekking en toonzetting. Hoewel een goed onderzoek altijd tot bevindingen en aanbevelingen leidt, hecht de rekenkamer eraan om op te merken dat in vergelijkend perspectief de gemeente zeer adequaat invulling geeft aan het verstrekken van subsidies. De vergelijking is daarbij niet enkel met eerder uitgevoerd onderzoek naar subsidieverstreking gemaakt. In dezelfde tijd hebben dezelfde onderzoekers een soortgelijk onderzoek naar subsidieverstreking uitgevoerd binnen een andere gemeente en de gemeente Súdwest-Fryslân springt bijzonder positief uit deze vergelijking.

De rekenkamer kijkt uit naar de implementatie van de aanbevelingen en vertrouwt erop dat de gemeente het subsidiebeleid met dezelfde voortvarendheid invulling blijft geven.



Lijst van bestudeerde documenten

Algemeen Extern

Rapport rekenkamer Súdwest-Fryslân, Financiële Belangen, december 2017.

Raadsbesluit rapport rekenkamer Financiële Belangen, 5 april 2018.

Programmabegroting 2022, november 2021.

Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch, Onderzoek subsidiebeleid in de Bosche culturele sector, januari 2022.

Rekenkamercommissie De Wolden, Rechtdoen aan Initiatiefrijke de Wolden, maart 2021.

Rekenkamercommissie Zoetermeer, Subsidiebeleid gemeente Zoetermeer, maart 2021.

Tweede Kamer der Staten-Generaal, Aanvulling van de Algemene wet bestuursrecht (Derde tranche), Memorie van Toelichting, 23 700, nr. 3, vergaderjaar 1993-1994.

Algemene Rekenkamer, Beoordelingskader subsidiebeheer, site Algemene Rekenkamer, bezocht op 31 augustus 2022.

Rekenkamer Krimpen aan den IJssel, Onderzoeksopzet subsidies, september 2021.

Rekenkamercommissie Houten, Onderzoek subsidies, oktober 2021.

Anderson, Tussen Schakelen en Switchen, Gildeprint, 2006.

Rick Anderson, Henk Klaassen, (2012), "The fallacy of the context: An empirical study of the influence of the context on the use of performance management in the public sector", International Journal of Productivity and Performance Management, Vol. 61 Iss: 5 pp. 483 - 501

VNG, Basisbeginselen subsidierecht, augustus 2019.

Algemeen SWF

Gemeente SWF, Amendement Wijziging Algemene Subsidieverordening 2020, 19 december 2019.

Gemeente SWF, Collegevoorstel, Hoe gaan we om met gemeentelijke subsidies in tijden van Corona?, 31 maart 2020.

Gemeente SWF, Collegevoorstel, Het toepassen van de hardheidsclausule, 18 augustus 2020.

Gemeente SWF, Collegevoorstel, Het toepassen van de hardheidsclausule, 23 februari 2021.

Gemeente SWF, Actieve informatievoorziening, Verantwoordingen subsidies over het jaar 2020 en 2021, 23 februari 2021.

Gemeente SWF, Collegevoorstel, Het toepassen van de hardheidsclausule, 17 augustus 2021.

Gemeente SWF, Brieven gericht aan subsidieontvangers, Informatie over subsidie 2022, 18 augustus 2021.

Gemeente SWF, Brieven gericht aan subsidieontvangers, aanvullend besluit, 28 oktober 2021.



Gemeente SWF, Overzicht subsidies 2018, juni 2022.

Gemeente SWF, Collegevoorstel, Informeren van de gemeenteraad over de subsidies die in 2019 zijn verstrekt, 26 mei 2020.

Gemeente SWF, Actieve informatievoorziening, Overzicht subsidies, 26 mei 2020.

Gemeente SWF, Collegevoorstel, Informeren van de gemeenteraad over de subsidies die in 2020 zijn verstrekt, 22 juni 2021.

Gemeente SWF, Actieve informatievoorziening, Overzicht subsidies, 15 juni 2021.

Gemeente SWF, Collegevoorstel, Informeren van de gemeenteraad over de subsidies die in 2021 zijn verstrekt, 5 april 2022.

Gemeente SWF, Actieve informatievoorziening, Overzicht subsidies, 5 april 2022.

Gemeente SWF, Voorlopig subsidieoverzicht 2022, juni 2022.

Gemeente SWF, Algemene subsidieverordening, maart 2011.

Gemeente SWF, Algemene subsidieverordening, 19 december 2019.

Gemeente SWF, Raadsvoorstel algemene subsidieverordening 2020, 19 december 2019.

Gemeente SWF, Subsidieregeling, 19 oktober 2021.

Gemeente SWF, Processchema subsidies, verstrekt in juni 2022.

Gemeente SWF, Raadsvoorstel kadernota subsidies, 24 mei 2012.

Gemeente SWF, Kadernota subsidies, mei 2012.

Gemeente SWF, Programmabegroting 2022, november 2021.

Gemeente SWF, Collegevoorstel, Aanwijzen van groepen subsidieontvangers waarbij de subsidie direct wordt vastgesteld, 25 november 2014.

Gemeente SWF, Actieve informatievoorziening, Hoe gaan we om met gemeentelijke subsidies in tijden van Corona? 31 maart 2020.

Gemeente SWF, Memo opvolging aanbevelingen rapport rekenkamer 'Financieel Belang', 14 mei 2019 collegebesluit, memo 29 mei 2019.

Gemeente SWF, Jaarstukken 2018, bijlage B, Overzicht verstrekte subsidies, juni 2019.

Gemeente SWF, Jaarstukken 2021, 23 juni 2022.

Documenten Casestudies

Stichting HCW De Tiid

Stichting HCW / De Tiid in Bolsward, Verzoek om budget aanloopkosten HCW beschikbaar te stellen, februari 2020.

Gemeente SWF, Voorlopig besluit op aanvraag subsidie 2022, 6 december 2021.

Gemeente SWF, Voorlopig besluit op aanvraag subsidie aanloopkosten, 26 maart 2020.

Stichting HCW, Activiteitenplan Museum de Tiid 2022, 31 oktober 2021.



Gemeente SWF, Collegevoorstel, Liquiditeit stichting HCW, 19 april 2022.
Stichting HCW, Aanvraag jaarlijkse subsidie 2021, 29 oktober 2020.
Stichting HCW, Verantwoording aanloopkosten 2020, 1 april 2021.
Gemeente SWF, Voorlopig besluit op aanvraag subsidie 2021, 15 december 2020.
Gemeente SWF, Definitief besluit op aanvraag subsidie aanloopkosten, 17 mei 2022.
Gemeente SWF, Collegevoorstel, Vaststellen aanloopkosten De Tiid, 19 april 2022.
Gemeente SWF, Concept collegevoorstel, Aanvraag budget aanloopkosten stichting HCW De Tiid, 17 februari 2020.
Gemeente SWF, Collegevoorstel, Aanvraag aanloopkosten stichting HCW De Tiid, 17 maart 2020.
Gemeente SWF, Uitbetalen restant 2022 en verzoek financiële gegevens, 4 mei 2022.
Blueyard, Offerte kwartiermaker, 6 februari 2020.
Stichting HCW, Aanvraag jaarlijkse subsidie 2022, 31 oktober 2021.
Gemeente SWF, Aanvullende beschikking op voorlopig besluit aanvraag aanloopkosten, 9 september 2020.
Stichting HCW, Oprichtingsacte, 5 december 2019.
Gemeente SWF, Inleveren verantwoording ontvangen subsidie, 6 oktober 2022.

Waterland van Friesland

Waterland, Jaarverslag 2020.
Stichting Regio Marketing Zuidwest Friesland, Werkstappen document, 1 augustus 2017.
VVV Waterland van Friesland, Koersdocument richting 2015, ongedateerd, vermoedelijk begin 2020 gepubliceerd.
Gemeente SWF, Voorlopig besluit op aanvraag subsidie 2022, 27 januari 2022.
Gemeente SWF, Voorlopig besluit op aanvraag subsidie 2020, 17 december 2019.
Gemeente SWF, Voorlopig besluit op aanvraag subsidie 2021, 24 december 2020.
Gemeente SWF, Voorlopig besluit op aanvraag subsidie 2019, 19 december 2018.
Gemeente SWF, Definitief besluit op aanvraag subsidie 2016 en 2017, 24 september 2018.
Gemeente SWF, Collegevoorstel, VVV Waterland van Friesland: koers 2022-2025, 11 mei 2021.
Gemeente SWF, Informatie raad, VVV Waterland van Friesland: koers 2022-2025, 11 mei 2021.
VVV Waterland van Friesland, Verantwoording 2020, 30 april 2021.
VVV Waterland van Friesland, Jaarverslag 2019, 4 mei 2020 doorgezonden aan de raad.
VVV Waterland van Friesland, Verantwoording 2021, 28 april 2021.
VVV Waterland van Friesland, Verantwoording 2019, 30 april 2020.
VVV Waterland van Friesland, Financieel jaarverslag 2019, 5 juni 2020.



VVV Waterland van Friesland, Jaarverslag en jaarrekening 2018, 30 april 2019.

VVV Waterland van Friesland, Aanvraagformulier jaarlijkse subsidie 2020.

VVV Waterland van Friesland, Aanvraagformulier jaarlijkse subsidie 2019.

VVV Waterland van Friesland, Aanvraagformulier jaarlijkse subsidie 2021.

VVV Waterland van Friesland, Aanvraagformulier eenmalige subsidie 2018.

Gemeente SWF, Definitief besluit op aanvraag subsidie 2019, Brief aan VVV Waterland, 8 oktober 2020.

Gemeente SWF, Definitief besluit op aanvraag subsidie 2018, Brief aan VVV Waterland, 26 juli 2019.

Gemeente SWF, Definitief besluit op aanvraag subsidie 2020, Brief aan VVV Waterland, 25 november 2021.

Gemeente SWF, Inleveren verantwoording ontvangen subsidie, Brief aan VVV Waterland, 27 mei 2020.

Gemeente SWF, Ontvangstbevestiging subsidieaanvraag 2021, 30 oktober 2020.

Gemeente SWF, Ontvangstbevestiging subsidieaanvraag 2020, 4 oktober 2019.

Gemeente SWF, Ontvangstbevestiging subsidieaanvraag 2019, 25 september 2018.

Gemeente SWF, Ontvangstbevestiging subsidieaanvraag 2018, 14 maart 2018.

VVV Waterland van Friesland, Subsidieaanvraag 2022, inclusief jaarplan 2022, 28 oktober 2021.

VVV Waterland van Friesland, Brief aan de gemeente, Onderbreking beslissingstermijn, 24 december 2021.

Gemeente SWF, Raadsvoorstel Stichting Regiomarketing Zuidwest Friesland, 5 oktober 2017.

Stichting Regio Marketing Zuidwest Friesland, Plan van Aanpak, 15 maart 2018.

Stichting Regio Marketing Zuidwest Friesland, presentatie aan gemeenteraden, De Fryske Marren en SFW, 14 juni 2017.

Gemeente SWF, Informatie raad, Jaarlijkse informatie VVV Waterland, 4 mei 2020.

Gemeente SWF en gemeente De Fryske Marren, Visie en Opdracht, 11 april 2017.

Gemeente SWF, Collegevoorstel, Subsidie 2017/2018 Stichting Regio Marketing Zuidwest Friesland, 1 mei 2018.

Gemeente SWF, Collegevoorstel, VVV Waterland van Friesland, 1 december 2020.

Gemeente SWF, Subsidieverlening SRM ZWF, 2017 en 2018, 16 mei 2018.

Gemeente SWF, Collegevoorstel, VVV Waterland van Friesland, 4 mei 2020.

Gemeente SWF, Brief inleveren van extra informatie, 21 december 2021.

VVV Waterland van Friesland, Aanbieding financieel rapport over het boekjaar 2019, 23 juni 2020.

VVV Waterland van Friesland, Aanvullende informatie, 29 december 2021.



Finx Accountants Belastingadviseurs, Jaarrekening 2017 Stichting Regio Marketing Zuidwest Friesland, 19 april 2018.

Stichting Regio Marketing Zuidwest Friesland, Jaarverslag 2016/2017.

Gemeente SWF, Voorlopig besluit op aanvraag subsidie, 21 december 2017.

Gemeente SWF, Uitstel van de beslissing op de aanvraag tot subsidievaststelling 2021, 21 juli 2022.

Gemeente SWF en de Fryske Marren, Brief Toeristisch Huis Zuidwest Friesland, 17 december 2015.

Provincie Fryslân, Brief aan gemeente SWF, 7 oktober 2015.

Gemeente SWF, Collegevoorstel, Toeristisch Huis Zuidwest Friesland van start, 26 januari 2016.

Advendo korpsen Sneek

Advendo, Overzicht optredens over het jaar 2017.

Advendo, Overzicht optredens over het jaar 2018.

Advendo, Overzicht optredens over het jaar 2019.

Gemeente SWF, Ontvangstbevestiging subsidieaanvraag voor 2018, 26 oktober 2017.

Gemeente SWF, Ontvangstbevestiging subsidieaanvraag voor 2019, 5 november 2018.

Gemeente SWF, Ontvangstbevestiging subsidieaanvraag voor 2020, 29 oktober 2019.

Gemeente SWF, Muziek berekening, verdeling subsidiegelden, 2018, 2019 en 2020.

Kamer van Koophandel, Vereniging Advendo Korpsen, Uittreksel Handelsregister Kamer van Koophandel.

Gemeente SWF, Definitief besluit op aanvraag subsidie 2018, 4 december 2017.

Gemeente SWF, Definitief besluit op aanvraag subsidie 2019, 11 december 2018.

Gemeente SWF, Definitief besluit op aanvraag subsidie 2020, 24 december 2019.

Advendo, Aanvraagformulieren subsidies voor de jaren 2018, 2019 en 2020.

Gemeente SWF, mailwisseling met Advendo.

Gemeente SWF, Aanvullend besluit subsidie 2021, 7 oktober 2020.

Gemeente SWF, Aanvullend besluit subsidie 2022, 25 oktober 2021.

Kom Nei Wommels

Gemeente SWF, Ontvangstbevestiging aanvraag subsidie project Wommels Beweegt, 22 november 2021.

Gemeente SWF, Voorlopig besluit op aanvraag subsidie, 22 maart 2022.

Kom Nei Wommels, Projectplan Wommels Beweegt, oktober 2021.



Aanvraagformulier Subsidie Ut de Mienskip.

Emailwisseling Kom Nei Wommels, gemeente SWF.

Gemeente SWF, Uitstel van de beslissing op de subsidieaanvraag, 24 december 2021.